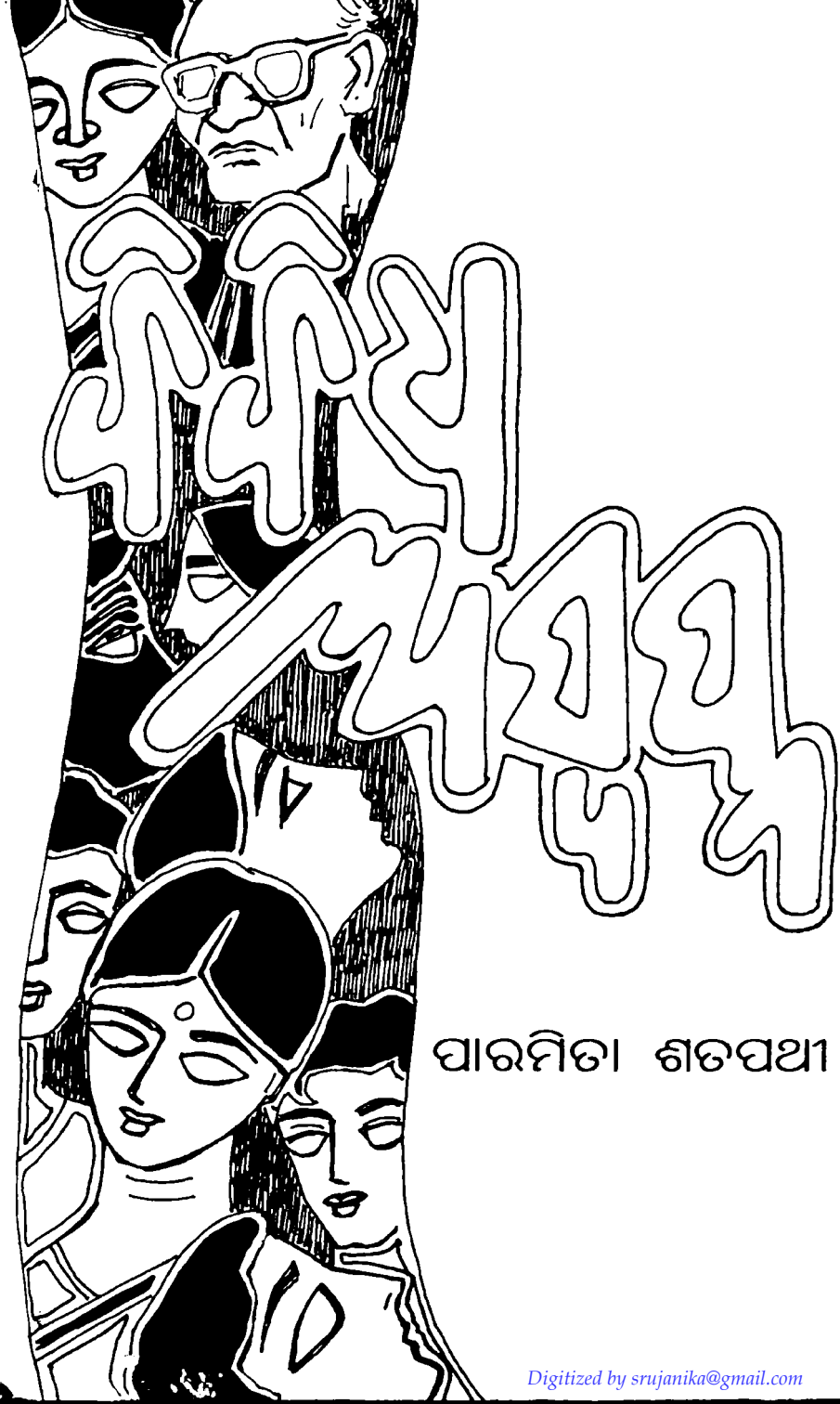

A vertical strip on the left side of the cover contains several stylized faces. At the top is a man with glasses. Below him are several women's faces, some with bindis. The style is graphic and modern, using bold outlines and flat colors.

ନିଧି ସଂସ୍କରଣ

ପାରମିତା ଶତପଥୀ

ପାରମିତା ଶତପଥୀ

ବିବିଧ ଅସ୍ତ୍ରପୁ

ପାରମିତା ଶତପଥୀ

ବିଦ୍ୟାପୁରୀ

BIBIDHA ASWAPNA
by Paramita Satapathy
Publishers : Vidyapuri, Cuttack 753002

ISBN 81-7411-194-8

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ, ଫେବୃଆରୀ ୧୯୯୭

ପ୍ରକାଶକ
ପୀତାମ୍ବର ମିଶ୍ର
ବିଦ୍ୟାପୁରୀ
ବାଲୁବଜାର, କଟକ ୭୫୩୦୦୨

ପ୍ରଚ୍ଛଦ
ଅସୀମ ବୋଷ

ମୁଦ୍ରଣ
ବେହେରା ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ
ବାଖରବାଦ, କଟକ ୭୫୩୦୦୨

ମୂଲ୍ୟ—ଟ ୪୦.୦୦

ମେ ବୋଉ ହାତରେ—

ନିଜ ତରଫରୁ...

ଦୁଇଟି ପୁଅଙ୍କ ସମୟ-ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଫକଳନଟିର ଗଲ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ବଢ଼ିଲା ପଥପଥିକାର ବରେଣ୍ୟ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆଗ୍ରହର ତାରତମ୍ୟ ବିନା ଗୁସ୍ତାତ ହୋଇଛି ଓ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇପାରିଛି — ସାହିତ୍ୟର ସେହି ପଥପ୍ରଦର୍ଶକଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞ । ଅର୍ଜନ କରିବାର କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ମୋର ନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ, ଦେବା ସରସ୍ଵତଙ୍କ ବରପୁତ୍ର ଅନେକ ସମ୍ମାନାସ୍ପଦ ସାହିତ୍ୟକାରଙ୍କ ଅକୁଣ୍ଠ ସଶ୍ରବଣର ମୋତେ ସର୍ବଦା ଅଭିଭୂତ କରିଛି — ଉତ୍ସାହିତ ଓ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଛି — ମୋର ପ୍ରଥମ ଗଲ୍‌ ଫକଳନଟିର ପ୍ରକାଶନ ଅବସରରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ନମ୍ରତାର ସହିତ ସ୍ମରଣ କରୁଛି ।

ଅପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଲେଖକର ପ୍ରଥମ ଫକଳନକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଅବ୍ୟବସାୟିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିବା ବିଦ୍ୟାପୁର ପ୍ରକାଶନ ଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପୀତାମ୍ବର ମିଶ୍ରଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ ଉଣୀ ରହୁଛି ।

ଦିନ ଦିନ ଧରି ସମାହିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ସ୍ଵପ୍ନସ୍ଵାୟ କେଉଁ ଚିତ୍ତପଟ, ମୁହଁମୁହଁ ହୋଇ ଯାଇଥିବା ଅଥଚ ଚିତ୍ତ ହୋଇଯାଉଥିବା କିଛି ଆକର୍ଷଣକତା, ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ସାଇତା କେତେକ ଅନୁଭବ — ଏମାନଙ୍କ ସହ ପ୍ରାୟ ଆଛନ୍ନ, କିନ୍ତୁ ସମାନ୍ତରାଳ ଜୀବନ ବଞ୍ଚୁ ବଞ୍ଚୁ କେତେବେଳେ କେମିତି ସେମାନଙ୍କର ମୁକୁଳି ଯିବାର ବ୍ୟଗ୍ରତାକୁ କେତୋଟି କାହାଣୀ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ମୋ ପରି ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କୁ ଏମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ପାଦକ, ସାମୟିକ ଶ୍ଵରରେ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରିବାର ଆଶା ହିଁ ଏହି ଫକଳନଟିର ପ୍ରେରଣା ।

ବିନ୍ୟାସ

୧ । ପବନର ଛୁଇଁ	୧
୨ । ପାପ, ପୁଣ୍ୟ ବା ସେମିତି କିଛି	୭
୩ । ଅସୁରେ କୋପ କଲେ	୧୭
୪ । ଶେଜା ପାଇଁ ମୁଁ ଯାଏ ପୃଥ୍ବୀ	୨୫
୫ । ପ୍ରାୟ ନରୁଦେଶ	୩୪
୬ । ବିଡ଼ମ୍ବିତ ଉତ୍ତରାଧିକାର	୪୩
୭ । ବିବିଧ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ	୫୪
୮ । ଆହା ! ମୋ ଜୀବନଧନ...	୬୩
୯ । ସାକ୍ଷୀ	୭୪
୧୦ । ଜମାନବନ୍ଦୀ	୮୩
୧୧ । ତାଙ୍କ ସହ ସବୁଦିନ	୮୮
୧୨ । କାହିଁରେ ମନ ସହି, ପ୍ରସନ୍ନ ହେଉ ନାହିଁ	୯୪
୧୩ । କେବଳ ବୃତ୍ତିଗତ	୧୦୦

ପବନର ଛାଇ

ବାପା ଆଜି ମେଞ୍ଚାଏ ସଜ ମାଛବିହନ ଦେଇଯାଇଥିଲେ — ତମସା ଖାଇବାକୁ ଭଲପାଏ ବୋଲି । ମା ତାକୁ ଏତେବେଳେଯାଏ ଯନ୍ତରେ ଭାଙ୍ଗୁଥିଲେ ଟିକ ଟିକ ପିଆଜ ଓ ଆଳୁକଟା ସାଙ୍ଗରେ । ଏବେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଟେବୁଲ୍‌କୁ ଆଖି ପରଷୁଛନ୍ତି ।

“ମା, ମୋତେ ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ବିହନ ଭଜା ଦିଅ । ଏକଦମ୍ ଗରମ୍ ଗରମ୍ ।” ତମସା ଗେହ୍ଲେଇ ହେଇ କହୁଥିଲା ।

ଭ୍ରଇଂରୁମ୍‌ରେ ଫୋନ୍ ବାଜୁଛି । ବାପା ତ ଘରେ ନାହାନ୍ତି । କିଏ ଖାଇବା ପାଖରୁ ଉଠିବ ବୋଲି ତମସା ଅଳସେଇ ହେଇ ଉଠିପଡ଼ିଲା ।

“ବାପା ବାହାରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି, କିଏ କହୁଛନ୍ତି ?”

“ଓ ଭାଇନା ! ମୁଁ ତମସା କହୁଛି । କ’ଣ ଖବର ?” ତମସାର ସ୍ଵର ଉଛୁଳି ଉଠିଲା ।

“ହଁ, କ’ଣ ହେଲା ନାମାର ?”

“ହ୍ଲାଟ୍, ହ୍ୟାଲେ-ହ୍ୟାଲେ... ତମସାର ଚର୍ଚ୍ଚି ପାଟି ଶବ୍ଦ ବାହାରୁଛି ।”

ସେ ଫୋନ୍ ରଖିଦେବ ନା ସେମିତି ଧରକ ଠିଆ ହେଇଥିବ । ତା’ର କ’ଣ ଗୋଡ଼ ଥରୁଛି—ମୁହଁ ଶେତା ପଡ଼ିଯାଉଛି—ଆଖି ବଡ଼ ବଡ଼ ହୋଇ-ଯାଇଛି । ସେ ପାଖ ଖଟରେ ବସି ପଡ଼ିବ କି ? ଅଜାଡ଼ି ହେଇ ପଡ଼ିବ କି କୋଉଠି ଲୁହ ସର ସର ହୋଇ ? କ’ଣ କରିବ ତମସା ?

ମା, ସନାକୁ କୁହ, ଗାଡ଼ିନେଇ ବାପାଙ୍କୁ ନେଇଆସୁ । କିଏ ଫୋନ୍ କରୁଥିଲା କଲେ ? ଗୋଉନ୍ କି ? କ’ଣ କହୁଥିଲେ ? ଲଇନ୍ କଟିଗଲା କି ? ମା’ଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ସ୍ଵର । ତମସା କିଛି କହିଲା ନାହିଁ କି ମା’ଙ୍କ ଆଡ଼କୁ

ଅନାଇଲ ନାହିଁ । ଡ୍ରଇଂରୁମ୍ ସାମନା ବାରଣ୍ଡାରେ ଆସି ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ମା ତା ପଛେ ପଛେ ହାତ ପୋଛି ପୋଛି ବାହାର ଆସିଲେ ।

ତମସାକୁ ଲଗୁଥିଲା ସେ ଯେମିତି ଗୋଟାଏ ଅମୁହାଁ ଦେଉଳ ଭିତରେ ଅଜାଣତରେ ପଶିଯାଇଛି । ବିକଳ ହୋଇ ଖୋଜୁଛି ଛୋଟିଆ ବାଟଟାଏ ନ ହେଲେ ଛୋଟ ଗୋଟେ ନଳୀ ବା କଣା । ସେ ଅଣନିଶ୍ଵାସୀ ହୋଇଯାଉଛି । ଲଗୁଛି ଯେମିତି ମସ୍ତକ ଗୋଟାଏ ପଥର ତା ଉପରେ ଲଦା ହୋଇଛି । ଚାରିକଡ଼ରୁ କ'ଣ ଯେମିତି ଚାପି ପକାଉଛି ତାକୁ । ସେ ଛଟପଟ ହେଉଛି, ମୁକୁଳିପିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, କିନ୍ତୁ ପଡ଼ୁଥିବା ଜାଗାରୁ ଇଚ୍ଛେ ବି ଦୁସ୍ତ ପାରୁ ନାହିଁ । ଅମୁହାଁ ଦେଉଳଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଆକାରରେ ଛୋଟ ହୋଇ ଆସି ତାକୁ ସବୁଆଡ଼ରୁ ମାଡ଼ି ବସୁଛି । ତଥାପି ସେ ଶ୍ଵାସୁଛି କୋଉଠି ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ବାଟଟେ ଅଛି, ସେ ନିଶ୍ଚୟ ବାହାରିଯିବ । ମୁକୁଳି ଯିବ ଏମିତି ଛଟପଟ ହେବାରୁ ।

ତନ୍ତ୍ରୀକୁ କ'ଣ ଏଇମିତି ଲାଗିଥିବ—ଦଉଡ଼ି ତା ବେକରେ ଭଡ଼ି ହୋଇଗଲାବେଳେ ? ସ୍ଵା' ଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ କଷ୍ଟ ହୋଇଥିବ । ସେ ହୁଏତ ବିକଳ ହୋଇ ହାତ ଗୋଡ଼ ଗୁଡ଼ିଥିବ ଓ ଦଉଡ଼ିକୁ ଉପରୁ ଧରି ପକେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିବ । ମୁଠାଏ ପବନ ତଣ୍ଡି ଭିତରକୁ ଗୁଡ଼ି ଦେବା ପାଇଁ ସେ ହୁଏତ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିବ । ସେ ଶ୍ଵାସପାରିବାଠାରୁ, କଳନା କରିପାରିବାଠାରୁ ହୁଏତ ଆହୁରି ବେଶୀ କଷ୍ଟ ତାକୁ ଲାଗିଥିବ । ଆଃ ! ସେଇ ସମୟରେ ତା ହାତରେ କିଛିହେଲେ ପଡ଼ିଯାଇଥାନ୍ତା—ଚେୟାର କ ଟେବୁଲ୍‌ଟାଏରେ ତା ଗୋଡ଼ ଲାଗିଲା ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଏସବୁ କଷ୍ଟଠାରୁ ବଳିଯାଇଥିବ ବୋଧହୁଏ ତନ୍ତ୍ରୀର ନିଜକୁ ସାରି ଦେବାର ଇଚ୍ଛା । ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ସରିଯିବାକୁ ସେ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ଏସବୁ କଷ୍ଟ ହୁଏତ ତାକୁ କିଛିହେଲେ ଲାଗି ନ ଥିବ । ସେ ହୁଏତ ସ୍ଵା'ର ଶରୀର ବହୁତ ଆଗରୁ ମାପି ସାରିଥିଲା । ସେ ଜାଣିଶୁଣି ହୁଏତ ଦୂରେଇ ଦେଇଥିଲା ସବୁ ନିନିଦ୍ରା ଅପହସ୍ତ ଦୂରତାକୁ । ଦମକାଏ ପବନ ପାଇଁ ଗୁଡ଼ିପିଟି ହେଉଥିବା ଅଣନିଶ୍ଵାସୀ ଅବସ୍ଥାକୁ ହୁଏତ ସେ ବହୁତ ଆଗରୁ ଏଡ଼େଇ ଦେଇଥିଲା ନିଜ ଭିତରୁ । ହୁଏତ ସେ ବୁଝି ସାରିଥିଲା ଯେ ସେ ଅନାୟାସରେ ପାରି ହେଇଯିବ ଏଇ ଅବସ୍ଥାରୁ । ନ ହେଲେ ସେ ଏମିତି କଲ କାହିଁକି ? ଏଇଥିପାଇଁ କ'ଣ ସେ

ନିଜକୁ ଦିନ ଦିନ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ସଜାଉଥିଲା, ତିଆରି ଥିଲା ? ଭଲ ପାଠ ପଢ଼ିଲା, ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଖୁବ୍ ଭଲ ଚାକିରିମାନ ଧରିଥିଲା ଗୁଡ଼ୁଥିଲା, ସ୍ବାମୀ ପାଖରେ ସୁଖରେ ଅଛି ବୋଲି ଜଣାଉଥିଲା ।

ଏଇ କେତେଦିନ ହେବ ତମସାକୁ କେମିତି କେମିତି ଲାଗୁଥିଲା ନାନୀ ବିଷୟରେ ଭାବିବାକୁ । ତାକୁ ଲାଗୁଥିଲା ସେ ଯେମିତି ବହୁତ ଦୂରକୁ ଚାଲି-ଯାଇଛି ଓ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ତା ସହ ଦେଖା ହୋଇ ନାହିଁ, ପଦେ କଥାବାଣୀ ବି ହୋଇ ନାହିଁ ।

କେବଳ ଥରେ ସାତଦିନ ତଳେ ସେ ଫୋନ୍ କରିଥିଲା ଯାହା ।

“କିଛି ଭଲ ଲାଗୁ ନାହିଁ । ଲାଗୁଛି ଯେମିତି ଗୋଟେ ଅନ୍ଧାରୁଆ କୁଅ ଭିତରେ ମୁଁ ପଡ଼ିଯାଇଛି । ଫନ୍ଦସାରା ଶିଉଳି, ଉଠିବାର ବାଟ ନାହିଁ । ସନ୍ତସନ୍ତୁଆ, ରହଣିଆ, ପରୁପାଣିର ଗନ୍ଧ ଖାଲି ଭରିଆଡ଼େ । ଏମିତି ଗୋଟେ କୁଅ ଯାହାର ପାଣି କେବେଠାରୁ ବ୍ୟବହାର ହୋଇ ନାହିଁ ।” ତନ୍ମୁ କହିଥିଲା ।

“ଏମିତି କ’ଣ କହୁଛୁ ?” ନାନୀର କେତେବେଳେ କେମିତି ଅଭୂତ କଥାବାଣୀ ସହ ସେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା ।

“ଜୀବନକୁ ପଠାଇବ କି ? ତୋତେ ଯାଇ ନେଇ ଆସନ୍ତେ ତିନି, ଚାରିଦିନ ପାଇଁ ।”

“ନାହିଁ ନାହିଁ ଥାଉ । ମୁଁ ଏମିତି ଖାଲି କହୁଥିଲି ନା । ଦେଖ, ମା’ଙ୍କୁ କିଛି କହିବୁ ନାହିଁ ।”

ଜୀବନ ଯାଇ ନାନୀକୁ ନେଇ ଆସିଥିଲେ ହୁଏତ ଏମିତି ବଟି ନ ଥାନ୍ତା । ହୁଏତ ତା ପାଖକୁ ଆସି, ନାନୀ ଏମିତି ଅଭୂତ ଭାବରେ ଭାବିବା ଗୁଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତା । ବଡ଼ ଆକ୍ତା ମାକ୍ତା ଲାଗୁଥିଲା ତମସାକୁ । ହୁଏତ ସେହିନ ସେ ଟିକିଏ ସତର୍କ ହୋଇଥିଲେ... କିମ୍ବା ଭାଇନାଙ୍କୁ ଫୋନ୍ କରି ନାନୀ ଏମିତି କ’ଣ କହୁଛି ବୋଲି କହି ଦେଇଥିଲେ ସେ କାହିଁକି କଲ ନାହିଁ କିଛି ? ସେ ସ୍ବପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ଭାବି ନ ଥିଲା ଯେ ନାନୀ...

ତମସାକୁ ଦିଶିଗଲା ।

“ମୋ ପଛରେ ଯିଏ ଗୋଡ଼େଇକି ଆସିବ, ସେ ମୋ ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ।” ଛ’ ବର୍ଷର ଫୁକ୍ ପିଲା ତନ୍ମୁ କଣେଇ କରି ଅନାଏ ।

ଟିକ ଟିକ ପାଦ ପକେଇ ଦଉଡ଼ି ଆସୁ ଆସୁ ତମସା ଥମିଯାଏ । ଲଜ୍ଜା ଓ ଅପମାନରେ ତମସାର ମୁହଁ ନାଲି ପଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ଆଖିରେ ପାଣି ଜଳେଇ ଆସୁଥାଏ । ନାକପୁଡ଼ା ଫୁଲି ଯାଉଥାଏ । ତଥାପି ବୁଲିପଡ଼ି ଫେରି ଘରକୁ ଚାଲିଯିବାର ଇଚ୍ଛା ତା'ର ନ ଥାଏ । ସେ ସେଇଠି ଛୁଡ଼ାହୋଇ ରହେ ।

ତନ୍ମା ଆଉ ଟିକେ କଣେଇ କରି ଚାହିଁ ଡଗ ଡଗ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ ।

ତମସାର ଯୈର୍ଯ୍ୟ ପାଣି ଫାଟିଯାଏ । ସେ ଭୈଁ ଭୈଁ କାନ୍ଦୁନେ । ତନ୍ମା ବ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ଦଉଡ଼ି ଆସେ । ଫୁକ୍ ଟେକ ଲୁହ ପୋଛିଦେ । “କାନ୍ଦେନା ଲେ ମୋ ତମାଳପୁଲ । ଆ, ଆ, ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆ । ମୋ ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ପଛେ ନ ହେବୁ ନାହିଁ ।”

ତମସା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସାବ୍‌ନା ବର୍ଣ୍ଣର ଥିବାରୁ ବାପା ତାକୁ ତମାଳପୁଲ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ ।

ଭ୍ରାତୃରୁମ୍ଭର ଡବଲ୍ ସୋଫା ଉପରେ ନାନାକୁ ଶୁଆଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଓଠ ଉପରକୁ ମୁହଁଟି ଯାହା ଦିଶୁଥାଏ । ସେ ଆଖି ବୁଜିଥାଏ ବା ତା ଆଖି ବୁଜାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ ସତେ ଯେମିତି ଏବେ ଏବେ ଶୋଇପଡ଼ିଛି । ସେ ବୋଧହୁଏ ସତରେ ଶୋଇଥିଲା । ସେ ସତରେ ନିଦରେ ଶୋଇଥାଆନ୍ତା କି ! ଆଉ ଟିକକୁ ଉଠିପଡ଼ନ୍ତା ଓ ତମସାକୁ ଧାଇଁ ଆସି କୁଣ୍ଡାଇ ପକାନ୍ତା !

ଉପର ଫ୍ୟାନ୍‌ରୁ କଟା ହୋଇଥିବା ମୋଟା ଦଉଡ଼ିର ଖଣ୍ଡ ଝୁଲୁଥାଏ । ଘର ଭିତରେ ଭର୍ତ୍ତି ଲୋକ, ଅଥଚ ଅଭୁତ ଭାବରେ ସମସ୍ତେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ । ଭାଇନା ଦୁଇ ହାତରେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼ାଇ ଅଧା ଠିଆ ହେବା ଭଙ୍ଗୀରେ ବସି ଥାଆନ୍ତି । ସବୁ ଶ୍ଵେତ ହୋଇ ଯାଇଥିବା ହତଭାଗା ପରି ସେ ଦିଶୁଥାନ୍ତି ।

ସକାଳୁ ନାନା ଏ ରୁମ୍‌କୁ ପରସ୍ତେ ସଫା କରିଥିବ । ପିତଳର ଆସ୍ତେ ଓ ଫୁଲଦାମାକୁ ପୋଛିଥିବ । ଖବରକାଗଜ ଭାଙ୍ଗି ରଖିଥିବ । ଦୁଇଟିକିଆ ସୋଫାର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ସବୁଦିନ ପରି କିଛି ସମୟ ବସିଥିବ । ଦାନ୍ତରେ ନଖ କାମୁଡ଼ୁଥିବ ହୁଏତ ।

ହୁଏତ ଆଜି ସକାଳୁ ନାନା ଏସବୁ କିଛି କରି ନ ଥିବ । କି ଗୋଟାଏ ଆକୁଳ ଅସ୍ତ୍ରବ୍ୟସ୍ତତାରେ ଛଟପଟ ହେଉଥିବ । ଘରସାରା ଏପଟ ସେପଟ

ବୁଲିଥିବ । ଝରକା ଓ କବାଟ ପାଖକୁ ବାରମ୍ବାର ଯାଉଥିବ, ଅଥଚ କବାଟ ଫିଟାଇ ବାହାର ଆସି ପାରୁ ନ ଥିବ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ଛୁଇଁଲବେଲକୁ ତା ହାତ ଥରୁଥିବ । ଫୋନ୍ ପାଖକୁ କେତେଥର ଯାଇଥିବ କିନ୍ତୁ ରିସିଭର ଉଠାଇ ପାରି ନ ଥିବ । ସବୁଦିନ ପରି ଗାଧୋଇସାରି ଠାକୁର ପୂଜା କରି ନ ଥିବ । ଶୁଦ୍ଧିବା କଥା ଭୁଲି ଯାଇଥିବ ।

କିମ୍ବା ଆଜି ହୁଏତ ନାମା ସବୁଦିନ ଅପେକ୍ଷା ଗମ୍ଭୀର, ଶାନ୍ତ ଥିବ । ସବୁତକ କାମ ସକାତୁ ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ କରି ଦେଇଥିବ । ଗଛନା ଲକ୍ଷ୍ଟି ତିଆରି କରି ସାରିଥିବ । ହୁଏତ ଫୋନ୍‌ରେ ଆଖପାଖର କୌଣସି ସାଙ୍ଗ ସହ କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଇଥିବ । ଏସବୁ ସାରି ବୁର୍ଲୁପ୍ ଡ୍ରଇଂରୁମ୍‌କୁ ଆସିଥିବ । ଦଉଡ଼ି ଆଣି ତା'ର ଲମ୍ବ ମାପିଥିବ । ଫୋନ୍‌ରେ କେତେ ଜୋରରେ ବାନ୍ଧିବା ଦରକାର ତା କଲି ନେଇଥିବ । ପ୍ରଥମେ ଥରେ ଦୁଇଥର ପାଖ ପକାଇଥିବ ଓ ଖୋଲି ଦେଇଥିବ । ସେତେବେଳେ କ'ଣ ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ହୋଇଯାଉଥିବ ? କୋହ ଓ ଲୁହରେ ତା'ର ଚର୍ଚ୍ଚି ରୁଦ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିବ ? ସେତେବେଳେ କ'ଣ ସେଇମାନଙ୍କ ମୁହଁ ତା ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଯାଇଥିବ, ଯେଉଁମାନେ ତାକୁ ଅତି ଭଲ ପାଆନ୍ତି ? ସେଇସବୁ ସମୟ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଥିବ, ଯେଉଁ ସମୟ ଦିନେ ତା'ର ଅତି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଥିଲା । ସେଇ ଅନୁଭୂତିକୁ, ଯାହାର ସାକ୍ଷୀ ସେ ଓ ତା'ର ଏକୁଟିଆ ପଣ, ସେସବୁ ତା ମନ ଭିତରେ ଖେଳି ଯାଇଥିବ ? କେମିତି ଲାଗୁଥିବ ତାକୁ ? ତାକୁ ହଠାତ୍ ଲାଗିଲା ଯୋପା ଉପରେ ଶୁଆଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦ ତା ନାମର ନୁହେଁ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଆଉ କିଏ ।

ପାଗଳୀଙ୍କ ପରି ସେ ଘାଣ୍ଟି ଯାଉଥିଲା, ତନ୍ଦ୍ରାର ବନ୍ଧୁ ସେଲ୍‌ଫ୍, ଓ୍ବାର୍ଡ୍‌ ଶ୍ରେବ୍, ଡ୍ରେସିଙ୍ଗ୍ ଟେବୁଲ୍, ଖଟ ଓ ଚେୟାର । କିଛିହେଲେ ନାମା ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଯାଇଥାଉ, କିଛି ଟିକେହେଲେ ରଖିଦେଇ ଯାଇଥାଉ, ଜଣାଇ ଦେଇ ଯାଇଥାଉ । ଏମିତି କିଛି ଟିକେ ମିଳୁ ଯାହାକୁ ତମସା ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନ ଓ ବାହାର ପୃଥିବୀ ସହ ଗୁଚ୍ଛିଦେଇ ସୁସଜିବ ତିଆରି କରିପାରିବ । ହୁଏତ ସେଇ ଧାରରେ ଚାଲିଯାଇ ସେ ନାମାର ବହୁତ ଦିନରୁ ହଜି ଯାଇଥିବା, ତା'ଠାରୁ ବହୁତ ଦୂରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିବା ଅବସ୍ଥାକୁ ଧରି ପାରିବ । ଚଟାଣ ସାରା ଲୁଗାପଟା, ବନ୍ଧିପସ ଗଦା ହେଇପଡ଼ିଲା । ଅସନ୍ତୋଷର ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଯେଉଁ

ସାମାନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀକୁତ କୋଉଠି ହେଲେ ତମସା ଆଶା କରୁଥିଲା, ତା'ର ଚିହ୍ନିତ କୋଉଠି ନାହିଁ ।

ସବୁତ ଠିକ୍‌ଠାକୁ ଥିଲା । ଅଥଚ କୋଉ ପ୍ରକାର ବିରାଗ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ, ଅଜଣା, ଭଲ ନ ହେବା ସ୍ବେଗ ପରି ଭିତରେ ଭିତରେ ସଞ୍ଚରିଗଲା ତା'ର ? ଭାଇନା ଯେତେବେଳେ ଖାଇବାକୁ ଆସି କବାଟ ବାଡ଼େଇଥିଲେ, ଡେରି ହେବାରୁ ବ୍ୟସ୍ତ ବିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ କବାଟରେ ଧକ୍କା ମାରିଥିଲେ ଓ ବାରମ୍ବାର ଧକ୍କାରେ କବାଟ ଖୋଲି ଯାଇଥିଲା, ନାମାର ଦେହଟା ଫ୍ୟାନ୍‌ରୁ ଝୁଲୁଥିଲା ଓ ତଥାପି ଉଷ୍ମ ଥିଲା ।

ତମସାର ହାତ, ପାଦ ଶୀତେଇ ଉଠିଲା । ତାକୁ ଲାଗୁଥିଲା ସେ ସେମିତି ଗୋଟାଏ ଡଙ୍ଗାରେ ବସି କାତ ଧରିଛୁ । ଆଗରୁ କେବେ ସେ କାତ ମାରି ଶିଖିଥିଲା କି ନାହିଁ, ତା'ର ମନେ ନାହିଁ, ପାଣି ନାହିଁ । ପାଣି ବଦଳରେ ମେଞ୍ଚା ମେଞ୍ଚା କଲା କଲା ମଇଲା ଭସୁଥିବା ଗାଡ଼ ମାଟିଆ, ସବୁଜ ମିଶା ରଙ୍ଗର ନର୍ଦ୍ଦମା । ତା ଭିତରେ ପ୍ରାଣପଣେ ଡଙ୍ଗା ଉପରୁ ସେ କାତ ମାରୁଛି । ନାହିଁ ନ ଥିବା ଦି'ପହରର ଖରା ଓ ତା ଦେହ ମୁହଁରୁ ଗମ୍ ଗମ୍ ଝାଳ ବାହାରି ଯାଉଛି । ଚାରିଆଡ଼େ ସେଇ ନର୍ଦ୍ଦମା । ଆଖି ପାଆନ୍ତାରେ କୂଳ କି ଶୁଖିଲା ମାଟି କୋଉଠି ହେଲେ ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ । ସେ ବିକଳ ହେଇ ଏପଟ ସେପଟ କାତ ମାରି ଚାଲୁଛି । ଡଙ୍ଗାଟା ଟିକେହେଲେ ଦୁଃଖୁ ନାହିଁ, ଖାଲି ଯାହାଟିକେ ଚଢ଼ିଲା ଯାଉଛି ମଝିରେ ମଝିରେ, ଦୁଇକଡ଼କୁ—ଆଗକୁ—ପଛକୁ ।

ପାପ, ପୁଣ୍ୟ ବା ସେମିତି କିଛି

“ଆପଣଙ୍କ କେଶଟା ଅତ୍ୟୁତ ଭାବରେ କମ୍ କେଟେଉଁ । ସାଧାରଣ ତରୋର୍ଷ କେଶଠାରୁ ଏଇଟାକୁ ଆମକୁ ଅଲଗା ଭାବରେ ଟିକ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆପଣଙ୍କୁ ଏଥିପାଇଁ ଆମକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବରେ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବୁଝିପାରୁଛନ୍ତି ତ ?”

“ଆଜ୍ଞା ହଁ ।”

“ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କର ମସ୍ତିଷ୍କ ବୃକ୍ତିତ୍ୱ ଘଟିଛି ବୋଲି ଆପଣଙ୍କର ଧାରଣା ।”

“ଆଜ୍ଞା ହଁ ।”

“କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିବା ପ୍ରେଣାଲିଷ୍ଟ୍ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଯେତକ ବିଚଳନ ରହିବା କଥା ତାଙ୍କଠାରେ ତା’ର କମ୍ ବେଶୀ ହୋଇ ନାହିଁ ।”

“ଆଜ୍ଞା, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ରୋପା କହିଲେ ଯେ, ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏକଥା ଖୁବ୍ ଅତ୍ୟୁତ ଲାଗୁଛି । ମସ୍ତିଷ୍କ ବୃକ୍ତିତ୍ୱ ବିନା ଏହା ଘଟିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।”

“ଆପଣ ଏଥର ଆଉ କେତେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କର ବାହାଘର କେବେ ହେଲା ?”

“ପ୍ରାୟ ଦୁଇବର୍ଷ ହେବ । ଚଉବଅଶୀ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ଦୁଇ ତାରିଖରେ ବାହାଘର ହୋଇଥିଲା ।”

“ବିବାହ ଆଗରୁ ଆପଣ ସ୍ନିଗ୍ଧା ଦେଶକୁ ଜାଣିଥିଲେ ?”

“ହଁ ।”

“କେବେଠାରୁ ?”

“ବାହାଘରର ବର୍ଷେ ଖଣ୍ଡେ ଆଗରୁ । ତାଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇ ଅତନୁଙ୍କର ମୁଁ
ଜ୍ଞାପ୍ତମେଟି ଥିଲି । ରାଉରକେଲରେ ଆମେ ଏକାଠି ପଢ଼ୁଥିଲୁ । ଛୁଟିରେ ଥରେ
ମୁଁ ଅତନୁଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲି । ତା ପରଠାରୁ...”

“ନାଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବାଜିଟ୍ ସ୍କୋର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମ୍ୟାଟ୍ଟରସ୍ । ହାଓ
ଓ, କି କଞ୍ଜିଗାଲ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ?”

“ପାଇନ୍ ।”

“ଏନ ଓପରେନ୍ସ—ଆଇ ମିନ୍ ସିରିଅସ୍ ଓପରେନ୍ସ ଏନ ଡେ ?”

“ନୋ ନେଭର । ସିରିଅସ୍ କେବେ କିଛି ଘଟିଥିବା ପରି ମୋର
ମନେ ପଡ଼ି ନାହିଁ ।”

“ଘଟଣାଟି କେବେ ଘଟିଲା ?”

“ପ୍ରାୟ ଛଅମାସ ହେଇଯିବ ।”

“ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଆପଣଙ୍କୁ ଗୁଣ୍ଡାକବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ?”

“ହଁ ସେ—ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ ହୋଇଯାଇଛି, ତେଣୁ ସେ ଏମିତି
କହୁଛନ୍ତି । ଆପଣ ବି ଏଇଆ ଫିଲ୍ କରି ପାରୁଥିବେ ।”

“କେବେ ଆପଣଙ୍କର କହିବା କଥା ହେଲା ଯେ ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କର
ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ ହୋଇଯାଇଛି ଓ ଆପଣ ଏଥିପାଇଁ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତି । ସ୍କୋର
ଅନର୍, ଡକ୍ଟର ରୋପାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ କିନ୍ତୁ ମସ୍ତିଷ୍କ ବିକୃତିର
କୌଣସି ସିମ୍ପ୍ଟମ୍ ଦେଖାଯାଇ ନାହିଁ ମିସେସ୍ ମିଶ୍ରଙ୍କଠାରେ । ଏଥର ଆପଣ
ଯାଇପାରନ୍ତି ।”

ଗୁପ୍ତାଧରଣର ଗୋଲମାଲ ହେଲା ରୁମ୍ ଭିତରେ । ଛୋଟିଆ କୋର୍ଟ-
ରୁମ୍ । ଲେକଗହଳ ବି ନାହିଁ । ବାରଣ୍ଡାରେ ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଥିବା ଓ
ହାତରେ ସତ୍ୟ କୌଣସି ଆସାଇନ୍ମେଣ୍ଟ ନ ଥିବା ଓକିଲ କେତେଜଣ
କୌତୂହଳବଶତଃ ବସି ଯାଇଛନ୍ତି । ସେଇମାନେ ହିଁ ଯାହା ଗୁପ୍ତା କଣ୍ଠରେ
ସୁକ୍ତିତର୍କ କରୁଛନ୍ତି । ଖୁବ୍ ଉତ୍ତେଜିତ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି । ସିନ୍ ଗ୍ୟା ବସିବା
ଜାଗାରୁ ଅଳ୍ପ ଟିକିଏ ବୁଲିପଡ଼ିଲା । ପ୍ରତ୍ୟୁ ତାକୁ ପଛକରି ଅଳ୍ପ ବଙ୍କେଇ
ହେଇ ବସିଛି । ଅମର, ଗାନେଶ ବି ଅଛନ୍ତି ତା ସାଙ୍ଗରେ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ
କେହି ଏ ପଟକୁ ଚାହିଁ ନାହାନ୍ତି । ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଖୁବ୍ ସହଜଭାବରେ ସେମିତି
କ’ଣ କଥା ହେଉଛନ୍ତି । ଶାଶୁ, ଶଶୁର, ଆସି ନାହାନ୍ତି । ଏଇ ଏପିସୋଡ୍

ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗି ନ ଥାନ୍ତା । ସିନ୍ଦୂର୍ପା କଣେଇକର ପାଖ ତେଆରକୁ ଚାଲିଲା । ବୋଉ ମୁହଁ ଖୁବ୍ ଶୁଖିଲା ଦିଶୁଛି—କିଏ ସେମିତି ରକ୍ତଚକ କାଢ଼ି ନେଇଛି ! ବାନ୍ଧକ ବସାଇଲା ପରି ବାପା ଚୌକକୁ ଲାଗିକରି ବସିଛନ୍ତି । କୌଣସିମତେ ପଲାଇ ଯାଆନ୍ତେ କି ଏଠୁ ! ସେ ବେଶ୍ ଅପମାନିତ ଓ ଲଜ୍ଜିତ ଦିଶୁଛନ୍ତି । ହୁଏତ ଆଜି ପାଇନାଲ୍ ଅର୍ଡ଼ର ହେଇ ନ ପାରେ ।

“ଆଇ ଆମ୍ ରୌପୁଷ୍ପ ।” ସିନ୍ଦୂର୍ପା ସିଧା ହୋଇ ଚାଲିଲା ।

“ଆପଣଙ୍କ ହଜୁର୍ବାଣ୍ଟକୁ ମୁଁ ଏବେ ଇଣ୍ଡିଗୋରୋ କରୁଥିଲି । ଆପଣ ଚିହ୍ନି ନ ଥିବେ ମୋତେ । ମହାପାତ୍ରବାବୁ ମୋତେ କେଶ୍ ହଷ୍ଟାଟା ଜଣାଇଥିଲେ । ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ମୁଁ ତା’ପରେ ଦୁଇଥର ଯାଇଥିଲି, କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଘରେ ନ ଥିଲେ, ଦେଖାହୋଇ ପାରିଲାନି । ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଥିଲେ ଆଉ ଟିକିଏ ସୁବଧା ହେଇଥାନ୍ତା । ତେବେ କିଛି କଥା ନାହିଁ । ହାଇକୋର୍ଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବା ଦରକାର ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ସେପାରେସନ୍ କଥା ତ—ଅର୍ଡ଼ର ଆଜି ହେଇଯିବ । ଖାଲି ଆଲିଗେସନ୍‌ଟା ଆମେ ମାନିନେବା ନାହିଁ । ଦେୟାର୍ ଇଜ୍ ନୋ ଏଭିଡେନ୍ସ ଅଫ୍ ଇନସାନିଟି । ଦ ଡକ୍ଟର ଅଲସୋ ଡନାଅଡ୍ ଇଜ୍ । ଆପଣ ଓରିଡ୍ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ।” ଓକିଲଜଣକ ଦମ୍ ନେଲେ । “କିଛି ପିଇବେ ? ଟି ଅର୍ କୋଲ୍ଡଡ୍ରାଙ୍କ୍ ?”

“ନୋ ଥ୍ୟାଙ୍କ୍ ୟୁ ।” ସିନ୍ଦୂର୍ପା ଅଳ୍ପ ହସିଲା ।

“ଏଇ ତ ଡକ୍ଟର ବେହେରା ଆସିଲେ—ଆମେ ପୁଣି କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବା ।” ରୌପୁଷ୍ପ ତରବର ହେଇ ନିଜ ଜାଗାକୁ ଚାଲିଗଲା ।

“ହ୍ୟାଲେ ସିନ୍ଦୂର୍ପା, ଟିକେ ଡେଇଁ ହେଇଗଲା । ଏବେ ଚଳିବ ତ ।

“ଠିକ୍ ଅଛି, ବସନ୍ତ ।” ସିନ୍ଦୂର୍ପା ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ।

“ଡକ୍ଟର ବେହେରା, ଆପଣ ଟିକିଏ ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତୁ ।”

“ମୁଁ ଯାହା କହିବି ସତ କହିବି, ସତ୍ୟ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି କହିବି ନାହିଁ ।” ଡକ୍ଟର ବେହେରା ଗୀତା କୁଇଁଲେ । ଶାଢ଼ୀ ଟିକେ ସଜାଡ଼ିଦେଲେ ଓ ପର୍ସନ୍ନ ରୁମାଲ ବାହାର କରି ମୁହଁ ପୋଛିଲେ ।

“ଆପଣ ମିସେସ୍ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତି ?”

“ହଁ, ମୋ ତଳ ବ୍ୟାରରେ ଆଇ.ଏସ୍.ପି. ପଢ଼ୁଥିଲେ । ତା’ପରେ ଏକା ସହରରେ ଘର ତ—ପ୍ରାୟ ଦେଶାନ୍ତ୍ର ।

“ଆପଣ ମିସେସ୍ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଆବରୁସନ୍ କରନ୍ତି । ହାତ ଓ ଲଢ଼ ଓହ୍ଲାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ?”

“ଇଟ୍ ଓହ୍ଲାଇ ଜଣୁ, ଆନ୍ ଏମ୍ ଓ ଅଫ୍ ଟୁ ହାଫ୍ ମନ୍ଥର୍ ଓନ୍ ।”

“ମିସେସ୍ ମିଶ୍ର ଯେଉଁ କଣ ଦେଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ତା କହିଥିଲେ କି ?”

“ନା, ସେ କୁଆ ଏବେ ବୁଝୁ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ମତେ କହିଲେ । ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ମତ କ’ଣ ଓ ସେ ଆସିବା ଭାବେ ବୋଲି ତାକୁ କହିଲି । ଦୁଇଜଣଯାକଙ୍କର ଏକା ମତ ଓ ସେ ଏବେ ଦଶ, ବାର ଦିନ ପାଇଁ ଟୁରରେ ବାହାରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ସିନ୍ଦ୍ରିଆ ମୋତେ କହିଲେ । ମୁଁ ତାକୁ ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲି—ତେଣୁ...”

“ଓକେ । ଆପଣ ଏପରି କେନ୍ସ ସଫ୍ଟରେ ଆଗରୁ କେବେ ଆସିଥିଲେ ?”

“ନା ।”

“ଆପଣ କ’ଣ କହୁଛନ୍ତି ମିସେସ୍ ମିଶ୍ର ଯାହା କହିଲେ ତା ସମ୍ଭବ ହେଇପାରେ ?”

“ଆଇ ହାଭ୍ ନୋ ଆଇଡିଆ !”

“ତେବେବି—ଆନ୍ ଏ ଡକ୍ଟର । ଆପଣ ଏମିତି କୌଣସି କେନ୍ସ ବିଷୟରେ କିଛି ଶୁଣିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ପଢ଼ିଛନ୍ତି କି ?”

“ନା । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୁହେଁ ।”

“ମିସେସ୍ ମିଶ୍ରଙ୍କ ହଠାତ୍ ମସ୍ତିଷ୍କ ବିକୃତ ଯୋଗୁ ଏହା ହେଇ ପାରିଥାଏ । ନା କ’ଣ କହୁଛନ୍ତି ଆପଣ ?”

“ମୁଁ ଏକଥା କହିପାରିବି ନାହିଁ । ଆଇ ଆମ୍ ଓନ୍ଲି ଏ ଗାଇନାକଲୋଜିଷ୍ଟ ।”

“ଓକେ ଚୌଧୁରୀ—ନାଓ ଇଜ୍ ସ୍ପୋର୍ ଟର୍ଣ୍ଣି ।”

“ଆବରୁସନ୍ ଏବେ ଲିଗାଲାଇଜ୍ଡ୍ ହେଇଗଲାଣି ।”

“ଅଫ୍ କୋର୍ସ୍—ସ୍ପେସ୍ ।”

“ଆପଣ ଶୁର୍ କମ୍ ଦିନ ହେବ ପ୍ରାକ୍ତିସ୍ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ଏମିତି କେନ୍ସ ହୁଏତ ଆପଣଙ୍କ ନଜରକୁ ଆସି ନାହିଁ କେବେ । କିନ୍ତୁ ଘଟିପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଆପଣ କ’ଣ କହିପାରିବେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ?”

“ମୋର ଏ ବିଷୟରେ ପ୍ରକୃତରେ ଆଇଡିଆ ନାହିଁ । ଆମ ଲାଇନ୍‌ରେ ଏମିତି କେଣ୍ କୌଣସିଠାରେ ନଜରକୁ ଆସି ନାହିଁ । ଯଦି ଏହା ସତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଏହା ପ୍ରଥମ ।”

“ଆପଣ କ’ଣ ଭୁବୁଛନ୍ତି ମିସେସ୍ ମିଶ୍ରଙ୍କର କିଛି ସାମୟିକ ଅନ୍‌ବାଲନ୍‌ସ୍‌ଡ୍‌ନେସ୍ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ?”

“ତା’ର ଥରେ ଚେକ୍‌ଅପ୍‌ରେ ମୁଁ କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ଦେଖି ନାହିଁ । ତା’ପରେ ମୁଁ କୌଣସି ସମୟରେ ତାକୁ ଅନ୍ ନର୍ତ୍ତକ୍ ହେବା ଫିଲ୍ କରି ନାହିଁ ।”

“ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରକୃତ କାରଣ କହିଥିଲେ ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ କରିଥାନ୍ତେ କି ?”

“ମୁଁ ବୋଧହୁଏ କରି ନ ଥାନ୍ତି । ପ୍ରଘାପ୍ରକୁ ଡକାଇଥାନ୍ତି । ଏଇ ଆବରୁସନ୍‌ରେ ତାଙ୍କର ମତ କ’ଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ ।”

“ଆପଣ ଏଥର ଯାଇପାରନ୍ତି । ସ୍କୋର ଅନର୍ ! ମିଷ୍ଟର ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ନ ଜଣାଇ ମିସେସ୍ ମିଶ୍ର ଆବରୁସନ୍ କରାଇଛନ୍ତି, ସେପାରେସନ୍ ପାଇଁ ଏଇଟା ଭ୍ୟାଲିଡ୍ ରିଜନ୍ ହେଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଇନ୍‌ସାନ୍‌ଟିର ଆଲିଗେସନ୍‌ଟା ଓ୍ବିଥ୍‌ଡ୍ କରିବାକୁ ହେବ । ଦୁଇଜଣଯାକ ଡକ୍ଟର ତାଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ସେ ନର୍ମାଲ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ବୋଲି ରିପୋର୍ଟ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଆବ୍‌ନର୍ମାଲ ହେଇଯିବାର କୌଣସି ସୁନ୍‌ସ ନାହିଁ । ତା’ପରେ ଏମିତି ଗୋଟାଏ କଥା ବା ଘଟି ନ ଥିବ କାହିଁକି ?”

ରୂପା ପାଟି ଓ ହସ ଶୁଣାଗଲା ।

“ଏଥର ମିସେସ୍ ମିଶ୍ର ଆସନ୍ତୁ ।”

ସିନ୍‌ଗ୍‌ଧା ଶପଥ କଲା ।

“ମିସେସ୍ ମିଶ୍ର — ଆପଣଙ୍କର ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସହ ସମ୍ପର୍କ କେମିତି ?”

“ସେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲୋକ ।” ସିନ୍‌ଗ୍‌ଧା ପ୍ରଘାପ୍ରଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା । ପ୍ରଘାପ୍ର ଯେମିତି ତା ସହ ଆଖି ନ ମିଳାଇବା ପାଇଁ କିଛି ଧର ବସିଛି ।

“ଆପଣ କନ୍‌ସିଡ୍ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଜାଣିବାପରେ ଆପଣଙ୍କ ରିଆକ୍ସନ୍ କ’ଣ ହେଇଥିଲା ?”

“ମୁଁ ତ ଶୁଭ୍ ଶୁଣି ହୋଇଯାଇଥିଲି । ଶାଶୁଙ୍କୁ କହିବା ଆଗରୁ ସେ ଜାଣିପାରିଥିଲେ ଓ ପ୍ରଘାତକୁ କହି ଦେଇଥିଲେ । ସେଦିନ ଘରେ ଶୁଦ୍ଧିମତ ଗୋଟାଏ ଉତ୍ସବ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଆମ ଘରକୁ ମୁଁ ସେଇଦିନ ରାତିରେ ହିଁ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲି ।” ସିନ୍ଧୁଧାର ମୁହଁ ଉଜ୍ଜଳ ଉଠୁଥିଲା ।

“ତେବେ ଆପଣ ଆବରୁପନ୍ ଆଗରୁ ମିଷ୍ଟରୁ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?”

“ସେ ରାତି ହେଉ ନ ଥାନ୍ତେ ।”

“ତାଙ୍କ ମତକୁ ନିଶ୍ଚୟ ମୂଲ୍ୟ ଦେବା କଥା—ସନ୍ତାନ ତାଙ୍କର ଯେହେତୁ ।”

“ମୋର ଆଉ କୌଣସି ବାଟ ନ ଥିଲା ।” ସିନ୍ଧୁଧାର ସିଧା ସିଧା କହିଲା । ସେ ତା ବୋଉଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା । ବୋଉ, ବାପା ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ବସିଥାନ୍ତି—ସତେ ଯେମିତି ଚଟାଣରୁ କ’ଣ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

“ଆପଣଙ୍କର ଇନ୍ଦ୍ରିୟାନ୍ତ ଡେଲେପ୍ କରିଛୁ ବୋଲି ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ କମ୍ପ୍ଲେନ୍ କରୁଛନ୍ତି । ଘଟଣାଟା କିଭଳି ଘଟିଲା ଆପଣ ବିଶଦଭାବରେ କହିବେ କି ?”

“ମୁଁ ତ ତାଙ୍କୁ କହିଛି ।”

“ତେବେ ବି କୋର୍ଟରେ ବିଚାର ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଆଉଥରେ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

“ଗତବର୍ଷ ଜୁନ୍ ପାଞ୍ଚ ତାରିଖ । ମୋ ଶାଶୁ ଘରେ ନ ଥିଲେ, ନଣନ୍ଦଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଥିଲେ । ପ୍ରଘାତଙ୍କର କ୍ଲବ୍ରେ ଖାଇବାର ଥିଲା । ମୁଁ ଓ ଶଶୁର ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଖାଇଦେଲୁ । ମୋତେ ଭାରି ନଦ ଲାଗୁଥିଲା । ପ୍ରଘାତ ଆସିଲେ କବାଟ ଫିଟାଇଦେବାକୁ ଚାକର ପିଲାଟାକୁ କହିଦେଇ ମୁଁ ଶୋଇବାକୁ ଚାଲିଗଲି । ହଠାତ୍ ରାତିଅଧରେ ଚାକର ମୋ ନଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସାଡ଼େ ଗୋଟାଏ ବାଜିଥାଏ । ପ୍ରଘାତ ଧୀରେ ଧୀରେ ଦୁଇଟି ମାରୁଥାନ୍ତି... ।

“ରୁହନ୍ତୁ । ସାଡ଼େ ଗୋଟାଏ ବାଜିଥିଲା ବୋଲି ଆପଣ ଜାଣିଲେ କେମିତି ?”

“ଝଙ୍କା ପାଖ ଛୋଟ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଟେବୁଲ କ୍ଲବ୍ ଥିଲା ହୋଇଥିଲା । ତା’ର ଡକ୍ ଡକ୍ ଡକ୍ ଡକ୍ କରୁଥିଲା । ପୃଷ୍ଠିମୀ ରାତି—ଗରମ ଯୋଗୁ

ଆମେ ସେତେବେଳେ ଝରକା ଖୋଲ ରଖୁଥିଲୁ । ଜନ୍ମ ଆଲୁଅ ଓ ଶୀତଳ ପବନ ଝରକା ଦେଇ ପଶି ଆସୁଥାଏ । ରୁମ୍ ଭିତର ସାରା ଉଜ୍ଜଳ ଉଜ୍ଜଳ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ହଠାତ୍ ମୋତେ ଦୁଇଥର ଡାକ ଶୁଭିରଲ ମା, ମା-କାହାର ଡାକ ? କିଏ କାହାକୁ ଡାକୁଛି ବାଟି ଅଧରେ ମଧୁର କୋମଳକଣ୍ଠର ଡାକ । ମୁଁ ଟିକିଏ ଉଡ଼ୁକିପଡ଼ି ଖୋଜି ପକାଇଲି କିଏ ଡାକୁଛି ବୋଲି । ଆହୁରି ଥରେ ସେମିତି ମୃଦୁ ଅଥଚ କୋମଳ ଡାକ ଶୁଭିଲ । ଏଥର ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ଡାକ ମୋ ଭିତରୁ ହିଁ ଆସୁଛି । କିଏ ଡାକୁଛି ? ମୋ ରୁମ ଟାକୁରି ଉଠୁଥାଏ । ତା’ପରେ ଶୁଭିଲ ଆକୁଳ ଅନୁନୟନ ସ୍ଵର—ଭାସି ଆସୁଥାଏ ସେମିତି କୋଉଠୁ—ସେମିତି ସ୍ଵର ମୁଁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ କୋଉଠୁ ଶୁଣି ନ ଥିଲି । ସ୍ଵର ତ ନୁହେଁ ପ୍ରାଣ କାହାର କଥା କହୁଛି ସେମିତି ! ପୂର୍ବପୁର ପ୍ରାଣ ହିଁ କଥା ହୋଇଯାଇଛି ! ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ମୋ ଭିତରୁ ମୋ ଝିଅ ହିଁ କଥା କହୁଛି ।”

“ରୁହନ୍ତୁ, ଆପଣ କେମିତି ଜାଣିଲେ ସ୍ଵର ଆପଣଙ୍କ ଝିଅର ବୋଲି ? ସେତେବେଳେ ତ ନିଶ୍ଚୟ ଗୁରୁତ୍ଵର ସେକ୍ସ ଜଣାପଡ଼ି ନ ଥିବ ।”

“ମୋ ଝିଅର ସ୍ଵର ହିଁ ମୁଁ ଶୁଣିଛି । ମୋର ଏଥିରେ କଦାପି ଭୁଲ୍ ହୋଇ ନାହିଁ । ତା’ର ସ୍ଵର କୋମଳତାରୁ ହିଁ ଜଣାପଡ଼ି ଯାଉଥିଲା । ପୁଣି ଝିଅଟିର ସ୍ଵର ହିଁ ସେମିତି ଅନୁନୟନ ଭାବ ଭାବ ଶୁଭିପାରିବ । ମୋତେ ଖୁବ୍ ହାଲୁକା ଲାଗୁଥାଏ—ମୁଁ ତ ପୂର୍ବପୁର ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ । ପୁଣି ସେଇ ଅନୁଯୋଗର ସ୍ଵର ଭାସି ଆସିଲା—ମୋତେ ଏ ପୃଥିବୀକୁ ଆଣେ ନାହିଁ ମାଆ । ଜନ୍ମ ହେବାଠାରୁ ମରବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ କଷ୍ଟକର ପରିଚ୍ଛେଦେ ମୋତେ ଲଢ଼ୁଲୁହାଣ ହେବାକୁ ଦେ’ନା—ଏ ମୋର ଏଇ ଅନୁରୋଧ ରଖ ମାଆ । ତୁ ହୁଏତ ରକ୍ତମାଂସର କଣ୍ଠେଇଟିର ବଚିସ, ବିସ୍ମୟକର ଉପସ୍ଥିତିରେ ପୁଲକିତ ହେବାକଥା ଭାବୁଥିବୁ—ହୁଏତ ଭାବୁଥିବୁ କେବେ କେମିତି କଅଁଳିଆ ଡାଳମାନଙ୍କରେ ଫୁଟି ଆସୁ ଆସୁ ମଉଳି ଯାଇଥିବା କଉଁସଳକୁ ପୁଣିଥରେ ମନ୍ଦ ପଡ଼ି ଫୁଟାଇଦେବୁ ମୋ ଦ୍ଵାରା—କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଯେ ଭାରି କଷ୍ଟ ହେଉଛି ମା, ମୋ ପାଦତଳେ ମାଟି କେମିତି ଥରୁଛି । ଧସଡ଼ି ପଡ଼ୁଛି ଧୀରେ ଧୀରେ—ମୁଁ କୋଉଠି ପାଦ ରଖିବି ମାଆ, କେମିତି ସିଧାହୋଇ ଛୁଡ଼ାହେବ ? କି କାତର ତା କଣ୍ଠ ! କି ଯନ୍ତ୍ରଣା ତା ଭାଷାରେ ! ମୋ

ଆଖିରୁ ତ ଧାର ଧାର ଲୁହ ବୋହିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ସେମିତି ଜାଲୁଜାଲୁଆ ଭାବରେ ମୁଁ ଦେଖିପାରିଲି—ମୋ ଖଟ ନାହିଁ, ପ୍ରଘାପ୍ର ନାହାନ୍ତି—ଭୁରକଡ଼େ କାନ୍ଥ ନାହିଁ, ଚଟାଣ ନାହିଁ କି ଭର ନାହିଁ । ଆକାଶ, ମାଟି କି ପଟାଟ କ’ଣ କେଜାଣି ଅଛି—ମୁଁ ଖାଲି ଏତିକି ଦେଖିପାରୁଥିଲି ଯେ ଝିଅଟିଏ ଠିଆ ହୋଇଛି—ଝିଅ ହିଁ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ମୁଁ ଆକୁଳ ହୋଇ ହାତ ବଢାଇ ଦେଲି—ତା ମୁହଁ, ତା ହସ ଟିକିଏ ଦେଖିବି ବୋଲି । ତାକୁ ଟିକେ ଗୁଡିରେ ଜାକି ଧରିବି—ଗେହ୍ଲା କରି ପକାଇବି ତା ଦେହ, ମୁହଁ ସାରା । ସେ ମୋ ଭିତରକୁ ଆସିବା କଥା ଜାଣିବାପରେ ମୁଁ ଏକୁଟିଆ ଯାହା ଯାହା କଲ୍ଲନା କରୁଥିଲି ତା ଏକାଠି ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । କିନ୍ତୁ ମୋ ଝିଅ କହୁଛି କ’ଣ ? ଏମିତି କ’ଣ ବାୟାଣୀକ ପରି ଗପୁଛି ! ମୋ ଝିଅ—ଆଇଲୁ ମା ମୋ କୋଳକୁ ଟିକିଏ ଆ । ମୁଁ ପାଟିକରି ଉଠିଲି । ଜହ୍ନ ସେମିତି ବୁଢ଼ାଇଦେଲା ରୂପେଲି ଝରଣାଟେ ତା ଉପରେ । ଜହ୍ନ ଆଲୁଅ ମୋ ଝିଅ ଦେହରେ ପଡ଼ି ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଥିଲା । ମୁଁ—ଦେଖିଲି ମୁଁ ଦେଖିଲି । ସିନ୍ଧୁଧାର ସ୍ଵର ଥରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ମୋ ଝିଅର ଆଖିରୁ ଧାର ଧାର ଲୁହ ବୋହି ଯାଉଛି । ହାତ ଦୁଇଟା ସେ ବଢାଇ ବି ଦେଲା ନାହିଁ । ତା ଓଠ ଥରୁଥିଲା କ’ଣ କହିବ କହିବ ହୋଇ, କିନ୍ତୁ ପାଟିରୁ ତା’ର ଧାର ଧାର ରକ୍ତ ହିଁ ବୋହି ଆସିଲା—ଆଖି, ନାକ, ମୁହଁ, ଗୋଡ଼, ହାତରୁ ଧାର ଧାର ରକ୍ତ ବୋହିବାକୁ ଲାଗିଲା—ମୋ ଝିଅର ଆକୃତି ଖାଲି ରକ୍ତମୟ ହେଇଗଲା । ମୋ ଝିଅର ଇଏ କ’ଣ ହେଲା ? ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଦରୁ ଉଠାଇ ପଚାରିବାକୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଇପଡ଼ିଲି । କିନ୍ତୁ କାହାକୁ କହିବି ? କିଏ ବା ଥିଲା ମୋ ପାଖରେ ! ଧୀରେ ଧୀରେ ମୋ ଝିଅ ମିଳେଇଗଲା ମୋ ଆଖି ଆଗରେ । କାନ୍ଥ ତିଆରି ହୋଇଗଲା, ଝର୍କା, ଚଟାଣ, ଖଟ ବି ରହିଗଲେ ନିଜ ନିଜ ଜାଗାରେ । ପ୍ରଘାପ୍ର କଡ଼ ଲେଉଟାଇଲେ । ମୋ ଦେହରୁ ଗମ୍ ଗମ୍ ଝାଲ ବୋହି ଯାଉଥାଏ । ତାକୁ ଉଠାଇବାକୁ ଭାବିଲି । କିନ୍ତୁ ସେ ହୁଏତ ମୁଁ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଛି—ଗୋଇ ପଡ଼ିବାକୁ କହିବେ ବୋଲି ଉଠାଇଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ସେମିତି ଅଧାଶୁଆ ହେଇ ପଡ଼ିଥାଏ । ପ୍ରଘାପ୍ର ଟିକିଏ ପରେ ଉଠିଲେ—ଟେବୁଲ୍ ଉପରୁ ପାଣି ଗ୍ଲାସ୍ ଉଠାଇ ପିଇଲେ । ସେ ବୋଧହୁଏ ଜାଣି ନ ଥିଲେ ମୁଁ ଚାହିଁଛି ବୋଲି । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଥଣ୍ଡା ଥଣ୍ଡା ଲାଗିଲା । ପଛପଟ ବଗିଚାର ଆମ୍ବଗଛରୁ କୋଇଲି ବୋବାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ

କଲ । ଶ୍ଵେତ୍ର ହୋଇ ଆସିଲଣି ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଓ ସେତକ ସମୟ ଭିତରେ ମୁଁ ଠିକ୍ କରି ଦେଇଥିଲି କ'ଣ କରିବ । ସିନ୍ଧୁଧା ରୁପ୍ ହେଇଗଲା ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠିଆ କୋର୍ଟରୁମ୍‌ଟା ଏକଦମ୍ ପ୍ରବ୍ୟ ହୋଇଗଲା କିଛି ସମୟ ପାଇଁ । ସିନ୍ଧୁଧାର ବାପା, ମାଆ ଆନ୍ତରି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁ ଦେଇଥିଲେ, କାହାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲେ ଯେମିତି ! ପ୍ରଘାପ୍ର ଓ ତା ସାଙ୍ଗମାନେ ସେମିତି ଆଖି ତଳକୁ କରି ବସିଥାନ୍ତି ।

“ତା’ହେଲେ ଆପଣ ଗୋଟାଏ ମଣିଷକୁ ଜାଣି ଜାଣି ମାରିଦେଲେ । ସେ କହିଲା ବୋଲି କ’ଣ ହେଲା ? ମିଶ୍ଟର ମିଶ୍ର, ଆପଣଙ୍କ ବାପ ମାଆ ଯଦି କିଏ କୁହନ୍ତି କ’ଣ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ମାରିଦେବେ ?” କେତେବେଳେ ପ୍ରଘାପ୍ରର ଓକିଲ କହିଲା ।

କତାପି ନୁହେଁ । ମୁଁ ମଣିଷ ମାରିଲୁ କାହିଁକି ? ମୋ ଝିଅକୁ ମୁଁ ମାରି ଦେଇଛି ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ଆପଣ ! ମୁଁ ତ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲି । ହେଲେ କେହି କାହିଁକି କିଛି କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ? ମୁଁ କିମ୍ବା ଆଉ କେହି ମୋ ଝିଅ ଏମିତି ଅସମ୍ଭବ କଷ୍ଟ ପାଉଥିଲା ପରି ଲାଗିଲା କାହିଁକି ? ଏତେ କଷ୍ଟ ତାକୁ କିଏ ଦେଲା ? କାହିଁକି ତା ନରମ ପାଦ ଦୁଇଟା ରଖିବାକୁ ଖାଲି ସେ ଜାଗା ଟିକିଏ ପାଇଲା ନାହିଁ ? ମୁଁ ଆଉ କ’ଣ କରିଥାନ୍ତି ? କେମିତି ସହିଥାନ୍ତି ତା’ର ଏତେ କଷ୍ଟ ପାଇବାକୁ ? ତାକୁ ଏମିତି ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେବାକୁ କି ଅଧିକାର ଅଛି ମୋର ? ସିନ୍ଧୁଧା ଯେମିତି ନିଜକୁ ନିଜେ ପଚାରୁଥିଲା ।

“ହେଲେବି ମାତୃଈକୁ ଗୋଟାଏ ମସ୍ତବଡ଼ ଧକ୍କା ଦେଲେ ଆପଣ ।” ପ୍ରଘାପ୍ରର ଓକିଲ ଘାବିଶାସ ହୁଡ଼ିଲା ।

“ମୁଁ କେବଳ ମାତୃଈକୁ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ।” ସିନ୍ଧୁଧା ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା ।

“ତେବେ ଆବରୁସନ୍ ଲିଗାଲାଇଜ୍ଡ ନ ହେଇଥିଲେ ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଏମିତି କରିବାକୁ ସାହସ କରି ନ ଥାନ୍ତେ ।” ପ୍ରଘାପ୍ରର ଓକିଲ ଭାବିଚିନ୍ତି ତା’ର ଶେଷଅସ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କଲା ।

“ଏଇ ସମୟ ଯଦି ହଜାରେ ବର୍ଷ ପଛକୁ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତା । ଏଇମିତି ଯଦି ଘଟିଥାନ୍ତା ସେତେବେଳେ, ଏବେ ମୁଁ ଯାହା କରୁଛି, ତାହା ହିଁ କରିଥାନ୍ତି ।”

ଅସୁରେ କୋପ କଲେ

ଆମ ଘର ପାଚେଶ୍ୱ ସେପଟକୁ ଲାଗିଥିବା ପାଣିକଳରୁ ସେ ପାଣି ନେବାକୁ ଆସୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆସିବା ସମୟ ମୁଁ ଅନୁମାନ କରି ନେଉଥିଲି ଓ ପାଚେଶ୍ୱ ଡେଇଁ ପାଣିକଳକୁ ଲାଗି ଠିଆ ହେଇ ଯାଉଥିଲି । ସେ ପାଣି ନେବାକୁ ଆସୁଥିଲାବେଳେ ପ୍ରାୟ ଭିଡ଼ ନ ଥାଏ । କଦବା କେମିତି ଜଣେ ଅଧେ ପାଣି ନେବାପାଇଁ ଥିଲେ ସେ ସାମାନ୍ୟ କଢ଼େଇ ହେଇ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତି । ମାଠିଆକୁ ଦୁଇ ଗୋଡ଼ରେ ଆଉଜାଇ ରଖି ଦିଅନ୍ତି, ଲମ୍ବାବେଣୀକୁ ଆରପଟକୁ ଆଣି ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ଛନ୍ଦନ୍ତି ଓ କେମିତି ଗୋଟାଏ ଚାନ୍ଦିଆରେ ଦୁଇକୁ ଚାନ୍ଦି ରଖନ୍ତି । ମୋର ଯେତେଦୂର ମନେଅଛି, ସେ ଫିକା ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧୁଥିଲେ ଓ ଖୁବ୍ ପତଳା ଲାଗୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଧଳା ଚକ୍ ଚକ୍ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲାଗୁଥିଲା । ପାଣିଧାର ତଳେ ମାଠିଆ ରଖିବାବେଳେ ତାଙ୍କର କଚଟିର ଓଲଟ ପଟର ମାଲଣିର ମୋତେ ପ୍ରାୟ ଦିଶିଯାଏ । ଅନେକ ସମୟରେ ସେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବରେ ହାତ ଧୋଉଥାନ୍ତି—ତାଙ୍କ ପାଦୁଲ ଓ କଚଟିର ମାଲଣିର ଉପରେ ପାଣି ବୋହି ଯାଉଥାଏ । ଚାନ୍ଦିଆକୁ ଆଣି ପକାନ୍ତି । ପାଣିଧାର ପାଖର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୋଡ଼ ଓ ଇଟା ଇଟା ଖଣ୍ଡକୁ ଯେମିତି ନୂଆକରି ଦେଖୁଛନ୍ତି ! ପାଣି ବାହାରିଯିବା ପାଇଁ ତଥାପି ଶ୍ରେଷ୍ଠନାଳୀର ଦୁଇକଡ଼ରେ ଗଜରୁଥିବା କଅଁଳିଆ ସାରୁପତ୍ରକୁ ଚାନ୍ଦି—ଯେମିତି ସେ ତାକୁ ହାତରେ ଲଗାଇଛନ୍ତି ଓ ସବୁଦିନେ ପାଣି ଦେଉଛନ୍ତି ! ମୋତେ ଲାଗେ ସେ ଯେମିତି ଜମାରୁ ଜାଣି-ନାହାନ୍ତି ଯେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏତେ ପାଖରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି । ବେଳେବେଳେ କିନ୍ତୁ ସେ ଆଦର କଲପରି ମୋତେ ଚାନ୍ଦି ଅଳ୍ପ ହସନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କେବେହେଲେ କାହା ସହ କଥା ହେବା ଦେଖି ନାହିଁ ।

ଆମ ଘରଠାରୁ ଖାଲି ସବୁର ମିଟର ଛଡ଼ାରେ ଗୋଟିଏ ଆକ୍ଟବେସ୍ଟସ୍ ଘରେ ସେ ରହୁଥିଲେ । ସେଇଟା ଖୁବ୍ ବଡ଼ କି ଖୁବ୍ ଶ୍ରେଷ୍ଠ

ନୁହେଁ । ତାଙ୍କ ଚେହେରାର ଉଦାସ ଗାନ୍ଧୀର୍ଯ୍ୟ ସହ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ମୋତେ ଖୁବ୍ କୌତୂହଳୀ କରିଥିଲା—ସେଇ ଆଜ୍ଞେଷ୍ଟସ୍ ଘର ଭିତରେ ଆଉ ତିନିଜଣ ଲୋକ ରହୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଫାଟକ ଖୋଲି ପଶିବା ଓ ବାହାରିବା ମୁଁ ଅନେକଥର ଦେଖିଛି । ସେମାନେ ଆମ ଗଳି ଭିତରକୁ ପଶିବାମାତ୍ରେ ମୁଁ ଜାଣିପାରୁଥିଲି । ସାଧାରଣ ମଟରସାଇକେଲ୍‌ଠାରୁ ତାଙ୍କ ମଟରସାଇକେଲ୍‌ର ଶବ୍ଦ ବକଟତର ଥିଲା ଓ ପ୍ରାୟ ଅସମୟରେ ଆମ ଗଳିର ନିସ୍ତବ୍ଧତା ଭିତରେ ଧସେଇ ପଶୁଥିଲା । ସେମାନେ ତିନିଜଣ ଏକାଠି ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲେ । ମଟରସାଇକେଲ୍ ଉପରେ ବସି ଅନ୍ତତଃ ଜଣେ ବା ଦୁଇଜଣ ମାଟି ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଘୋଷାରୁଥିଲେ । ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ସେମାନେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ ଓ ହସୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ମୋତେ ନିରର୍ଥକ ଲାଗୁଥିଲା—ଯେମିତି କେବଳ ଆମ ଗଳିର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଉପସ୍ଥିତି ସୂଚାଇ ଦେବାର ଇଏ ଗୋଟାଏ ବାହାନା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକର ମୁହଁ ଗୁରୁକଣିଆ, ଜଣକର ଲମ୍ବା ଓ ଆଉ ଜଣକର କେମିତି ଗୋଟାଏ ଆବଡ଼ା ଖାବଡ଼ା ମୁହଁ । ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗଡ଼ଙ୍ଗର ଜାମାପଟା ପିନ୍ଧୁଥିଲେ ଓ ଗଗଲ୍‌ସ୍ ଲଗାଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ଖୁବ୍ କଳା କିମ୍ବା ଖୁବ୍ ଗୋରୁ ନ ଥିଲେ । ମୋତେ ଲାଗୁଥିଲା, ଆମ ଗଳିର କେହି ଲୋକ ତାଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ କରୁ ନ ଥିଲେ । ତେବେ ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳ ରଖିଥିଲି । ଫାଟକ ଖୋଲି ସେମାନେ ଭିତରେ ପଶିବାବେଳେ ମୋର ଇଚ୍ଛାହୁଏ ସେମାନଙ୍କୁ ଟାଣିଭଡ଼ି ବାହାର କରିଦେବାକୁ । ପାଣିନେବାକୁ ଆସିଥିବା ଯୁଦ୍ଧଶାସ୍ତ୍ର ସେଇ ଘର ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ କରି ସେମାନେ ଜଗି ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି ମୋର ଦୃଢ଼ ଧାରଣା ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ନିଦରେ ଶୋଇପାରୁ ନ ଥିବା ଖରାବେଳେ କାନ୍ଥଆଡ଼କୁ ମୁହଁକରି ମୁଁ ଭାବେ କେମିତି ଏଇ ତିନିଜଣଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ପରାସ୍ତ କରି ସେ ବନ୍ଦୀ ସଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରି ଦିଅନ୍ତି । ମୋତେ ସଜକୁମାରୀ ଭଳି ଲାଗୁଥିବା ସେ ସେ ସ୍ତୋତ୍ରରେ ସେଠି ରହିପାରନ୍ତି, ମୁଁ ଏକଥା କୌଣସିମତେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁ ନ ଥିଲି ।

ତେବେ ବରୁର କରି କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପମାନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ କୌଣସି ବଳିଷ୍ଠ ପ୍ରମାଣ ଚାହୁଁଥିଲି । ଏସବୁ କଥା ଜାଣିବାର ବଦ୍ଧସ

ମୋର ହୋଇ ନାହିଁ ଓ ଏ ବିଷୟରେ ମୋ ସହିତ ସେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହିଁ—ବୋଉର ବିରକ୍ତ ସ୍ବର ଦୁଇ ଭିନ୍ନପରି ଶୁଣିଲପରେ ମୁଁ ସାହୁଦର ଅନ୍ତେବାସିନୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ବୋଲି ସଙ୍କଳ୍ପ କଲି । ଆମ ଘର ଡାହାଣ ପୁଲ୍‌ରେ ଅଧାକାନ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଠିଥିବା ଘର ଦେଉଛୁ ସାହୁଦର । ଆମ ଗଳର ସେ କୁଆଡ଼େ ସଂପ୍ରାପ୍ତି ନୁହେଁ ନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟମ, କିନ୍ତୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କାରଣବଶତଃ ତାହା ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧା ରହି ଯାଇଥିଲା । ସାହୁଦରର କୌଣସି ସ୍ବଭାବିକତା ଅଧା ତିଆରି ଘର ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଗର୍ବର ସହ ସିଂହାବଲେକନ କରୁଥିବା ମୁଁ ଆମ ରହଣି ଭିତରେ କେବେହେଲେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରି ନାହିଁ । ଅଧାତିଆରି ଘରଟାର ଇଟାକାନ୍ଥ କଲା ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା ଓ ଅଧକାଂଶ ଅଂଶରେ ଶିଉଳ ଲାଗି ଯାଇଥିଲା । ଆମ ଗଳର ଆଉ ଚାରିପଟେ ବଣିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପ୍ରାୟ ସମବୟସୀ ଚାରିପଟେ ଦିଅଁଙ୍କୁ ମୁଁ ସାହୁଦରର ଅନ୍ତେବାସିନୀ ବୋଲି ମନେ-କରୁଥିଲି । ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ କେତେଥର ଘରଟା ତାଙ୍କର ବୋଲି ଶୁଣିଥିଲି । ସାହୁଦର ମୋର ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ବୋଲି କହିବାକୁ ଯଦିଓ ମୁଁ ବେଳେବେଳେ ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲି, ତେବେ ସେମାନେ ଚାରିପଟେ ଯାକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ଓ ବୟସରେ ମୋ ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବଡ଼ ହୋଇଥିବାରୁ ଏପରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରିପାରୁ ନ ଥିଲି । ତେବେ ସେ ଯାହାହେଉ ଜାଣିବାପାଇଁ ମୋତେ କେତେଥର ଘରୁ ଲେମ୍ବୁ ଓ ଆମ୍ବ ଆଖୁର ଚୋରିକରି ଭେଟି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ମୁଁ ହତାଶ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ପଚାରିବା ବଦଳ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝାବୁଝି କରି ଏସବୁ ମୋତେ ଜଣାଇବେ ବୋଲି ଆଶ୍ବାସନା ଦେଉଥିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ ନ ନେଇ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ମୋର କରିବା କାମ କରିପାରିବି—ମୁଁ ନିଜକୁ ନିଜେ ବୁଝାଉଥିଲି । ଦିନେ ଖରାବେଳିଆ ସେ ଭିନ୍ନଟାଯାକ ନ ଥିଲବେଳେ ମୁଁ ରଜକୁମାରୀଙ୍କ ହାତ ଧରି ବାହାରକୁ ନେଇ ଆସିବି । ଜମାରୁ ପାଟିକରନା ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବି ଓ ସେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବୁଝିଯିବେ । ଆମେ ହାତ ଧରିଧରି ହେଇ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ଆମ ପାତେଣୁ ଆରପଟେ ପହଞ୍ଚିଯିବୁ । ଏତିକିବେଳେ ହୁଏତ ମଟରସାଇକେଲରେ ଅସହ୍ୟ ଫଟ ଫଟ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବି ଓ ସେ ଭିନ୍ନଟାଯାକ ପାଟିକୁଣ୍ଡ କରି କରି ଆସିବେ । ତେବେ ପାତେଣୁ ପଛପଟ ବୋଧହୁଏ ଠିକ୍ ଜାଗା ହେବ ନାହିଁ—

ମୁଁ ମୋର ମତ ବଦଳାଉଥିଲି । ହୁଏତ ସେ ଭିନ୍ନଟାଯାକ ବଜ୍ରାତ୍ ମଟର-
ସାଇକେଲ୍ ଉପରୁ ଆମକୁ ଦେଖି ପକେଇବେ ଓ ମାଟି ଉପରେ ଗୋଡ଼
ଘୋଷାର ଘୋଷାର ଖେଦ ଆସିବେ । ତେବେ ଲୁଚିବା ପାଇଁ ଆଉ ଗୋଟିଏ
ଜାଗା ଦରକାର । ସାହୁଦର ଗୋଟାଏ ଭଲ ଦୁର୍ଗ ହେବ । ତା ଭିତରେ ସେ
ଆମେ, ଏକଥା କେହି ଜାଣିପାରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଗରୁ ହାତରେ କଣ୍ଟାଗଛ
ଗୁଡ଼ାକ ଆଡ଼େଇଦେବ ଯେମିତି ସେ ମାଡ଼ ପକେଇବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଏକଦମ୍
କୋଣ ଘରଟାରେ ଲୁଚାଇ ମୁଁ ଉଜିମାରି ଦେଖିବି । ଭିନ୍ନଟାଯାକ ବଦମାସ୍
ଖୋଜାଖୋଜି କରିବେ । ଆମକୁ ତ ନିଶ୍ଚୟ ପାଇବେ ନାହିଁ । ସାହୁଦର କଥା
କିଏ କାହିଁ ବା ଶୁଣିବ । ସେମାନେ ଏପଟ ସେପଟ ହେଇ ହେଇ ମଟର-
ସାଇକେଲ୍ ନେଇ ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଖୋଜିବାକୁ ବାହାରିଯିବେ । ଆମେ ଅନ୍ଧାର
ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଇଠି ଅପେକ୍ଷା କରିବୁ । ସେଠି ସାପ ତ ନାହାନ୍ତି । ତେବେ
ଚମ୍ପେଇନେଉଳ ଗୋଟାଏ ଯୋଡ଼ାଏ ବାହାର ପାରନ୍ତି । ବାହାରକୁ—ମୁଁ
ଯେମିତି ଡରନ୍ତି । ତା’ପରେ ଆମେ ଗୁପ୍ତା ଦେଇ ନ ଯାଇ ବାଡ଼ କଡ଼େ କଡ଼େ
ଗଲି ବାହାରକୁ ପଳେଇବୁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଛପି ଛପି ଆମେ କୌଣସି
ନିରାପଦ ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚିଯିବୁ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସେଇଠି ରଖିବାର ସୁବିଧା
କରିଦେବି ।

ବନ୍ଦନା ରାଜକୁମାରଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦିନେ ମୋତେ ଖୁବ୍ ଭାରିଲା ଓ ମୁଁ
ତାଙ୍କର ପାଣି ନେବାକୁ ଆସିବା ସମୟର ଅବ୍ୟବହୃତ ପୂର୍ବରୁ ସେଠି ଜଗି
ବସିଲି । କଳମୂଳ ନିଶ୍ଚେଲା ଥିଲା । ହଠାତ୍ ଭଲ ଝୁଲି ଝୁଲି ଧୀରଭାବରେ ସେ
ଆସିଥିଲେ—ମାଠିଆକୁ କଳ ତଳେ ଗୋଡ଼ରେ ଆଉଜାଇ ରଖିଲେ—ପଛ
ପାଖରୁ ବେଣୀକୁ ଆଗକୁ ଆଣିଲେ । ମୁଁ ସାହାସ କରି ସାମାନ୍ୟ ପାଖେଇଗଲି ।

“ତୁମେ ଦୌଡ଼ ପାରିବ ?” ସେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନରେ କେମିତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ହେଇପଡ଼ିଲା ଭଳି ଲାଗିଲା ।

“ହଁ ।” ସେ ହସିଲା ସ୍ଵରରେ କହିଲେ ।

“କେତେ ଜୋରରେ ? କ’ଣ ଜୋରରେ ଦୌଡ଼ିପାରିବ ?” ମୁଁ
ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇପଡ଼ିଲି ।

“କାହିଁକି ?” ସେ ଆଉ ଟିକିଏ ହସିଲେ । “ତୁମଠାରୁ ଜୋରରେ
ଦୌଡ଼ିପାରିବି ନାହିଁ, ତୁମେ କ’ଣ ଦୌଡ଼ାରେ ପାଖୁ ହେଉଛ କି ?”

ମୁଁ କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେବ ଶ୍ରବପାରିଲି ନାହିଁ । ବୌଡ଼ାରେ ପାଷ୍ଟ୍
 ହେବା ଦୂରର କଥା । ମୁଁ ଖାଲି କମଳା କୋଲ୍ୟ ଆଶାରେ ବୌଡ଼ାରେ
 ମିଶେ । ମୁଁ ଏମିତି ପ୍ରଶ୍ନଟିଏ ନିଶ୍ଚୟ ଆଶା କରି ନ ଥିଲି । କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା
 ଆଗରୁ ସବୁକିଛି ଯେମିତି ଭୁଲୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଇତିହାସଟିଏ ଶ୍ରବରେ ମୁଣ୍ଡ
 ଟୁଟିଗଲେ । ‘ବାଃ, ସୁନାପିଲା ।’ ସେ ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚସ୍ବରରେ କହିଲେ । ଅତ୍ୟନ୍ତ
 ବ୍ୟର୍ଥ ମନୋରଥ ହୋଇ ମୁଁ ସେତେବେଳକୁ ପଛକୁ ବୁଲି ଆମ ପାତେରୀ
 ଆଡ଼କୁ ଫେରି ଯାଉଥିଲି । ତଥାପି ଆଶା ଛାଡ଼ିଦେଇ ନ ଥିଲି । ବରଂ ମୋ
 କଳ୍ପନା ଗର୍ଭରେ ମୋ ପ୍ଲାନ ସବୁ ନିର୍ଭୁଲ ଶ୍ରବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିଲେ ।

ଆଉ ଗୋଟାଏ ଦିନ କିଏ କେଜାଣି ପାଣିକଳ ପାଖ ସିମେଣ୍ଟ ପିଣ୍ଡି
 ଉପରେ ଶାଢ଼ି ବନ୍ଦି କରୁଥିବା ଫେରିବାଲାକୁ ଡାକ ବସାଇଥିଲା । ପାଗ
 ମେଘୁଆ ଥିଲା ଓ ଖରା କାନ୍ଦୁ ନ ଥିଲା । ଫେରିବାଲା ଚାରିପଟିଆକ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ,
 ଝିଅ, ଶ୍ରେଷ୍ଠପିଲା ଗଦା ହେଇଥିଲେ । ଗଜକୁମାରୀ ବା ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ମାଠିଆ
 ରଖି ଠିଆ ହେଇଥିଲେ ।

“ବାପ୍ରେ ବାପ୍ ! ଇଏ ପୁଣି ଅଣୀ ଟଙ୍କା ! ଆମର ସ୍ବେତ
 ଦୋକାନରୁ ଜମା ପଇସାଲିଖ ଟଙ୍କାକୁ ଆଣିଥିଲେ ।”

“ନାହିଁମ ଅପା, ଏଇଟା ଟିକେ ଦମ୍ଭିଲ ହେଇଥିବ ।”

“ତମେ ସ୍ବୀକ୍ଷୁ ଜମା ଜାଣିନ । କମ୍ ଦମ୍ଭ ଶାଢ଼ି ଇଏ ଜମା
 କଣ୍ଠନ ।” ମାଉସୀଜଣକ କଥାକୁ ଓଜନିଆ କରିବା ପରି କାନ୍ଦ ଉପରେ
 ଶାଢ଼ି କାନକୁ ଭିଡ଼ି ଧରିଲେ ।

“ଶୁଣ, ତୁମେ ନବେ ଟଙ୍କାକୁ ଯୋଡ଼ାଏ ଦେବ ? ଆମେ ଆଉ
 ତନିଶଣ୍ଡ ବା ବାଣିକରି ନେବୁ, ସେ ଆର ପ୍ରକାରରୁ ।”

“ନାହିଁ ଦିଦି, ଗୋଟାକୁ ସତୁଷ୍ଟରୁ ଜମା କମିବନ । ପତ୍ରପତ୍ର ଟଙ୍କା
 ଖର୍ଚ୍ଚ । ହେଉପଛେ ଲୋକସାନ୍, ଆପଣଙ୍କୁ ପୁର ସତୁଷ୍ଟ ଟଙ୍କାରେ ଦେଇ
 ଦେବ । କେତେଟା ଦେବ ? ତନିଟା କାତୁଣ୍ଡ ?”

“ତୁମେ ସେ ନବେକୁ ଦିଶଣ୍ଡ କର । ନ ହେଲେ ନାହିଁ ।”

ଦର କଷାକଟି ଘନେଇ ଆସୁଥିବା ବେଳେ ମଟରସାଇକେଲ୍‌ର
 ଫଟ୍ ଫଟ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲା । କଲମୁଲ ପାଖ ଗସ୍ତାଦେଇ ଆରବେସ୍‌ଟସ୍ ଦରକୁ
 ପିବାକୁ ହୁଏ । ସେଇଟା ଆମେମାନେ ଠିଆ ହେଇଥିବା ସିମେଣ୍ଟ ପିଣ୍ଡିର

ସାମାନ୍ୟ ଆଗରେ ଅଟକିଲା । ପଛରେ ବସିଥିବା ଶୁଭକଣ୍ଠିଆମୁହଁ ଲୋକଟି ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ି ଆସିଲା । ଗଜକୁମାରୀ ଖାଲି ମାଟିଆ ଧରି ଫେରି ପଡ଼ିଲେ ।

“କ’ଣ ଶୁଣିଛୁ ଏଠି ?” ପ୍ରଶ୍ନ ଗଜକୁମାରୀଙ୍କୁ କିମ୍ବା ଆମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଥିଲା ।

“ଗାଡ଼ି ଆଣିଛୁ, ଆଜ୍ଞା ।” ଫେରିବାଲା ମୁହଁଟେକି ଉପରକୁ ଚାହିଁଲା ।

“କ’ଣ ହେଉଛି ଦେଖିବା” ଲୋକଟା ନଇଁପଡ଼ି ଗାଡ଼ି ଆକର ଉପର ନେଲେ । ଗାଡ଼ିଟାକୁ ପ୍ୟାକେଟ୍ ଛୁଆଁ ଟେକିଦେଲା ।

“ହଁ, କେତେ ?”

“ଏଇଟା ଆଜ୍ଞା ଅଗାଁ ଟଙ୍କା, ଭଲ ଜନସ ଆଜ୍ଞା ।”

ନେଲେ । ଗାଡ଼ିଟାକୁ ବାଁ ହାତରେ ଲୁଗା ଚପୁଡ଼ିଲା ପରି ମୁଠେଇ ଧରିଲା ଲୋକଟା । “ସେଇଟା ଦେଖା ।”

ଫେରିବାଲା ତରବର ହେଇ ହଲଦିଆ ଗାଡ଼ିଖଣ୍ଡେ ମଝିରୁ କାଢ଼ି ପକାଇଲା । “ଏଇଟା ବା’ସଠି ଟଙ୍କା ପୁର ।”

“ସବା ତଳଟା କାଡ଼୍ ।” ଲୋକଟା ହଲଦିଆ ଗାଡ଼ିକୁ ଡାହାଣ ହାତରେ ଆଖି ଡୁଲି ପରି ଧରିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା, ଏଇଟା ଶୁଣି ଭଲ ସୁତା, ମେଦମାସୁରରୁ ଆଣିଛୁ ।”

“ତା ଉପରଟା ?” ଗାଡ଼ିଟାକୁ କାଖରେ ଜାକି ଶୁଭକଣ୍ଠିଆମୁହଁ ଲୋକଟା ତଳକୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଦେଖାଇଲା ।

ଫେରିବାଲା ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହରେ ମଝି ଖଣ୍ଡ କାଢ଼ି ପକାଇଲା । ‘ମଝିରୁ ନାଲିଟା’ ଲୋକଟା ଅଣ୍ଟା ପାଖରେ କହୁଣୀ ଚାପି ଦେଇ ଗାଡ଼ିଟାକୁ ଅଟକାଇ ରଖିଲା ।

“ଏଇଟା ଆଜ୍ଞା ଅନ୍ୟ ଗୁଡ଼ାକଠାରୁ ଭଲ । ଶହେ ପାଞ୍ଚ ।”

‘ସେ ଛୁଟ ଛୁଟ ।’ ଏଥର ଲୋକଟା ଭୁରୁ ଉଠେଇ ନଦେଖି ଦେଲା ଓ ଆଖିରେ ଦୁଇ ଆଖି ମଝିକୁ ଦେଖାଇଦେଲା । ଫେରିବାଲା ତା’ର ଦୁଇ ଆଖି ମଝିରେ ଗାଡ଼ିଟିକୁ ଜରିଛୁଆ ଚପାଇଦେଲା ।

‘ଉପରୁ ସେକେଣ୍ଡ୍ ।’

ଏଥର ଫେରିବାଲାଟି ସାମାନ୍ୟ ମୁହଁ ଏପଟ ସେପଟ କଲା । ଅଳସ-ଭଙ୍ଗୀରେ ଗାଡ଼ିଟି କାଢ଼ିଲା ଓ ହାତରେ ଏପାଖ ସେପାଖ କଲା । ସେ ଆଉ

ଖୋସାମତଆ ଭଲ ହସ୍ତ ନ ଥିଲା । କାଣୀ ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ମୁଣ୍ଡ ଟିକିଏ କୁଣ୍ଡାଇଲା । ପାପୁଲି ପଛଆଡ଼ରେ ପାଟି ପୋଛି ପକାଇଲା । ବସିବା ଜାଗାରୁ ସାମାନ୍ୟ କଢ଼େଇହେଇ ଲୋକଟାର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା । ସତେ ଯେପରି ମୋଟା ଧଳା କୁକୁଡ଼ାଟେ ମୁଣ୍ଡ ବଙ୍କେଇ ଉପରକୁ ଚାହିଁଲା ପରି ଲାଗୁଥିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା, ପକେଟ୍‌ରେ ମାଲ୍ ଅଛି ତ ?” ଫେରିବାଲାଲର ପାଟିରୁ ଯେମିତି ବାକ୍ୟଟା ଅଜାଣତରେ ଖସି ଆସିଲା ।

“କ’ଣ କହିଲୁ ?” ଘଡ଼ଘଡ଼ ହଠାତ୍ ମାରିଲା ଯେମିତି ! କି କୋଉ ବଣୁଆଜନ୍ତୁ ଯେମିତି ଅଭ୍ୟୁନକ ହେଉଛି । ଟପ୍ ଟପ୍ କରି ଚାରିକଣିଆମୁହଁ ଲୋକଟାର ଦୁଇ ହାତ, ଦୁଇ କାଣ, କହୁଣୀ, ଆଣ୍ଟୁ ସନ୍ଧିରୁ ଜରି ସହ ଶାଢ଼ି ପ୍ୟାକେଟ୍‌ତଳ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ।

“ଆବେ, କ’ଣ କହିଲୁ ?” ଲୋକଟା ଉଡ଼ୁକି ଆସିଲା । ତା ହାଡ଼, ମାଂସ, ତମ, ଲୋମ ସବୁ ଯେମିତି ଟଣକେଇ ଉଠିଲେ । ଅର୍ଦ୍ଧବୃତ୍ତକାରରେ ସଜାଇ ହେଇଥିବା ଆମେମାନେ କେତେ ପାଦ ପଛେଇ ଆସିଲୁ ।

“ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ...”

“ଆବେ ଶାଲ, ତୁ କ’ଣ ବେ ? ଶାଲ ତୋ...” ଉପୁକର ରାଗରେ ଚାରିକଣିଆମୁହଁ ଲୋକଟା ନାଲି ପଡ଼ି ଥରୁଥିଲା । ଦୁଇ ହାତରେ ଜାମା ଧରି ଝିଙ୍କି ସେ ଫେରିବାଲାକୁ ବସିବା ଜାଗାରୁ ଉଠେଇ ପକେଇଲା ।

“ଶାଲ, ତୋ ବୋପା ଶାଲ, ମୋତେ ପୁଣି ପଇସା କଥା, ଶାଲ...” ଲୋକଟା ମୁହଁରୁ ଶ୍ଵାସ ଶ୍ଵାସ ରାଗରେ ଯେମିତି କଥା ବାହାରୁ ନ ଥିଲା । ଫେରିବାଲାଲ ମୁହଁରେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରତଣ୍ଡ ମୁଥ ବସିଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାକାତର ଶବ୍ଦଟେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା ତା ପାଟିରୁ । ମୁହଁକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ସେ ବସିପଡ଼ିଲା । ଏଥର ଲୋକଟା ତାକୁ ପୁଣି ଦୁଇ ହାତରେ ଓଟାରି ଉଠାଇ ଆଣିଲା ।

“ଶାଲ, ତୋର ଶାଲ ଏଡ଼େ ସାହସ ?” ଏଥର ଜୋର୍ ଜୋର୍ ମୁଥ, ଚାପୁଡ଼ା ଅଭୁତ ଶବ୍ଦ କରି ଫେରିବାଲାଲଟିର ମୁହଁ, ଗୁଡ଼ରେ ବସିଗଲା । ସେ ଶାଢ଼ିଧାକ ଉପରେ ହାମୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ।

“ଆଉ ମାରନ୍ତୁନି ଆଜ୍ଞା—ମରିଯିବି ଆଜ୍ଞା—ମା’ଲେ...” ଫେରିବାଲା ଲଣ୍ଡଭଣ୍ଡ ହେଇ ଶାଢ଼ି, ମାଟି, ଗୋଡ଼ ଏକାଠି ସାଉଁଟି ପକେଇଲା । ଲୋକଟା ତା ପେଟରେ ଜୋର୍‌ରେ ଗୋଇଠା ମାରିଲା । ରୋଗିଣୀ କୁକୁର ଉପରେ ଶକ୍ତ

ବାଡ଼ରେ ପାହାରଟେ ବସିଲେ ଯେମିତି ସେ କେଁ କିନା ଶବ୍ଦ କରେ, ସେମିତି ବୋବାଇଲ ଭଳି ହେଇ ଫେରିବାଲା ସିମେଣ୍ଟ ପିଣ୍ଡି ତଳକୁ ମାଟି ଉପରେ ତଳ ଚାରି ପାଦ ଗଡ଼ଗଲା । ଧଡ଼ପଡ଼ ହେଇ ସବୁତକ ବଳ ଖଟେଇ ଫେରିବାଲା ଦଉଡ଼ି ପଳାଇବାକୁ ଯେମିତି ଚାହିଁଲା ଓ ଆରମ୍ଭ କଲା । ସେତେବେଳକୁ ଆମେମାନେ ସେ ସ୍ଥାନରୁ କେତେ ପାଉଣି ଦୂରଯାଇ ସାରିଥାଉ ଓ ଚାରିକଡ଼ରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଘର, ପିଣ୍ଡା, ଝରକା ପାଖରୁ ଉଠି ମାରୁଥାଉ ।

ମଠର ସାଇକେଲ୍ ଷ୍ଟାର୍ଟ ବନ୍ଦ କରି ବୁଲିପଡ଼ି ଏଇ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥିବା ଚାରିକଡ଼ିଆମୁହାଁର ସାଙ୍ଗ ଦୁଇଟା ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ ଓ ଫେରିବାଲାକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ହାତ, ଗୋଡ଼ ସାହାଯ୍ୟରେ ବାଧା ଗୋଇଠା ପକେଇ ଚାଲିଲେ । ଫେରିବାଲା ସରଦ ମାଟି ଉପରେ କରୁଡ଼ି ହେଇପଡ଼ିଲା । ସେ ହାଉଁ ହାଉଁ ହେଇ କାନ୍ଦୁଥାଏ । କ’ଣ ଗୁଡ଼ାଏ ଯେମିତି କହି ପକେଇବାକୁ ଚାହୁଁଥାଏ, କିନ୍ତୁ ପାରୁ ନ ଥାଏ । ଏଥର ତନିଜଣଯାକ ମିଶି ଫେରିବାଲା ଉପରେ ନିଜ ନିଜର ହାତ, ଗୋଡ଼ ଛୁଆଡ଼ିଲ ଭଳି ସମାଗତ ଭାବରେ ଆମକୁ ଦୂରରୁ ଦେଖାଗଲା । ସେ ଛଟପଟ ହେଇ ଘାସ, ମାଟି ଦୁଇ ହାତରେ ଆମ୍ଭକୁ ଚାହିଁ ପକାଉଥାଏ । ଏଥର ଚାରିକଡ଼ିଆମୁହାଁ ତାକୁ ପଛଆଡ଼ୁ ଧରି ଠିଆ କରାଇଲା ଓ ତା’ର ସଙ୍ଗୀ ଜଣେ ପଛରୁ ଫେରିବାଲାକୁ ଠେସ ଦେଇ ରଖିଲା । ଫେରିବାଲା ହାତ, ଗୋଡ଼ ନ ଥିବା ବସ୍ତୁଟିଏ ଭଳି ଲଟକିଥାଏ ।

“ଆବେ ଯାଃ” ଚାରିକଡ଼ିଆକ ପାଟିକରି ଉଠିଲା । ଠିଆହେଲେ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ଯେମିତି ଚାହିଁବା କଥା ଫେରିବାଲାଙ୍କ ଯେମିତି ନ ରହି ଆଉ ପ୍ରକାରେ ରହି ଯାଇଥିଲା । ସେ ଧଡ଼ାସ୍ କରି ପଡ଼ିଗଲା । ମୋତେ ତା ମୁହଁ ଦିଶୁ ନ ଥାଏ । ଦୁଇଜଣଯାକ ତାକୁ ଅଧା ଠେଲି, ଅଧା ଘୋଷାରି ଗଲମୁଣ୍ଡି ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ । ଆମ ଭିତରୁ କେହି ପଛରେ ଗଲେ ନାହିଁ । ଆମକୁ ଖବ୍ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ସେମାନେ ଆଉ ଦେଖାଗଲେ ନାହିଁ । ଶାଢ଼ିଗୁଡ଼ାକ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ପଡ଼ିଥାଏ ।

“ଲୋକଟା ମରିଗଲା କି କ’ଣ ?” କିଏ ଗୋଟାଏ କହିଲା ।

“ଯାଇଥିବ ତ, ହେ ଭଗବାନ”, ସିନ୍ଦୂରର ମାଉସୀ ମୁହଁ ଲୁଗାରେ ଘୋଡ଼ାଇ ପକାଇଲେ । କାହା ପାଟିରୁ କଥା ବାହାରୁ ନ ଥାଏ । ପୂର୍ବ ଗଳିଟା ଯେମିତି ନିସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ଭିତରେ ।

ଆମ ଘର ଭଳି ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ ଚପା ଚପା ସ୍ତରରେ ବାପା ମାଆ-ମାନଙ୍କ ଭିତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିବ । ତା ପରଦିନ ମୋତେ ବୋଉ ସ୍କୁଲ ଗୁଡ଼ିଲ ନାହିଁ । ବାହାରକୁ ବ ଗୁଡ଼ିଲ ନାହିଁ । ରାଜକୁମାରୀ ମଧ୍ୟ କଲମୁଳକୁ ପାଣି ନେବାକୁ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ସେ ତିନିଟାଯାକ ଲୋକ ସପ୍ତା ଉପରେ ଦେଖାଗଲେ ନାହିଁ । ମୁଁ ସାବ ଉପରବେଳା ଝର୍କା ପାଖରେ ବସିଥିଲି । ଚାରିଟା ସାଢ଼େ ଚାରିଟାବେଳକୁ ଟୁଲୁ ଲୁଚି ଲୁଚି ଆମ ଘରକୁ ଆସିଲ । ତା ମୁହଁ ଥମ୍ ଥମ୍ ଦିଶୁଥାଏ । ଗୋପନୀୟ କଥାଟେ ଅଛି ବୋଲି ସେ ଇସାବ ଦେଲା । ଆମେ ସିଡ଼ି ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇଗଲୁ ।

“ଜାଣିଛୁ, ସେ ଫେରିବାଲାଟା ତ ମରଗଲା । ବୁଲୁଣ୍ଡ କହୁଥିଲା ସେମାନେ ତାକୁ ଗଳମୁଣ୍ଡରେ ପକାଇଦେଇ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲେ । ସେଇଠି ସେ ପୁଣି ସୁକୁ ସୁକୁ ହେଲା ଓ ଗୁଡ଼ାଏ ମୁଣ୍ଡା ମୁଣ୍ଡା ରକ୍ତ ବାନ୍ତି କରି ପକେଇଲା । ଲୋକମାନେ ତାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ନେଇଗଲେ । ତା ଶାଢ଼ିତଳ କୁଆଡ଼େଗଲା କେଜାଣି ? ବିଚର !”

“ସେମାନେ ଅସୁର ବୋଲି ମୁଁ ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲି ।” ମୁଁ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ପାଟିରେ କହିଲି । ଟୁଲୁ ମୋ କଥାରେ ଥୁକୁଲ୍ ପକାଇଲା ପରି ଠିଆ ହୋଇଗଲା ଓ ମୋତେ ସନ୍ଦେହ ମିଶା ଆଖିରେ ଅନାଇଲା । ଘୋଷଣା କରିବାପାଇଁ ମୁଁ ଦୁଇ ଦୁଇଟା ପାହାଚ ଏକାଥରେ ଡେଇଁ ଉପରକୁ ଛୁଟିଲି । ବୋଉ ଦୁଆର ଆଡ଼କୁ ପଛ କରି ପରଟା ବେଲୁଥିଲା । କିଏ ଅଟକାଇ ଦେଲେପରି ମୁଁ ଅଟକିଗଲି । ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲି ନା ଛେନାଗୁଡ଼, ଜାଣିଥିଲି ଯଦି କହିଲି ନାହିଁ କାହାକୁ କାହିଁକି ? ଏବେ କ’ଣ ହେବ ଆଉ ?

ବାପାଙ୍କର ସେଠାରୁ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ବଦଳି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ବାରବର୍ଷ ଖଣ୍ଡେ ପରେ ବୋଧହୁଏ ଆମେ ପୁଣି ସେଇ ସହରକୁ ଫେରିଥିଲୁ । ଏଥର ଆମେ କଲେଜ ପାଖରେ ରହିଥିଲୁ ଓ ପୂର୍ବର ସେଇ ଜାଗା ଏଠୁ ତିନି ବ୍ଲକ୍ କଲେମିଟର ଦୂର ଥିଲା ।

ତେବେ ଅସୁରମାନଙ୍କୁ ଆଗରୁ ଚିହ୍ନି ପାରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ମୋ’ଠାରୁ କେବେଠୁ ଉତ୍ତେଜ ଯାଇଥିଲା ।

ରୋଜା ପାଇଁ ମୁଁ ଏ ପୃଥିବୀ

ଆଜି ଦିନଟି କ’ଣ ଅନ୍ୟ ଦିନମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ଥିଲା ? କାହିଁ, ସବୁତ ସେଇଭଳି ଥିଲା, ସବୁ ଖରାଦିନମାନଙ୍କ ପରି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚଞ୍ଚଳ ଉଠିଥିଲେ— ଦିନ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପବନ ବେଶୀ ବେଶୀ ଗରମ ହେବାକୁ ଜମାରୁ କୁଣ୍ଡିତ ନ ଥିଲା—ସନ୍ଧ୍ୟା ଉପରେ ଟାହିଁ ଟାହିଁ ଖରା ଯୋଗୁଁ ଲୋକବାକ କମି ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିରାଟକାୟ ଟ୍ରକ୍‌ସବୁ କୌଣସି ବାଧା ନ ମାନି ସବୁଦିନ ପରି ଚାଲୁଥିଲେ । ବଗିଚାରେ ଅଳ୍ପ ସବୁଜ ରଙ୍ଗ ଲାଗି ଆସୁଥିବା ଗଛସବୁ ଝାଉଁଳି ଆସୁଥିଲେ । ସକାଳୁ ଘର ଓଳାଇବାକୁ ଆସୁଥିବା ଘାସବାଣର କହର ବୁଣୁର ବାଳ ସେମିତି ପୁରୁପୁରୁ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ପରି ଅନାଥାଶ୍ରମଟାସାରା ସମସ୍ତେ ଖରାରେ ଉଡ଼ିଲ ବିକଳ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ । ଦିନଟି କେମିତି ଚଞ୍ଚଳ ସରିଯିବ ଓ ରାତି ଆସିଯିବ ବୋଧହୁଏ ମନାସୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କ’ଣ ଏମିତି ହୋଇଥିଲା ଯେ ରୋଜାର, ତାକୁ ଲଗୁଥିଲା ଗଡ଼କାଲି ଓ ବିକି ଯାଇଥିବା ସବୁତକ ଦିନ ସେମିତି ଭିଡ଼ି ଧରୁଛନ୍ତି ତାକୁ—ସେଇମାନଙ୍କୁ ସବୁ ମନେ ନ ପକାଇ ରୋଜା ରହିପାରୁ ନାହିଁ—ପାଠପଢ଼ା ପଛେ ସେତିକିରେ ଥାଉ ।

ତେବେ ଏତିକିବେଳେ କ’ଣ ଏଇସବୁ ଭାବିବାର କଥା । କାହିଁ ଏତେ ଡାକ୍ତରୀରେ ତ କେବେ ମନେପଡ଼ୁ ନ ଥିଲା ରୋଜାର । କୃତକ କେବେ ଆଖିରେ ପଡ଼ି ଯାଉଥିଲା ପାଟକ ବାହାରେ ବଡ଼ ଟିଣର ଦୋକାନ କଡ଼ରେ ଲଗୁଥିବା ସିନେମା ପୋଷ୍ଟର କଥା । ନିତି ନିତି ସେଥିରେ ନୂଆ ସିନେମାର ପୋଷ୍ଟର ଲାଗେ । ରୋଜା ମନେ ମନେ ଭୁଲନା କରେ ତା ମା କାହାରିକ ହୋଇଥିବ । ତା ମାଆ କ’ଣ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ହେମାମାଳିନୀ କି ଓଁହାଦା ରହମାନ୍ ଭଳି ହୋଇଥିବ ? ନା, ବୋଧହୁଏ ହୋଇ ନ ଥିବ । ହୁଏତ ତା’ର ପରି କଳା ହୋଇଥିବ । ଆଉ ବାପା କେମିତି ହୋଇଥିବେ

ଦେଖିବାପାଇଁ ? କାହାଉଳି ହୋଇଥିବେ ? ପତଳା ଓ କଳାରଙ୍ଗର ହୋଇଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍‌ଙ୍କ ପରି ହୋଇଥିବେ । କାହିଁକି କେଜାଣି ତାକୁ ସବୁବେଳେ ଲଗେ ତା ବାପା ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍‌ଙ୍କ ପରି ହୋଇଥାନ୍ତେ କି ! ପ୍ରତିଥର ତାଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡନୁଆଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଗଲେବେଳେ ସେ ଭାବେ ବାପା ବୋଲି ଥରେ ଡାକିଦେବ କି ? ସେ ତ ତାକୁ ଏତେ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି, ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ବୁଲାଇ ନିଅନ୍ତି ଓ ମନ ଦେଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ତ ବୋଲି ପ୍ରାୟ ପଚାରି ନିଅନ୍ତି । ବାପା ବୋଲି ଡାକିଦେଲେ କ’ଣ ଚିଡ଼ି ଯାଆନ୍ତେ ? କେଜାଣି ? ହୁଏତ ଭରକ୍ତ ହୋଇପାରନ୍ତି । ତେବେ ନିଜକୁ ସଫଳ କରି ନ ପାରି ଅନେକଥର ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍ ବଗିଚାରେ ବୁଲୁଥିବାବେଳେ ସେ ବାଥ୍‌ରୁମ୍‌ରେ ପଶିଯାଇ ବାପା-ବାପା-ଶୁଣିଲ ଟିକିଏ—ବୋଲି ଡାକି ଦେଇଛି । ତା ପରେ ପରେ ଲଜେଇ ଯାଇଛି ବି । ଧୀରେ ଧୀରେ ଲମ୍ବେଇ କରି ଡାକିଛି ଓ ଧୀର ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରତିଧ୍ବନିକୁ ବି ଶୁଣିଛି—ବାପା ଡାକିବାକୁ କେମିତି ଲଗେ ।

ସତରେ କ’ଣ ସେ ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍‌କୁ କେବେ ‘ବାପା’ ବୋଲି ଡାକି ପାରିବ ? କେଜାଣି—ସଦୃଶ ସତରେ ସେ ମେଡ଼ିକାଲ୍ ଏଣ୍ଟ୍ରାନ୍ସରେ ପାଇଯାଏ ଓ ମେଡ଼ିସିନ୍ ପଢ଼େ ଓ ସତକୁ ସତ ଡାକ୍ତର ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ହୁଏତ ଡାକି ପାରିବ—ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍ ସେତେବେଳେ ହୁଏତ କିଛି ଭାବିବେ ନାହିଁ ।

ଖରବନିଆ ଦ୍ଵିପ୍ରହର । ଜୋର୍‌ରେ ପବନ ନ ବହିଲେ ମଧ୍ୟ ଝାଞ୍ଜିର ତେଜ କମ୍ ନୁହେଁ । ଝରକା ଅଧା ମେଲକରି ତା ପାଖରେ ଲାଗିବସି—ସେତିକି ଆଲୋକରେ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ବହି ମେଲାଇ ରଖିଛି ରେଜା । ଅସହ୍ୟ ଗରମ, ଉଦୁଉଣିଆ ଦ୍ଵିପ୍ରହର, ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଖୋଲି ହୋଇଥିବା ବହି, କାନ୍ଥର ଦଣ୍ଡା—ସବୁ ଯେମିତି ମିଳିମିଶି ଆଜି ତାକୁ ଖାଲି ଭାବନା ଭିତରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଛନ୍ତି । ଆଶା ଓ କଳ୍ପନାର ବିଳାସରେ ନିଜକୁ କୁଣ୍ଡିତ ଭାବରେ ସମର୍ପଣ କରି ଦେଉଥିଲା ରେଜା ।

ଝରକା ସେ ପୂରା ମେଲାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଗରମ ତ ଦେଉଛି—ମମତା ବି ଶୋଇପଡ଼ିଛି, ଜନିଆ ଖଟ ଉପରେ କାଗଜଟିଏ ଧରି ଗଢ଼ିଛି—ସୁଜାନ୍ ତ ନାହିଁ, ତାକୁ ଝିଅ କରିଥିବା ବାପା ମା’ଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲିଯାଇଛି ପଶ୍ଚାତ୍ତା ପରେ ପରେ । ସେଇ ଅଧାମେଲ ଝରକାଦେଇ ରେଜା ବାହାରକୁ ଚାହିଁ ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା ।

ସିଷ୍ଟର ମେରି କୁହନ୍ତି, ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍ ତାକୁ ଏଇ ଅନାଥାଶ୍ରମରେ ଦେଇଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ନର୍ସିଂହୋମ୍ ବାହାରେ କୁଆଡ଼େ କନାରେ ଗୁଡ଼ାହୋଇ ସେ ପଡ଼ିଥିଲା ଓ ଜୋର୍ ଚିତ୍କାର କରି କାନ୍ଦୁଥିଲା । ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍ ଯେତେବେଳେ ତାକୁ ଏଇଠି ଗୁଡ଼ିଲେ ସେତେବେଳକୁ ତାକୁ ନିମୋନିଆ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । କ୍ଷୀରରେ ଚୂଳା ଗୁଡ଼ାଇଆଣି ତା ପାଟିରେ ଚୁପୁଡ଼ି ଦେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ପିଇପାରୁ ନ ଥିଲା । କଲଦେଇ କ୍ଷୀର ବୋହି ଯାଉଥିଲା । ଆଖିରେ ଲୁହ ଭରି ଆସିଲା ସେନାର । ଓଃ ! କିଏ ଏ ମା' ସତରେ ! ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର, ଏତେ କଠୋର ସେ କେମିତି ହୋଇପାରେ ! ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ଏତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୁଆଟାକୁ ଦେହରେ ଏତେ ଉତ୍ତପ ଥାଇ... ଆଉ ଭାବବାକୁ ତେଣୁ କଲ ନାହିଁ ସେନା । ଗାଲ ଉପରଦେଇ ଗଡ଼ି ଆସୁଥିବା ଧାରେ ଲୁହକୁ ସେ ଧୀର ଭାବରେ ହାତ ଉଠାଇ ପୋଛିଦେଲା । ସେମାନେ ଦେଖିଥିବେ ହୁଏତ—ଦେଖନ୍ତୁ, ଏଠି କିଏ କାନ୍ଦ ନାହିଁ ଯେ ? ଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ ବା ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ କାନ୍ଦିବାର ସେ ଦେଖିଛି । ନ କାନ୍ଦି ବା କରନ୍ତେ କ'ଣ ? ଏତେବଡ଼ ପୃଥକ, ହାଉସାଉ ହେଲଭଲ ଲୋକ—ଭଉଁ ହୋଇଥିବା ଲୋକ—ଅଥଚ ଏଠି ତା'ଭଲ ଯେତେଜଣ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର କେହି ନାହାନ୍ତି । ବାପା, ମା ହିଁ ନାହାନ୍ତି । ସତେ ଯେମିତି ସେମାନେ ଆଉ କେଉଁ ଅସାଧାରଣ ପୃଥକରୁ ଆସିଛନ୍ତି । ବାପା, ମା ଥିବା କ'ଣ ଖାଲି ଏତେବଡ଼ କଥା ସତରେ ? ହଠାତ୍ ଭାରି ଏକୃଷ୍ଟିଆ ଲାଗିଲା ସେନାକୁ । କିନ୍ତୁ ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ଚିତ୍ତଦେଲା ଏକୃଷ୍ଟିଆ ପଟକୁ ମନରୁ । ସ୍ତ୍ରୀ ସହ ତ ସେ ସତରବର୍ଷ ବିତାଇ ଦେଲାଣି...ଆଉ କେଜାଣି କେତେବର୍ଷ ବିତାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏବେ ଆଉ ନୂଆ କଥା କ'ଣ ଅଛି ଯେ ।

ଗତବର୍ଷ ତାକୁ ଯେତେବେଳେ ଟାଇପ୍‌ଏଡ଼ ହୋଇଥିଲା—ଓଃ, କି କଷ୍ଟ ନ ହୋଇଛି ସେ ! ଏତେ କଷ୍ଟ ଭିତରେ ବି ସେ ଖୋଜୁଥିଲା, କିଏ ଆସି ତା ପାଖରେ ବସନ୍ତା, ନରମ ଆଖିରେ ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବରେ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହନ୍ତା—ବେଳେବେଳେ ବ୍ୟସ୍ତହୋଇ ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଥାନ୍ତା... ସିଷ୍ଟର ମେରି ଆସୁଥିଲେ ଦିନକୁ ଦୁଇଥର—ଜର ଦେଖି ଯାଉଥିଲେ—କ'ଣ କରିବା କଥା, କ'ଣ ନ କରିବା କଥା କହି ଯାଉଥିଲେ । ସୁଜାନ୍‌କୁ ଲେଖିଦେଇ ଯାଉଥିଲେ ଔଷଧ ପାନର ସମସ୍ତ ଓ ଜର ମାପିବାର ସମୟ । ସୁଜାନ୍,

ରମା, ଲଟି ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତେ ଆସୁଥିଲେ—ତା ଦେହରେ ହାତ ଦେଉଥିଲେ, ବ୍ୟସ୍ତ ବି ହେଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଦେଖି ମଧ୍ୟ ନ ଦେଖିବାପରି ରେଜାର ଚାନ୍ଦାଣୀ ଦୂରକୁ ପହଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲା । ଦୃଶ୍ୟମାନ ପରିଧରେ ସେ ଖୋଜୁଥିଲା ନରମ ଆଖିର ବ୍ୟଗ୍ର ଚାନ୍ଦାଣୀ—ସବୁତକ ଉତ୍ତପକ୍ୱ ଶୀତଳ କରିଦେଲା ପରି ପୁଣି । କିନ୍ତୁ କାହାର ସେ ବ୍ୟଗ୍ରତା, କାହାର ସେ ପୁଣି—ଆଉ ଅଧିକ ତା’ର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇପାରୁ ନ ଥିଲା ।

ସେଦିନ ଟ୍ରିସ୍‌ମାସ୍ ଇଭ୍ ଥିଲା ଓ ତଳ ବଗିଚାରୁ ସିଷ୍ଟର ମେରିଙ୍କର ଖବର, କାନ୍ଦୁ ଗୀତର ଲହର ଶୁଣାଯାଉଥିଲା—ତା’ପରେ ତାଳି ଦେବାର ଶବ୍ଦ ବି । ସୁଜାନ୍ ରୂପ୍‌ରୂପ୍ ଆସିଥିଲା ଓ କାଗଜରେ ଗୁଡ଼ାଇ ଛୋଟ ଖଣ୍ଡେ କେକ୍ ଆଣିଥିଲା ତା ପାଇଁ । କୌଣସି ସ୍ୱାଦ ବାରି ନ ପାରି ମଧ୍ୟ ରେଜା ତାକୁ ତରତର ହୋଇ ଶିଳି ଦେଇଥିଲା—ତାକୁ ଲାଗୁଥିଲା ସତେ ଯେମିତି ସେ ବଗିଚାରେ ଟ୍ରିସ୍‌ମାସ୍ ଗଛ ପାଖରେ ଛିଂ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ।

ସେଥର ଯଦି ସେ ମରି ଯାଇଥାନ୍ତା—ମରି ଯାଇଥିଲେ ଯାଇଥାନ୍ତା—କାହାର କ’ଣ କ୍ଷତି ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା ଯେ ! ଓହୋ ! ଏମିତି କ’ଣ ଭାବୁଛି ସେ ? ରେଜା ଜଡ଼ସଡ଼ ହୋଇପଡ଼ିଲା—ଏତେ ଖରାପ କଥା ସେ ଭାବିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲଣି । ସେ ମରି ଯାଇଥିଲେ ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଏଠି ଦୁଃଖ କରିଥାନ୍ତେ । ଏପରିକି ସିଷ୍ଟର ମେରି ମଧ୍ୟ—ଯାହାକୁ ସେ କେବେବି କାନ୍ଦିବା ଦେଖି ନାହିଁ—ସେ କ’ଣ କାନ୍ଦି ନ ଥାନ୍ତେ ? ଆଉ ଯିଏ ଯେତେ ଆସନ୍ତି ଏଠିକୁ—ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି—ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଦୁଃଖ କରିଥାନ୍ତେ । ବାହାରେ ଗୁମ୍ଫାରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ବୋର୍ଡ଼ାଇ ଟ୍ରକ୍ ମଝିରେ ମଝିରେ ଯାଉଛି ଆସୁଛି ଗୁମ୍ଫାପରି...ସେ ଯଦି ହଠାତ୍ ଏବେ ଦୌଡ଼ିଯାଏ ଓ କୋଉ ଗୋଟିଏ ଟ୍ରକ୍ ଆଗରେ ଶୋଇଯାଏ...ନା—ଏମିତି କେବେବି ସେ କରିବ ନାହିଁ । ଯେତେ କଷ୍ଟ ଯେତେ ଦୁଃଖ ଆସୁ ପଛେ, ବଞ୍ଚିବାକୁ ଜମାରୁ ଇଚ୍ଛା ନ ହେଉପଛେ, କୁଆଟିଦିନରୁ ସେ ଜାଣିଆସିଛି ଯେ ତା ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିଛି—ନ ହେଲେ ଶିଶୁର ତାକୁ ଏମିତି ଭାବରେ ଏକୁଟିଆ କରି ବଞ୍ଚାଇ ରଖି ନ ଥାନ୍ତେ—ସେ ଶିଶୁରଙ୍କ ପୁଅ—ଶିଶୁରଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବାପାଇଁ ସିଷ୍ଟର ମେରି ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲବେଳେ କୁହନ୍ତି । ଅନେକଥର ତା ମନ ବିଦ୍ରୋହ କରି ଉଠେ । କାହିଁକି ଶିଶୁରଙ୍କୁ ସେ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇବ ?

ଉଣ୍ଡରକ ପୁଅ ହେବାକୁ ତ ସେ ଚାହୁଁ ନ ଥିଲା । ସେ ଚାହୁଁଥିଲା, ସେ ହେଉଥିଲା ପ୍ରକୃତ ବାପା ମା'କୁ । ଏତିକି ବନତି ତ ଉଣ୍ଡର ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ ନାହିଁ ।

ହଁ, ତା ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ କଥା । ଏକଥା ତାକୁ ବହୁବାର କୁହା-
ଯାଇଛି । ସେଇ ରୋଗିଣୀ, ପତଳୀ ହିଅଟି ସେ ବଞ୍ଚିବ—ଏକଥା କେହି
ଭରସା କରି ନ ଥିଲେ । ସେ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ କରି ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା—
ବାରମ୍ବାର ରୋଗରେ ପଡ଼ୁଥିଲା ଓ ଏକ ଆଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଶକ୍ତିବଳରେ ଯେମିତି ଭଲ
ହୋଇ ଉଠି ବସୁଥିଲା । ଏଇ ରୋଗରେ ପଡ଼ିବାଯୋଗୁ ତ ଡକ୍ଟର ଅକଲଙ୍କୁ
ଏତେଥର ଓ ଏତେ ପାଖରୁ ଦେଖିପାରୁଥିଲା ସେ । ରୋଗକୁ ମନେ ମନେ
ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଲା ରୋଜା । ସେ ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା ଓ ଭଲ ପଡ଼ିବାକୁ ମଧ୍ୟ
ଲାଗିଲା । ଏଇ ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ଯିଏ ଆସୁଥିଲେ, ରୋଜାକୁ ସେମାନଙ୍କ ଆଗକୁ
ଡକା ଯାଉଥିଲା—ତା ଜୀବନ ବିଷୟରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଉଥିଲା
ଓ ସେ ଯେ ଭଲ ପାଠ ପଢ଼ୁଛି ତା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଉଥିଲା—ତା'ର ଅଧିକ
ପାଠପଢ଼ା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ବି ମଗା ଯାଉଥିଲା ।

ଏବେକି ତା'ର ମନେଅଛି—ସେ ଷଷ୍ଠ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ିଲବେଳେ
ସିଷ୍ଟର ମେରି ତାକୁ ଧଳା ନାଲି ଛୁଟର ସୁନ୍ଦର ଗୋଟିଏ ଫ୍ରକ୍ ଆଣି
ଦେଇଥିଲେ; ଯାହାକୁ ସେ ତିନିବର୍ଷ ଅତି ଜୋର୍ ଭଡ଼ି ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ପିନ୍ଧୁଥିଲା । ସିଷ୍ଟର ମେରି ତାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇବାକୁ ଡାକିବାମାତ୍ରେ
ରୋଜାକୁ ତରତର ହୋଇ ଫ୍ରକ୍ଟି ପିନ୍ଧି ଚଞ୍ଚଳ ଚାଲି ଆସିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ।
ଏମିତି ଏକ ସାକ୍ଷାତକାରର ଅଳ୍ପ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ତରତର ହୋଇ ହାତ
ପଛକୁ ବୁଲାଇ ବୋତାମ ବନ୍ଦ କରିବାବେଳେ ଫ୍ରକ୍‌ର ଆଗପଟ ଚିରି
ଯାଇଥିଲା । ଆସିଥିବା ଉଦ୍‌ଗୁଲେକଙ୍କ ଆଗକୁ ସେ ଆଉ ଯାଇପାରି ନ ଥିଲା ।
ଅନେକ ସମୟ ପରେ ସିଷ୍ଟର ମେରି ଆସିଲେ, ତାଙ୍କ ମୁହଁ ନାଲି ପଡ଼ି
ଯାଇଥିଲା । ତୋର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସେ ଆଉ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ
କିନ୍ତୁ ଏକ ଶକ୍ତ ଚାପୁଡ଼ା ବସାଇ ଦେଇଥିଲେ ରୋଜାର ଗାଲରେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସିଲାଣି । ଖରାଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା । ବୋଧହୁଏ ସାତେ
ସାତଟା ବାଜିବଣି । ତାକୁ ଅଳସ ଲାଗୁଛି । ନିଦ ନିଦ ବି ଲାଗୁଛି । ଏବେ
ଶୋଇଯାଇ ଅଧରାତିରୁ ଉଠିପଡ଼ିଲେ କେମିତି ହୁଅନ୍ତା ? ସିଷ୍ଟର ମେରି ତ

ତାକୁ ମାଠପଡ଼ା ସମୟ ନେଇ କିଛି କୁହନ୍ତି ନାହିଁ—ସେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ରେଜା ନିଜେ ନିଜେ ପଢ଼ିନିଏ । ମମତାକୁ ଡାକ କହିଲେ ଯେ, ସେ ଏବେ ଶୋଇପଡ଼ିବ ଓ ରାତି ଖାଇବା ବେଳ୍ ବାଜିଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ନ ଉଠାଇବାକୁ । ସେ ନିଜେ ନିଜେ ରାତି ଭିତଟାରେ ଉଠି ବସିବ ଓ ପଢ଼ିବ ।

ଦିନସାରା ଟେବୁଲ୍ ପାଖରେ ବସିବା ପରେ ପରେ ନିଦ କେମିତି କେଜାଣି ଜୋର୍ରେ ମାଡ଼ିଆସେ । ଏମିତି ଘମାଘୋଟ ନିଦ ଭିତରକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ବି କେମିତି ପଶିଆସେ ସତରେ ! ରେଜା ଦେଖୁଥିଲା ଗସ୍ତାର ଡାହାଣପଟକୁ ଅଳ୍ପ ଦୃଶ୍ୟୁବା ପାର୍କରେ ସେ ବୁଲୁଛି । ଦୁଇପଟରେ କେନ୍ଦ୍ର କୁଆଡ଼େ ନ ଥିଲେ ବି ସେ ଧଳା ଜୋତା, ମୋଜା ପିନ୍ଧି ଶୁଖିଲା ପଥ ଉପରେ ଟପ୍ ଟପ୍ ଶବ୍ଦକରି ଚାଲୁଛି । ସେ ଛୋଟ ଝିଅଟିଏ ହୋଇଯାଇଛି ବୋଧହୁଏ । ଆଗପଟରୁ ଗୋଟିଏ ଥାଳିରେ ମିଠାସବୁ ନେଇ ସିଷ୍ଟର ମେରି ଆସୁଛନ୍ତି । ସେ ବୋଧହୁଏ ମମତା, ରୁବିନା, ସୁଜାନାକୁ ଡାକୁଛନ୍ତି । କାହିଁ ରେଜାର ନାଁ ତ ସେ ଡାକିଲେ ନାହିଁ । ରେଜାର ଦେହ ଖରାପ ନାହିଁ ଏବେ ଓ ସେ ପାର୍କରେ ବୁଲୁଛି । ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍ ନା କିଏ ତ ବାଁ ପଟରୁ ଚାଲି ଚାଲି ଆସୁଛନ୍ତି । ରେଜା ଡାକ ଉଠୁଛି—ବାପା, ବାପା—ସେ ଶୁଣିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ରେଜା ଆହୁରି ଜୋର୍ରେ ପାଟିକରି ଡାକୁଛି—ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍ ତା ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ରୁହୁଁ ବି ନାହାନ୍ତି । ରେଜା ଚିତ୍କାର କରି ଦୌଡ଼ୁଛି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ହାତ ବଢ଼ାଇ । ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍ ବି ଦୌଡ଼ୁଛନ୍ତି ଆଗେ ଆଗେ—ହଠାତ୍ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମଝିରେ, ଠିକ୍ ରେଜାର ବଢ଼ାଇଥିବା ଗୋଡ଼ ଆଗରେ ପାର୍କର ମାଟି ଫାଟି ଦୁଇଗୁଣ ହୋଇଯାଉଛି—ରେଜା ଭିତରକୁ ରୁହୁଁଛି—ଆଖି ପାଇ ନ ଥିବା ଗଣ୍ଠରତା ଓ ଅନ୍ଧାର ତା ଭିତରେ । କିନ୍ତୁ ରେଜା କ’ଣ କରିବ—ଆଗ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇ ସାରିଥିଲା ଓ ପଛ ଗୋଡ଼ଟି ମଧ୍ୟ ଉଠାଇ ସାରିଥିଲା ସେ ! ତା ନିଦ ଘୁଙ୍ଗିଗଲା ଓ ସେ ଉଠି ବସିଲା । ମୁହଁ, ବେକ ସାରା ଝାଳ ହୋଇଯାଇଛି । ଓଃ ! ଏସବୁ କିଛି ସତ ନୁହେଁ । ଖାଲି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲା ସେ ! କାନ୍ଥ ଘଣ୍ଟାରେ ଭିନଟା ପଟିଣ ବାଜିଛି । ସେ ଆଉ ଶୋଇବନି—ଏବେ ତଳକୁ ଯାଇ ରେଷେଇଘର ପାଖ ଫ୍ରିଜ୍‌ରୁ ପାଣି ପିଇବ ଓ ଥଣ୍ଡା ପାଣିରେ ମୁହଁ ଧୋଇ ଆସି ପଢ଼ିବାକୁ ବସିବ ।

ପାହାଚରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଓହ୍ଲାଇଲା ରେଜା । ନା, ଶବ୍ଦକରି କାହାରିକୁ ଉଠାଇବା ଜମା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । ଚାରିଆଡ଼େ ଯେମିତି ନିସ୍ତବ୍ଧ

ବହଳ ଅନ୍ଧାର ଘେରି ରହିଛି । ଟିକେ ଡର ଡର ବି ଲାଗୁଥିଲା ତାକୁ । ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ଘୋ ଘୋ, ପଡ଼ା କଚଡ଼ା, ଦୁଲି ଡକ୍କିର ଶବ୍ଦରେ ଭରିଥିବା ସେଷେଇ ଓ ଡାଇନଙ୍ଗ୍ ହଲ୍ ଅଧରାତରେ କେମିତି ମାଡ଼ ମାଡ଼ ପଡ଼େ ! ଜୋରରେ ଡରକୁ ମନରୁ କାଢ଼ି ପକାଇଲା ସେନା । ଏତେ ଡରବାର କ’ଣ ଅଛି ସେ ! ସେ ତ ତା’ର ନିତିଦିନିଆ ଜାଗା । ତରତର କରି ଛୁତିରେ ଫଶ୍ କରି ପକାଇଲା । ଡାଇନଙ୍ଗ୍ ହଲ୍ ପାରିହେଲେ ଛୋଟ ବାରଣ୍ଡା ଯେପଟେ ସେଷେଇଘର । ବାରଣ୍ଡା ଉପରେ ହିଁ ସେଷେଇଘର ଆଡ଼କୁ ମୁହଁକରି ଫୁଲ୍ଟା ରହିଛି । ଏତେ ଶୁଣିବେ ବୋଧହୁଏ କିଏ ଏମିତି ଏଠିକୁ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଆସୁ ନ ଥିବେ । ଆଉ ସେନାବ କେବେ ଏମିତି ଏଠାକୁ ଆସିବ ନାହିଁ । ଆଉଥରେ ଛୁତିରେ ଫଶ୍ କଲା ସେନା—ହେ ଶିଶୁର ଏଇ ଥରଟା ସେନା ଆସିଛି । ଆଉ କେବେ ଏତେ ସାହସ କରି ରାତି ଅଧରେ ସେ ଏକୁଟିଆ ତଳ ସେଷେଇଘର ଆଡ଼କୁ ଆସିବ ନାହିଁ । ମମତାକୁ ହେଲେ ସାଙ୍ଗରେ ଡାକି ଆଣିଥାନ୍ତା । ଅଧରାତର ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ବେଳ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ମଣିଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ସବୁ ସମୟରେ ଯଦି ମଣିଷମାନେ ଏମିତି ନିଦରୁ ଉଠି ବାହାର ପଡ଼ିବେ ତେବେ ଶ୍ରିଚିନ୍ମାନଙ୍କୁ ସମୟ ମିଳିବ କେତେବେଳେ ? ସେ ଆଉ କାହା ସମୟକୁ ଅଯଥା ମାଡ଼ ବସିବାକୁ ଜାଣି ଜାଣି ଆସି ନାହିଁ । ଟିକିଏ ଥଣ୍ଡାପାଣି ପିଇବାକୁ ଯାହା ଆସିଛି । ଫୁଲ୍ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ସେନା । ଖୋଲିକରି ବୋତଲେ ପାଣି ଆଣିଲା—ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ ଠିପି ଖୋଲିଲା ଓ ବେସିନ୍‌ଆଡ଼କୁ ବୁଲି ପଡ଼ିଲା—

“ଓଃ ଗଡ଼୍ !” ସେ କ’ଣ ଦେଖୁଛି ?

“କିଏ ଏମାନେ ?” ସେନା ପାଟିରୁ ଛୋଟିଆ ଆଖିନାଦ ପରି ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । “କିଏ” ବୋଲି ସେ ପୁଣି ପାଟିକରି ଉଠିଲା । ସେଷେଇଘର କବାଟ ମେଲା ହୋଇଛି । କିଏ ଦୁଇ ତିନିଜଣ ଲୋକ ସେଇଠି । ଆଉଥରେ ଭଲକରି ରୁହିଁଲା ସେନା, ଇଏତ ସିସ୍ତର ମେରି—ଓଃ ଗଡ଼୍ , ତାଙ୍କ ଦେହରେ ଆପ୍ରନ୍ ତ ନାହିଁ—କିଛିବ ନାହିଁ । କିଛିହେଲେ ଲୁଗା ନାହିଁ—ମୁଣ୍ଡର କ୍ୟାପ୍ ମଧ୍ୟ—ଓଃ, ସେଠି କିଏ ଦୁଇଜଣ ? ତଳୁ ଚଟାଣରୁ ଦୁଇଜଣ କିଏ ତରତର ହୋଇ ଉଠିପଡ଼ିଲେ—ପୁରୁଷଲୋକ ଜଣେ, ଆଉ ଜଣେଟା...ନା, ନା, ସେ ତ ନୁହନ୍ତି—ଏ କ’ଣ ଡକ୍ଟର ଅଙ୍କଲ୍—ସୁ । କେମିତି ସମ୍ଭବ ? ସେ

ବି ତ କିଛି ପିନ୍ଧ ନାହାନ୍ତି—ଅନ୍ଧାର ଭିତରୁ ଖାଲି ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ବାରି ପାରୁଥିଲା
 ସେଜା । ନା, ସେ କିଛି ପିନ୍ଧ ନାହାନ୍ତି ବୋଧେ । ଆଉ ଇଏ କିଏ ଯିଏ ତଳେ
 ଚଢ଼ ହୋଇ ଶୋଇଥିଲା ? ତରତର ହୋଇ ଉଠି ପଡ଼ିଛି ଓ କିଛି ଗୋଟାଏ
 ଲୁଗା ବୋଧହୁଏ ଦେହ ଉପରେ ମେଞ୍ଚାକରି ଭିଡ଼ି ଧରିଛି । ନା, ସେ
 ଚଢ଼ିପାରୁ ନାହିଁ କିଏ ସେ । ସେଜା କ’ଣ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇବ—ନା ପାଟି
 କରିବ ? କ’ଣ କରିବ ସେ ? ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ବୋତଲଟି ଏ ଭିତରେ ସେଜା ହାତରୁ
 ଖସି ପଡ଼ିଥିଲା ଓ ପାଣି ତଳେ ବହି ଚାଲୁଥିଲା । ସେଜା ଭୂତ ଦେଖିଲାପରି
 ଆଖି ବଡ଼ ବଡ଼ କରି ସେ ଭିଜିଗଣଙ୍କୁ ଚାହିଁଥିଲା ।

“ମେରି ଦେଖୁଛ କ’ଣ ?”

କିଏ ସେ କହିଲା ଏ କଥା ? ସେଜା ଶୁଣିପାରୁଥିଲା—ଡକ୍ଟର
 ଅଜଲ୍ କି ?

“ଚଞ୍ଚଳ ଆସ—ହଁ, ଭିଡ଼ି ଧରି ଯାକୁ ।”

ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦୁଇଟି ଶିରଳ ହାତ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଲା ସେଜାର
 ପତଳା ଦେହକୁ—ସିଷ୍ଟର୍ ମେରି କ’ଣ ଭିଡ଼ିକରି ଧରିଛନ୍ତି ତାକୁ ? ତରତର
 ହୋଇ ସେଣ୍ଟେଲରକୁ ଯାଇ ଦୌଡ଼ିଲାପରି ଚାଲି ଆସିଲେ ଡକ୍ଟର ଅଜଲ୍ ।
 ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଲୁଗା ଦେହ ଉପରେ ଭିଡ଼ିଧରି ସେଜାର ଡାହାଣପଟ ଦେଇ
 ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଲା ଅନ୍ଧାର ଭିତରକୁ । କ’ଣ ଗୋଟାଏ ଡକ୍ଟର ଅଜଲ୍
 ଧରିଛନ୍ତି—ରୁମୁଟା ପରି—

“ହଁ, ପାଟି କରିବୁ ନାହିଁ, ବୁଝିଲୁ ? ମେରି, ତାକୁ ଜୋରରେ
 ଭିଡ଼ିଧର । ଚାହିଁଛ କ’ଣ ? ମୁଣ୍ଡଟା ତା’ର ବା ପଟକୁ ଚାଲୁଅ—ଚଞ୍ଚଳ—
 ଏକାଥରରେ ହେବ ଯେମିତି ।”

ପରେ ପରେ ଜୋର୍ ଜୋର୍ ଦୁଇଥର ପ୍ରବଣ ପାହାର ବସିଲା
 ସେଜାର ଡାହାଣପଟ କାନମୁଣ୍ଡା ତଳକୁ । ରୁମୁଟାରେ ବୋଧହୁଏ । ସିଷ୍ଟର୍
 ମେରି ତାକୁ ଠେଲିଲାପରି ଛୁଡ଼ିଦେଲେ । ପାତଳୀ, ସେଗିଣୀ, କାଳି ହିଅ
 ସେଜାର ପାଦତଳେ ପୃଥ୍ବୀ ଥରଟିଏ ମାସ ଥରି ଉଠିଲା ଓ ଧୀରେ ଧୀରେ
 ଘୁଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲା । ଜୋର୍ କରି ପାଟିକରି ଉଠିଲା ସେଜା । କିନ୍ତୁ କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ !
 ତା ପାଟିରୁ ଶବ୍ଦଟିଏ ବି ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ଆଖି ଆଗରେ ଅନ୍ଧାର ଯେମିତି

ବହଳିଆ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା—କୌଣସି ପ୍ରତିବାଦ ନ କରି ସେଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରକୁ ନିଜକୁ ସମର୍ପି ଦେବା ଛଡ଼ା ଆଉ ବା କ’ଣ କରିଥାନ୍ତା ସେନା !

“ମେରି, ସେଷେଇଘର ପଛପଟ କୁଅକୁ ବାଟ ଏଇଟା ନା ? ଚଞ୍ଚଳ କବାଟ ଖୋଲ ।”

ଯନ୍ତ୍ରରୁଲିତା ମେରି ସେଷାଇଘର ପଛ ଦୁଆର ଖୋଲିଲେ, “ଆସ, ଏଠି ଧର ପ୍ଲା’କୁ— ଏପଟୁ ଟେକି ଟେକି ନେବା । ଘୋଷାରିଦେବ ନାହିଁ, ହଁ, ଧୀରେ, ଯେମିତି ବାଜିବ ନାହିଁ କୋଉଠି । ଶବ୍ଦ ହେବ । ଏଇଠି ଧର ଟିକିଏ— ସିଧାକର ପ୍ଲା’କୁ । ହଁ, ଏମିତି ପକାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ— ଡାହାଣ କଡ଼ରୁ ଯେମିତି ଡାହାଣପଟ ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ତଳେ ବାଜିବ । ହଁ ଛୁଡ଼ିଦିଅ, ହାତ ଛୁଡ଼ିଦିଅ ଏଥର—”

ଟପ୍ କରି ଶବ୍ଦ ହେଲା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ପାଣିଥିବା କୁଅରେ । ଏଇ ଶବ୍ଦ ବୋଧହୁଏ ଶ୍ରୀଣ ହୋଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆକାଶରେ ମିଶିଗଲା ଯୋଉଠି ଶାନ୍ତ, ନିର୍ମଳ ଆକାଶରୁ ମିଟି ମିଟି କରି ତାରମାନେ ଚାହିଁଥିଲେ । ସତକୁ ସତ, ସାତ ଆଠଫୁଟ ପାଣିଥିବା କୁଅର ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ବାହାରଥିବା ପଥରରେ ସେନାର ଡାହାଣପଟ କାନମୁଣ୍ଡା ପୁଣିଥରେ ଜୋରରେ ପିଟି ହୋଇଗଲା । ଏଥର କିନ୍ତୁ ସେନାର ପାଟି କରିବାର ଶକ୍ତି ନ ଥିଲା । ଧୀରେ ଦୂରଯାଇ ତା’ର ପାତଳା ଦେହଟି ପାଣି ଭିତରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଲା । ସତେ ଯେପରି ଜୁନ୍ ମାସର ଅଧରାତରେ ଏଇ ଶୀତଳ ପାଣି ହିଁ ତା ପାଇଁ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ! କିନ୍ତୁ କାଦୁଅ ଓ ପଥର ଉପରେ ମୋଡ଼ି ହୋଇ ଅଜାଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ସେନା । ତା’ପରେ ସବୁ ନିସ୍ତବ୍ଧ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଅଧରାତମାନଙ୍କ ପରି ।

ତା ପରଦିନ ଶରାବେଳ ସୁଦ୍ଧା ଛୋଟ ସହରଟି ସାରା ରାସ୍ତା ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଅନାଥାଶ୍ରମର ସତରବର୍ଷର ଝିଅ ସେନା ରାତିଅଧରେ କୁଅକୁ ଡେଇଁପଡ଼ି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି— ସଠିକ୍ କାରଣ ଜଣାଯାଇ ନାହିଁ ।

ହଁ, ଅନାଥାଶ୍ରମର ଝିଅ ସେନା ତ ! କ’ଣ ଆଉ ଅଧିକ କରିଥାନ୍ତା ଯେ ସେ ? ଛୁଡ଼ି ସେ କଥା—

ପ୍ରାୟ ନରୁଦ୍ଦେଶ

ବ୍ୟାଗ୍ କାନ୍ଧରେ ପକାଇ ତଳକୁ ଲମ୍ବି ଯାଇଥିବା ପାହାଚଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାୟ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ମୁଁ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଓହ୍ଲାଇ ଆସୁ ଆସୁ ନିତଦିନିଆ ଅଭ୍ୟାସବଶତଃ ପ୍ରକାଶ ରାତ୍ରର ଘର ଗେଟ୍ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଦେଲି । କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଆଜି ଦେଖା ସେଠି ନ ଥିଲା କି ଧଳା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧା ଗ୍ରୀକ୍ସର ଧଳା ଆତ୍ମାସତର ଗାଡ଼ର ଦ୍ଵାର ଖୋଲି ଠିଆ ହୋଇ ନ ଥିଲା— ପିଠିରେ ସ୍କୁ ବ୍ୟାଗ୍ ବାନ୍ଧି ଗେଟ୍ ବାହାରକୁ ଯିବା ନ ଯିବା ପରି ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଦେଖାର ଭିନୋଟିଯାକ ହୁଆ ବି ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବେଗ୍ ଲୋକ ଜମିଥିଲେ ପ୍ରକାଶ ରାତ୍ରର ଘର ଆଗରେ । ଗେଟ୍‌ଠାରୁ ଚା'ର ସୁନ୍ଦର ଦୁଇ ମହଲ ଘରର ବାରଣ୍ଡା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା ଲୋକାରଣ୍ୟ ।

କ'ଣ ହୋଇଛି ? ଆଜି ସେମାନଙ୍କର କିଛି ପଦ୍ କି ? କିନ୍ତୁ ଯଦି କିଛି ପଦ୍ ଓ ଲୋକମାନଙ୍କ ସମାଗମ ହୋଇଛି— ଏହା କେମିତି ସମ୍ଭବ ଯେ ପ୍ରକାଶ ରାତ୍ର ଓ ଦେବୀ ଆମକୁ କହି ନାହାନ୍ତି ? ଏ ଭିତରେ ସେମାନେ ଆମର ଏତେ ନିକଟକୁ ଆସିଯାଇଥିଲେ ଯେ କୌଣସି ପଦ୍‌ପଦ୍‌ସାଥୀ ପାଳନ କରି ଆମକୁ ନ ଡାକିବେ ଏମିତି କଥା ନୁହେଁ । ମୁଁ ଏଥର ଟିକିଏ ସିଧା ହୋଇ ଚାହିଁଲି । କାହିଁକି କେଜାଣି ଲୋକମାନେ ମୋତେ କେହି ଖୁସିବାସିରେ ଶ୍ରେଣି ଖାଇବାକୁ ଆସିଥିବା ପରି ଜଣାପଡ଼ିଲେ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଏତେ ଦୂରରୁ ଏକଥା କଲନା କରିପାରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କିଛି ଅଦୃଷ୍ଟ ଆଉ ଘଟି ନାହିଁ ତ ? ତେବେ ମୁଁ କ'ଣ ଟିକିଏ ସେମାନଙ୍କ ଘର ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇଯାଇ ଅନ୍ତତଃ ଘଟଣାଟି କ'ଣ ବୁଝିବି ବୋଲି— ପାହାଚ ଉପରେ ସାମାନ୍ୟ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ି ମୁଁ ଶୁଣୁଥିଲି ।

ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଭିଡ଼ ଭିଡ଼ ପ୍ରକାଶ ରାତ୍ରର ମୁଣ୍ଡଟି ଦେଖାଗଲା— ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଲମ୍ବାବାଳକୁ ସଯତ୍ରେ ପଛକୁ ସଜାଇ ରଖିବାର

ମଥାଟି ଅବନ୍ୟସ୍ତ ଦିଶୁଥିଲା । ସେ ମୁହଁଟେକ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲବେଳକୁ ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ତା'ର ଲମ୍ବା ଓ ଟିକିଏ କୁଞ୍ଚୁକିଆ ବାଳ ଅଲଗା ହୋଇ ମୁହଁ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି । ମୋର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଯିବା ସମୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ତେବେ ବି ମୁଁ ଅନୁମାନ କଲି ଯେ କିଛି ନିଶ୍ଚୟ ଘଟିଛି ଓ ମୁଁ ଅନୁଭବ ଜାଣିକରି ଯିବା ଉଚିତ । ମୋର ଅନୁମାନ ସତ ଥିଲା । ମୁଁ ଗେଟ୍ ଖୋଲି ଭିତରକୁ ପଶୁ ନ ପଶୁ ପ୍ରକାଶ ରାତି ତା'ର ସବୁଦିନିଆ ଡଙ୍ଗାରେ ଦୁଇହାତ ଯୋଡ଼ି ମୋ ପାଖକୁ ଝଟକି ଚଞ୍ଚଳ ଚାଲିଆସିଲା ଓ ଆଦୁର ଚଞ୍ଚଳ କହି ପକାଇଲା, “ମ୍ୟାଡାମ୍, ଦେଖ କାଲି ରାତିଠାରୁ ଭରକୁ ଫେରି ନାହିଁ ।”

ତା ମୁହଁରେ ଆତଙ୍କ ଓ ଆଶଙ୍କା ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା । ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ସେ ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ମୁଁ ଆଶ୍ଚାସନାର ସ୍ୱରରେ କହିଲି— “କୋଉଠିକୁ ଯାଇଥିବ, ଆସିଯିବ ନାହିଁ ? ଏଇଥିପାଇଁ ତୁମେ ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଛ !”

“ଆପଣ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି— ଦେଖ ରାତିଟିଏ ବି ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୁଆଡ଼େ ରହି ନାହିଁ । ଆଜି ନ କହିକରି ଏମିତି ଚାଲିଯିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ— ବିଶେଷକରି ଯେତେବେଳେ ସାନ ଝିଅଟାକୁ ଜର ହୋଇଛି”...ତା'ର ମୁହଁର ଭାବଭଙ୍ଗୀ ଟିକିଏ ବି ବଦଳୁ ନ ଥିଲା ।

“ତମକୁ ଟିକିଏ ହଇରାଣ କରିବାକୁ ଏମିତି କିଛି ମଜା କରିଥିବ ।” ମୁଁ ଥଟ୍ଟାଳିଆ ସ୍ୱରରେ ହାଲୁକା ଭାବରେ କହିଲି ।

“ଏକଥା ଜମା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।” ତା'ର ଗନ୍ଧୀର ମୁହଁରେ ଏଇ କଥାଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁଭିଳ ଓ ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ସତରେ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ— ଆଜି କିଛି ନିଶ୍ଚୟ ଘଟିଛି ।

କିନ୍ତୁ ଆଜି କ'ଣ ଘଟି ଥାଇପାରେ ? ସତରେ କ'ଣ ଏତେ ଗୁରୁତର କିଛି ଘଟିଛି ଓ ଦେଖ ସେଇଥିପାଇଁ ଭରପ୍ରତି ଚାଲି ଯାଇଛି ? ମୁଁ ଅଗତ୍ୟା ସେମାନଙ୍କ ଭର ବାରଣ୍ଡା ଉପରକୁ ଉଠିଗଲି ଓ ଭର ଭିତରକୁ ପାଦ ବଢ଼ାଇଲି । ଭିତରେ ଦେଖାର ଶାଶୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଓଡ଼ଣା ଦେଇ ବସିଥିଲେ । ପାଖରେ ସମବୟସୀ କେତେଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମଧ୍ୟ । ମୁଁ ନମସ୍କାର କରି ଟିକିଏ ଗୁଡ଼ିକରି ବସିପଡ଼ିଲି । “ମାଉସୀ, ଦେଖ ଆଜି ଗୁଣ୍ଡୁର, ତା ବାପା ମା ପାଖକୁ ଯାଇନାହିଁ ତ ?” “ନା, ସେଠିକ ସେ କାହିଁକି ଯିବ ? କିଏ ଅଛି ସେଠି ?

ବାପା ମାଆ ତ ତାଙ୍କ ପୁଅ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି । ସେଠିକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଫୋନ୍ କରି ବୁଝି ସାରିଲୁଣି ।” ଦେବୀର ଶାଶୁ ଚୁପ୍ ରହିଲେ ।

“ମୁଁ ମନା କରୁଛି କାହାକୁ କିଛି କୁହ ନାହିଁ, ପ୍ରକାଶର ବାପା ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ସବୁ ଚିନ୍ତାଜଣା ଲୋକଙ୍କୁ ଫୋନ୍ କରିପକାଇଲେ । ସମସ୍ତେ ଆସି ଏବେ ଘରେ ଜମା ହେଲେଣି । ପୁଣି ସକାଳୁ ସକାଳୁ ପୁଲିସ୍‌କୁ ମଧ୍ୟ ଖବର ଦେଇ ଦେଲେଣି ।” ପ୍ରକାଶର ମାଆଙ୍କ ସ୍ଵରରେ ଥିଲା ବିରକ୍ତି ।

ଏତେଦୂର କଥା ଗଲଣି ! ମୁଁ ହଠାତ୍ ସଚେତନ ହୋଇପଡ଼ିଲି । ବଡ଼ ବିକ୍ରମ ଲାଗିଲା ମଧ୍ୟ ।

“ପୋଲିସ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ବସିଛି ସମୁଦ୍ରକୂଳ ପାଣିରେ ଖୋଜାଖୋଜି କରିବାକୁ ।” ଆତଙ୍କର ସହ ଦେବୀର ଶାଶୁ କହିଲେ ।

ଚମକିପଡ଼ିଲା ପରି ମୋର ମନେପଡ଼ିଲା କିଛିଦିନ ତଳେ ଆମେ ଏକାଠି ପାହାଡ଼ ସେପାରିକୁ ଯାଇଥିବା କଥା । କଦବା କୃତ୍ରିମ ଦେବୀକୁ ସମୟ ମିଳେ ଓ ଅନ୍ତତଃ ସପ୍ତାହରେ ଥରେ ଆମେ ସାଙ୍ଗହୋଇ ସମୁଦ୍ରକୂଳକୁ ଯାଉ । ଏଥର ସେ ମୋତେ ନେଇଯାଇଥିଲା ପାହାଡ଼ ଆରପଟର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ନିକାଞ୍ଚନ ଜାଗାକୁ । ସମୁଦ୍ର ସେଠାରେ ଅଣ-ଓସାରିଆ ହୋଇ ଦୁଇ ପାହାଡ଼ର ମଝିକୁ ପଶି ଆସିଛି ଓ ପାହାଡ଼ ଦୁଇଗଡ଼ ହୋଇ ଟାଣ ଭାବରେ ଉପରକୁ ଉଠିଛି । ତଳୁ ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସବୁ ଆବଡ଼ା ଶାବଡ଼ା ପଥର ଭିତରେ ରସ୍ତା । ତଳର ଦୃଶ୍ୟ ସେତିକି ସୁନ୍ଦର ସେତିକି ଭୟାନକ ମଧ୍ୟ— ଶ୍ଵାମକାନ୍ତ । ଢେଉଗୁଡ଼ିକ ଜୋରରେ ଆସି ସେଇ ଅଣ-ଓସାରିଆ ଖୋଲ ଭିତର ଦେଇ ପାହାଡ଼ର ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ଵରେ ଅଜାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ୁଥାନ୍ତି— ଧୂଆଁ ପରି ପାଣିଛୁଟିକା ଉଠୁଥାଏ— ଢେଉ ପରେ ପରେ ଦିଶିଯାଉଥାଏ ଟାଣ ପାହାଡ଼ର ଶିଉଳି ସହ ଜାଗୁଡ଼ି ହୋଇ ରହିଥିବା ମେଲା ହୋଇ ବଡ଼ ବଡ଼ ନାଲି କଙ୍କଡ଼ା— ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଓ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଦୃଶ୍ୟ ସତରେ !

“ଜାଣନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କୁ ଏଇ ଜାଗାକୁ କାର୍ତ୍ତିକ ମୁଁ ଦେଖାଇବାକୁ ଆଣିଛି ?” ମୋର ଆବେଗ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲା । ମୁଁ ପ୍ରଶ୍ନିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେବୀକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲି ।

“ଏଇଠି ପାଣି ଶୁଣି ଗଲା ।” ଦେବୀ ତଳ ଅଣ-ଓସାରିଆ ପଣି ଆସିଥିବା ସମୁଦ୍ରପାଣିକୁ ଆଙ୍ଗୁ ଠି ଦେଖାଇ କହୁଥିଲା । “ଏମିତି ଏଇଠୁ ଦେଖି ଆପଣ କଲନା କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।” ସେ ଘର୍ବଶ୍ୱାସ ଗୁଡ଼ିଥିଲା । “ଗତବର୍ଷ ମୋର ଅତି ପ୍ରିୟ ବାନ୍ଧବୀ ଶୈଳ ଏଇଠି ଡେଇଁପଡ଼ି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ-
ଯାଇଥିଲା ।”

“ସେ କ’ଣ ଆମ୍ବୁଦ୍ଧତା କଲ ? କାହିଁକି ? ମୁଁ ପଚାରୁଥିଲି । ଦେବୀ ନିରୁଦ୍ଦର ରହିଥିଲା ଓ ଉଦାସ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦୂରକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା । ମତେ ସେ ଜାଗାଟିର ଆକର୍ଷଣ ଅନେକାଂଶରେ କମିଗଲା ପରି ବୋଧହେଲା ।

ଦେବୀ ଆଉ ସେଇଠି, ସେଇ ପାଣିରେ...

“ବବି ସବୁବେଳେ ମୋ ପାଖରେ ରହେ । କିନ୍ତୁ କାଲି ରାତିରୁ ତା ମାଆକୁ ବହୁତ ଖୋଜୁଛି ଓ ରାହାଧର କାନ୍ଦୁଛି । ତୁମକୁ ସେ କ’ଣ କହିଛି କି ହିଅ ?”

“ନା ତ ମାଉସୀ”, ମୁଁ ସେମିତି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ବୁଝିପାରି ନ ଥିଲି ।

“କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ଏମିତି ଘରୁ ଚାଲିଯିବା ଭଲ ହିଅ ଦେବୀ ବୁଝେ ।” ଦେବୀର ଶାଶୁ ଚାଲି ରହିଲେ ।

ସମୁଦ୍ରକୂଳିଆ ଘର ଖୋଜି ଆମେ ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲୁ । ସ୍ଥାନ ଓ ଘରର ଏକାନ୍ତତା ଆମକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସିବା-ମାସେ ଆମେ ହତାଶ ହୋଇଥିଲୁ । ଘରର ବାଁ ପଟକୁ ଥିବା ବିରାଟ ଅଟ୍ଟାଳିକାଟି ଗୋଟିଏ ସିନେମାହଲ୍, ସହଓ ତା’ର ପ୍ରବେଶଦ୍ୱାର ପଛପଟକୁ ଆମ ଘର ଥିଲା । କୌଣସି ପ୍ରକାର ନିର୍ଜନତା ଆଶା କରିବା ଏଠି ବୃଥା ବୋଲି ଜାଣି ମୁଁ ବିମର୍ଷ ଅନୁଭବ କଲି । ସନ୍ଧ୍ୟା ବଢ଼ିବା ସହ ଅଟୋରିକ୍ସା-ଗୁଡ଼ିକ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଓ ଠିକ୍ ଆମ ଘରର ସାମ୍ନା ରାସ୍ତାରେ ଧାଡ଼ିବାନ୍ଧ ସବାରି ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଲେ । ଏଥର ମୋର ଯେଉଁଠି ଘଟିଲା । ରାତିସାରା ନ ଶୋଇ ମୁଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଲି ଯେ ସକାଳ ହେବାମାସେ ସେ ସିନେମାହଲ୍‌ର ମାଲିକକୁ ଅନ୍ତତଃ ଅନୁରୋଧ କରିବି— ଏଇ ଅଟୋରିକ୍ସା-ମାନଙ୍କୁ ହଲ୍‌ର ଆଗରେ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଜାଗା ଗୁଡ଼ିଦେବାକୁ । ଅଭଦ୍ର ଓ ଅଶିଷ୍ଟ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ ଏଇ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଶବ୍ଦ ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ପଶୁ ପଶୁ ମୁଁ ଚକିତ ହୋଇଥିଲି । ଅନ୍ଧାର ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ

ସାଜସଜ୍ଜା ସେ ଘରର, ସଦୃଶ ସିନେମାହଲକୁ ଲାଗି ରହିଥିବା ଏଇ ଦୁଇ ମହଲ କୋଠାଟି ବାହାରକୁ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁ ନ ଥିଲା । ଘରର ମାଲିକଙ୍କ ପୁଅ ପ୍ରକାଶ ଶୁଣି ଦୁଇହାତ ଯୋଡ଼ି ନମସ୍କାର କରିଥିଲେ ଓ ପତ୍ନୀ ଦେବୀକୁ ଡକାଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭକ୍ତ, ମାର୍ଜିତ ଓ ଶାଳୀନ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ମୁଁ ମୋର ଅଭିଯୋଗ ବାଢ଼ିପାରି ନ ଥିଲି ଓ ସେମାନଙ୍କ ଆତିଥେୟତା ମୋତେ ମୁଗ୍ଧ କରିଥିଲା । ଆସନ୍ତା ରବିବାର ଦିନ ସିନେମା ଦେଖିବାର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ନେଇ ମୁଁ ଫେରି ଆସିଥିଲି ।

...ଏହାପରେ ଦେଶସହ ମୋର ଆତ୍ମୀୟତା ବଢ଼ିଥିଲା । ହୁଏତ ବୟସରେ ମୋର ସେ ସମ୍ପର୍କମୟିକ ଥିଲା । ମୋର ତା ସହ ଦେଖା ହେବା-ବେଳକୁ ସେ ତା'ର ଚତୁର୍ଥ ସନ୍ତାନର ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲା । ମୋର କୌତୂହଳୀ ଦୃଷ୍ଟି ଭିତରେ ତା'ର ମୁହଁ ଶିଖର ରକ୍ତାକ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

“ଏଇ କୁଆଟି ଅନୁପ୍ରାଣିତ— ଅଜାଣତରେ...”

“କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ଦେବ ? ତୁମଭଲ ଶିକ୍ଷିତା ଝିଅ ତ ଏ ଭୁଲ୍ କରିବା କଥା ନୁହେଁ ।”

“ଶାଶୁ ଚାହିଁଲେ ନାହିଁ । ଜନ୍ମ ଧରି ବସିଲେ । କହିଲେ ମୋର ବି ତ ଚାହିଁଛି କୁଆ ଥିଲେ— କୁଆ ଚାହିଁଛି ବଢ଼ାଇବା ଏମିତି କି ଭାରି କଷ୍ଟ କାମ ! ପଇସାର ତ ଅଭାବ ନାହିଁ । ମୁଁ ବି ଭାରିଲା ବଞ୍ଚୁ ସିଏ— ହୁଏତ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ପୃଥିବୀକୁ ଆସୁଥିବ ।”

ଅନେକ ଲୋକବାକ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଶ ଦିନସାରା କାମରେ ଲାଗିଥାଏ । ମୁଁ କେବେହେଲେ ତାକୁ ଆରାମ କରିବା ଦେଖି ନାହିଁ । ଝିଅକୁ ଶୁଆଇବା, ପୁଅକୁ ବାଥ୍‌ରୁମ୍ ନେବା, ଚାକିରୀକୁ ଭାତ ସହ ସମ୍ବର ଦିଆଯାଉଛି କି ନାହିଁ ଦେଖିନେବା, ଫୋନ୍ ଧରିବା, ପ୍ରତିଦିନର ଟିକେଟ୍ ବନ୍ଦି ପଇସାକୁ ଗଣିକରି ରଖିବା— ଏମିତି ସବୁ । ମୁଁ ବସିଥାଏ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ । ସେ ଏପଟ ସେପଟ ହୋଇ କିଛି ନା କିଛି କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ଓ ତା'ର ଭିତରେ ମୋ ସହ କଥା ହେଉଥାଏ ।

“ଏଇ ଏମ୍‌ଗଲଡ୍ ସେଟ୍‌ଟି ମୋତେ ଏନ୍‌ଗେଜ୍‌ମେଣ୍ଟ୍‌ରେ ମିଳିଥିଲା । ଭଲ ହୋଇଛି ନା ?”

ସେ ଓଡ଼ିଆରେ ଖୋଲି ତା'ର ଅସଂଖ୍ୟ ଶାଢ଼ୀରୁ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଟାଣି ଆଣେ— “ଏଇ କାଞ୍ଜିଭରମ୍ଭର ଶ୍ଵାଇଲ୍ ଏକଦମ୍ ଅଲଗା । କେତେ ସୁନ୍ଦର କାମ ହୋଇଛି ସ୍ତ୍ରୀ ଧୃତରେ ଦେଖନ୍ତୁ ତ !”

କିନ୍ତୁ ସପ୍ତାହରେ ଯେଉଁ ଗୋଟିଏ ଦିନ ପ୍ରାୟ ଆମେ ବାହାରକୁ ବୁଲିବାକୁ ଯାଉ, ସେ ଯେମିତି ଏକଦମ୍ ଅଲଗା ମଣିଷଟିଏ ହୋଇପଡ଼େ ।

“ଓଃ ! ଆମର ବୟସର ହୋଇଥିବ ତ ଏଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ! ଭବ୍ୟ ଯକ୍ଷୀ ଲୁଗାଟି ବି ତାକୁ ଅଶ୍ରୁ ନାହିଁ । ଦେହ କଙ୍କାଳସାର ହୋଇଛି । ମୁଣ୍ଡବାଳ କେମିତି ଫୁରୁଫୁରୁ ହୋଇ ଉଠୁଛି । ସେଥିରେ ବି ଦୁର୍ଗନ୍ଧର ଶେଷ ନାହିଁ ଯେମିତି ରୋଗଣୀ ଶୁକୁଟା କୁଆଟି ତା ପେଟକୁ ଧରି ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ୁଛି । ଏ ସବୁର ଯେମିତି ଶେଷ ନାହିଁ ।” ସେ ଟିକିଏ ଚାପ୍ ହୋଇଯାଏ ।

“ଗୌତମବୁଦ୍ଧ ଠିକ୍ କହିଥିଲେ ଅପା ! ଏଇ ସଂସାରରେ ଦୁଃଖର ଶେଷ ନାହିଁ ।”

“ହଁ, ଗୌତମବୁଦ୍ଧ ସେଇଥିପାଇଁ ସଂସାର ଛାଡ଼ି ତପସ୍ୟା କରିବାକୁ ଖୁଲିଗଲେ ।” ମୁଁ ଟିକିଏ ହସିଦେଇ କହିଲି । ଯଦିଓ ସବୁପ୍ରକାର ବିଳାସରେ ଆକଣ୍ଡ ବୁଡ଼ି ରହିଥିବା ଦେବୀର ଏଇ ଅଭବ୍ୟକ୍ତି ମୋତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା ।

“କିନ୍ତୁ ସଂସାର ଭିତରେ ରହିବା ଆହୁରି କଷ୍ଟକର ନୁହେଁ କି ?” ଦେବୀ ମୋତେ ପଚାରିଥିଲା ।

କ’ଣ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ ତାକୁ ? କିନ୍ତୁ ତା ଭିତରର ବିଷାଦୀ ଶ୍ରବଣମ୍ବୀର ମୁଣ୍ଡିଟିର ଆଶ୍ରୟ ମିଳିଯାଇଥିଲା ମୋତେ । ଦେବୀର ସ୍ଵଳ୍ପପ୍ରବଣତା ଥିଲା— ଦାର୍ଶନିକତା ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ତା ମୁହଁରୁ କେତେକ କଥା ଶୁଣି ତ ମୁଁ ବିସ୍ମିତ ହୋଇପଡ଼େ ।

“ଇଏ କି ଜୀବନ ଅପା ! ସେଇ ରାନ୍ଧ, ଖାଅ, ଶାଢ଼ି ପିନ୍ଧ, କୁଆଜିନ୍ଦା କର, ପାଳ, ଶୁଅ, ଉଠ । ଇଏ ଯଦି ଜୀବନର ସଞ୍ଜା ହୁଏ, ତେବେ ଏତେ ବେଶୀ ଗୁରୁତ୍ଵ, ଏତେ ବେଶୀ ହିଂସା, କ୍ଷୀଣୀ, ଲୋଭ, ପ୍ରତିହତ୍ଵେତାର ପ୍ରୟୋଜନ କ’ଣ ? ସବୁ ଜୀବନର— ସବୁ ସାଧାରଣ ଜୀବନର ଯଦି ଲକ୍ଷ୍ୟ କେବଳ ନିଜ ପାଇଁ ବଞ୍ଚିବା— ଏଇଟା କ’ଣ ଏତେବଡ଼ ନିଶା ଏମିତି ?”

ମୁଁ ତା’ର ଅସ୍ଥିରତାକୁ ଦେଖେ । ସେଇ ଅସ୍ଥିରତା ମୋ ଭିତରେ ବି ଖେଳାଇଯାଏ— ଖେଳାଇଯାଏ ଶିର ପ୍ରଣିତ— ରକ୍ତଧାରରେ— ଯେଉଁ ଧାବ

ମୋ ଜନ୍ମବେଳରୁ ବହୁଛି— ସତେ ଯେମିତି ଉତ୍ତର ଖୋଜୁଛି ଏ ସବୁର !
ଭାଷା ହୋଇଉଠେ ଆମ ଚାରିକଡ଼ର ବାତାବରଣ ।

“ଦେଖିବେ ଅପା, ଏଇ ନିଶା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଭାରିବ
ନାହିଁ । ସବୁ ପ୍ରକାର ନିଶାପତ୍ର ସ୍ତ୍ରୀର ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତର ଯିବାର ସମୟ ଆସିବ ।
ସେତେବେଳେ, କ’ଣ ହେବ ସେତେବେଳେ ?”

ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ । କାଲି ରାତିରେ ଯିଏ ମୋତେ ଏମ୍ବଲେଉର ସେଟ୍
ଦେଖାଉଥିଲ— ସେଇ ଆମ୍ବଲେଉ ମଧ୍ୟବୟସୀ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ନାରୀ
ଦେଖା ତ ଇଏ ନୁହେଁ— ଇଏ ଯେମିତି ଆଉ ଜଣେ । ଉତ୍ତେଜନାରେ ନାଲି
ପଡ଼ି ଯାଇଥାଏ ତା’ର ମୁହଁ, ବନ୍ଦ ବନ୍ଦ ଝାଳ ଜମିଯାଇଥାଏ କପାଳସାଗ ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରକାଶ ରାତି ଭରେ ଏକାଠି ବସି
ଖାଉଥିଲୁ । ମୁଁ ସନ୍ଧ୍ୟାଟିକୁ ମନେପକାଇ ପ୍ରକାଶ ରାତିକୁ କହୁଥିଲି— “ଦେଖ
ଭଲ ଦିଅକୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବେ ପାଇ ତୁମେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ।”
“ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ”, ସେ ବଡ଼ ଉତ୍ସାହ ସହକାରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା । ତା’ର
ମାଆ ମୁହଁ ଗମ୍ଭୀର କରି ଭାତରେ ଦହି ଗୋଳାଉଥିଲେ । “ଦେଖ ଅତି
ସୁନ୍ଦର ରାଜେ । ଏତେ ଭଲ ରାଜେ ଯେ ତେଣୁ ନାହାନ୍ତି ମୁଁ ବାହାଘର ପରେ
କେତେ ମୋଟା ହୋଇଯାଇଛି । ଆଉ ଭଲ ପାଇଁ ତ ମୋର କିଛି ଚିନ୍ତା
ନାହିଁ । ସୁନ୍ଦର କରି ଭଲ ସଜାଇବା ଦାୟିତ୍ବ ତା’ର । ମାଆଠାରୁ ସେ ଏତକ
ଛଡ଼ାଇ ନେଇଛି । ମୋର ସମସ୍ତ ବର ତ ପ୍ରଣୟା କରନ୍ତି ।” ଅନ୍ଧାନ୍ତ
ପ୍ରସ୍ଥାବିତ ସ୍ଵରରେ ପ୍ରକାଶ ରାତି କହିରୁଲିଥିଲା । ଦେଖା ରୂପରୂପ ତଳକୁ
ମୁହଁ କରି ଖାଉଥିଲା ଓ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆଉକିଛି ନ କହି ଖାଇବାରେ ଲାଗିଗଲି ।

କେତେ ସମାହିତ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଥିଲା ତା ଜୀବନ ସତରେ ! କାହିଁକି
ଭରପୁର ରୁଲିଗଲ ଯିଏ ? ପୁଣି ରୁଣ୍ଡେଟି ଅତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଛୁଆମାନଙ୍କ
ମାୟା ଛୁଡ଼ି । ପ୍ରାର୍ଥନା-ପରପୂର୍ଣ୍ଣ ସଫାରର ମାୟା ଛୁଡ଼ି । ଏତେ ବଳିଷ୍ଠ ଏକ
ଠିକଣାର ମୋହ ଛୁଡ଼ି । ପୃଥିବୀର ସହସ୍ର ସହସ୍ର ଦେଖା ଏଇ ଠିକଣାରେ
ପରିଚ୍ଛନ୍ନରେ ବଞ୍ଚି ଯାଉଥିବାବେଳେ— ଆମ ଦେଖା କାହିଁକି ଜାଣି ଜାଣି
ହଜାଇଦେଲା ସେଇ ଠିକଣା— ଗୋଟିଏ ନିର୍ଭର ଆଶ୍ରୟ ଯାହା ଯୁଗ ଯୁଗର
ଛବିରତା ଓ ଗତାନୁଗତକତାକୁ ନେଇ ଗଢ଼ା । କେଉଁ ଉପଲବ୍ଧର

ଉଚ୍ଚଳତାରେ ? କେଉଁ ପ୍ରାପ୍ତିର ସନ୍ତାନରେ ଅବା କେଉଁ ଅପ୍ରାପ୍ତିର ଅସନ୍ତୋଷରେ ?

ହଠାତ୍ କୋଳାହଳମୟ ହୋଇଉଠିଲା ରୂପସୁନ୍ଦର ହୋଇଯାଇଥିବା ଘରଟି— ସମସ୍ତଙ୍କ ସହ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଘର ବାରନ୍ଦାକୁ ଚାଲି ଆସିଲି । ପୋଲିଷ୍ ସର୍ବପାଟି ଫେରି ଆସିଛି— ସମୁଦ୍ରରେ କଲେ କଲେ ଅନେକ ଜାଗା ଜାଲ ପକାଇଲେ— କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ । ଡି.ଭି. ଓ ନିଉଜ୍ ପେପର୍‌ରେ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେବେ ନେଲେରୁ କୋଷ୍ଟରୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକର ଶବ ମିଳିଛି । ତାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

“ଅନେକ ସମୟରେ ଆଜିକାଲି ସେ ରୂପସୁନ୍ଦର ବସୁଥିଲା । କେଜାଣି ହୁଏତ ମୁଣ୍ଡ ବିଗିଡ଼ି ଯାଇଥିବ । ପାଗଳା ନ ହେଲେ କିଏ ଏମିତି ଘର ଛାଡ଼ି, ପିଲାଛୁଆକୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଏ ?” ଦେବୀର ଶାଶୁ ଧୀର ସ୍ବରରେ କହୁଥିଲେ ।

“ନା, ପାଗଳା ସେ ହୋଇପାରେନା, ମାଉସୀ !” ମୁଁ ଆଶ୍ଚିନାଦ କରି ଉଠିଥିଲି ବୋଧହୁଏ । ସମସ୍ତେ ମୋତେ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଚାହିଁଲେ । ମୁଁ ଉଠି ଠିଆ ହେଲି । ଏମାନେ ହୁଏତ କିଛିଦିନ ପରେ ଦେବୀର ଶ୍ରାଦ୍ଧ ତର୍ପଣ କରିବେ । ଖୁବ୍ ବଡ଼ ଉତ୍ସବଟିଏ ହେବ । ଅନେକ ସ୍ବତନ୍ତ୍ରରାଶି ଓ ପୂଜାପାଠ ମଧ୍ୟ ହେବ । ଏହାର କିଛିଦିନ ପରେ ହୁଏତ ପ୍ରକାଶ ରାତି ପୁଣିଥରେ ବାହା ହେବ । ଛୁଆମାନଙ୍କର ମାଆଟିଏ ଦରକାର— ସୁକ୍ରିୟୁକ୍ତ କଥା । ଭଲ ରନ୍ଧିବାକୁ, ଘର ସଜାଇବାକୁ, ଲୋକଙ୍କୁ ସଙ୍ଗୁଳିବାକୁ ଘରଣୀଟିଏ ଦରକାର । ସେ ବି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁକ୍ରିୟୁକ୍ତ । ଦେବୀ ଓ ତା’ର ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଧୀରେ ଧୀରେ ଅପସରି ଯିବେ ତାଙ୍କ ସଂସାରରୁ । ହୁଏତ ଡ୍ରଇଂରୁମ୍‌ର ବଡ଼ ଫଟୋଟି ଭିତରେ, ବଡ଼ କାଗଜର ଫୁଲମାଳରେ ବନ୍ଦୀ କରି ଦେବୀକୁ ସେମାନେ ମାଡ଼ି ମକଡ଼ି ରଖି-ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଜାଣିଛି ଯେ ଦେବୀର ଏପରି ଭାବରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇପାରେନା । ଗତି, ମୁକ୍ତି ଓ ଅର୍ଥମୟତା ପ୍ରତି ତା’ର ଆକର୍ଷଣ ତାକୁ ଏତେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ମାରିପାରିବ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି କହିପାରିଲି ନାହିଁ । ସେଇମିତି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପାଦ ପକାଇ ତାଙ୍କ ଘରୁ ଫେରି ଆସୁଥିବାବେଳେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଶୁଣାଇ-ପାରିଲି ନାହିଁ ଯେ ମୁଁ ଏମିତି ଘଟିବ ବୋଲି ହୁଏତ ଆଶଙ୍କା କରି ପାରିଥାନ୍ତି ।

କନ୍ତୁ ଆଶଙ୍କା କରିଥିଲେ ବି କ'ଣ ସତର୍କ କରିଦେଇ ପାରିଥାନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ ରାଠିକୁ
ସେ ଦେବାର ଗଳାର ଅର୍ଗଳ ଯେକୌଣସି ଉପାୟରେ ଆହୁରି ଶକ୍ତ କର !

ମୁଁ ଗେଟ୍ ବନ୍ଦ କରି ଫେରି ଆସୁଥିଲି । ହଠାତ୍ ମୋତେ ଲାଗିଲା ମୁଁ
ହୁଏତ କେବେ ନା କେବେ ଦେବୀକୁ ଭେଟିବି । ହୁଏତ ଶରୀରୀ ନାଲି ପଡ଼ି-
ଯାଇଥିବା ମୁହଁ, ଅବିଦ୍ୟାସ୍ତ କେଶ ଭିତରେ ଏକ ଶାନ୍ତ ସମାହିତ ଅବସ୍ଥାରେ
— ମୁଁ କୌଣସି ହିଲ୍‌ସ୍ଟେସନ୍ ଛୁଟିରେ ବୁଲିବାକୁ ଯାଇଥିବା ଅବସରରେ,
ଅଖ୍ୟାତ କେଉଁ ବସ୍ତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତନାମା ଛୁଆମାନଙ୍କୁ ସିମେଣ୍ଟ ଛୁଡ଼ିଯାଇଥିବା
ଭଙ୍ଗା ବାରଣ୍ଡାରେ ଧଳା ଶାଢ଼ିଟି ପିନ୍ଧି ପଡ଼ାଉଥିବାବେଳେ, ପଡ଼ିଶାଘରର
ନାବାଳକା ହିଅଟି ଉପରେ ପାଗବତ ଅଙ୍ଗାରୁର କରି ଫେରାର ଥିବା ଯୁବକକୁ
ନୃଶଂସ ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରିଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ଖବର କାଗଜରେ ବାହାରି-
ଥିବା ଫଟୋ ଭିତରେ ଅଥବା ଆଜି କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପରେ ମୁଁ ଦିନେ
ନା ଦିନେ ଦେବୀକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଭେଟିବି ।

ଆଃ ! ମୋ ଆଦରର ଦେବୀକୁ ଏମିତି ଭାବରେ ହରାଇ ପାରିବି ନାହିଁ
ମୁଁ । ତେଣୁ ମୋର କାହାକୁ କିଛି କହିବାର ହିଁ ନାହିଁ ।

ବରଂ, ସେ ଯେଉଁଠି ଅଛି, ଯାହା ଖୋଜୁଛି— ପାଉ । ପାଉ ବା
ନ ପାଉ— ଖୋଜିବାର ଶକ୍ତି ଯେମିତି ହରାଇ ନ ଦେଉ !

ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ତରାଧିକାର

ମୋ' ମା,

ରାତି ଅନେକ ହେଲଣି । ଦିନସାରା ଆଜି ଜୋରୁ ଝଡ଼ ବର୍ଷା । ଲଗୁଥିଲା ଯେମିତି ଏ ଝଡ଼ବର୍ଷା ଆଜି ଗୁଡ଼ିବ ନାହିଁ— ଯଦିଓ ମୋତେ ଶରଦିନ ଉପରବେଳାର ଏମିତି ଅରୁନକ ଝଡ଼ବର୍ଷା ଶୁବ୍ ଭଲ ଲାଗେ— ତେବେ ବ୍ୟସ୍ତ ମଧ୍ୟ ଲଗୁଥିଲା— କାଳେ ଲଇନ୍ ଚାଲିଯିବ ଓ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ଆସିବ ନାହିଁ । ଅଳ୍ପ ଟିକିଏ ଭଜିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଥିଲି । କିନ୍ତୁ ତୋର ଏଇ ଗେଲବସର ନାଚୁଣୀ ଯୋଗୁ ନିଜକୁ ନିବୃତ୍ତ କଲି— ଗୁରୁପରି ମୋ ପଛେ ପଛେ ସେ ଘୁରୁଛି— ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ସେ ବି ଜିଦି କଲ ବର୍ଷାରେ ଭଜିବ ଓ ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ତା'ପରେ କ'ଣ ହେବ । ରାତିସାରା ଖୁଁ ଖୁଁ କରି କାଣିବ, ଦୁଇ ତିନିଦିନ ଥଣ୍ଡା, ଶବ୍ଦ ଲାଗିରହିବ ଓ ମୁଁ ଯେମିତି ନାକରେ ପାଣି ପିଇବି ! ଅନେକ ସମୟ ଧରି ବଜର ବଜର ହୋଇ ଏବେ ଶୋଇ-ପଡ଼ିଛି । ମୋ କାନିର ଅଳ୍ପ ଟିକିଏ ଅଂଶ ଏବେବି ତା ହାତମୁଠାରେ ଅଛି । ମୁଁ ଯେମିତି କୁଆଡ଼େ ନ ଯାଏ ! ଗଣ୍ଡାର ସୁନ୍ଦ୍ରୀରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଦିଶୁଛି ତା ମୁହଁ । ନରମ, ପୁଲପରି ମୁହଁରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଶ୍ରେଣିଆ ସ୍ୱପ୍ନେ ଖେଳି ଚାଲୁଛି ତା'ର । ସତେ ଯେମିତି ମା ପାଖରେ ଥିଲେ ଦୁନିଆର ଆଉ କୌଣସି ଚିନ୍ତା ତା ପାଇଁ ନାହିଁ । ମା ଏମିତି ତା ପାଖରେ କାନି ମେଲାଇ ବସିଥିବା ସବୁଦିନ ହେଉଛି ତା'ର ଅଧିକାର !

ତୁ କ'ଣ ଜାଣିନାହୁଁ ଯେ— କେବଳ ଏତିକି ସୃଷ୍ଟି, ଅଭୟ, ନିଶ୍ଚିତତା ଓ ସନ୍ତୋଷ ଏକାସାଥରେ ଦେଇପାରିବା ଓ ତା ଦିନମୟରେ କିଛିହେଲେ ନ ମାଗିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ କେବଳ ଜଣକର ଅଛି ବୋଲି ? ଏଇତକ ଯାତନା ସମ୍ମୁଖରେ ଦଶବର୍ଷର ବାଳୁତଛୁଆ, ସଂସାର ଧରି ଘାଣ୍ଟି ହେଉଥିବା ପଇଁତରିଶ ବର୍ଷର ପ୍ରୌଢ଼ ଓ ସବୁ କାମ ସରିଯାଇଛି ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କ

ଆଗରେ ନିଶ୍ଚୟ ମାରୁଥିବା, ତଥାପି ଆଜି କିଛି ସମୟ କେମିତି ଧରି ରଖନ୍ତି ବୋଲି ଭଲ ହେଉଥିବା ଶାଠିଏ ବର୍ଷର ବାଉଁଶ୍ୟ ସବୁ ସମାନ ହୋଇଯାଏ । ଅଭିମାନ କରୁଛୁ କି ତୋର ଦରକାର ଏମାନଙ୍କଠାରୁ ସରିଯାଇଛି ବୋଲି ? ନାହିଁ ମା ମୋର, ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ତୋତେ ସଦାସବଦା ଝୁରୁ ହୁଅନ୍ତି— ପ୍ରକାର ଭେଦରେ କେବଳ— ସତ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡୁଥିବା କିନ୍ତୁ କାହାରିକୁ କହି ହେଉ ନ ଥିବା ଦୁଃଖ, ଜଣାପଡ଼ି ଯାଉଥିବା ଅଥଚ ବାଣୀ ନ ହେଇ- ପାରୁଥିବା ସୁଖ, ଘଟି ଯାଇଥିବା ଅନେକ ଆକର୍ଷଣ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଓ ଅଭିନବ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗକୁ ତୋତେ ସମର୍ପି ଦେବାପାଇଁ ଓ ସାରା ଜୀବନ ସାକ୍ଷୀ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଥାନ୍ତି । ଏଇ ଆକୁଳତାର ତ ଶେଷ ନାହିଁ !

ନିଜକୁ ପୁରାପୁର ଅଜାତି ଦେଇଥିବାର କ୍ଳାନ୍ତ ସନ୍ତୋଷ ନେଇ ଆକାଶ ସପ୍ତା ଦିଶୁଛି । ମାଟିରୁ ଭଜାବାସ୍ତା ଏବେବି ଚାଲିଯାଇ ନାହିଁ । ମୋର ଝରକାର ଠିକ୍ ତଳକୁ ଦୁଇଧାଡ଼ି ହୋଇ ଲାଗିଥିବା ମଲ୍ଲୀଗଛର କଡ଼ସବୁ ଫୁଟି ଆସୁଛି— ବର୍ଷାଭିଜ୍ଞା ତା'ର ବାସ୍ତା ଅନ୍ୟ ଦିନମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ମହକୁଛି— ଖେଳ ବୁଲୁଛି ଏଇ କୋଠରୀ ସାରା ।

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସାରାଦିନ ଆଜି ଅନେକଥର ତୋ ଚିଠିକୁ ପଢ଼ିଛି । ଟ୍ରେନ୍‌ର ଝରକାରୁ ମୁଁ ହାତ ହଲଉଥିବାବେଳେ ଥମ୍ ଥମ୍ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ତୋର ମୁହଁ ଖାଲି ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଯାଉଛି । ଅଦୃଶ୍ୟକୁ ହାତଯୋଡ଼ି ପ୍ରଣତ ହେବାର ଦୃଶ୍ୟ ଆଖିଆଗରେ ଭସିଯାଉଛି । ଧୀରେ ଧୀରେ ହିଁସିଲ୍ ଦେଇ ଛୁଡୁଥିବା ଟ୍ରେନ୍‌ର ଧାରରେ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଗୋରା, ପତଳା, ଗ୍ରେଟିଆ ଦେହ— ଝମେ ଝମେ ଯାହା ମୋର ଦୃଶ୍ୟମାନ ଜଗତରେ ଆକୃତ ହୋଇଯାଏ— ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ସେଇ ଦୃଷ୍ଟି— ଯାହା ଆଖପାଖର ଗହଳ, ଚହଳ, ଆମ୍ବବାଲ, ଚା'ବାଲ ଓ ବସ୍ତୁବାଲ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତିକୁ ଖାତିର ନ କରି ଅପସର ଯାଉଥିବା ଟ୍ରେନ୍‌କୁ ଧ୍ୟାନ ରଖିଥାଏ— ସତେ ଯେପରି ଆଗକୁ ଥିବା କୌଣସି ଦିନମାନଙ୍କରେ ଘଟୁଥିବା କିଛି ଘଟଣାକୁ ଏବେଠାରୁ ଦେଖୁଥାଏ ।

କେଉଁ ରୂପକଥାର ଗଜକୁମାରୀ କଥା ଭାବୁଥିଲୁ ତୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ? ସିଏ ବାରହାତ ଲମ୍ବର ସୁନେଲି କେଶର ବେଣୀ ଝୁଲଇ ବସିଥିବ ଗବାକ୍ଷ ପରି ଗ୍ରେଟିଆ ଖୋଲି ଝରକା ପାଖରେ— ସାତ ସମୁଦ୍ର, ସାତ ନଈ ପାରି ହୋଇ

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦେଶର ରାଜକୁମାର ଆସିବ ପକ୍ଷିରାଜ ଘୋଡ଼ାରେ— ଉଦାସ ରାଜକୁମାର ମୁହଁରେ ପୁଟିଉଠିବ ତେନାଏ ହସ, ଝଲମଲ କରିଉଠିବ ଆଶା ମୁହଁପାଶ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଥରହର କରି ରଖିଥିବା ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପୀ ଅସୁରକୁ ଅକ୍ଳେଶରେ ନିପାତ କରିବ ସେଇ ରାଜକୁମାର— ହାତଧରି ପକ୍ଷିରାଜ ଘୋଡ଼ା ଉପରକୁ ଉଠାଇନେବ ମୃଦୁଦେହୀ ରାଜକୁମାରୀକୁ, ଚେତାଇଦେବ ଶକ୍ତ ହାତର ଆବେଷ୍ଟନା ରାଜକୁମାରୀର ଦେହବଲ୍ଲୀରେ— ପକ୍ଷିରାଜ ଘୋଡ଼ା ଉଡ଼ିଯିବ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦେଶ ଦିଗରେ— ଆକାଶରୁ ପୁଷ୍ପବୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବ ଖାଲ !

ଏଠି ପରା ସ୍ୱପ୍ନ ଆଉ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନର ଅନ୍ତରତ ରୂପାନ୍ତର ଶୁଳିଛି । ଯଦ୍ୱରେ ଆଶା ବୁଣୁଥିବା ନରମ ହାତ ଉପରେ ଖସିପଡ଼ୁଛି ନିରାଶର ଡହଡ଼ହ ତାତିଲ ଅଙ୍ଗାର । ପ୍ରସରଯାଉଥିବା ଆକାଞ୍ଚିକା ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇଯାଉଛି— ଫେରିଯିବାକୁ ବାଟ ଖୋଜୁଛି ପୁରୁଣା ସ୍ଥାନ, କାଳ, ପାସକୁ, କିନ୍ତୁ ସମୟ କେବେଠାରୁ ସେସବୁର ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କରିଯାଉଛି । କଳ୍ପନାର ସୁଗନ୍ଧରେ ସୁବାସିତ ହେଉଥିବା ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପଛେଇଯାଇ ହଳି ଯାଇଛନ୍ତି ହୁଏତ ବିସ୍ମୃତିର କେଉଁ ଦୂର ଦିଗ୍‌ବଳୟ ତଳେ । ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ ବାଟ ଆବୋରି ବସିଛି ବଡ଼ମ୍ବିତ ସମୟକୁ ଉପହସିତ କରିବାପାଇଁ ।

ତଥାପି ମା, ତଥାପି କହୁଛି, ମିଛ ନୁହେଁ ଯେ ସ୍ୱପ୍ନଟିଏ ମରପାରୁ ନାହିଁ— ହୁଏତ ମୁଢ଼ିତ ହେଉଛି କେତେବେଳେ— ଶୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଉଛି ହୁଏତ, କିନ୍ତୁ ମରପାରୁ ନାହିଁ ! ଇଏ ବଡ଼ ବିଧୂସିକର ନୁହେଁ କି ? ଏତେ ଖଣ୍ଡନ ଅଥଚ ସମ୍ବେଦକ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି କେମିତି ମୁଣ୍ଡ ଟେକୁଛି ସତରେ !

ମୁଁ ସେଇମାନଙ୍କୁ ଦେଖେ । ସେମାନେ ଯେଉଁମାନେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଓ ଭାଗ୍ୟ ଭିତରେ ଫରକ୍ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି କେବେ— ବଞ୍ଚିବାପାଇଁ ସମୟକୁ ହାତ ପତାଇ ନାହାନ୍ତି— କେବେ ମଧ୍ୟ ଥରେହେଲେ ଭାବି ନାହାନ୍ତି ଶୁଦ୍ଧ ଯାଇ ଦିନ କେବେ ଓ କେମିତି ଆସୁଛି— କାହିଁକି ଭଲ ଆସୁଛି ! କିନ୍ତୁ ଶୁଦ୍ଧ ପାଣ୍ଡିଲେ ଚୁଲ୍ଲ ଜାଳିବାକୁ ହେଉଛି— ଶେଫ୍ ଦୋକାନରୁ ନିଉନ ହୋଇ ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କାର ରୁଉଲ ଧାର୍ ମାଗିବାକୁ ହେଉଛି— ଜଳଖିଆ ନ ଖାଇ ସ୍କୁଲ ଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଜନ୍ମ କରୁଥିବା ପୁଅ— କୌଣସି ବ୍ୟତୀତମ ନାହିଁ ଏଥିରେ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖୁଛି ଓ ସେମାନଙ୍କ ସହ ନିଜକୁ ତଉଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ଭାବିବାକୁ ବି ଆସୁଛି— କରୁଛି— ଏମିତି ବି ମୁଁ ଯଦି

ହୋଇଥାଆନ୍ତି— ତେବେ କ’ଣ କାହାର ସତ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତା ! କିନ୍ତୁ ଏମିତି କିଏ କେଉଁଠି ଅଛି, ଯିଏ ମୋତେ ଏଇ ଅବସ୍ଥାରୁ ରକ୍ଷା କରିଛି । କାହିଁକି କରିଛି, ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ମୋ ଦ୍ଵାରା ଯେ ଏମିତି କିଛି ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ ହୋଇପାରିବ, ତା ମଧ୍ୟ କେବେ ଭାବି ନାହିଁ । କୌଣସି କାରଣ ଯେତେବେଳେ ଖୋଜିପାରି ନାହିଁ, ସେଇ ଅଦୃଶ୍ୟ ଶକ୍ତି ବା ସତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞତାରେ ମୁଣ୍ଡ ନୋଲୁଛି । ଯେତେବେଳେ ଆଖପାଖ ଗୁରୁକୃତର ପବନ ଭାସି ହୋଇ ଉଠେ, ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହୋଇ ବିଚୁଥିବା ସମୟ ନିର୍ଯ୍ୟାତକ ହୁଏ— ସମଗ୍ର ସତ୍ତ୍ଵ କାତରତାରେ କମ୍ପିଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ଏମିତି କିଛି ଅଦୃଶ୍ୟଶକ୍ତିକୁ ମୁଁ ରୂପ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାଏ, ଆମେମାନେ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାଉ ।

ତୋର ମନେଅଛି ନା ମୀନାକ୍ଷୀ ମାଉସୀଙ୍କ ନାତୁଣୀ କଥା ? ମୀନାକ୍ଷୀ ମାଉସୀଙ୍କର ଯେ ତନିବର୍ଷର ନାତୁଣୀ ଥିବ, ଜମା ଜଣାପଡ଼େ ନାହିଁ । ସଜବାଜ ହୋଇ ଖୁସିବାସିରେ ରହୁଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଜଣେ ସେ । ଲଗେ ଯେମିତି ଅଭାବ, ଦୁଃଖ, ଅସୁବିଧା କ’ଣ ସେ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । କେତେ ଖୁସିରେ କହୁଥିଲେ ତାଙ୍କ ଝିଅ କଥା, ଜୋଇଁ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀର ମ୍ୟାନେଜର । ଆରମ୍ଭ, ଅର୍ଥ, ସମ୍ମାନ, କୋଉଥିରେ ଅଭାବ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଝିଅର । ଏମିତିରେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ କେଡ଼େ ଭାଗ୍ୟଶାଳୀ ସତରେ ! ମଉସା ଯେତେବେଳେ ବଡ଼ ଓକିଲ । ଯଶ, ପ୍ରତିପତ୍ତି ଅନେକ ତାଙ୍କର । ଥରେ ଦୁଇଥର ତୁ କହିବା ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଛି ଯେ କେଡ଼େ ଆରମ୍ଭରେ ରହୁଛନ୍ତି ସେମାନେ— ସତରେ କେତେ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ । କିନ୍ତୁ ଇଏ କ’ଣ ଶୁଣୁଛି ମୁଁ ! କିଛିଦିନ ତଳେ ମୀନାକ୍ଷୀ ମାଉସୀଙ୍କ ପିଉସୀଝିଅ ଭଉଣୀଙ୍କ ସହ ଦେଖା ହୋଇଥିଲା । ସେ କହୁଥିଲେ ଯେ ମୀନାକ୍ଷୀ ମାଉସୀଙ୍କର ସେଇ ଏକମାତ୍ର ଗେଲବସର ଝିଅର ଡିସ୍ପୋର୍ସ ହୋଇଯାଇଛି । ନିଜର ବାରବର୍ଷର ଝିଅକୁ ଧରି ସେ ଏବେ ମଉସା ମାଉସୀଙ୍କ ପାଖରେ ରହୁଛନ୍ତି । ମା, ଏତିକି କେବଳ ନୁହେଁ । ତାଙ୍କର ସେଇ ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ କଥା କହି ଘରସାରା ଖେଦ ବୁଲୁଥିବା ନାତୁଣୀକୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷଠାରୁ ଚଷମା ପିନ୍ଧିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ଯେ ତାକୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଥିବା ଜନିଷ ଦିଶୁ ନାହିଁ । ସ୍କୁଲରେ ଗାଳି ମଧ୍ୟ ଖାଇଲା କେତେଥର ତା ଟିଚରଙ୍କଠାରୁ ଯେ

ପାଞ୍ଚପୁଟ ଦୂରରେ ଥିବା ବ୍ଲାକ୍‌ବୋର୍ଡରେ ଲେଖାଥିବା ବାକ୍ୟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ି ପାରୁ ନାହିଁ ବୋଲି । ତତ୍ତ୍ୱମା ବଦଳା ହେଲା ବାରମ୍ବାର । ସେ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବାକୁ ରାଜି ହେଲା ନାହିଁ— ଭାଗ୍ୟରେ ଠିଆ କରି ମିଷ୍ଟ ଗାଳ ଦେଉଛନ୍ତି ବୋଲି । ଘରେ ମାଷ୍ଟ୍ର ଆସି ଟିଉସନ୍ କଲେ । ଗୀତ ବି ଶିଖୁଥିଲା— ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିକା ମଧ୍ୟ । ସେସବୁ ବନ୍ଦ ହେଲା । ମାଷ୍ଟ୍ର ମଉସା ମାଉସୀଙ୍କୁ କହିଲେ ଯେ ବନ୍ଦର ଅକ୍ଷର ମଧ୍ୟ ତାକୁ ପଢ଼ିବାକୁ କଷ୍ଟ ହେଉଛି । ଦିନେ କବାଟ ଖୋଲି ବାହାର ଆସୁ ଆସୁ ଫ୍ରିଜ୍ କୋଣରେ ମୁଣ୍ଡ ବାଡ଼େଇ ହୋଇ ଧାର ଧାର ରକ୍ତ ବହିଲା । ତମକି ଉଠିଲେ ସମସ୍ତେ । ଆଠବର୍ଷ ତାକୁ ସେତେବେଳେ । ଆଠବର୍ଷର ଝିଅର ଏଇ ଭୁଲ୍ ତ ହେବାକଥା ନୁହେଁ ଯେ ସେ କବାଟ ଖୋଲି ଆସୁ ଆସୁ ଫ୍ରିଜ୍‌ରେ ମୁଣ୍ଡବାକି ଫାଟିବାଯାଏ ଯିବ ! ତମଜ୍ଜାର ଗୀତ ବୋଲୁଥିଲା ସିଏ କିନ୍ତୁ । ଭେଲେର, ଦିଲ୍ଲୀ, ବମ୍ବେ, ହାଇଦ୍ରାବାଦ, କୌଣସି ବଡ଼ ହସ୍ପିଟାଲ ବାକି ରହିଲା ନାହିଁ । ଏମିତି ରୋଗ କୁଆଡ଼େ କୋଟିକରେ ବି ଜଣକୁ ହୁଏ ନାହିଁ ! ମଉସା ସେତେବେଳେ ରିଟାୟାର କରି ସାରିଥାନ୍ତି । ବୁଢ଼ା ବୟସରେ ମଧ୍ୟ ଝିଅ ଓ ନାତୁଣୀଙ୍କୁ ନେଇ ସେ ଘର ବୁଲିଲେ— ଶେଷକୁ ଆୟୁର୍ବେଦ, ଜଡ଼ବୁଟି, ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ବାବା, କିଛି ବାକି ରହିଲେ ନାହିଁ । ଯିଏ ଯାହା ପରମର୍ଶ ଦେଲେ ଆଖିକୁଳ ସେମାନେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ମୀନାକ୍ଷୀ ମାଉସୀ ତ ଠାକୁରଘର ଛାଡ଼ି ବାହାରୁ ନ ଥିଲେ । ମଉଜ, ମଜଲିସ୍, ପାଟି, କ୍ଳବ୍, ଯବୁ ବନ୍ଦ । ସାରା ଘରେ ଯେମିତି ମାରବ ଅନ୍ଧାର ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗୁଥିଲା । ସବୁ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟାକୁ ବ୍ୟର୍ଥ କରି, ସବୁ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନାକୁ ଅନର୍ଥକ ପ୍ରମାଣିତ କରି ମୀନାକ୍ଷୀ ମାଉସୀଙ୍କର ସେଇ ସୁନ୍ଦରୀ ନାତୁଣୀ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି— ବାରବର୍ଷ ହେଲାଣି ତାକୁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଏବେ ସଫୁର୍ଣ୍ଣସ୍ୱାବେ ଅଛୁଣୀ । ମାତ୍ର ବାରବର୍ଷ ବୟସରୁ ଦିଶୁ ନ ଥିବା ଏତେ ଲମ୍ବା ରସ୍ତା ଉପରେ କାହା ଭରସାରେ ସେ ବାଟ ଚାଲିବ ମା ?

ଆମେସବୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିଲୁ ତନ୍ତ୍ରାମାଉସୀଙ୍କ ଯୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶକ୍ତି ଦେଖି । ଅତି ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ହରାଇ ଛୋଟ ଛୋଟ ଭିନ୍ନ ଝିଅଙ୍କୁ ଧରି ସେ ଯେଉଁ ସାହସରେ ଜୀବନ ସହ ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ବାହାର ପଡ଼ିଥିଲେ ତା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଉଦାହରଣ । ଛୋଟିଆ ଚାଲି ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୱାବରେ ବଢ଼ି ଉଠୁଥିବା ନିଜ ଝିଅମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲେ । କେବେ କାହାରିକୁ

ଜନ ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ଦାୟୀ କରିବା ଆମେ ଶୁଣିନାହେଁ । ଦିଅମାନେ ମଧ୍ୟ ସାନ ଦିଅ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଦ୍ର, ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ଓ ନମ୍ର ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଟିକିଲି ତ ଆମ ଶ୍ଵାମୀ ସାଙ୍ଗର— ଆମ ଘରକୁ ସବୁ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଖେଳିବାକୁ ଆସୁଥିଲ । ସେଦିନ ରାତିକଥା ମୋର ଏବେବି ମନେପଡ଼ୁଛି । ଚନ୍ଦ୍ରମାଉସୀ ରାତି ଦଶଟାରେ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କବାଟ ବାଡ଼େଇଥିଲେ । କବାଟ ଖୋଲିବାମାତ୍ରେ ଘରକୁ ପଶି ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡବାଳ ଫୁରୁଫୁରୁ ଉଡୁଥିଲା, ଓଠ ଶୁଖିଯାଇଥିଲା ଓ ଆଖି ଅସମ୍ଭବ ଭାବେ ଫୁଲିଯାଇଥିଲା । ଥର ଥର ହାତରେ ସେ ଦିଲ୍ଲୀ ଫୋନ୍ ଲଗାଇ ରୁଲିଥିଲେ । ତାଙ୍କଠାରୁ ନମ୍ବର ନେଇ ମୁଁ ଏମ୍ବ୍ ହସ୍ପିଟାଲର ଏମର୍ଜେନ୍ସି ଡ୍ରାଫ୍ଟକୁ ବାରମ୍ବାର ଫୋନ୍ ଲଗାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲି । ଯେତେ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ମଧ୍ୟ ଫୋନ୍ ଲଗୁ ନ ଥିଲା । ଫୋନ୍ ଘୁରାଇବା ଭିତରେ ମୁଁ ଶୁଣି ପାରୁଥିଲି ଚନ୍ଦ୍ରମାଉସୀଙ୍କ କଥା । ଟିକିଲି ଗାଇଡ୍ସ୍ କ୍ୟାମ୍ପ୍ରେ ମନାଲି ଯାଇଥିଲା ଆଠଦିନ ତଳେ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ସେକଥା ଜାଣିଥିଲୁ । ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ମିଲିଟାରୀ ଟ୍ରକ୍ରେ ସେମାନେ ମନାଲିର ସର୍ପିଲ ପାହାଡ଼ୀ ରାସ୍ତାରେ ସେମାନଙ୍କ ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥଳ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଗାଁକୁ ଯାଉଥିଲେ । ଟ୍ରକ୍ଟି ରାସ୍ତା ଉପରେ ହଠାତ୍ ଅଟକିଗଲା— ଡ୍ରାଇଭରର ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଗାଡ଼ିଟି ସ୍ପାର୍ଟ କଲା ନାହିଁ । ଡ୍ରାଇଭର କିନ୍ତୁ ହାତରେ ଗାଡ଼ି ଜମାଦେଇ ରୁ ପିଇବାକୁ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ିଲା । ଦିଅମାନେ ମଧ୍ୟ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ିଲେ ରାସ୍ତାର ଦୁଇକଡ଼ର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାପାଇଁ । ହଜାର ଫୁଟ ଉଚ୍ଚର ପାହାଡ଼ କଟାହୋଇ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ଏଇ ରାସ୍ତାର ଦୁଇପଟର ଦୃଶ୍ୟ ଅତି ଚମତ୍କାର ଥିଲା । ଡାହାଣ ପଟରେ ଅଧାକଟା ପାହାଡ଼ ଯାହାକୁ ରାସ୍ତା ଲାଗିଛି । ସେଥିରୁ ବୁଦ୍ଧବୁଦ୍ଧକଥା ଜଙ୍ଗଲିଫୁଲର ଡାଳ ଝୁଲିପଡ଼ିଛି । ସତେଜ ଶ୍ୟାମଳ ବର୍ଣ୍ଣ ସବୁଆଡ଼େ । ବାଁ ପଟକୁ ନାହିଁ ନ ଥିବା ଗଞ୍ଜରତା । ତଳକୁ ରୁହେଁଲେ ଶ୍ୟାମଳମା ଭିତରେ ଘୂର ଘୂର ଓହ୍ଲାଇ ଯାଉଥିବା ପିରୁରାସ୍ତା ଓ କାହିଁ କେତେ ତଳେ ପଥର ସହ ବାଡ଼େଇପିଟି ହୋଇ ବହି ଯାଉଥିବା ବନ୍ୟ ଝରଣା । ଆଖି ଆଗରେ ରାଣି ରାଣି ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଥିବା ପାଉଁଶିଆ କଳା ପଟ୍ଟମାଳା ଓ ହାର ପରି ସେମାନଙ୍କ ଦେହରେ ଝୁଲିଥିବା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ଧଳା ମେଘ । ଅଳ୍ପ ଆଗରେ ପାଇନ୍ ଜଙ୍ଗଲ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା । ଦିଅମାନେ ଟ୍ରକ୍ରୁ ଓହ୍ଲାଇ ତାଲୁ ଗଢ଼ାଣିଆ ରାସ୍ତାରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗପସପ

କରି କରି ଚାଲୁ ଥାଆନ୍ତି ଓ ଦୁଇଜଣର ମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରୁ-
ଥାଆନ୍ତି । ଶୁଣୁର ଜାଣନ୍ତି କ'ଣ ହେଲା— କଲ୍ଲର ଗାଡ଼ି ସ୍ଥାଟ୍ କରଦେଲା କି
ଭୁଲ୍‌ବଣତଃ ବ୍ୟାକ୍ତିଅରରେ ରହି ଯାଇଥିବା ଗାଡ଼ି ନଜେ ନଜେ ଗଡ଼ିବାକୁ
ଆରମ୍ଭ କଲା— ହଠାତ୍ ଚିତ୍କାର ଓ ପାଟିଗୋଲ ଭିତରେ ସମସ୍ତେ ସ୍ତବ୍ଧ
ହୋଇ ଦେଖିଲେ ଏତେବଡ଼ ମିଳିତାଣୁ ଟ୍ରକ୍ଟି ଯାଇ ଗଡ଼ାଣିଆ ଗସ୍ତରେ
ପଛକୁ ମୁହଁକରି ଚାଲୁଥିବା ଝିଅମାନଙ୍କର ଏକଦମ୍ ପାଖରେ । ହାଉହାଉ
ଚିତ୍କାର କରି ଝିଅମାନେ କିଏ ଭେଉଁଠିକୁ ଡେଇଁପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ଟିକିଲି ଓ
ତା'ର ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ସାଥୀଙ୍କୁ ଏତକ ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଚାଲୁଥିବା
ଦଳଟିର ସବା ପଛ ଧାଡ଼ିରେ ଥିଲେ ଏମାନେ— ଚାନ୍ଦି ଚାନ୍ଦି ସେମାନେ
ଟ୍ରକ୍ ତଳେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ କେତେ ସେକେଣ୍ଡ ପାଇଁ । ଭିଜିନିଶଙ୍କ
ମଧ୍ୟରୁ ଟିକିଲିର ଅବସ୍ଥା ସବୁଠାରୁ ସାଦାବିଧାନ ଥିଲା । ଅନେକ ଝିଅ ଖଣିଆ-
ଖାବଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ମନାଲି ହସ୍ତିତାଲରେ ସାମାନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାର
ଆଠାଣା ପରେ ଯାଇ ହେଲିକପ୍ଟର ମିଳିଲା ଟିକିଲି ଓ ତା' ସାଥୀ
ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଏମ୍ବ୍ ଦିଲ୍ଲୀ ନେବାକୁ ସାମାନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାର ପରିସର ସେମାନେ
କେତେବେଳୁ ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିଥିଲେ । ହୁଏତ ଏମ୍ବ୍ ଭଲ ବଡ଼ ହସ୍ପିଟାଲ୍‌ର
କୁଶଳୀ ଡାକ୍ତରମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଜୀବନଦାନ ଦେବେ— ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କର
ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା । ଦୁର୍ଘଟଣାଟି ଘଟିଛି ଆଜି ଭୋରୁ । ମାଉସୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଖବର
ଆସିଛି ସନ୍ଧ୍ୟା ସାତଟାରେ । ସେତେବେଳେ ଟିକିଲି ଦିଲ୍ଲୀ ହସ୍ପିଟାଲ୍‌ରେ ।
ଆମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟଗ୍ର ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଦିଲ୍ଲୀ ଫୋନ୍ ଲଗାଇ
ଚାଲୁଥିଲୁ— ସେତେବେଳେ ହୁଏତ ଆଇ.ପି.ୟୁ.ରେ ସାଇଲେନ୍ସ, ଅକ୍ସିଜେନ୍,
ବୁଡ୍ ଲାଗିଥିବା ଟିକିଲିର ଗ୍ରେଟ୍ ଦେହଟି ଥରି ଉଠୁଥିଲା— ଅନ୍ତର ଚରି
ତା'ର ଶୀର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱର କହି ଚାଲୁଥିଲା— “ମା, ମା'କୁ ଡାକ । ମା'କୁ ଟିକେ
ଦେଖିବ ।” ତା କଣ୍ଠସ୍ୱର ହୁଏତ ଶୀତରୁ ଶୀତର ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ।
ତା'ର ଗ୍ରେଟ୍ ପଞ୍ଜିରାଡ଼ିଆଗୁଡ଼ିକ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଚୂନା ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ।
ବିଶେଷଜ୍ଞ ଦଳଙ୍କର ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟାସତ୍ତ୍ୱେ ସେତକ ଯୋଡ଼ି ହୋଇପାରିଲା
ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକିଲିର ସଞ୍ଜା ଥିଲା । ଧୀର ଧୀର
ସ୍ୱରରେ ସେ ମା'କୁ ଖୋଜୁଥିଲା । ହୁଏତ ମା'ର ସ୍ନେହବୋଳା ହାତର
ସାମାନ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତା'ର ସେଇ ଅକଥମୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ସାମାନ୍ୟ ଉପଗମ କରିବ ।

ମୁଖୁ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାସହ ଗୋଟିଏ ଦିନର ଘମାଘୋଟ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଛୋଟିଆ ଟିକିଲି ତା'ର ଛୋଟିଆ ଦୁନିଆକୁ ଛାଡ଼ି ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଆଖିବୁଜି ଦେଇଥିଲା । ଚନ୍ଦ୍ର-ମାଉସୀ ଦକ୍ଷିଣରେ ପଡ଼ିଥିଲାବେଳକୁ ଟିକିଲିର ଡେଇଁବଡ଼ ସ୍ବର୍ଗକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା । ଏତେବଡ଼ ସହରର ଏତେବଡ଼ ହସ୍ତିଚାଲରେ ବଞ୍ଚିଥିବା ମଣିଷର ଖବର ରଖିବା କଷ୍ଟକର— ମରଣଶବ୍ଦକୁ କିଏ ପଚାରୁଛି ? ଆମ ବଗିଚାରେ ରଙ୍ଗିନ୍ ଫୁଲ୍ ପିନ୍ଧି ପ୍ରଜାପତି ପରି ଘୁରି ବୁଲୁଥିବା ଟିକିଲିର ଧଳା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍‌ଗୁଡ଼ା ଦେହକୁ ନେଇ ପ୍ଲେନ୍‌ରେ ଫେରି ଆସିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରମାଉସୀ । ବାଉଁଶରେ ସେଦିନ ସକାଳୁ ମୁଣ୍ଡ ବାଡ଼େଇ ବାଡ଼େଇ କାନ୍ଦୁଥିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଏବେବି ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଯାଉଛି । “କେତେ କଷ୍ଟରେ, କେତେ ଯତ୍ନରେ ବଡ଼େଇ ଏତେ ବଡ଼ କରିଥିଲି ଲେ ତୋତେ— ଏମିତି ଚାଲିଗଲା— ଅପେକ୍ଷା ବି କରିପାରିଲୁ ନାହିଁ ଟିକିଏ ଆଉଁଶି ଦେବି ବୋଲି ? ମୁଁ ପାଖରେ ଥିଲେ ତୋତେ କେହି ନେଇପାରି ନ ଥାନ୍ତେଲେ...”

ଆଃ ! କି ହୃଦୟବିହାରକ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ! କେତେଦିନଯାଏ ଆମ ଘରେ ସେ ବିଷାଦ, କରୁଣ ବିଳାପର ମୁକ୍ତି ନା ଖେଳି ବୁଲୁଥିଲା ।

କାହାକଥା ମନେ ପକାଇବି ମା ? କାହାକୁ ବି ଭୁଲିବି ?

କଲ୍ୟାଣୀମାଉସୀ ଏବେ କେମିତି ଅଛନ୍ତି ? ତାଙ୍କ ସହ ଦେଖାହେବାର ଦଶବର୍ଷ ହେଲାଣି । ତେବେ ବି ତାଙ୍କ ମୁହଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ମନେପଡ଼େ । ଅସମୟରେ ବାଲଗୁଡ଼ା ପାରିଯାଇଛି ତାଙ୍କର— ମୁହଁର ରେଖାସବୁ ବାରି ହୋଇପଡ଼େ— ଆଖିରେ ଏମିତି ଭାବ— ଯେମିତିକି କୌଣସି ଦୁଃସ୍ବପ୍ନ ଦେଖୁଥିବାବେଳେ ଏଇମାତ୍ର ସେ ଅଧାନଦରୁ ଉଠିଛନ୍ତି ! ତାଙ୍କ ଘରକୁ ପ୍ରଥମଥର ଖାଇବାକୁ ଯାଇ ମୁଁ ଅସମ୍ଭବ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲି । ଡ୍ରଇଂରୁମ୍ ଦେଇ ଘରେ ପଶୁ ପଶୁ ଖୋଲୁଥିବା ପ୍ରଥମ ବାହାରି ରୁମ୍ ଭିତରକୁ ମୋର ଦୃଷ୍ଟି ଚାଲିଗଲା । ଭିତରକୁ ପାଦବଢ଼ାଇ ଦେଖିଲି ଘର ଭିତରେ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ଜନସମସ୍ତ, ଜଣକଥା ଖଟଠାରୁ ଟିକିଏ ବଡ଼ ଖଟଟିରେ କିଏ ଜଣେ ଶୋଇଛି— ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘୋଡ଼ାଇ ହୋଇ । କିଏ ହୋଇପାରେ ? କୌତୂହଳ ହେଲା । ମୁଣ୍ଡ ଅନୁମାନ କରି ସାମାନ୍ୟ ଚଦରଟାକୁ ଉଠାଇଦେଲି । ନା, ସେ ଶୋଇ ନ ଥିଲା— ଚଦର ଭିତରୁ ପୁରା ଖୋଲି ଦୁଇଟି ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଥିବା ଆଖି— ଗୋରା ସୁନ୍ଦର ମୁହଁ ଉପରେ । ଆଖିରେ ଦୁଷ୍ଟାମି ନେଇ ସେ ଫିକ୍‌କନା

ହସିଦେଲ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ନରମ ହସରେ ପ୍ରତିକ୍ତ ହେଲି । ତା ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ପଛକୁ କରି ବଢ଼ା ହୋଇଥାଏ । କଲ୍ୟାଣୀମାଉସୀଙ୍କ ହିଅ ? ତାଙ୍କର ଏତେବଡ଼ ହିଅ ଅଛି— ଇଏତ ମୋ ବୟସର ହେବ ? ତୁ ବି ତ କେବେହେଲେ ମୋତେ କହି ନ ଥିଲୁ । ମୋ ଆବଶ୍ୟାରେ ମୁଁ ନିଜେ ନିଜେ ବିଧିତ ହୋଇ ଯାଉଥିଲି । ତା ମୁହଁରୁ ଏ ଭିତରେ ସେ ସରଳ ହସ ଉଭେଇ ଯାଇଥିଲା— କେମିତି ଏକ ଶୂନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଘରର ସିଲିଂକୁ ଚାହିଁଥିଲା ।

“କ’ଣ ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ କି ?” ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

ସେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲ ନାହିଁ । ତା ମୁହଁରେ କୌଣସି ଭାବାନ୍ତର ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ଇଏ କଲ୍ୟାଣୀମାଉସୀଙ୍କ ହିଅ ହୋଇ ନ ଥିବ ପରା— ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି । ଖଟର ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ ପାଖକୁ ଟିକିଏ ଭିତରକୁ ବେଡ଼ିଆନ୍ତିଏ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ସେ ଯିଏ ବି ହେଉ ତା ଦେହ ନିଶ୍ଚୟ ଖରାପ ହୋଇଛି । ମୁଁ ଫେରିଯିବି କି ? ଏତକ ଭାବ ବୁଲି ପଡ଼ୁଥିବାବେଳେ କଲ୍ୟାଣୀମାଉସୀ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ ।

“ଇଏ ରୁମା ପରା । ତୁ ରୁମାକୁ ଜାଣିବୁ କି ? ଆଲେ ରୁମା, ଇଏ ଗୋଟିଏ ନାମା ହେବ ତୋର” କଲ୍ୟାଣୀମାଉସୀ ତାକୁ ଚାହିଁ ହସିଦେଲେ । ରୁମା ସେ ହସର ପ୍ରତିକ୍ତ ହେଲ, ପ୍ରଥମଥର ପରି ସରଳିଆ ହସଟିଏ ଖେଳଗଲା ତା ଉଠରେ— କିନ୍ତୁ ସେ କଲ୍ୟାଣୀମାଉସୀଙ୍କୁ ଚାହିଁଥିଲା । ମୋତେ ସେ ଚିହ୍ନିଲା କି ନାହିଁ ଜାଣିପାରିଲା ନାହିଁ । ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା ମୁହଁରୁ ହସ ଉଭେଇ ଯାଇଥିଲା ଓ ସେ ସେମିତି ଘରର ସିଲିଂକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ।

“ଆ’ଲେ ମା, ଟେବୁଲ୍ ଲାଗିଗଲାଣି । ରୁମାକୁ ମୁଁ ଆଗରୁ ଖୁଆଇ ସାରିଛି ।” କଲ୍ୟାଣୀମାଉସୀ କହି କହି ରୁମାକୁ ବାହାରିଗଲେ, ପଛେ ପଛେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ।

ରୁମାକୁ ମୁଁ ଖୁଆଇ ସାରିଛି । ସାମାନ୍ୟ ଭ୍ରୁକୁଞ୍ଚନ ହେଲା ମୋର ବୋଧହୁଏ । ମା ଖୁଆଇଦେବାର ବୟସ ତ ଏଇ ହିଅ ଅନେକ ଦିନରୁ ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିଛି । କିନ୍ତୁ ଖଟତଳର ବେଡ଼ିଆନ୍ ? ତୋତେ ପରେ ପଚାରିବି ବୋଲି ଭାବ ରୁପୁରୁ ଖାଇଲି ।

ତୁ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ମନକୁ ମନ କହିଥିଲୁ । ରୁମା ଜନ୍ମରୁ ଖଟରୁ ଉଠି ନାହିଁ । ଖଟଟି କିନ୍ତୁ ଛୋଟରୁ ବଡ଼ ହୋଇ ତଥାପି ହୋଇ ରୁଲିଛି ।

ଧୌରବର୍ଷର ଝିଅ— ଗ୍ରେନ୍ ଡେଭଲପ୍ କରି ନାହିଁ । ଧନ୍ୟ କହିବ କଲ୍ୟାଣୀ-
ନାମାକୁ । ପଣ କରିଥିବା ବ୍ରତପରି ସେ ଝିଅକୁ ପାଳିଛନ୍ତି— ଭଲକରି ସେ
ଜାଣିଛନ୍ତି ଯେ ଝିଅ କେବେହେଲେ ସାଧାରଣ ହେବ ନାହିଁ । ନିଷ୍ଠାର ସହ
ଝିଅପାଇଁ ରଜ, କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଇତ୍ୟାଦି ଓଷା କରନ୍ତି ସେ । ନିଜେ ଆଇଁଷ,
ପିଆଜ, ରସୁଣ ଛଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି । ଆଉ ମଧ୍ୟ ପିଲା ନାହିଁ ତାଙ୍କର । ଏମିତି
ପିଲାମାନଙ୍କର ଆୟୁଷ ମଧ୍ୟ ବେଶୀ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ଖୁବ୍ ହେଲେ ଆଉ
ପାଞ୍ଚ ଛଅ ବର୍ଷ !

କିଛି ଅଧିକା କଥା ମୁଁ ମନେପକାଉ ନାହିଁ ତୋତେ— ଆମର
ସାକ୍ଷାତ ହେଲେ ତ ଏମିତି କେତେ କଥା ପଡ଼ୁଥାଏ— କିଛି ସମୟ ବିତଯାଏ
ଆମର ସଂପର୍କରେ ଆସିଥିବା ସ୍ୱଜନମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ୍ୟରେ ଘର୍ଷଣ୍ଣାସ
ଛୁଡ଼ି । ଆମର ଅତି ପରିଚିତ ଏଇ କେତୋଟି ଓ ଆହୁରି ଅନେକଙ୍କର
ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ୍ୟସହ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାର, ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବାର ଓ ସୁଖି ନିଜର ଅବସନ୍ନ ଦେହ
ଓ ମନକୁ ଏକାଠି କରି ବାଟ ଚାଲିବାର ଦୃଢ଼ତା ଓ ସାହସ ଆମକୁ ବିସ୍ମିତ
କରିଥାଏ । ପୁଣିଥରେ ଆମର ସଙ୍କୁଚିତ ଦୈର୍ଘ୍ୟ, ପ୍ରସ୍ଥ ଓ ଉଚ୍ଚତା ବଣିଷ୍ଣୁ
ଫସାରକୁ ଫେରିଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ହୃଦୟ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଉଠେ । ଭାବ
ବସିଲେ ନିଜକୁ ନ୍ୟୁନ ଲାଗେ ଯେ, ମନୁଷ୍ୟକୃତ ଯେତେସବୁ ହତାଶାନେଇ
ଆମେ କପରି ବିଚଳିତ ହୋଇପଡ଼ୁ । ଅଥଚ ଦୈବୀ ଦୁର୍ବିପାକରେ ନିଜର
ସବସ୍ତୁ ହରାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଟି କେମିତି ବଞ୍ଚେ ସତରେ !

ରକ୍ତମାଂସର ଶରୀରକୁ କ୍ଷତାକ୍ତ କରିପାରୁଥିବା ଏଇ ଅଦୃଶ୍ୟଶକ୍ତିକ
ବ୍ୟଘାତ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଅବ୍ୟକ୍ରମାନ ପରିଣତି ସବୁ ରହିଛି, ଯାହା ଶରୀରକୁ
ଘାତୀୟଭାବେ ଭେଦ କିଛି ଅଶରଣ୍ୟ ସତ୍ତ୍ୱକୁ ବିଚଳିତ କରିଦେଏ— ସେମାନଙ୍କର
ସ୍ଥିତି ଓ ପ୍ରତ୍ୟୟକୁ ସନ୍ଦିହାନ କରେ— ଧୀରେ ଧୀରେ ସନ୍ଦର୍ପ ଏଇ
ସନ୍ତ୍ରାସନଙ୍କର ନିଃସଙ୍ଗ ଅସହାୟତା ପ୍ରସ୍ଥ ଭାବେ ପ୍ରଘାତ ହୁଏ ନିଜ ସମ୍ମୁଖରେ ।
ଯେମିତି ଧୂ ଧୂ ବୈଶାଖ ଦ୍ୱିପ୍ରହରର ମାଇଲ ମାଇଲ ବ୍ୟାପି ବାଲୁଭୂମି ।
ନା ଟିକିଏ ପାଣି ଅଛି ଶୋଷ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ନା ଟିକିଏ ଛାଇ ଅଛି
ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଅକା ମାରିବାପାଇଁ । ସେ ଭିତରେ ବିକଳ ହୋଇ ଦୌଡ଼ୁଥିବା
ମଣିଷଟିଏ, ଯିଏ କେବେ କୌଣସି ପଥ ଖୋଜି ପାଇବ— ସେକଥା ଜାଣେ
ନାହିଁ । ଖାଲି ଏମିତି ବସ୍ତ୍ରତ ବିକଳ ହୋଇ ଦୌଡ଼ିବା ଯେପରି ତା'ର ଭାଗ୍ୟ !

ଅଥବା ଯେମିତି ନିବିଡ଼ ଅରଣ୍ୟରେ ଆସନ୍ନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଏକାକୀ ରହିଯାଇଥିବା ମଣିଷଟି । ହୁଏତ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଅନ୍ଧକାର ସହ ମାଡ଼ି ଆସିବ ନାହିଁ ନ ଥିବା କଳାହାଣ୍ଡିଆ ମେଘ । କୁଆଡ଼େ ସେ ଯିବ ? କାହିଁ ତା'ର ପଥ ?

ଏମିତି କିଛି ଲାଗେ ବେଳେବେଳେ । ସେଇ ଅସହ୍ୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତମାନଙ୍କର ଆକୂଳତାକୁ ଆମର ଏକାଠି ହେବାର ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେ କ'ଣ ପରସ୍ପରକୁ ସମର୍ପି ଦେବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହେଁ ? ତେବେ ମା, କ'ଣ ପାଇଁ ତୋର ଏଇ ଦୀର୍ଘଶ୍ଵାସର ସ୍ଵର ?

ମୁଁ ଜାଣେ, ମୋ ଦ୍ଵାରା ଅନନ୍ତଭୂତ ସୁଖମାନଙ୍କୁ ଓ ମୋର କେବେ-ହେଲେ ହୁଏତ ଭୋଗିବାକୁ ନ ଥିବା ଦୁଃଖମାନଙ୍କୁ ନେଇ ତୁ ଏଇମିତି ଘାଣ୍ଟି ହେଉଥିବୁ । ଅନତିଦୂରରେ ଏହାର ଉତ୍ତରାଧିକାରକୁ ମୋତେ ମିଳିଯିବ । ଏଇ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଯେ ଶେଷ ନାହିଁ !

ତୋର ନାକୁଣୀ ଏବେ କଡ଼ ଲେଉଟାଇଲା । ଟିକିଏ ବଳିବଳେଇଲା ବୋଧହୁଏ । ସବୁ ଟିକିଏ ହସ ତା ମୁହଁରେ ଖେଳିଗଲା । ତା'ର ଟିକି ଟିକି ଆଖିରେ କି ସ୍ଵପ୍ନ ସେ ଦେଖିଲା ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ମୋର ଭାରି ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ।

ଆଜି ଏତିକରେ ରହୁଛି । ଶୀଘ୍ର ଚିଠି ଦେବୁ ।

। ଇତି ।

ତୋର ହିଅ—

ବିବିଧ ଅସ୍ତ୍ରପୁ

ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦଢ଼ିଯାଇଥିବା ଦଟଣାତକ ବାଟପାଗ ମନ ଭିତରେ ଦୋହରାଇ ଦୋହରାଇ ସୀମା ବେଶୀ ଗୁଣି ଯାଉଥିଲା । ଆଟାଚଟା ଡାହାଣ ହାତରେ ଧରି ସେ ଦରକାରଠାରୁ ବେଶୀ ଜୋର୍ରେ ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ ଉପରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଅତି ଦୃଢ଼ ଭଙ୍ଗୀରେ ପାଦକୁ ଜୋର୍ ଜୋର୍ ପକାଇ ସେ ସ୍ଟେସନ୍ ବାହାରକୁ ବାହାର ଆସିଥିଲା ଓ ରକ୍ଷା ଧରିଥିଲା । ଗସ୍ତର ଶିବ ପ୍ରଣିବକୁ ତଳ ତଳ କରି ନରେଶିବା ପରି ସେ ଆଗକୁ ଚାହିଁ ବସିଥିଲା । ମଝିରେ ମଝିରେ ନଖ କାମୁଡ଼ୁଥିଲା ଓ ବାଁ ହାତର ବଣି ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ଶାଢ଼ୀ ଧରି ଗୁଡ଼ାଉଥିଲା । ଘରର ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଅବସ୍ଥା କଥା ତ ପୂର୍ବପୁର ଭୁଲି ଯାଇଥିଲା ସେ । ଗେହ୍ ଖୋଲି ଭିତରେ ପଶୁ ପଶୁ ଏକଥା ତା’ର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । କୁନୁସାଇ, ଶନାସାଇ ଓ ବବଲୁ ଏଠି ପାଞ୍ଚ ଛଅ ମାସ ହେବ ଆସି ଅଛନ୍ତି— ମାଆ ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲା ଯେ, ସେ ତ ବେଶ୍ କିଛିଦିନ ହୋଇଗଲାଣି । ଫୋନ୍‌ରେ ଏକଥା କିଛିହେଲେ କହୁ ନ ଥିଲା । ଲେଖିଥିଲା, କୁନୁସାଇର ପାଗଳାମି ବାହାରିଛି ଓ ସେ ମେଡ଼ିକାଲ ଟ୍ରିଟ୍‌ମେଣ୍ଟ୍‌ରେ ଅଛି । ସତ କି ମିଛ ! ସବୁଦିନିଆ ଚଳଣିରୁ ଟିକିଏ ଏପାଖ ସେପାଖ ହେଲେ ତ ମାଆକୁ ପାଗଳାମି ବାହାରିଲା ପରି ଲାଗେ । ସେଇଭଳିଆ କିଛି ହେଇଥିବ କି କ’ଣ !

ଗାଡ଼ ନାହିଁ । ବାପା ବୋଧହୁଏ ଘରେ ନାହାନ୍ତି । ଭିତରକୁ ପଶିଲା ସୀମା । କୁନୁସାଇ ତ ! ପେପର୍ ଧରି ବସିଛି— ଏମିତି କ’ଣ ଧଉଆଁ ହୋଇ-ଯାଇଛି ସେ ! ମୁହଁକୁ ନ ଚାହିଁଲେ ଜାଣିହେବ ନାହିଁ ସେ ବୋଲି ! “କୁନୁ-ସାଇ !” ସୀମା ବିସ୍ମୟ ଓ ଖୁସିରେ ଡାକି ପକାଇଲା ।

“ଆରେ ତୁ କ’ଣ ? ସକାଳୁ ସକାଳୁ ? କ’ଣ ଏକୁଟିଆ ? କେମିତି ?” କୁନୁସାଇ ପେପର୍‌କୁ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଧରିଛି ।

“କ’ଣ ? ସୀମା ? ଶୁଭେନ୍ଦୁ କାହିଁ ? ତୁ କ’ଣ ଏକୃଷିଆ ଆସିଛୁ ନା କ’ଣ ? ଏକୃଷିଆ ଆସିଲୁ କାଇଁକ ? ଫୋନ୍ କଲୁ ନାହିଁ ? ବାପା ସ୍ବେଷ୍ଟଙ୍କୁ ଯାଇଥାଆନ୍ତେ । କ’ଣ ହେଲା ? ତା ମାଆ ଲୁଗାରେ ହାତ ପୋଛି ପୋଛି ବାହାର ଆସିଲେ ।”

“ଓଃ, ରହ ମା— ଏକାଥରେ ଏତେକଥା କ’ଣ ପଚାରୁଛୁ— ସୁବାସକୁ କହ ଟିକେ ପାଣି ଗରମ କରିବ । ବାପା କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ? ଶ୍ବନା-ଭାଉଜ ଅଛନ୍ତି ନା ? କାହାନ୍ତି ? ବବ୍ଲୁ ?”

“ହଁ, ହଁ— ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି । ତୁ ଯା, ବାଥ୍‌ରୁମ୍‌କୁ ଯା— ସେ ପାଣି ଦେଇଦେବ । ସେଇଟା ରଖ ସେଇଠି ।” ମା ତାକୁ ଭିତରକୁ ବାଟ ଛୁଡ଼ି ଦେଲେ । ଶ୍ବନାଭାଉଜ ରୋଷେଇଘରୁ ଦଉଡ଼ି ଆସିଲେ, “ସୀମା ! ଖବର ବି ଦେଇନ ! କଥା କ’ଣ ? ଏକା ଆସିଛୁ ?”

“ହଁ, ଏକା ଆସିଛୁ ।” କାହାକୁ ନ ଚାହିଁ ସୀମା ଗନ୍ଧାର ହେଇ କହିଲା— ଏଇ ଉତ୍ତରଟା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ।

“ଦେଖେ, ପାଉଁରୁଟି ଆଉ ଥିଲା କି ନାହିଁ । ସୀମା ପାଇଁ ଚାରିଖଣ୍ଡ ଫ୍ରେଷ୍ଟ୍ ଟୋଷ୍ଟ୍ କରିଦେ— ଚାହା ବି ଟିକେ ବସା ।” ତା ମା ଶ୍ବନାଭାଉଜକୁ କହିଲେ । ସୀମା ଧୂଆଁଧୋଇ ହୋଇ ଶାଢ଼ୀ ବଦଳାଇ ଆସିଲାବେଳକୁ ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଜଳଖିଆ ଥିବା ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

“ବସ, ଗତରେ ଖାଇଥିଲୁଟି ?” ମାଆ ପଚାରିଲେ ।

“ହଁ ।” ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା ସୀମା ।

ଭାଉଜ ରୋଷେଇଘର କବାଟକୁ ଆଉଜି ଠିଆ ହେଇଛନ୍ତି— ସାମ୍ନା ତେଆରରେ ମା ତା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ।

“କ’ଣ ହେଇଛି ? ଏମିତି ଭୁଲିଆସିଲୁ ଯେ ?”

ସୀମା ପୁଣିଥରେ ଏ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଏଡ଼ାଇଦେଲା । “କୁନୁଭାଇ ଝଡ଼ିଯାଇଛି ଏତେ ? କ’ଣ ହୋଇଛି ତା’ର ? ତୁ ଏମିତି କ’ଣ ଲେଖିଥିଲୁ । ଭଲ କରି କାଇଁ ତ ଆଉକିଛି ଲେଖିଲୁନି ? ଲେଖିଥିଲୁ ଯେ, ମେଡ଼ିକାଲ୍ ଟ୍ରାନ୍ସମେଣ୍ଟରେ ଅଛି ବୋଲି ।”

“ହଁ, ଟ୍ରାନ୍ସମେଣ୍ଟ୍ ଭୁଲିଛି ତ । ପ୍ରଥମେ ତା ଅଫିସ୍‌ରେ ବାହାରିଲା, ଅଫିସ୍‌ର ଲୋକମାନେ ସମ୍ଭାଳିନେଲେ । ତା’ପରେ ଚାଷିଦିନ ଛୁଡ଼ି ପୁଣି

ବାହାରିଲା । ଗୁନା ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଫୋନ୍ କଲ । କୁନ୍ଦୁର ସାଙ୍ଗମାନେ ବି ସେଠି ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ତୋ ବାପା, ମୁକୁ ଖବର ପାଇଯାଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଇ ଆସିଲେ । ସେଇଦିନଠାରୁ ତ ଚାଲିଛି ଏମିତି । ତିନିଥର ରାସ୍ତା ନେଇଥିଲେ— ରାଉରକେଲ ଦୁଇଥର । ମୁକୁ ଲେଖିଥିଲା ହାଇଦ୍ରାବାଦରେ ଭଲ ସ୍ପେସାଲିଷ୍ଟ୍ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି । ସମସ୍ତେ ସେଠିକି ବି ଯାଇଥିଲୁ । କେହି ତ ପୁରୁ ଭରସା ଦେଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଫରେନ୍‌ରେ ଭଲ ହୋଇ ପାରିବ କି ନାହିଁ, ତା ବି କହିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଠିକ୍‌କିନା । ଡାକ୍ତର ଦେଖା ଚାଲିଛି— କ’ଣ ହେଉଛି କେଜାଣି...

“କ’ଣ ବାହାରିଲା— କେମିତି ? ଭରସା କ’ଣ ଦେଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଡାକ୍ତର— ଭଲ କରି କହୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ?” ସୀମା ଅଧିକାଂଶ ହୋଇପଡ଼ିଲା, “କୁନ୍ଦୁଗାଲ ତ ଖାଲି ଯାହା ଟିକେ ପତଳା ଦିଶୁଛି ।” “ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ କହ, କୁନ୍ଦୁକୁ ଶୁଣିବ ।” ତା ମା ଫିସ୍ ଫିସ୍ କରି କହିଲେ । ତା ଆଟାଟାଟାକୁ ସାମାନ୍ୟ କଡ଼କୁ ଦୁଆଇଦେଲେ— ଫିଲ୍‌ଟରରୁ ପାଣି ଗ୍ଳାସେ ଆଣି ପୁଣି ବସିଲେ । କିଛି ସମୟ ସବୁ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ହୋଇଗଲା । ସୀମା ଶେଷ ପିସ୍ ବ୍ରେଡ୍‌କୁ ହାତରେ ଏପାଖ ସେପାଖ କରୁଥିଲା । “ସେମାନେ ମଣିଷକୁ କ’ଣ ଭାବନ୍ତି କେଜାଣି ? ଯେତେ ସମୟ ଘରେ ଥିବେ ମୋତେ ପଦେ ବି କଥା କହିବେନି— ହସାହସି ଟିପ୍‌ଟାପ୍ ଚାଲୁଥିବ, ମୁଁ ଯଦି ସେ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସେ ତେବେ ହଠାତ୍ ଚୁପ୍ ହୋଇଯିବେ— ସତେ ଯେମିତି ମୋର ବିଷୟରେ ହିଁ ଖାଲି ଗପୁଛନ୍ତି ।” ସୀମା ମୁହଁ ଫଣ ଫଣ କରି କହିଲା ।

“କାହା କଥା କହୁଛୁ ?”

“କାହା କଥା ଆଉ— ସେଇ ମାଆ ହିଅଙ୍କ କଥା । ଦେଖିଲେ ତୋ ମୁଣ୍ଡ ଖରପ ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ସେ ଯାହାହେଲେ ବି ତଳି ଯାଉଥିଲା । ବସି ବସି ବୋର୍ ହେଉଥିଲା ବୋଲି କହିଲି ଗୀଟାରୁ ଶିଖିବି । ସେଇଠି ବି ପାଖରେ ସ୍କୁଲ୍‌ଟେ ଅଛି । ମୁଁ ତାକୁ ଚୁପ୍‌କରି କହୁଛି, ସେ ଆସି ଶାଶୁ, ରମାଙ୍କୁ ଶୁଣେଇ ଶୁଣେଇ କହିଲା— ଯାହା ଯାହା ଶିଖିବା କଥା ତ ତୁମ ଘରୁ ଶିଖିକି ଆସିଛି— ଆଉ ବେଶୀଗୁଡ଼ାଏ ଶିଖିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।” ସୀମା ପାଣି ପିଇଲା । ‘ଅପମାନ ଦେବାର ଗୋଟାଏ ସୀମା ଅଛି । କ’ଣ ପାଇଁ ସେମାନେ ଭାବୁଛନ୍ତି ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତା କରିବେ, କହିବେ— ମୁଁ ଖାଲି ସହ ଯାଉଥିବି ?’

ବାହାଘର ଆଗରୁ ତ ଛଅମାସ ଧରି ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲ— ଏମିତି ଗୁଣ ଜଣାପଡ଼ୁ ନ ଥିଲା କେବେ— ସୀମାର ସ୍ୱର ଚଢ଼ା ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ।

“ଏଇଥିପାଇଁ ତୁ ଏମିତି ଖବର ନ ଦେଇ ଚାଲି ଆସିଲୁ ? ଶୁଭେନ୍ଦୁକୁ କହିକି ଆସିଛୁ ନା ନାହିଁ ?”

ସୀମା ତମକି ଉଠିଲା, ‘କହିକି ମାନେ ? ସେ କ’ଣ କୁଆଡ଼େ ଯାଏ, ଆସେ, ମୋ’ଠାରୁ ଅନୁମତି ନିଏ ସେଥିପାଇଁ ? ହଁ, ବେଳେବେଳେ କହିଦେଇ ଯାଏ ଯେ, ଯାଉଛି ବୋଲି— ଯିବି କି ନାହିଁ ବୋଲି କ’ଣ ପଚାରେ କେବେ ? ଆଉ ମୋ ବେଳକୁ...ସୀମା କଥା ଡୋକି ପକାଇଲା । ଆଃ କ’ଣ ଦିଶୁଛି ମାଆ ! ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଭଲକରି ତା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ନ ଥିଲା । କିଏ ଯେମିତି ରକ୍ତ ନିଗାଡ଼ି ନେଇ ଶେଆ କରିଦେଇଛି ତା ମୁହଁକୁ । ଆଖିରେ ଯେମିତି ଖାଲି ଚାହିଁ ଅଛି— ଦେଖିବାକୁ କିଛି ନାହିଁ ଆଉ । ଓଠ ଜାରି ହୋଇ ଧଳା ଦିଶୁଛି । ମୁହଁରେ ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଭାବ— ବାହାରକୁ ଜଣାପଡ଼ୁ ନ ଥିବା ଖଣ୍ଡିଆଖାବରରେ ଲହୁଲହୁଣୀ ହୋଇ ଘୁଷୁରୁଥିବା ମଣିଷର ମୁହଁରେ ଯେମିତି ଟଣାଓଟଣା ହସ ଓ ଛପି ପାରୁ ନ ଥିବା ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏକାଠି କରି ନେପା ହୋଇଥାଏ । ମାଆ ଏମିତି ବଦଳି ଯାଇଛି ଏ ଦିନ କେତେଟାରେ ! କ’ଣ ହେଲା ତା’ର ? ବଡ଼ ଚାକିରି କରୁଥିବା ପୁଅ, ସୁନ୍ଦର ବୋହୂ, ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତା ହିଅ, ଭଦ୍ର, କର୍ମଠ ସ୍ୱାମୀ— ବାରିହେଇ ପଡ଼ୁଥିବା ସ୍ୱଚ୍ଛଳତାରେ ନୟରପୟର ହେଉଥିବା ମାଆକୁ ତ ସେ ଏଇଠି ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ! କ’ଣ ଏମିତି ବଦଳିଗଲା ଏଇ ଛଅମାସ ଭିତରେ ! ସୀମା ନିରେଖି ଦେଖୁଛି ବୋଲି ତା ମାଆ ବୋଧହୁଏ ଜାଣିପାରିଲେ । ‘ତୁମେମାନେ ତ ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ହେଲଣି । ଯାହା ତୁମ ଇଚ୍ଛା—’ ସେ ରୋଷେଇଘର ଆଡ଼କୁ ଉଠିଗଲେ ।

ଏପଟସେପଟ ହେଇ, ଗପସପ କରି, ଛୁତ ଉପରଠୁ ବଗିଚାଘାଟ ବୁଲି ବୁଲି ସୀମାର ସାଗରୀନ କଟିଗଲା । ସମସ୍ତେ ରାତିରେ ଏକାଠି ଖାଇଲେ । ଟି.ଭି., ସିନେମା, ପଲଟିକ୍ସ ସବୁଥିରୁ ଟିକେ ଟିକେ ପଢ଼ି ଖାଇବା ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଗୁଡ଼ାଏ ଡେଇଁଗଲା । ସୀମାର ରୁମ୍ ଏ ଭିତରେ ଝଡ଼ାପୋଛା ହୋଇ-ଯାଇଥିଲା । କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ସୀମା ଆଗ ତା ଡ୍ରେସିଂ ଟେବୁଲ୍, ଆଲଣା, ବହିଆଳ, ଖଟସବୁକୁ ଛୁଇଁଗଲା । କିଛି ଯେମିତି ପୁରୁଣା ଲାଗୁ ନାହିଁ—

ବଦଳିଗଲପରି ଲଗୁ ନାହିଁ । ଖଟ ଉପରସାର ଜନ୍ମଆଲୁଅ ବଞ୍ଚିହେଇ ପଡ଼ିଛି । ବଛଣାରେ ଗଡ଼ିଯାଇ, ଗାଲକୁ କାନ୍ଥରେ ଲଗାଇ ସୀମା ଝରକାବାଟେ ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲା— ଜନ୍ମ ଲଗୁଛି ଯେମିତି ମୋର ବୋଲି କହି ଗୁଡ଼ରେ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ହେବ ! ପାଚେର କଡ଼ ଗଛରୁ ଶେଫାଳୀ ଫୁଲର ବାସ୍ନା ଶୁଣି ଆସୁଛି କାନ୍ଥ ଭେଦ । ପବନ ବହୁଛି କି ନାହିଁ— ଥଣ୍ଡା ଥଣ୍ଡା ଲଗୁଛି, କିନ୍ତୁ— ସୀମାକୁ ଡେରି ରାତିର ଏମିତି ଶାନ୍ତ, ନିସ୍ତବ୍ଧ ଅବସ୍ଥା ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗେ— ଶୁଣି ଲଗୁଥିବା କଥାତକ ମନେ ପକାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ । ଲାଗେ ଯେମିତି କିଏ ତା’ର ପାଖରେ ଥାଇ ମଧୁର ସ୍ଵରରେ ଗୀତ ବୋଲୁଛି ! ସବୁ ତ ସେଇମତି ଅଛି, ଯେମିତି ଆଗରୁ ଥିଲା— ଏପଟସେପଟ କ’ଣ ହେଇଯାଇଛି ବୋଲି ସେ ଭାବୁଥିଲା ? ସୀମାର ଆଖି ବୁଜି ହେଇଆସୁଥିଲା ।

ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଜୋର୍ ପାଟିରୁଣ୍ଡରେ ତା ନିଦ ଚାହିଁକରି ଶୁଙ୍ଘି ଗଲା । କୋଉଠି ଏ ଶବ୍ଦ ଆସୁଛି, ସେ ହଠାତ୍ ବାରିପାରିଲା ନାହିଁ । ରୁମ୍‌ରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ସୀମା । ଇଏ କି ଅବସ୍ଥା କୁହୁଣାଇର ! ବାପା, ସୁବାସ, ମା, ଡ୍ରାଇଭର ତାକୁ ଭିକିକଡ଼ିରୁ ଧରିଛନ୍ତି । ସେ ଲଟକିଲା ପରି ରହି ଖାଲି ବାଡ଼େଇ କରୁଡ଼ି ହେଉଛି । ତା’ର ଗୋଟାଏ ଗୋଡ଼ ଖଟ ଉପରେ, ଆଉ ଗୋଟାଏ ତଳେ— ଦେହରେ ଗୋଞ୍ଜି ନାହିଁ— ଖାଲି ପାଇଜାମା ପିନ୍ଧିଛି— ପିଞ୍ଜରହାଡ଼ ଗଣି ହେଇଯାଉଛି । ସେ କିନ୍ତୁ ଖାଲି ଉଠୁଛି... ପଡ଼ୁଛି । ଗୋଟିଏ ପଟର ବାଲ ଝାମ୍ପୁର ହୋଇ ବା ଆଖି ଉପରେ ପଡ଼ିଛି । ଅଭୁତ ଶବ୍ଦ ସ୍ଵରରେ ସେ ହାଉ ହାଉ ହେଇ ଚିତ୍କାର କରୁଛି । ତକ୍ ତକ୍ ଜଳୁଥିବା ପରି ତା’ର ଗୋଟିଏ ଆଖିର ଦୃଷ୍ଟି— ମଝିରେ ମଝିରେ ସେ ହିଁସା ଭାବରେ ସୀମା ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଛି । ସୀମା ତ କବାଟ ପାଖରେ କାଠ ହେଇଗଲା । ହାତ, ପାଦ ନ ଚଳିଲା ପରି ଲଗୁଥିଲା ତାକୁ । ସୀମା ଭୂତ ଦେଖିଲା ପରି ଚାହିଁ ରହିଥିଲା ।

“ଦଉଡ଼ି ଦିଅ ବୋହୂ ।” ବାପା ପାଟି କଲେ । ନିଶ୍ଚଳ ଅବସ୍ଥାରୁ ସୀମା ଟିକେ ମୁହଁ ବଙ୍କାଇଲା । ଶ୍ଵାସାଶ୍ଵାସ ବଦଳୁଛି କାଶେଇ ଠିଆ ହେଇଛନ୍ତି— କେମିତି ଗୋଟାଏ ଶୂନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି । ବଦଳୁ ତା ମାଆକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଛି— ତା ମୁହଁ ପାଟିଆସୁଛି କୋହରେ ।

ଦିନସାରା କୁନୁସାଇ ସେମିତି ବନ୍ଦା ହେଇପଡ଼ିଲା । ଖରାବେଳେ ପାଖ ଔଷଧ ଦୋକାନରୁ କମ୍ପାଉଣ୍ଡର ଆସି ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ଦେଲେ । ଘର ଭିତରେ କେମିତି ଅମ୍ ଅମ୍ ଭାବ ଭରି ରହିଥିଲା । ଦିନଯାକ ତ ସେ କେବଳ ଶ୍ମା-ଭାଉଜଙ୍କ ପଛପଟ ଛିଁ ଦେଖିଛି । ରାତିରେ ଖାଇ ବସିଥିବାବେଳେ ବାପା ହଠାତ୍ କହିଲେ— “ଆଉ ବୋଧହୁଏ କିଛି ହେବ ନାହିଁ । ଡାକ୍ତର କହୁଛନ୍ତି ଏମିତି ଏବେ ପ୍ରିକ୍ଟେଣ୍ଟଲ ବାହାରିବ । ବେଶୀ ଉତ୍ସୁକର ବି ହେଇପାରେ । ଘରେ ଯଦି କେହି ନ ଥିବେ, ବୋହୂ, ବବ୍ଲୁ ଥିବେ କି ତୋ ମାଆ ଏକା ଥିବ, କ’ଣ ହେବ କେଜାଣି ? ଆଜି ତ ଘୋର ଘୋରୁରୁ ସେ କାତ-ଗ୍ଲାସ୍ଟାଏ ମୋ ଉପରକୁ ପକାଇଲା । ଭାଗ୍ୟକୁ ଖଟରେ ବାଜି ଚୁନା ହେଇଗଲା ସେଇଟା ।” ବାପାଙ୍କ ସ୍ୱର ନଇଁଗଲା, “ମୁନୁ କହୁଥିଲା— ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟରେ ନ ହେଲେ ନାହିଁ, ପ୍ରାଇଭେଟ୍ କେଆରରେ ତାକୁ ରଖିବାକୁ, ଟଙ୍କା ପଡ଼ିଲେ ପଛେ ପଡ଼ୁ ମାସକୁ ନ’ଶହ କି ହଜାରେ, ଭଲ ଯଦି ହେବାର କଥା ହେଇଯିବ ନ ହେଲେ ନାହିଁ ।” ବାପାଙ୍କ ହାତ ଥାଳି ଉପରେ ଅଟକି ଯାଇଥିଲା ।

ସୀମା ବିଛଣାରେ ଛଟପଟ ହେଉଥିଲା । କୌଣସିମତେ ସେ ଏଇ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁ ନ ଥିଲା । ଇଏ କ’ଣ ସତରେ ସମ୍ଭବ ? ସେ ବାରମ୍ବାର ପରୁର ହେଉଥିଲା ନିଜକୁ । କୁନୁସାଇ— ଯିଏ ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଗର୍ବ ଥିଲା । ତା ସହ ବିତାଇଥିବା ସମସ୍ତ ସ୍ନେହପ୍ରିୟ, ମଧୁର ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଭୁଲାଇ ଭୁଲାଇ ମନେ ପଡୁଥିଲା ସୀମାର । ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲାଭଳି ଲାଗୁଥିଲା ତାକୁ । କୁନୁସାଇ ପୁଣି ପାଗଳ ହୋଇଯାଇଛି । କଳ୍ପନାର ପରିସର ଭିତରେ ବି ଏକଥା ଭଞ୍ଜି କରିବାକୁ ତାକୁ କଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା ।

ପରଦିନ ସକାଳୁ ପାଦ ଚପି ଚପି ରୁମ୍‌ରୁ ବାହାରି ଆସୁଥିଲା ସେ ।

“କ’ଣ ମହାରାଣୀଙ୍କ ଅଭ୍ୟାସ ଏଯାଏ ଯାଇ ନାହିଁ ? ନଅଟା ବାଜିଲାଣି ଆସି ।”

ସୀମା ତମକି ପଡ଼ିଲା— କୁନୁସାଇ କହୁଛି ବେସିନ୍ ପାଖରୁ । ସୀମା ତାକୁ କାବା ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଲା ।

“ଏମିତି ଚାହିଁ କ’ଣ ? ଯା’ ଦାନ୍ତଘଣି ଖାଇବୁ ଯା ।” କୁନୁସାଇ ତା’ର ସବୁଦିନିଆ ସରଳିଆ ସ୍ୱରରେ କହିଲା ।

ଗଡ଼କାଲିର ଘଟଣା କ’ଣ ସେ ଭୁଲିଯାଇଛି ? ସାମାନ୍ୟ ଆଶ୍ରୟ ବି ମିଳୁ ନାହିଁ ତା’ଠାରେ । ଖୁବ୍ ବ୍ୟସ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ଲଗିଲା ସୀମାକୁ । କେହି କିଛି କହୁ ନାହାନ୍ତି ତାକୁ, ଏପଟ ସେପଟ ମାଆ, ଶ୍ଵାମୀଭଜନ, ସୁବାସ ନିଜ ନିଜ କାମ କରି ଯାଉଛନ୍ତି ରୁପ୍‌ରୁପ୍ । କେତେଗୁଡ଼ାଏ ଅବିହାତ ଲୋକ ଯେମିତି ଏକାଠି ହେଇଛନ୍ତି ଓ ଶୀଘ୍ର କାମସାରି କୁଆଡ଼େ ହେଲେ ପଳାଇବେ ! ନୂଆ ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ଭଳି ଲଗୁଥିଲା ତାକୁ । ଦିନଟା ଅବିଶ୍ଵାସ୍ୟ ଭାବେ ଲମ୍ବା ଓ ଗରମ ହେଇ ଯାଉଥିଲା ପରି ସୀମାର ମନେହେଲା ।

ତା ଶୋଇବାଘର ଭିତରକୁ ଶ୍ଵାମୀଭଜନ ପଶି ଆସିଲେ । ସୀମା ଧଡ଼ପଡ଼ ହେଇ ଉଠି ବସିଲା ।

“ମୁଁ ଭାବିଲି ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିବି ।” ଭଜନ ତା ଖଟ ଧାରରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ । “ସାତ ଆଠଦିନ ତଳେ, ମାଆ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମଉସାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲେ । ବାପା, ସୁବାସ ଓ ବବ୍‌ଲୁକୁ ନେଇ ବଜାର ଯାଇଥିଲେ । ମୁଁ ରୋଷେଇଘରେ ନଡ଼ିଆ କୋରୁଥିଲି ପୂର୍ ପାଇଁ । ଲଗିଲା ଯେମିତି ଭ୍ରମ ଭାଇ ମୋ ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ଖବ୍ ଡରିଗଲି । ଚୁଲି ଜଳୁଛି, ମୁଁ ବି କୋରଣା ଧରି ବସିଛି— ପଛକୁ ବି ଚାହିଁ ପାରିଲିନି ସାହସ କରି । ଜାଣିପାରୁଥାଏ ସେ ଯେମିତି ଠିଆ ହେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ଚାଲିଗଲା । ସେ ପଚାରିଲେ— ବବ୍‌ଲୁ କାହିଁ ? ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଇପାରିଲି ନାହିଁ । ଟିକିଏ ପରେ ସେ ପୁଣି କହିଲେ— ମୋ ଦେହ ତ ଏମିତି ଖରାପ ହେଲା । ତୁମେମାନେ ଚଳୁଛ କେମିତି ?” ଶ୍ଵାମୀଭଜନ ରୁପ୍ ହେଇଗଲେ । ଅନ୍ଧାରରେ ସୀମା ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ଦୁଇଜଣଯାକ ଯେମିତି ମୁହଁମୁହଁ ହେଇ ବସିଥିଲେ । କିଏ ଏଥିରେ ଭାଗନେବ ତାଙ୍କ ସହିତ ? ଜହ୍ନ, ପବନ, ଆକାଶ ନା ବଗିଚାର ଫୁଲ ! ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘଟି-ଯାଇଥିବା ଘଟଣାତକ କୁହୁକ ଭଳି ଲଗୁଥିଲା ସୀମାକୁ ।

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗ କେମିତି ମାଡ଼ିଆସେ ଜୀବନ ଉପରକୁ ? ଏମିତି ଭେଲିକି ଭଲ ! ସତ କି କଳ୍ପନା— ବିଶ୍ଵାସ ଅବିଶ୍ଵାସ ଭିତରେ ଧନ୍ଦ ହେଉ ହେଉ— ଟିକିଏ କ’ଣ ହେଇଯାଇଛି, କାଲିକୁ ସବୁ ଠିକ୍ ହେଇଯିବ ଯେ— ଭାବୁ ଭାବୁ କ’ଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗ ଛନ୍ଦ ହେଇଯାଏ ଶୋଲା, ପତାଁ ଜାଗାମାନଙ୍କରେ ? କେବେହେଲେ ହାରି ନ ଯିବାକୁ ଶପଥ କରିଥିବା ଜୀବନ କି ଅସହାୟ

ସତରେ ! ହସାବ କତାବ, ମାପରୂପ, ସାଇତା ସାଇତ ସବୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ
ହେଇଯାନ୍ତି ମନଇଚ୍ଛା !

ସୀମାର କିଛି କହିବା ଉଚିତ । ଭାଉଜ ତା ନିଜ ବୟସର । ତା'ଭଳି
ଆଉ ଜଣେ । “ତୁମ ଭାଇମାନେ ସବୁ ଭଲରେ ଅଛନ୍ତି— ଘର ବି ବେଶ୍
ଧନୀ । ବବ୍‌ଲୁକୁ ଏଠି ମାଆ ରଖିନେବ । ବାହାଘର ତ ଜମାରୁ ଅଢେଇ
ବର୍ଷ ହେଲେ ହେଇଛି । ଆମ ଘରକୁ ଆସିଲବେଳେ ଯେମିତି ଲଗୁଥିଲା—
ଫୁଲଟିଏ ଭଲ— ଏବେ ବି ସେଇମିତି ଅଛି । ତୁମେ ଘରକୁ ଚାଲିଯାଅ ।
ସମୟ କିଛି ଗଡ଼ିଗଲେ ଠିକ୍ ହେଇଯିବ ସବୁ । ଏସବୁ ଭୁଲି ହେଇଯିବ ।
ଜୀବନକୁ ନୂଆକରି ଦେଖିବା କଥା ତୁମର ।” ସୀମା ନିଜ କଥାରେ ନିଜେ
ଆଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ହେଇଯାଉଥିଲା ।

ଭାଉଜ ସବୁ ଭାବରେ ଶବ୍ଦ କରି ହସିଲେ । “ପାଠ ପଢ଼ିଲବେଳେ
କ’ଣ କରୁଥିଲ ଜାଣିଛ ? ବହି ପୃଷ୍ଠାରେ ଖାଲି ଅକ୍ଷରକୁ ଚାହିଁଥିଲି ସିନା,
ଗୋଟାଏ ଖବ୍ ବଡ଼ ପୃଥ୍ୱୀ ତଥାପି କରିବାରେ ପ୍ରାୟ ଲାଗି ପଡ଼ିଥିଲା । ଘର,
ବଗିଚା, ଗୁମ୍ଫା, ନଈ, ପବନ ସବୁ ଭଞ୍ଜିକରି ଦେଉଥିଲା ଯୋଉଠିପାରେ
ସେଇଠି । ନିଜକୁ ବି ତା ଭିତରେ ରଖି ଦେଉଥିଲା ମୋ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ।
ପସନ୍ଦ ନ ଆସିଲେ ଆଉ ପ୍ରକାରେ ରହି ଯାଉଥିଲା ନିଜେ ନିଜେ । ନିଜର
ବୋଲି ଭାବି ନେଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବି ସଜେଇ ଦେଉଥିଲା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ
ଜାଗାରେ ମୋତେ ସୁହାଇଲା ଭଳି । କବାଟ ଭିତରୁ ବନ୍ଦ କରି ଦର୍ପଣରେ
ଦେଖୁଥିଲି— କୁତୁକି କଲେ, ହସିଲେ, କାନ୍ଦିଲେ, ରାଗିଲେ କି ଅଭିମାନ
କଲେ ମୁଁ କେମିତି ଦିଶୁଛି । କେଡ଼େ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଚାଲୁଥିଲା ଏସବୁ ! କେହି
ଯେମିତି କୋଉଠି ଦେଖୁ ନାହିଁ ! ହେଲେ କିଏ ଦେଖୁଥିଲା ନିଶ୍ଚୟ । ମୋ
ଆସ୍ତର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ହସୁଥିଲା ରୁପ୍‌ରୁପ୍ । କେତେ ଶୀଘ୍ର ଆଖିରେ ଆଙ୍ଗୁଠି ଗେଞ୍ଜି
ଦେଖାଇଦେଲା ଯେ ଗୁମ୍ଫାଏ ବେକାରିଆ କାମରେ ମୁଁ ଏତେଦିନ ମାଡ଼ୁଥିଲି
ବୋଲି !” ଟିକିଏ ରହିଗଲେ ସେ— “ଆହୁରି ଥରେ କ’ଣ କରନ୍ତି ଯେ
କହୁଛ— ଟିକିଏ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା ବି ମୋର ଉଚିତ ନୁହେଁ ବୋଲି ଜାଣିସାରିବା
ପରେ କ’ଣ କରନ୍ତି ମୁଁ ? ଏମିତି ତ ସବୁ ଚଳିଯାଉଛି । ତୁମ ଭାଇଙ୍କପାଇଁ
ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗୁନାହିଁ ଆଉ । ଡାଲି, ଚରକାଣ୍ଡ କଲପରି ତାଙ୍କ କାମ ବି କରୁଛି ।”

ଭାଉଜ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ିଲେ— “ଗୋଇପଡ଼ି— ସକାଳେ ପୁରୀ ଯିବା ବୋଲି ମା କହୁଥିଲେ ।”

ସୀମାକୁ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଥିଲା । କ’ଣ କହିଗଲେ ଭାଉଜ ! ସେ ତ କହିପାରିଥାନ୍ତେ ଭାଇକୁ ଭାରି ଭଲ ପାଆନ୍ତି ବୋଲି— କି ନ ହେଲେ ବି ଅନ୍ତତଃ ସ୍ତ୍ରୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି କହିଥାନ୍ତେ । ଅଥଚ...ଭାଇର କାମ ତାଙ୍କୁ ଡାଲି, ଚରକାସ କଲପର ଲାଗୁଛି । ସୀମାର ମୁଣ୍ଡ ବିନ୍ଧିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସୁନା ଭାଉଜ କୋଉଠୁ ଶିଖିଲେ ଏ ସବୁ ? କିଏ କହିଲା ତାଙ୍କୁ ଏମିତି ଭାବିବାକୁ ? ସେ ତାଙ୍କ କଥା ଫେରାଇ ନିଅନ୍ତେ କି ! ଏଇଆ ଭାବି ଭାବି ହୁଏତ ରାତି ପରେ ରାତି ସେ ଗୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

—ଆଜ୍ଞା, ଯଦି ସୁନାଭାଉଜ ଶୁଭେନ୍ଦୁର ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥାନ୍ତେ ଆଉ ସେ ସୁନାଭାଉଜ ହୋଇଥାନ୍ତା— ଝଲକ ପରି ଏକଥା ତା ମନକୁ ଆସିଗଲା । ନିଜ ଭାବନାରେ ନିଜେ ଶିହର ଉଠୁଥିଲା ସୀମା ।

ଆହା ! ମୋ' ଜୀବନଧନ...

“ମାମା, ସେଠି ଏକୃଷିଆଟା ଥଣ୍ଡାରେ କାହିଁକି ବସିଛି ? ଏଆଡ଼େ ଆ ।”

ସୁମିତ୍ରା ବୁଲି ଚାଲିଲେ । ତମାଳ ଲତା ମାଡ଼ିଥିବା ଗ୍ରୀଲ୍ କବାଟ କଡ଼ରେ ଠିଆହୋଇ ସୁଖୀ କହୁଛି । ଗଡ଼କାଳ ତିଆରି କରି ସାରିଥିବା ସବୁଜରଙ୍ଗର ସାଲଡ଼ୁରୁ କାମିନ୍ ପିନ୍ଧିଛି । ଛାଇ-ଅନ୍ଧାରରେ ସୁଖୀର ମୁହଁ ବାରି ହେଉ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସୁମିତ୍ରା ଅନୁମାନ କରିଦେଲେ— ମହୁରଙ୍ଗର ମୁହଁରେ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥାକୁହା ଆଖି ଓ ନାଲିରଙ୍ଗର ପ୍ରଶ୍ନାତ୍ମକ ଓଠ ସହ ସୁଖୀ ଠିଆ ହୋଇଛି । ସେ ହୁଏତ ମଝିରେ ମଝିରେ କପାଳ ଉପରକୁ ଖସି ଆସୁଥିବା ବାଳକେଶକୁ ପଛକୁ ଛୁଟିଦେଉଛି । ତା ଠିଆହେବା ଭଙ୍ଗୀ ଠିକ୍ ତା ବାପା ପରି— ଛଡ଼ ଭଳି ସିଧା ।

“ମୁଁ ଭାରି ଟାୟାର୍ଡ ହୋଇଯାଇଛି । ଗୁଡ଼ାଏ ବାଟ ସାଇକଲ୍ କରି ଆସିଛି । ତୁ ଆସ୍ ନା ମାଆ”— ସୁଖୀ ଅଳ କରୁଛି ।

ସୁମିତ୍ରା ଉଠିପଡ଼ିଲେ । ପାଖକୁ ଆସି ସୁଖୀର ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁଶିଥିଲେ ଓ ତା'ର ସାମାନ୍ୟ ଝାକୁଆ ମୁହଁକୁ ମୁର୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ । କୋଡ଼ଏ ବର୍ଷ ତଳେ ସୁମିତ୍ରା ହୁଏତ ଏଇମିତି ସୁଖୀ ପରି ଦିଶୁଥିବେ । ଶୁଭକାନ୍ତ କୁହନ୍ତି ସୁଖୀ ଅବକଳ ତାଙ୍କପରି ଦେଖିବାକୁ । ହୁଏତ ସୁଖୀ ମୁହଁରେ ଝଲସୁଥିବା ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ଓ ବେପରଓଁ । ଠାଣି ତାଙ୍କଠାରେ ନ ଥିବ । ହୁଏତ ତାଙ୍କ ଆଖିରେ କାରୁଣ୍ୟ ଓ ଶ୍ୱରୁତା ଭରି ରହିଥିବ, ହସରେ ଲଜ ଓ ଭର ମିଶି ଯାଇଥିବ । ହଁ, ତାଙ୍କ ସମୟ ଓ କଥା ଅଲଗା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଲଗେ ବର୍ତ୍ତମାନର ସୁଖୀ ଯେମିତି ତାଙ୍କର ଚାଲିବ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତାରେ ଅଭିଜ୍ଞ । ସୁଖୀ ତାଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବାନ୍ଧବୀ ।

“ଚକେନ୍ ସ୍ୟାଣ୍ଟ୍ ଉଇର୍ ରଖିଥିଲ— ଖାଇଲୁ ତ ?”

“ଖାଇବା କଥା ପରେ ମାମା, ଏବେ ତୋତେ ଗୋଟିଏ କଥା କହିବାକୁ ଅଛି । ମୋ ଛୁମ୍ବୁ ଆସ ।” ଗନ୍ଧୀରାଜୀବରେ ତା ବାପାଙ୍କ ଠାଣିରେ ସୁଖୀ ତା ଛୁମ୍ବୁଆଡ଼େ ଆଗେଇଲା । ତା ପଛେ ପଛେ ସୁମିତ୍ରା ।

“ଏଇଠି ବସ । ହଁ, ଶୁଣ, ଆଜି ସୁଶାନ୍ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ମୋତେ ପ୍ରପୋଜ୍ କଲା । ଏମିତି ତମକ ଉଠନ— ମୁଁ ତାକୁ ବୁଝାଇଦେଲି— କହିଲି ଯେ, ସେ ଏବେ ବାହାଘର କଥା ଭାବିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ହିଁ ଇନ୍ ଓନ୍ ଲି ଟ୍ରେନ୍‌ଟିଟ୍ । ମୁଁ ତ ତାକୁ ଏବେ କିଛି କହିପାରିବି ନାହିଁ । ବହୁତ କଥା ମୋର ଏ ଉପସନ୍ନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛି । ମୁଁ ବାପାମାଆଙ୍କର ଗୋଟିଏ ହିଅ । ସେମାନଙ୍କର ମୋତେ ନେଇ ବହୁତ ଆଶା ରହିଛି । ମୁଁ ବି କିଛି ଗୋଟାଏ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି— ତା’ର ମଧ୍ୟ କିଛି ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି କରିବା ଉଚିତ । —କ’ଣ ଠିକ୍ କହିଲି ନା ମାମା ?” ସୁଖୀ ଏକାନ୍ତଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଏତକ କହି ସୁମିତ୍ରାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ସମର୍ପନ ଆଶାରେ ଚାହିଁ ରହିଲା ।

ସୁମିତ୍ରା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ । ସୁଖୀ ଏ ଭିତରେ ବହୁତ ବଡ଼ ହୋଇଯାଇଛି; ତାଙ୍କ ଧାରଣାଠାରୁ ବହୁତ ଅଧିକ । ଆଃ ! ଏତେ କଥା ସେ ଭାବିପାରୁଛି କେମିତି ?

“ଲଗୁଛି— ହିଁ ଇନ୍ ମ୍ୟାଡ୍‌ଲି ଇନ୍ ଲଭ୍ ଓ୍ବିଥ୍ ମି । କିନ୍ତୁ ମାମା, ମୁଁ ତାକୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଙ୍ଗ ଭାବରେ ହିଁ ଖାଲି ଦେଖିଛି । ମୁଁ ସ୍ବପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ଭାବି ନାହିଁ ଯେ ସେ ଏକଥା କହିବ ।” ସୁଖୀ ଅନ୍ୟମନସ୍ ହୋଇଯାଉଥିଲା ।

ସୁମିତ୍ରା ସେଇମିତି କାବା ହୋଇ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ । ନିଜର କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷର ସୁନ୍ଦରୀ, ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତା ହିଅପାଇଁ ସେ କେବେହେଲେ କଲବଲ ହୋଇ ଚିନ୍ତା କରି ନାହାନ୍ତି । ତା’ର ଧାରଣା, ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ବିଚାର ଉପରେ ତାଙ୍କର ବହୁତ ଆସ୍ଥା । ଶୁଭକାନ୍ତ ହିଅକୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ସ୍ବାଧୀନତା ଦେବାରେ ବିଶ୍ବାସ କରନ୍ତି । ତଥାପି ତାକୁ କେମିତି ଅଭୁତ ଲଗୁଛି— ଲଗୁଛି ଯେମିତି ସୁଖୀ ତାଙ୍କ ହିଅ ନୁହେଁ— ଏକଦମ୍ ଅବିଦ୍ଧା, ଅଜଣା ଆଉ କିଏ !

“କିଛି କହୁନାହିଁ” ଯେ ମାମା...ଗଲବେଳକୁ କିନ୍ତୁ ସୁଶାନ୍‌ର ଆଖି ଛଲଛଲ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ମୁଁ କିନ୍ତୁ କ’ଣ ଆଉ କରିପାରିଥାନ୍ତି ?” ସୁଖୀର ସ୍ବରରେ ହୃଦୟ ସାମାନ୍ୟ ବିଷାଦର ଆଶ୍ରୟ ଥିଲା ବା ସୁମିତ୍ରାଙ୍କୁ ସେମିତି ଲଗୁଥିଲା ।

କିଛି ସମୟ ସେମାନେ ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ ସେମିତି ବସି ରହିଥିଲେ । ବୋଧହୁଏ ପରସ୍ପରକୁ କିଛି କହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

“ଗୋଟି ଗପ ମନେପଡ଼ୁଛି— କହିବ ?”

“ହଁ, ହଁ, କହ ମାମା ।” ସୁଶ୍ରୀ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣୁଥିଲା ସମୟକୁ ଆଉ କୋଉ ଉପାୟରେ ସହଜ କରିହେବ ।

ସୁମିତ୍ରା କହିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ—

ନମିତ୍ରା ନଦୀକୂଳରେ ରାଜନିଅରଟିଏ । ଛୋଟିଆ କୋଉ ସାମନ୍ତ ରାଜାଙ୍କ ନଅର । ନଦୀର ଦୁଇକୂଳରେ ପ୍ରଜାମାନେ ରୁହନ୍ତି— ରାଜା, ମନ୍ତ୍ରୀ, କଟିଆଳ ଆଦି ନଈର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ— କୌଣସି କାରଣରୁ ରାଜବୈଦ୍ୟ ଅପରପାର୍ଶ୍ୱରେ ରହୁଥିଲେ । ନମିତ୍ରା ନଦୀରେ ବନ୍ୟା ଆସିବା ସମୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ୟ ସବୁ ସମୟରେ ନଦୀଟିରେ ନୌକା ଚଳାଚଳ ଥାଏ ଓ ପ୍ରଜା, ରାଜଭିଆସର ଲୋକ ଯାତାୟାତ କରନ୍ତି । ନଦୀର ସେପାଖରେ ରାଜବୈଦ୍ୟଙ୍କ ଘର ଗାଁ ଓ ଆଉ କେତୋଟି ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକରେ— ଲମ୍ବିଛି ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଜଙ୍ଗଲ । ଦିନ ମଝିରେ ମଧ୍ୟ ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ଦିଶୁ ନ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ । ନଦୀ ସେପାଖର ରାଜଭିଆସର ଲୋକବାକ ପ୍ରାୟ ସେଠାକୁ ପାରିଥିଲେ ଆସନ୍ତି— ରାଜପରିବାର ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀର ଅଙ୍ଗନ୍ତ ପ୍ରିୟ ଜାଗା ସେ ଜଙ୍ଗଲ ।

ଶରଦିନିଆ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳ । ଗରମରେ ରୁରିଆଡ଼ ଜଳୁଛି । ବଣୁଆଜାଗା ଧୀରେ ଧୀରେ ଥଣ୍ଡା ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରୁଛି । ନଈକୂଳ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଥଣ୍ଡା । ନିଜେ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଓ ଘୋଡ଼ାକୁ ପାଣି ପିଆଇବାକୁ ଲଗାମ ଭିଡ଼ିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ । ଶିକାର ଖୋଜି ଖୋଜି ଦିନସାରା ବ୍ୟର୍ଥ ମନୋରଥ ଓ କ୍ଳାନ୍ତହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ସେ । ନଦୀକୂଳକୁ ପଡ଼ିଥିବା ସରୁ ପାଦତଳ ଗଛରେ ଫେରୁଥିଲେ ରାଜବୈଦ୍ୟଙ୍କ ଝିଅ, ହାତରେ ଭାସ ପାଣିମାଠିଆ । ସକାଶ୍ଚି ଗଛରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଓ ଘୋଡ଼ା— ପାରି ହୋଇ ଯିବାପାଇଁ ବାଟ ନ ଥିଲା । ଅଗତ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧର ସହ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ସେ । ଅଳସୁଆ ଦେଖା ! ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ମୁରୁଧ ହୋଇ ଦେଖୁଥିଲେ । ନାଶର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟସହ ଯେ ସେ ପରିଚିତ ନ ଥିଲେ, ତା ନୁହେଁ— କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତିର ସରଳ, ଶାନ୍ତ ଓ ମୌଳିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରତିମା ଯେମିତି ଇଏ ! କେଉଁ ଶିଳ୍ପୀର ବହୁଦିନର ତପସ୍ୟାର ଫଳ ! ବହୁତ ବେଳ ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କିଛି କହିପାରିଲେ—

“ପାଣି ପିଇବାପାଇଁ ଆସିଥିଲୁ— ମାଠିଆରେ ଅଛୁ କି ?” ମୁହଁ ଉଠାଇ ସାମାନ୍ୟ ହସିଲେ ରଜବୈଦ୍ୟଙ୍କ କନ୍ୟା । ଅସ୍ତ୍ରଯାଉଥିବା ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅରୁଣିମା ତାଙ୍କ ଦୁଇଓଠରେ ଖେଳିଗଲା ଅବା ! ଆଖି ସାମାନ୍ୟ ଅସ୍ବଳ ସମ୍ମତ ଜଣାଇଲେ ଓ ପାଣିମାଠିଆ ଟେକି ଧରିଲେ ସେ । ଆଞ୍ଜୁଳା ଆଞ୍ଜୁଳା କରି ପିଇ ଚାଲିଥିଲେ ମନ୍ଦୀପୁଅ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ଗଡ଼ିଗଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ପରସ୍ପରର ପରିଚୟ ଓ ପରସ୍ପରକୁ ଅଧିକ ଜାଣିବାର ଆକାଂକ୍ଷା ପ୍ରବଳତର ହୋଇପଡ଼ିଲା ଦୁହଁଙ୍କ ଭିତରେ । ଆସନ୍ତାକାଲି ଏଇ ସମୟରେ ଏଇ ଜାଗାରେ ଦେଖାଦେବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ପରସ୍ପରଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଲେ ସେମାନେ । ଘୋଡ଼ାର ପାଣିପିଇବା କଥା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଭୁଲିଯାଇଥିଲେ ମନ୍ଦୀପୁଅ...

ତା’ପରେ କେତେ ପୁଣିମା ଓ ଅମାବାସ୍ୟା-ରାତିର ପ୍ରଥମ ପ୍ରହର, ନିଶାକୂଳ ଓ ଦୁଇପାଖର ବୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧିକଥା ଜଙ୍ଗଲ ସେମାନଙ୍କର ମିଳନ ଓ ବିରହର ସାକ୍ଷୀ ହୋଇଥିଲେ, ତା କେବଳ ସେଇମାନେ ହିଁ କହିପାରିବେ । ଦିନଟିଏ ପରସ୍ପରକୁ ନ ଦେଖି ସେମାନେ ରହିପାରୁ ନ ଥିଲେ । କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହି ନ ଆସିପାରିଲେ ମନ୍ଦୀପୁଅ ଚଟାଉ ପଠାଉଥିଲେ ଦୂତ ହାତରେ । ଅନ୍ଧାର ଯତ୍ନ ଓ ସନ୍ତର୍ପଣ ସହ ତା ପହଞ୍ଚୁଥିଲା ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କ ପାଖରେ ଓ ଉତ୍ତର ଫେରି ଆସୁଥିଲା । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତଭାବରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିସାରିଥିଲେ ଯେ ଦୁହେଁ ପରସ୍ପର ପାଇଁ କେବଳ ଏ ପୃଥିବୀ ଉପରକୁ ଆସିଛନ୍ତି ଓ ପରସ୍ପରକୁ ନ ପାଇଲେ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ବୃଥା— ବଞ୍ଚିରହିବା ମୂଲ୍ୟହୀନ । ବାକିରହିଲା କେବଳ ସାମାଜିକ ସ୍ୱୀକୃତି ।

ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ମନ୍ଦୀପୁଅ ଯଥାସମୟରେ ଓ ଯଥାଶୀଘ୍ର ପିତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କର ଉପସ୍ଥାପନା କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ବିଦାୟ ନେଲେ । ଦୁଇପାଦ ଯାଇ ଫେରିଆସିଲେ; କିନ୍ତୁ “ଆଜି କାହିଁକି ତୁମକୁ ଛାଡ଼ି ଯିବାପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ହେଉ ନାହିଁ ।” ମନ୍ଦୀପୁଅ ଘର୍ବଶ୍ୱାସ ଗୁଡ଼ିଲେ— “ଏ ବିରହ ବଡ଼ ଅସହ୍ୟ ହେଉଛି— ମୋତେ ତୁମ ବନହରଣୀ ଆଖିରୁ ସାମାନ୍ୟ କଳ୍ପୁଳ କାଢ଼ି ଏ ପଦ୍ମପତ୍ରରେ ଦିଅ । ତୁମେ ମୋ ପାଖରେ ନ ଥିବା ସମୟର କଷ୍ଟକର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ଅନୁତପ୍ତ ତା ମୋର ସାଥୀ, ସାନ୍ତ୍ବନା ଓ ସନ୍ତାପକ ହେବ ।”

“ତୁମେ ମୋର ଜୀବନ— ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତରର ସାଥୀ— ଏତକ ସେମିତି ପାସୋରି ନ ଦିଅ ।” ପଦ୍ମପତ୍ର ବଢ଼ାଇ ଦେଉ ଦେଉ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କ ଚକ୍ଷୁ ଲେଟକପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ସବୁ ସମୟ ସମାନ ଯାଏ ନାହିଁ । ବୈଦ୍ୟଙ୍କ ସବା ସାନପୁଅ ଦୁଇପ୍ରେମୀଙ୍କୁ ଏକତ୍ର ଦେଖି ପିତାଙ୍କୁ ଖବର ଦେଇଦେଇଛି । କନ୍ୟା ନଦୀରୁ ଫେରିବା ସମୟରେ ରାଜବୈଦ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତବିଗ୍ରହ ଭାବରେ ଘରର ଅଳଘରେ ପଦଚାରିଣୀ କରୁଛନ୍ତି । ମାଟିଆ ଧରି ଫେରୁଥିବା କନ୍ୟାର ପଦପାତରେ ଫେରି ଚାହିଁଲେ ରାଜବୈଦ୍ୟ । ଆଖିରେ ବ୍ୟଥା ଓ ହୋଧର ଚିହ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ପିତାଙ୍କ ପ୍ରକୃତି ସହିତ ପରିଚିତା । ବିପଦର ଶଙ୍କା ତାଙ୍କର ଶରୀର ଚକ୍ଷୁରେ ପୁଟି ଉଠିଲା ।

“କିଏ ସେ ରାଜପରିବାରର ଲୋକ ? କ’ଣ ତା ସହ ତୋର ସମ୍ପର୍କ ?”

ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କ ମୁଖରୁ ବାଣୀ ଫୁଟୁ ନ ଥିଲା । ଉପରେ ସେ ଚଟକ୍ଷ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । କେତେବେଳେକେ ପଦଟିଏ ବାହାରିଲା— “ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ !”

ଏତେ ସାହସ ତା’ର ! ବ୍ରାହ୍ମଣକନ୍ୟା ସହ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବାର ଅପଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ?

ରାଜବୈଦ୍ୟ କିଛିଦିନ ତଳେ ରାଜମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିଜ ଅପାରଗତା ଯୋଗୁ ଅପମାନିତ ହୋଇଥିବା କଥା ଭୁଲି ନ ଥିଲେ ।

“ସୁବର୍ଣ୍ଣଗ୍ରାମ ବୈଦ୍ୟଙ୍କ ପୁଅ ସହ ତୋର ବିବାହ ହିଁର ହୋଇଛି । ସେ ଭଦ୍ର, ସୁଶ୍ରୀ ଓ ସଫଳ । ବୈଦ୍ୟବିଦ୍ୟାରେ ପାରଙ୍ଗମ ଓ ଏଠାରେ ସମସ୍ତେ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତସାରେ ଶତମୁଖ । ଆସନ୍ତା ଚୂର୍ଣ୍ଣିମାତିଥିରେ ବିବାହ ହେବ ।”

ରାଜବୈଦ୍ୟ ଏତକ କହି ଶୀଘ୍ର ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଜଡ଼ ପରି ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ— ହାତରୁ ମାଟିଆ ଖସିପଡ଼ିଥିଲା ଓ ପାଦ ପାଖରେ ପାଣି ଜମା ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ସାରା ରାତି ସେ ଶୋଇପାରି ନ ଥିଲେ ଓ ସକାଳୁ ବିକଳ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କର ଦୂତକୁ ଖୋଜିଥିଲେ । ଆସନ୍ତା ବିପଦର ପାରୁପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୂଚନା ଦେଇ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅଙ୍କ ପାଖକୁ ଅନ୍ତର୍ନିଆକୁଳ ହୃଦୟରେ ଚିଟାଉ ପଠାଇଲେ ଓ ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତରେ ଉତ୍ତର ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲେ । ଅବିଳମ୍ବେ ନିଜ

ପ୍ରେମିକଙ୍କ ଆଶ୍ୱାସନାଭାବ ପ୍ରତି ସେ ଫେରି ପାଇଲେ— ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଏଇ ମାତ୍ର ପିତାଙ୍କୁ ନିଜର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଜଣାଇବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ଓ ସାହସର ସହ ପ୍ରିୟାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ସେ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । ଆହୁରି ପାଞ୍ଚଦିନ ଏ ଭିତରେ ଗଢ଼ିଯାଇଛି ଓ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଅସ୍ଥିର ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି । ବିବାହ-ଲଗ୍ନକୁ ମାତ୍ର ଦୁଇଦିନ ବାକି । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅଙ୍କଠାରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଖବର ଆସିଲା ନାହିଁ ।

ଏ ପ୍ରକାର ଅବସ୍ଥା ଆଉ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସହ୍ୟ ହେଲା ନାହିଁ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାହସିକତା ସହ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରରେ ନିର୍ଦ୍ଦାୟିନୀକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ । ବନ୍ୟା ନ ଥିବାରୁ ନୌକା ଯାତାୟତ କରୁଛି । ନିଜ ଅଜାଣତରେ କିଛି ପଥ ଚାଲି ଆସିବାପରେ ପ୍ରଥମ ନୌକାର ନାଉଁସକୁ ଉଠି ସ୍ୱରରେ ଡାକିଲେ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା । କୌଣସି ଉତ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ନୌକା ଉପରକୁ ଡେଇଁପଡ଼ିଲେ । ସେ ନିଜ ହାତରୁ ସୁନାକଙ୍କଣ କାଢ଼ି ବଢ଼ାଇଦେଇ ନାଉଁସକୁ ଆରକ୍ତକୁ ନେଇଯିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ।

ଯଦ୍ୱରେ ନିର୍ମିତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନୌକାଘରୁ ବାହାରି ଆସିଲେ ଜଣେ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଯୁବକ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରରେ ଏକାକିନୀ ଜଣେ ସୁନ୍ଦରୀ ଯୁବିକାକୁ ଦେଖି ସ୍ୱାଗତକ୍ରମରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ଅତ୍ୟନ୍ତ କୌତୂହଳ ସହକାରେ ସେ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କୁ ନୌକାଘର ଭିତରକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ ଓ ଏପରି ଯାତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ । ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୟାବତା ହୋଇ-ଯାଇଥିଲେ, ତେଣୁ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଖୋଲି କହିପକାଇଲେ ।

“ଓହୋ ! ଦେଖ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅଙ୍କ ସହ ମିଳିତ ହେବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।” ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଯୁବକଙ୍କ ଅଭିଜାତ ଚେହେରାରେ ହୃଦୟତା ପୁଟିଉଠିଲା । ସେ ନିଜେ ନଅର ସାଧବପୁଅ । ବାଣିଜ୍ୟଶୂଳ୍ବ କମାଇବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଯୋଗୁ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ଘୋର ମନାନ୍ତର ହୋଇଥିଲା ।

“ତେବେ ଏପରି ବ୍ୟସ୍ତତାର ପ୍ରୟୋଜନ କ’ଣ ? ମୁଁ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ । ଆପଣ ଏଇ ନୌକାରେ ନିରାପଦରେ ରାତିଟି କଟାଇ ଦେଇପାରନ୍ତି । ସକାଳ ହେବା ମାତ୍ରେ ଆପଣଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପାସରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ଦାୟିତ୍ୱ ମୋର ।” ବ୍ୟଙ୍ଗ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଥିଲା ସାଧବପୁଅଙ୍କ କଣ୍ଠରେ । “ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅଙ୍କୁ ଭଲଭାବରେ ଜାଣିଛି ।”

“ମୋତେ ଦୟା କରନ୍ତୁ । ମୋତେ ଯେମିତି ହେଲେ ଏଇ ପ୍ରହର ସୁଦ୍ଧା ନଦୀର ଅପର କୂଳରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ମୋର ତାଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ଦେଖା-କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ । ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ବିକଳ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ।”

“ଏ ପ୍ରହର ତ ଆଉ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେବେ ସକାଳ ସୁଦ୍ଧା ଆପଣ ଅଭିଳାଷିତ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଯାଇ ପାରିବେ — କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ସର୍ତ୍ତରେ...”

ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଉତ୍ତରେ ଅଛି ଉଠିଲେ । କ’ଣ ଏଇ ସର୍ତ୍ତ ହୋଇପାରେ ? ସାଧବପୁଅ ନିଷ୍ଠୁରତାର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ପରି ତାଙ୍କୁ ଜଣାପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କ ଦୁଃଖତାର ସୁଯୋଗ ଦେବାକୁ ସେ ଆଉ ଆଗେଇ ଆସୁ ନାହାନ୍ତି ତ ? ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଦୁର୍ଗାସ୍ତବ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

“ଉତ୍ତ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ସର୍ତ୍ତ ଆପଣଙ୍କର ସଙ୍ଗରୁ ବିନିମୟ ନୁହେଁ । ଉତ୍ତରାୟ ଓ ପରିଧାନ ଏଠାରେ ଉତ୍ତର ଦେଇ କେବଳ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାସରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ହେବ ।” କଠିନସ୍ଵରରେ ସାଧବପୁଅ କହିଲେ ।

“ହେ ଉଗବାନ ! ଏହାଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଂ ଶ୍ରେୟସ୍କର ।” ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଲଜ୍ଜା ଓ ଅପମାନରେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼ାଇ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରିଉଠିଲେ ।

“ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରିୟତମ—ଜୀବନାୟକ । ହୁଏତ ଶ୍ରୀରାମ, ମୋତି, ମାଣିକ୍ୟର ଉତ୍ତରାୟ ଓ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ସହ ସେ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ଥିବେ, ଆପଣ ନିର୍ଦ୍ଦୟରେ ଯାଆନ୍ତୁ ।” ପୁନର୍ବାର ପୂର୍ବ ବ୍ୟଙ୍ଗ ପୁଟିଉଠିଲା ସାଧବପୁଅଙ୍କ ଗ୍ରାସରେ ।

ନିଜ ସର୍ତ୍ତ ମୁତାବକ କୋଳାହଳପୂର୍ଣ୍ଣ ନଦୀପ୍ରାନ୍ତରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପରେ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କୁ ଓହ୍ଲାଇଦେଲେ ସାଧବପୁତ୍ର ।

ତା’ପରେ ସମୟ ଯେମିତି ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହୋଇଯାଇଥିଲା ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କ ପାଇଁ । କାହାକୁ, କିପରି ଭାବରେ ପଚାରି, ଅନୁରୋଧ କରି ସେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉତ୍ତାପ ସମ୍ମୁଖରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି— ହୁଏତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଚକିତ ଭାବରେ ପ୍ରହର କିପରି ତାଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ବାଟ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛି— ମୁରୁକି ହସି ମୁହଁରେ ବସ୍ତ୍ର ଦେଇ କେତେକ ପରିଚ୍ଛାଦିତ ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ରଙ୍କ ଅନ୍ତଃପୁରକୁ କିପରି ବାଟ କଟାଇ ଦେଇଛନ୍ତି, ସେ ସବୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅଜ୍ଞାତ । ସେ କେବଳ ଶୁଣିପାରୁଥିଲେ ନିଜ ପ୍ରିୟତମଙ୍କର ଅଭୟ, ଆଶ୍ଵାସନା— ତାଙ୍କର ବାହୁସ୍ପର୍ଶ ହିଁ ପରମ ଆଶ୍ଵାସ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ— ସମସ୍ତ ଲଜ୍ଜା, କ୍ଳେଶ ଓ ଅପମାନର ନିବାରଣ ସେଇଠି ।

ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟର ଆଲସ୍ୟ ସହ ଆଖି ଖୋଲୁ ଖୋଲୁ ହଠାତ୍ ନିଜର ପ୍ରିୟତମାକୁ ସମ୍ମୁଖରେ ଦେଖି ବିସ୍ମିତ ଆନନ୍ଦରେ ମୋହିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର । ଅର୍ଦ୍ଧନିର୍ମାଳିତ ଚକ୍ଷୁଦ୍ୱୟ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବରେ ବନ୍ଦ କରି ସେ ଗଣ୍ଡର ଆଶ୍ଳେଷରେ କୋଳେଇ ନେଇଥିଲେ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କୁ ଓ ଅଜସ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରନରେ ଭରି ଦେଉଥିଲେ ତାଙ୍କର ଓଷ୍ଠ, ଚକ୍ଷୁ, କପୋଳ ଓ ଗ୍ରୀବାସ୍ଥଳ...

କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ କୌଣସି ବିସ୍ମୟକର ସତ୍ୟର ଉପଲବ୍ଧିରେ ସେ ତମକ ଉଠିଲେ— ଆଖି ଖୋଲି ଚାହିଁ ରହିଲେ ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ— “ଏ କ’ଣ ? ତୁମେ ଏମିତି ? ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ? କ’ଣ ହେଲା ?”

ଉତ୍ତରରେ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ନିଜର ଅଶ୍ରୁ ସମ୍ବରଣ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅଶ୍ରୁର ଧାର ସହ ତାଳଦେଇ ସେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିଲେ ନିଜର ଦୁଃଖ, ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଓ ଅପମାନର ଜ୍ୱାଳା ।

“ବିବାହ ତ ହେବ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଏ ଅବସ୍ଥାରେ କେମିତି ଆସି-ପାରିଲ !” ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର ଚିନ୍ତିତ ଭାବରେ ଚୁପ୍ ରହିଗଲେ । “ସେ ସାଧବପୁଅ ମୋର ପୂର୍ବଜନ୍ମର ଶତ୍ରୁ ନିଶ୍ଚୟ । ମୋ ଉପରେ ଏପରି ଭାବରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଲା । ତା’ର ମୃତ୍ୟୁ ଅବଶ୍ୟ ଆସନ୍ତୁ ।” ହୋଧରେ ବିସ୍ଫୋର ଉଠିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର ।

“କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ, ପୁଣି ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପରେ— ଘାଟରେ ଓହ୍ଲାଇ ରାଜଦାଣ୍ଡରେ...ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପିତାଙ୍କର ଉତ୍ତାପ ଦେଇ...ସବୁ ପ୍ରହରୀ, ରାଜନିଅରର ଲୋକବାକ, ସାଧାରଣ ପ୍ରଜା ଓ ପରିବୃତ୍ତିକାଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଦେଇ...ତୁମେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ— ଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦିନରେ ଆସିପାରିଲ ! ରାତିରେ ହେଲେ ଆସିଥାନ୍ତୁ ! ଓଃ !”

“ହଁ ପ୍ରିୟ, ମୋର ଆଜି ଉପାୟ ନ ଥିଲା । ସେଇ ନୌକାରେ ଘରକୁ ତ ଆଜି ଫେରିପାରି ନ ଥା’ନ୍ତି । ଭୁଲ, ଆମେ ଶୀଘ୍ର ଯାଇ ବିବାହ କରିନେବା— ମୋର ପିତା କିଛି ଜାଣିବା ସୁଦ୍ଧା ।”

ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର କୌଣସି ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ତନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର କରି ନିଜ ପ୍ରେମିକାର ଶରୀରକୁ ପରଖୁଥିଲେ । କ’ଣ ଯେମିତି ସେ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ— ହୁଏତ ଗତ ରାତିରେ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ବିରୋଧରେ

ସାଧବପୁଅ ସହ ବିଚାରାଇଥିବା ଦୁଃସହ ମୁହୂର୍ତ୍ତମାନଙ୍କର ଚିହ୍ନ—
ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କ ଶରୀରରେ ।

“ସେ ମାତ, ଶଠ ସାଧବପୁଅ— ତୁମକୁ କ’ଣ ଧେଇମିତି ଛୁଡ଼ି-
ଦେଇଥିବ ?” ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର ଘାବ୍‌ଶାସ ଛୁଡ଼ିଲେ । “ତା ପ୍ରକୃତି ମୋତେ
ଭଲଭାବରେ ଜଣା ।” ସେ ସ୍ବଗତୋକ୍ତି କଲପର କହୁଥିଲେ ।

“ସେ କେବଳ ମୋର ବସ୍ତ୍ର ହିଁ କାଢ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି । ମୋତେ ବିଶ୍ବାସକର
ପ୍ରିୟ ।” ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା କୋହପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ବରରେ କହି ଉଠିଲେ— କଥା ତ ନୁହେଁ,
ତାଙ୍କ କଣ୍ଠ ଚିରି ଯେପରି ଯନ୍ତ୍ରଣା ବାହାର ଆସୁଥିଲା ।

“ଏଇ ପାଶ ଘରକଣରେ ମୋ ମୃତା ମାଆଙ୍କର ପରିଧାନ ଓ
ଉତ୍ତରାସ୍ତ୍ର ରହିଛି । ଶୀଘ୍ର ପିନ୍ଧିପକାଅ ।” ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର ଯେପରି ତାଙ୍କର ଏ ଅବସ୍ଥା
ସହିପାରୁ ନ ଥିଲେ ।

ମଣିମାଣିକ୍ୟଖଚିତ ପରିଧାନରେ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ନାତ ସୁଷମା ଓ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ
ପୁଟାଇ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଫେରିଆସିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ରଙ୍କ କୋଠରକୁ ।

“ବିବାହର ଲଗ୍ନ ଶୀଘ୍ର ସ୍ଥିର କର ପ୍ରିୟତମ । ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସାହୀ ।
ଆଉ ବିଳମ୍ବ ଅଶୋଭନୀୟ ।” ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ରଙ୍କ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଗନ୍ଧୀରତା ତାଙ୍କ
ଉତ୍ସୁକ ବଢ଼ାଇ ଦେଇଥିଲା ।

“ବିବାହ ତ ଆଉ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏ ରାଜ୍ୟର ଅଧିକାଂଶ ସାଧାରଣ
ପ୍ରଜା, ରାଜନୀତିର ଲୋକ, ପ୍ରହରୀ, ପରିଚ୍ଛରକା ସମସ୍ତେ ତୁମକୁ ଏପରି
ଅଭିନନ୍ଦନ ଅବସ୍ଥାରେ ରାଜଦାଣ୍ଡରେ ଦଉଡ଼ିକରି ଆସିବାର ଦେଖିଥିବେ ;
ଅର୍ଦ୍ଧେକ ତୁମକୁ ଉନ୍ମାଦିନୀ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ବାରବଧୁ ବୋଲି ଭାବୁଥିବେ ।
ସେ ଧୂର୍ତ୍ତି ସାଧବପୁତ୍ର ମଧ୍ୟ ଏ ଭିତରେ ମୋ ବିରୋଧରେ ଅନେକ ପ୍ରୟାସ
କରିଥିବ । ସମାଜରେ ମୋର ମୁଣ୍ଡଟେକି ରୁଲିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଆଉ ରହିବ
ନାହିଁ । କାଲି ସକାଳେ ମୁଁ ପିତାଙ୍କର ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିବି । ଏପରି
ଅବସ୍ଥାରେ ଏ ବିବାହ ମୋ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅପମାନଜନକ । ମୋତେ
ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର ଉଦ୍ରେ ।” ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର ବିରାଗର ସ୍ବରରେ କହିଲେ ।

ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଚକିତ ହୋଇ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ସତ ଶୁଣୁଛନ୍ତି
ତ ? ତୁମକୁ ନ ପାଇଲେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବି ବୋଲି ଏଇମାତ୍ର ବାଣୀ
ପଠାଇଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର । ଏ କ’ଣ ସତରେ ସମ୍ଭବ !

“ତୁମେ ବର” ଘରକୁ ଫେରିଯାଅ ଓ ପିତାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରି ବିବାହ କର । ଆମର ଚଟାଉ ବହନ କରୁଥିବା ଦୁଇ ହାତରେ ମୁଁ ତୁମକୁ ସସମ୍ମାନେ ପଠାଇଦେଉଛି । ଫେରିବା ବାଟରେ ଯେପରି କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନ ହୁଏ, ମୁଁ ତା’ର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ନିଶ୍ଚୟ ନେବି । ତୁମର ବିବାହ ପାଇଁ ପ୍ରଚ୍ଛଦ ଉପଭୋକନର ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇ ଦେଉଛି । ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ତୁମ ପିତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା ମଧ୍ୟ କରିବି...

ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଆଉ ଶୁଣିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଫେରନ୍ତା ହାତରେ ଦୁଇ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲା ।

ଉଆସ ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଥିବାର ଅନବଗତ ଅବସ୍ଥାରେ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଫେରି ଆସିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଉଆସ ବାହାରେ ପାଦ ଦେବାମାତ୍ରେ, ସେ ନିଜର ଚୈତନ୍ୟ ହରାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଅଗତ୍ୟା ତାଙ୍କୁ ପାଖ କଟୁଆଳଙ୍କ ଉଆସ ସମ୍ମୁଖକୁ ନେଇଯାଇ ଜଳର ସନ୍ତାନ କରୁଥିଲା । କଟୁଆଳଙ୍କ ପୁଅ ନିଜର ପ୍ରାଣ ଗ୍ରସଣରୁ ଫେରୁଥିଲେ । ସୁନ୍ଦରୀ ଯୁବତୀଙ୍କୁ ଏକାକିଣୀ ଦେଖି ସେ ନିଜ ଅନ୍ତଃପୁରକୁ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କ ଚେତା ଫେରି ଆସିଥିଲା ଓ କଟୁଆଳ ପୁରୁଷଙ୍କ ଅନେକ ଅନୁରୋଧ ପରେ ସେ ନିଜର ସମସ୍ତ ଅଭିଜ୍ଞତା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଗଲେ । କଟୁଆଳ ପୁଅ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅଙ୍କ ଏହି ପ୍ରେମକାହାଣୀ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥିଲେ ଓ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ବିବାହ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିବା କଥା ସେ ଜାଣିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ଯଥାସମ୍ଭବ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା ଅସମ୍ଭବ କ୍ଳାନ୍ତ ସହ ଉଦାସ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରାସାଦ ବାତାୟନରୁ ନଘା ମଧ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ । ଭାବୁଥିଲେ— ପିଲାଦିନରୁ ଜାଣି ଆସିଥିବା ଏଇ ନର୍ମଦା ନଘା ହିଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ । ହଠାତ୍ କଟୁଆଳପୁଅ ଉପିପଡ଼ିଥିଲେ ଓ ବାହାରକୁ ଯାଇ ଫେରି ଆସିଥିଲେ । ହାତରେ ସାମାନ୍ୟ ସିନ୍ଦୂର ନେଇ ସେ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କ ସୀମନ୍ତରେ ଭରିଦେଲେ ।

“ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ ଏତିକି ମା’ଙ୍କର ପ୍ରସାଧନ କଷରେ ଥିଲା । ଏବେଠାରୁ ଏକ ପ୍ରହର ଭିତରେ ଆମର ବିବାହ ହେବ । ବାହାରେ ଆୟୋଜନ ଚାଲିଛି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ତୁମର ସ୍ୱୀକୃତି ମାଗିପାରି ନାହିଁ । ମୋତେ ଦୟାକରି ଅନୁଗୃହୀତ କର ଦେଖ ।” କଟୁଆଳପୁଅ ଉଦ୍ରା ଓ ବିମାତା ଭାବରେ କହିଲେ ।

ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟା କେବଳ ତାଙ୍କୁ ବିହ୍ୱଳ, ଅଭୂତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଥିଲେ...

“କିନ୍ତୁ ମାମା, କଟୁଆଳ ପୁଅ କ’ଣ ସତରେ ସେ ବୈଦ୍ୟକନ୍ୟାଙ୍କୁ ବାହା ହୋଇଗଲେ ? କେମିତି ସେ ଏକଥା କରିପାରିଲେ ମାମା ?”

କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷର ସୁଶ୍ରୀ ଓ ଚାଳିଶ ବର୍ଷର ସୁମିତ୍ରା ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ— ପରସ୍ପରକୁ ବୁଝିପାରିବାର ଦୁଃଖ ବା ସୁଖରେ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଆଖି ଢଳ ଢଳ ହେଉଥିଲା ।

“ସେ ଏକଥା କରି ନ ଥିଲେ, ତୋ ଭଳି ଗୋଟିଏ କୁନ୍‌ମୁଖ ଏ ସଂସାରକୁ କେମିତି ଆସିପାରିଥାନ୍ତା ଲେ ମା ।” ସୁମିତ୍ରା ସୁଶ୍ରୀକୁ କୋଳେଇ ନେଉଥିଲେ...

ସାକ୍ଷୀ

ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଶୁଭୁଥିଲି ଆଉ କିଛି ନୁଆ ସ୍ଥାପରେ ଘଟିବାର ନାହିଁ ମୋ ପାଇଁ, କେବଳ ସବୁଦିନିଆ ସଂସାର ଓ ଜୀବନକୁ କୌଣସିମତେ ଟାଣି ଘୋଷାର ଚଳାଇଦେବା ବ୍ୟତୀତ— ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ହିଁ ଏ କଥା ସମ୍ଭବ ହେଲା ।

ଅଥଚ କେତେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ, କେତେଦିନ, କେତେ ମାସ ଓ କେତେ ବର୍ଷ ଧରି ଏମିତି ଏକ ବେଳାର ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲି ମୁଁ । ଥରକୁ ଥର ନିଜକୁ ଡିଆରୁଥିଲି, ନିଜର ସାମାଜିକ ମାର୍ଜିତ କରୁଥିଲି ଓ ନିଜର ଭାବଭଙ୍ଗୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲି । ପ୍ରଶ୍ନସବୁ ଓ ଉତ୍ତର ସବୁ ନିଜେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଦେଉଥିଲି ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃପଣ ଭାବରେ ନଠେଇ ନଠେଇ ସେ ସବୁକୁ ଶାଣିତ କରୁଥିଲି । ମନେ ମନେ ଶୁଦ୍ଧିରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଉଠୁଥିଲି, ଅଭିମାନରେ ଝାଉଁଳି ଯାଉଥିଲି ଓ ସେଇ ସତକଥାଟି ଯାହାକୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ମୁଁ ନିଜ ଭିତରେ ରୁପି ରଖିବାର ପୀଡ଼ା ଭୋଗୁଥିଲି । ତାକୁ ଅତି ସୃଜନରେ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଇ ପାରିବି ଏଥର ବୋଲି ସାହସ ବାନ୍ଧୁଥିଲି । ଅତି ନିରୁତ ଓ ଏକାନ୍ତ ଥିଲା ଏତକ ମୋର । ଆଉ କାହାର ବି ସାମାନ୍ୟ ଛାଇ ପଡ଼ିବାକୁ ଦେଇ ନ ଥିଲି ଏଇ ସ୍ମୃତିପଟରେ !

ପାର୍ବ ନିଃଶ୍ୱାସଟିଏ ବାହାର ଆସିଲା ପଞ୍ଜିର ଥରାଇ ଯେମିତି ! କିଏବା ବିଶ୍ୱାସ କରିଥାନ୍ତା ଯେ ଗତ ଦଶବର୍ଷ ଧରି ଏମିତି ଏକ ଅକ୍ଷୟାତ ସଂଯୋଗର କଳ୍ପନା କରିଆସିଛି ମୁଁ ମନେ ମନେ ? ସ୍ୱାମୀ, ପୁଅ, ଝିଅ, ବାପା, ମାଆ, ଭାଇ, ଭଉଣୀ, ଶାଶୁଭର, ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଇତ୍ୟାଦିର ଅଭେଦ୍ୟ ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ଯଥାଶକ୍ତି ଭାଗ ଭାଗ କରି ସଞ୍ଚର ଯାଉ ଯାଉ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ନିଜକୁ ପୂର୍ବ ସମର୍ପି ଦେଇପାରି ନାହିଁ । ଖଣ୍ଡିଏ ଅକ୍ଷତ, ଅନଧୃକ୍ତ ଅଂଶ ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ଅଲଗା କରି ନିରୁତରେ ରଖି ଦେଇଛି— ଏକଦା ମୋତେ ଉଦ୍‌ବେଳ,

ଉନ୍ନାଦ କରିଦେଇ ପାରୁଥିବା ଝଡ଼ପରି ଏଇ ସ୍ଵରର ଅଂଶ ବିଶେଷକୁ ସଙ୍କୁଚିତ କରି ସାଇତି ରଖିବାପାଇଁ ।

ଏମିତି ଏକ ଅବସ୍ଥାରେ— ଯେତେବେଳେ ମୋର ସେ ସୁକୁମାର ସ୍ଵପ୍ନ ଉପରେ ବିସ୍ମୃତିର ବହଳ ଲେପ ଦୃଢ଼ ହୋଇ ଆସିଲଣି, ଅନେକଦିନରୁ କୌଣସି ବିଦ୍ରାନ୍ତକାଶ ଘଟଣା ମୋତେ ଆଉ ଆଲୋଡ଼ିତ କରିପାରୁ ନାହିଁ— ଶୀତୁଆ ସକାଳର ଢଳ ଢଳ କାକର ଟୋପାଟିଏ ପରି ଥିବା ମନ ଓ ଶରୀର ମଜବୁତ୍ ହୋଇଗଲଣି ଶରୀରାଣି, କାକରଖିଆ ଢଳେଇ କଂଫିଟ୍ ପରି, ସେତିକିବେଳେ ହିଁ ହଠାତ୍ ତୁମ ସହ ଏମିତି ଦେଖା ହୋଇଗଲା ।

ଅଥଚ...

ଦଶ ବର୍ଷ ତଳେ...

ଏଇପରି ଅଗଷ୍ଟ ମାସର ଠିକ୍ ବର୍ଷା ଛୁଡ଼ି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଜ୍ଜି ମାରୁଥିବା ନରମ ଶରୀରରେ... କାଳେ ଆଉ ଅସରାଏ ଅଜାଡ଼ି ହୋଇପଡ଼ିବ, ତା ଆଗରୁ ମୋ କାମ ସାରିଦେବ ବୋଲି ମୁଁ ତରତର ହୋଇ ବାହାରୁଥିବାବେଳେ— ପୋଷ୍ଟ୍ ଅଫିସ୍ ବି ବନ୍ଦ ହେବାର ସମୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା— କଅଁଳ ସବୁଜ ଘାସ, ବର୍ଷାପାଣି ପଡ଼ି ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଥିବା କାଞ୍ଚନ ଗଛର ସବୁଜପତ୍ର ଓ ହଠାତ୍ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ହୋଇଯାଇଥିବା ନାଲି ମୋରମ ରସ୍ତାର ମୋଡ଼ ମୋତେ କ'ଣ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ୟମନସ୍କ କରିଦେବା ଅସମ୍ଭବ ଥିଲା ? ହଠାତ୍ ସ୍ଫୁଟିଉଠିଏ ବ୍ରେକ୍ ଦେବାର ଓ ହର୍ଣ୍ଣର ଶବ୍ଦରେ ଅପ୍ରତିଭ ହୋଇ ପଛକୁ ବୁଲି ଚାହିଁବା ମଧ୍ୟ ଅସ୍ଵାଭାବିକ ନ ଥିଲା । ବିରକ୍ତିରେ ସାମାନ୍ୟ କୁହୁତ ହୋଇଯାଇଥିବା ତୁମର କପାଳ ପିନ୍ଧିତ ହୋଇଆସିଲା ବୋଧହୁଏ ମୋର ଦୋଷୀ ଦୋଷୀ ମୁହଁର ଭଙ୍ଗୀ ଯୋଗୁଁ । କିନ୍ତୁ ତୁମର ଚାହିଁ ! କେତେ କାଳ, କେତେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ମୋର ମୁଗ୍ଧ, ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଯେମିତି ହଜିଗଲା ସେଇଠି ।

ମୁଁ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଦେଇଥିଲି ।

ହେଉ... ଏମିତି କ'ଣ ?

ପୁଣି ମୁଁ ମଗ୍ନ ହୋଇଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲି ବର୍ଷାଭିଜ୍ଞ ଶରୀର ମାଦକକାରେ...

ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସର କାତ ଭିତରେ ଚଷମାପିତା କରାଣୀକୁ ପାଞ୍ଚଟି ଲଫାପା ମାଗିବାକୁ ଲମ୍ବି ଯାଇଥିବା ହାତଟି ମୋର ଚଢ଼ିକରି ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇ ଫେରି ଆସିଥିଲା । ଏମିତି କିଛି ବଡ଼କଥା ନ ଥିଲା । ଡାକଟିକଟି ମାଗୁଥିବା ଆଉ ଗୋଟିଏ ହାତ ମୋ ହାତରେ ସାମାନ୍ୟ ବାଜି ଯାଇଥିଲା ଯାହା । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ସମୟ ଅଲଗା ଥିଲା । ନିଜ ହାତ ଓ ନିଜ ଦେହର ମୋଡ଼ କେତେ ଅଧିକ ଥିଲା ନିଜ ପାଇଁ ସତେ ! ଆଉ କାହାର ସାମାନ୍ୟ ଅନୁଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା ସହି ହେଉ ନ ଥିଲା । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବସୁଲର ଶୁଭରେ ମୁଁ ପଛକୁ ବୁଲି ପଡ଼ିଲି ।

ଆ, ପୁଣି ସେଇ ରୁହାଣୀ ! ମୁଁ ସାମାନ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କଲି କି ତୁମକୁ ଟିକିଏ ଭଲ ଶ୍ରବଣରେ ଦେଖିବାକୁ ? କିନ୍ତୁ ଏତେ ବେଶୀ କୁଣ୍ଡା କେଉଁଠି ଥିଲା ସେତେବେଳେ ଯାହା ମୋ ଦୃଷ୍ଟି ନୁଆଇଁ ଦେଲା ? ଖାଲି ତମର ସ୍ୱଳ୍ପ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ସ୍ମୃତ୍ୟ ଶ୍ୟାମଳ ବର୍ଣ୍ଣ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ମନେ ରହିଲା ନାହିଁ ବୋଧହୁଏ ।

ଏମିତି କିଛି ନୁହେଁ । ଏସବୁ କିଛି ବି ନୁହେଁ, ମୁଁ ତ ଆରୁଥିଲି ନିଜକୁ । ସେ ଖାଲି ଆଜିର ନିଶାଭର ଦ୍ୱିପ୍ରହରର ଯାଦୁକଣ୍ଠ ।

ଠିକ୍ ପାଞ୍ଚଦିନ ପରେ ଯୁନିଭର୍ସିଟି ଅଫିସରୁ ପୁରୁଣା ବର୍ଷ ସବୁର ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ଆଣି ଫେରୁଥିବାବେଳେ କିନ୍ତୁ ଆଉ କାହାର ଯାଦୁକଣ୍ଠ ବୋଲି ମୁଁ ଭାବି ନ ଥିଲି । ଏଥର ମୋ ନିଜର ହୃଦୟମନ ହିଁ ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲା । ତୁମେ ଆଗପଟରୁ ଆସୁଥିଲ । ମୁହଁ ଉଠାଇ ତୁମ ଆଡ଼କୁ ରୁହିବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେମିତି ମୁହଁ ଅଧାପୋତା ଓ ଦୃଷ୍ଟି ଆନତ ହୋଇ ରହିଲା । ତୁମେ ମୋ ପାଖ ଦେଇ ଚାଲି ଯାଇଥିଲ । ବୁଲିକରି ରୁହିବାର ବି ସାହସ୍ୟ ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

ଏମିତି ଅନେକଥର ହୁଏ ଜୀବନରେ । ଏମିତି ଘଟଣା ତ ଅନେକ-ବାର ଘଟେ । ଏସବୁ କ'ଣ ସତରେ ମନେରହେ ? ମୋର ଏକୋଇଶି ବର୍ଷର ଜୀବନକୁ ମୁଁ ପ୍ରବୋଧନା ଦେଉଥିଲି ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେତେବେଳେ ନିଜକୁ ସତ କହୁଥିଲି କି ? ସତ ଯଦି କହୁଥିଲି, ତେବେ ଏଇ ଟିକିକ ସ୍ମୃତି ଖାଲି ମୋତେ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ଏତେ ଆବିଷ୍କୃତ କରି ଦେଉଛି ଯେ ନିଜର ସ୍ଥିତି ଘୋଷଣା କରୁଥିବା ମୋର ସ୍ୱାଭିମାନ ଓ ଅହଂକାରଠାରୁ ମୁଁ ଏକଦମ୍ ଅଲଗା ହୋଇଯାଉଛି । ମନେହେଉଛି

ସେମିତି ଏଇ ଟିକକ ସ୍ମୃତି ହିଁ କେବଳ ସ୍ମର ମୋ ପାଇଁ, ସବୁଠାରୁ ସ୍ଥାୟୀ ଓ ସବୁଠାରୁ ଅଲଗା— କେବେହେଲେ କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖି ନ ଥିବାର ଆନନ୍ଦ ଓ କେବେହେଲେ ନିଜକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିପାରି ନ ଥିବାର ଦୁଃଖ !

ସୁନିଭରୁପିଟିରେ ଆଡ଼ମିଶନ୍ ଦିନ ଲମ୍ବା ହଲ୍ ଭିତରେ ତୁମକୁ ଦେଖି ତ ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଅବାକ୍ ହୋଇ ଯାଇଥିଲି । ପରେ ପରେ ଏକ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଶାନ୍ତରେ ଭରି ଯାଇଥିଲା ମନ । ଏମିତି ବାରବାର ଘଟିପାରିବ ନାହିଁ ମୋ ଜୀବନରେ । ଇଏ ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷଥର— ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଥିଲି । ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଗହଳ ମଧ୍ୟରେ ତୁମ ସହ ଦେଖା ହେଉଥିବା ମୋର ଏକାନ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିରତା ମୋତେ ଏକ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଆଣି ଦେଇଥିଲା । ସ୍ୱା'ପରେ ଅଜସ୍ର ଅଜସ୍ର ଥର ଆମେ ପରସ୍ପରର ସାମ୍ନାସାମ୍ନୀ ହୋଇଥିଲେ— ଶୁଦ୍ଧାଣି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସେମିତି ହୃଦୟର ସମସ୍ତ ଭାବ ଅଜାଡ଼ି ହୋଇଯାଇଛି— ସେମିତି ଆକୁଳତା ଓ ଭବୁକତା ଥିଲା ସେ ଶୁଦ୍ଧାଣିରେ !

ଆଃ ! କି କାତରତା ଥିଲା ସେ ଶୁଦ୍ଧାଣିରେ ! କି ଭାବ ପୁଟି ଉଠୁଥିଲା ସେ ଦୃଷ୍ଟିରେ ।

ଆମେ ମୁହଁ ଖୋଲି ପରସ୍ପରକୁ ପଦଟିଏ ବି କଥା କହିପାରି ନ ଥିଲେ । କାହିଁକି ? କି ପ୍ରକାର ସଂଗୟ ସଂଯତ କରି ଦେଇଥିଲା ଆମକୁ ? କି ପ୍ରକାର ଦ୍ୱିଧା, କି ପ୍ରକାର ଦ୍ରବ୍ୟ ?

ଅଥଚ...

ଏବେ ସେଦିନ ତୁମ ସହ ହଠାତ୍ ଦେଖା ହୋଇଗଲା ଯେତେବେଳେ ! ଅନେକ ଦିନର ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁପରି ଆମେ ପରସ୍ପରକୁ ସଙ୍ଗୁଳି ବସିଲେ । ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ ପରସ୍ପରକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭଲମନ୍ଦ ସବୁ ପରୁରି ଚାଲିଲେ । ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ପଦଗା, ମୋ ପୁଅ ଝିଅଙ୍କର ବୟସ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ଜଣାଥିଲା । ମୁଁ ତୁମର କୌଣସି ଖବର ରଖି ନାହିଁ ବୋଲି ଅଭିମାନଭର ଅଭିଯୋଗ ମଧ୍ୟ କଲି । ପରସ୍ପରର ଠିକଣା ଓ ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ମଧ୍ୟ ଆମେ ନୋଟ୍ କରି ଦେଲେ । କଥା ହେଉ ହେଉ ଆମେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଟିକିଏ ଆଡ଼େଇ ଯାଇଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଡ଼ୁଆଳରେ ପରସ୍ପରକୁ କିଛି କହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଅବା ! ତୁମେ, ମୁଁ ଆଉକିଥିବା ତାରବାଡ଼ି ଉପରେ ଡାହାଣ ହାତ ପାପୁଲଟି ରଖିଥିଲି । ତାରବାଡ଼ି ଛିଣ୍ଡି କମିଥିଲା । ସେଇ କମିନ ମୋ ଦେହର

ସ୍ବାୟମ୍ଭୁବୁ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ଯେମିତି । ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେ ସମ୍ବେଦନକୁ ମୁଁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରୁଥିଲି । ଏସବୁ ମାମୁଲି କଥାବାର୍ତ୍ତା ଭିତରେ ମୁଁ ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ହୋଇଯାଉଥିଲି । ଏଇ ଦଶବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କେବେ ମୁଁ କରିଥିବା ସଫଳତା ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଯାଉଥିଲା । ତୁମ ସହ ଯଦି କେବେ ସାକ୍ଷାତ ହୁଏ, ତେବେ ସବୁକିଛି ତୁମକୁ ମୁଁ ଖୋଲି କହିଦେବି—

କହିଦେବି ସେ ମୋହକାଶ ରାତି କଥା...

ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପିକ୍‌ନିକ୍ ଯିବାପାଇଁ ମୁଁ ଜିଦ୍ କରୁଥିଲି— ମୋ ସାଥୀମାନେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଜନ୍ମ ପ୍ରତି ମୋର ଦୁଃଖତା ଜାଣିଥିଲେ— ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ । ସାବିତ୍ରୀ ତୁମ ସାନ୍ନ୍ଦର୍ଭ ଆଶାରେ ମୁଁ ବହୁଳ ହୋଇଯାଉଥିଲି । ସେଇ ଉତ୍ତରାରେ ମୁଁ ଟେପ୍ ରେକର୍ଡର ଲଗାଇ ଗୀତ ଶୁଣୁଥିବା ବା ତାପ୍‌ପାଲି ପକାଇ ବସି ଯାଇଥିବା ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଗଦେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ଟିକିଏ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି । ବରଂ ସେଷେଇଆ ପାଖରେ ବସି ବସି ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁନେଲି, କାରଣ ମୋତେ ନିରୋଳାରେ ବସି ସ୍ବପ୍ନର ଦୁର୍ଗ ଗଢିବାରେ କୌଣସି ବିଘ୍ନ ନ ଥିଲା । ସେଷେଇଆ ହାତରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଚକେନ୍ ରନ୍ଧାରେ ଲାଗିଯାଇଥିଲା । ତୁମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲି ନିଶ୍ଚୟ । ପଞ୍ଜତରେ ବସିଥିବାବେଳେ ପସରୁ ମୁହଁ ଉଠେଇ ତୁମେ କହିଥିଲ— “ସେ ଚକେନ୍ କିଏ ରନ୍ଧିଛି ? ଖୁବ୍ ଭଲ ହୋଇଛି ।”

“ସୂଜନା, ସୂଜନା ଆଜି ଏକା ଏକା ରନ୍ଧିଛି ।” କିଏ ଜଣେ କହି ଉଠିଲା । ମୁଁ ଫେରିପଡ଼ି ଚାହିଁଲି । ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ତୁମେ ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହିଁ କହୁଥିଲ । ତୁମ ସହ ଆଖି ମିଶିଯିବାରୁ ମୃଦୁ ହସିଦେଲି ମଧ୍ୟ । ମୁଁ ସେଇ ସବୁଦିନିଆ ସନ୍ତୁସ୍ତସହ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଦେଲି । ପ୍ରଭୁଭର ମଧ୍ୟ ଦେଲି ନାହିଁ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସୁଥିଲା ।

ରୁପାଥାଳୀ ପରି ଗୋଲ୍ ଚକ୍ ଚକ୍ ଜନ୍ମର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ହୃଦୟାସ ବଞ୍ଚି ହୋଇଯାଇଥିଲା, ସ୍ଥିର, ଶାନ୍ତ ହୃଦର ପାଣି ଉପରେ ତରଳ ରୁପାର ଆସ୍ତରଣ ଯେପରି । ହୃଦ କଡ଼ର ରସା ଓ ଆମେ ବସିଥିବା ଜାଗାସବୁ ମଧ୍ୟ ରୁପେଲି ଆକ୍ଷରେ ଉଜ୍ଜ୍ବଳ— ସେଇ ଉଜ୍ଜ୍ବଳତା ଆମ ଉପର ଦେଇ ପହଞ୍ଚି ଯାଉଥାଏ, ଆମ ଦେହରେ ଯେମିତି ମାଖି ଦେଉଥାଏ ତା’ର ସ୍ନିଗ୍ଧ ସ୍ପର୍ଶ !

ସେଇ ଜନ୍ମରାତିର ପୁଣି ଏମିତି ମାୟା !

ଏମିତି ସାବୁକଣ୍ଠ ଜନ୍ମଗତ ମୋ ଜୀବନରେ ଆଉ କେବେ ଆସିଛି କି ନାହିଁ କେଜାଣି ? ହୁଏତ ଆସିଥିବ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାକୁ ଏତେ ଜୀବ ଶବରେ ଅନୁଭବ ନ ଥିବ ।

ସେଇ ସିନ୍ଦୂର, ଶୀତଳ, ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ, ରୁପେଲି କରଣ ପୁଣି ଏମିତି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିପାରେ ! ମୋର କୁଆଡ଼େ ଧାଇଁଯାଇ ହଜିଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲା । ହୃଦ ସେପଟର ପାହାଡ଼ର ଦୂରରୁ ଦିଶୁଥିବା ପଛ ସବୁର ରହସ୍ୟମୟ ଗହଳ ଗୁଲରେ ବା ଢଳ ଢଳ ରୁପେଲି ପରିତୃପ୍ତିରେ ବସୁରି ଯାଇଥିବା ହୃଦର ପାଣି ଭିତରେ !

ତୁମ ପାଖକୁ ଭୁଲି ଯାଇଥାନ୍ତି କି ମୁଁ ? ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନାତ୍ମ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ବେଶାନ୍ତର କରି ତୁମ ହାତଧରି ନେଇଯାଇଥାନ୍ତି କି ମୁଁ ସେଇ ନିଜର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତାରେ ମଗ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବା ହୃଦର କୂଳକୁ ? ଆକାଶରୁ ଚରଳ ରୂପା ତାଡ଼ୁଥିବା ଜହ୍ନକୁ, କାକରସିନ୍ଧୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ, ଗହଳ ଭରିକଡ଼ର ଗଛପତ୍ରକୁ ଓ ତପସ୍ୱିନୀ ପରି ନିଶ୍ଚଳ ରହିଥିବା ଶୁଭ୍ରବସନା ହୃଦକୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ତୁମକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିନେଇଥାନ୍ତି କି ? କିଛି ଗୋଟାଏ ଅତୁଟପୂର୍ବ ଘଟଣା ଘଟୁ ବା ମୁଁ ଘଟାଇଦେବି ବୋଲି ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠୁଥିଲି ।

ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ— ଏତିକିବେଳେ ହିଁ ଆମେମାନେ ବସିଥିବା ଧାଡ଼ର ପଛଆଡ଼ରୁ ଗୁପ୍ତା ଗୋଲମାଲ ଜଣାପଡ଼ିଲା । ପ୍ରକାଶ ଆମମାନଙ୍କର ଲିଡ଼ରୁ ଥିଲା । ସେ ଜୋର୍ରେ କହିଉଠିଲା— “ଏତେବେଳେଯାଏ କହିନ କେହି ? ସମସ୍ତେ ପହଞ୍ଚି ପହଞ୍ଚି ଆସିଛ, —ସୁରେଶ କାହିଁ ?”

କିଛି ସମୟ ରୁପୁରୁ । ମୁହଁ ଫିଟାଇବାକୁ କାହାର ସାହସ ହେଉ ନ ଥିଲା ।

“ଆମେ ତ କେତେବେଳୁ ତାକୁ ଅନେଇ ବସିଛୁ— ସେ ବଡ଼ ପଥର ସେପଟେ ।”

“କହିନ କାହିଁକି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ?”

ପୁଣି ଏକ ଭୟଙ୍କର ମାରବତା ଗୁଲଗଲା । କ’ଣ ହେଲା ? ଭୁରି ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଯେଉଁ ହୃଦକୁ ଅତେଇଟାବେଳୁ ଗାଧୋଇବାକୁ ଯାଇଥିଲେ, ଡେରିରେ ଖାଇବେ ବୋଲି କହି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ସୁରେଶ ଫେରି ନାହିଁ । ଏମାନେ ଖାଇବେ କ’ଣ, ସେତେବେଳୁ ପଥର ସେପଟେ ହୃଦକୁ ଅନେଇ ବସିଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଦୁଇଜଣ ଯିଏ ଭଲ ପଢ଼ିରନ୍ତି, ହ୍ରଦ ଭିତରେ ଦୁଇ ତନିଧର କିଛିବାଟ ଏପଟ ସେପଟ ଖୋଜି ଆସିଲେଣି । ସୁରେଶର ପତ୍ନୀ ନାହିଁ ।

ଆଜି ପରି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପୁଣି ଏମିତି ହେବାର ଥିଲା ?

ଅବଶ୍ୟାସୀ ଆଖିରେ ମୁଁ ହ୍ରଦ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲି । ଛୁରି, ନିଶ୍ଚୁଳ, ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଏ ହ୍ରଦ ପୁଣି ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇପାରେ ।

ତା'ପରେ ନାହିଁ ନ ଥିବା କୋଲାହଳ । କିଏ ମନେରଖୁଛି ସେ ଯାଦୁକଣ୍ଠ ଜହ୍ନଗତି, ରୁପେଲି ରଙ୍ଗର ଚକ୍ ଚକ୍ ପାଣି ଓ ରୁପା ତଳେଇ ହୋଇଥିବା ଗଛପତ୍ର କଥା ? ପେଟ୍ରୋମାକ୍ସ ଟକ୍ ଯାହା ପାଖରେ ଯାହାଥିଲା ସେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହ୍ରଦ ଭିତରକୁ ପକାଇବାର ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଲା । ଅତି ଉଚ୍ଚ କଣ୍ଠରେ ସୁରେଶର ନାଁ ଧରି ବାରମ୍ବାର ଡାକିଲେ, କେଉଁଠି ଯେମିତି ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ି ଅଟକି ଯାଇଛି, ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରୟତ୍ନର ଦେବ ହୁଏତ ! ଜାଲ ପକାଇବା ପାଇଁ କେଉଁଟିକୁ ଡାକିବାକୁ ପାଖ ବସ୍ତି ଗାଁକୁ ମଧ୍ୟ ଯିଲାମାନେ ଗଲେ ।

ସବୁ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା ଯାହା ସେତିକିବେଳେ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା— ସବୁ ବୃଥା ହେଲା । ଗତି ବଢ଼ୁଥାଏ । ଅନ୍ଧାର ଅସହାୟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ ପଥର ଉପରେ ବସିପଡ଼ିଲା । “ମାଉସୀ ବାରମ୍ବାର କହୁଥିଲେ— ସୁରେଶଟା ବଡ଼ ଆଗତଲା, ବାପା ତାକୁ ଟିକେ ନଜର ରଖିଥିବ । ଡେରି କରିବନି— ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଉ ହେଉ ଫେରିଆସିବ । ମୁଁ ହେଲେ ଟିକିଏ ନଜର ରଖି-ଆଆନ୍ତି ।” ସୁରେଶ ତା ବାପା ମା'ଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ।

ଏମିତି ଏକ ସମ୍ଭାବନାମୟ ଦିନଟିର, ଏମିତି ଏକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସନ୍ଧ୍ୟାଟିର ପୁଣି ଏ ପରିତେ ! ମୋର ଆଉ ମୁହଁଟେକି ତୁମକୁ ଚାହିଁବାକୁ ବି ସାହସ ହେଉ ନ ଥିଲା । ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁ ମୁଁ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ସେଇ ଜାଗା ଛାଡ଼ି, ସୁରେଶକୁ ସେଇଠି ଛାଡ଼ି କାହାର ମଧ୍ୟ ଚାଲି ଆସିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉ ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅଗତ୍ୟା ଆମମାନଙ୍କୁ ବାହାର ଆସିବାକୁ ହେଲା । ଫେରିବା ଶୁଣି ଅକାରଣ ଭାବରେ ଲମ୍ବା ଲଗୁଥିଲା । ବସ୍ତାବ ସେଇ ଅସମ୍ଭବ ନୀରବତା ଛାଇ ଯାଇଥିଲା ।

ତୁମ ସହ ଏଇ ଅକସ୍ମାତ୍ ଦେଖା ସମୟରେ ଆମେ କେତେ ସହଜରେ ପରସ୍ପର ସହ କଥା ହେଉଥିଲେ । ତୁମେ ମୋତେ ତୁମର ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ଓ

ଠିକଣା ମଧ୍ୟ ଦେଇଛ । ତୁମକୁ ପରୁରବ କି ମୋ ଜୀବନର ସେଇ ଚରମ ଅଭିଳାଷିତ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଏମିତି ଦୁଃଖଦ ପରିଣତି କାହିଁକି ହେଲା ? ହୁଏତ ସେଇଦିନର ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସ୍ୱୀକାରକୁ ନେଇ ଆମେ ଅଲଗା ପ୍ରକାର ବଞ୍ଚିଥାନ୍ତେ । ତା'ପର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବିରକ୍ତକର ସମୟତକ ଆମର ସତେଜ ହୋଇ ଉଠିଥାନ୍ତା, ସ୍ୱପ୍ନ ଓ କଳ୍ପନାରେ । ସ୍ୱପ୍ନ ବାସ୍ତବତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାନ୍ତା ଓ କଳ୍ପନାର ଅଭିଷେକ ହୋଇଥାନ୍ତା ହୁଏତ । ମୋ ନିରାଶିଆ ସଂସାରର ଆତ୍ମାଆଳରେ ଶ୍ରବଣସ୍ୱରୂପ ନେଇ ଆତଯାତ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତୁମେ ସକାଳ ନଅଟା ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ସଜାଡ଼ିଥିବା ଟିପ୍ପିନ୍ ବାକ୍ସ ନେଇ ସୁଟରରେ ଅପିସ୍ ବାହାର ଯାଉଥାନ୍ତୁ, ଫେରିବା ବାଟରେ ଝିଅପାଇଁ ନୂଆ ବକ୍ସ କଣ ଆଣିବାର ପ୍ରକ୍ତଶ୍ରୁତି ଦେଇ । ମୋର କିନ୍ତୁ ସାଧ୍ୟ ନାହିଁ ବିରୁରବାକୁ ଯେ କେଉଁ ପରିଣତି ମୋ ପାଇଁ ଶ୍ରେୟ ହୋଇଥାନ୍ତା— ତୁମ ସହ ପ୍ରତିଦିନର ସୁଖର ଜୀବନ, କି ତୁମ ସ୍ମୃତିସହ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତର ନୀରବ ବିନିମୟ ।

ଆମଦର ଗଳି ମୋଡ଼ି ପାଖରେ ବସ୍ ଅଟକିଗଲା । “ସୁଜନା, ଏଠି ଓହ୍ଲାଇଯାଅ । ଗଳି ଭିତରକୁ ଗାଡ଼ି ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।” ପ୍ରକାଶ କହିଲା । ଏଇ ରାତିରେ ବୋଧହୁଏ ତାକୁ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେଜଣଙ୍କୁ ଡାଏସ୍ ଦେବାପାଇଁ ପୁଲିସ୍ ଷ୍ଟେସନ୍ ଯିବାପାଇଁ ପଡ଼ିବ ।

ମୁଁ ଧୀରାନ୍ତରରେ ଓହ୍ଲାଇ ଯାଉଥିଲି । ତୁମେ ଯେ ମୋ ପଛରେ ଓହ୍ଲାଇଛ, ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି ।

“ଭଲ, ତୁମକୁ ଘରେ ଗୁଡ଼ି ଆସିବ ।” ଇଏ ତୁମ ସ୍ୱର ଥିଲା । ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଇ ନ ଥିଲି । ଆମେ ରୁପ୍‌ରୁପ୍ ଚାଲୁଥିଲେ । ତୁମେ ମାଟିଆ ରଙ୍ଗର ମଫଲରଟିଏ ବେକରେ ଗୁଡ଼ାଇଥିଲ । ମୁଁ ଚନ୍ଦର ଭିତରେ ହାତଜାଳ ବାଟ ଚାଲୁଥିଲି । ନଭେମ୍ବର ମାସର ରାତି ରୁପ୍‌ରୁପ୍ କାକର ଡାକୁଥିଲା । ମୁଁ ସେମିତି ସବୁକିଛି ଅନୁମାନ କରି ଦେଇଥିଲି । ତୁମର ଫିକା ହଳଦିଆର ସାର୍ଟ ଓ ଗାଡ଼ି ମାଟିଆ ରଙ୍ଗର ପ୍ୟାଣ୍ଟ୍, ସଫୁର୍ଣ୍ଣ ଆକାର, ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରସନ୍ନ ମୁହଁ ଓ ନିବିଷ୍ଣୁ ଚାଟାଣି— ଏତକ ସେତେବେଳେ ମୋ ଭିତରେ ଆଜ୍ଞା ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ଅତି ଶୀଘ୍ରରେ ଏକ ଉପଲବ୍ଧି ମୋତେ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରୁଥିଲା । ଇଏ ସେଇ ଶ୍ରବଣସ୍ୱର ଆକୃତି, ଏଇ ସେଇ ଗଣ୍ଡର ଦୃଷ୍ଟିର ଉଦାସୀନତା, ଯାହାକୁ ମୁଁ ଅନେକଥର କଅଁଳ ଦୁବଦାସରେ ପଡ଼ିଥିବା

ପ୍ରଥମ ବର୍ଷର ଟୋପାଟି ଭିତରେ, ଶୀତଦିନିଆ ସନ୍ଧ୍ୟାର ରକ୍ତମ ପଣ୍ଡିମା-
କାଶରେ ଓ ଅସମ୍ଭବ ଭଡ଼ ଟାଉନବସର ଝରକାକଡ଼ ସିନ୍ଦୂର ପହିର
ଯାଉଥିବା ଗଛପତ୍ର, ଯାନବାହନ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଆତ୍ମବିସ୍ମୟ ହୋଇ
ଯାଉ ଯାଉ ମଧ୍ୟ ବାରି ପାରୁଥିଲା ! ଇଏ ସେଇହିଁ କେବଳ !

ଘରେ ପହଞ୍ଚି କବାଟ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ମୁଁ ବୁଲିପଡ଼ିଲ ବେଳକୁ ମଧ୍ୟ
ତୁମେ ସାମାନ୍ୟ ଛାଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲ । ତୁମ ଆଖିରେ କି
ପ୍ରକାର ଆକୁଳତା ଥିଲା କି ନ ଥିଲା ମୁଁ ଦେଖିପାରିଲି ନାହିଁ । ତୁମେ ସେଇଭଳି
ଠିଆ ହୋଇଥିବା ସମୟରେ ହିଁ ମୁଁ କବାଟ ବନ୍ଦ କଲି— ତୁମକୁ ଧନ୍ୟବାଦ
ଦେବାପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଭ୍ରଷ୍ଟା ଆସିଲା ନାହିଁ । ତା’ପରେ ବାଥ୍‌ରୁମ୍‌ରେ ଗୋଡ଼
ଧୋଇଲବେଳେ ଲୁହ ବ’ଟୋପା ଝରି ଆସିଲା ଆଖିରୁ ।

ଅନେକ ସମୟ ବିତିଯାଇଛି ଏ ଭିତରେ । ଆମେ ନିଜ ନିଜ ପଥ
ଖୋଜି ଚାଲିଯାଇଛେ । ଶୂନ୍ୟ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ୁଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ପକ୍ଷୀଟିଏ ପରି
ସ୍ମୃତି କେବଳ ଘୂରି ଆସିଛି ଏପଟ ସେପଟ ଅନେକଥର— ଥରାଇ ଦେଇଛି
ମୋର ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି । ସମୟଦମେ ସ୍ମୃତି ଓ କଳ୍ପନା ଆଡ଼େଇ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି,
ବାସ୍ତବତା ତା’ର ପ୍ରକୃତ ସାମର୍ଥ୍ୟର ପରିଚୟ ଦେଇଛି । କେବଳ ସବୁଠାରୁ
ଅଲଗା କରି ଏଇ ନରମ ଆଉ ମୃଦୁଧର ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ମୁଁ ଯତ୍ନ ସହ ସାଇତି
ରଖିଛି, କେଉଁ ଏକ ନିରାଶ ବିଶେଷ କୋଣରେ ସମୟ ଅସମୟରେ ମୋର
ଲୋଡ଼ିବା ପରି ସାକ୍ଷୀ ହେବାପାଇଁ ।

ଜମାନବନ୍ଦୀ

ଟ୍ରେନ୍ କି ବସ୍ ମୋର ମନେରହିଲା ନାହିଁ । କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଚଳମାନ ଗାଡ଼ି— ତା ଭିତରେ ତୁମେ ବସିଛ— ତୁମ ମୁହଁ ଖୁବ୍ କଳା ଓ ଶେଆ ଦିଶୁଥିଲା— ଅତି ଅଭୂତ ଭାବରେ କଳା । ବହଳଆ ପେଜରେ ହଳଦୀଗୁଣ୍ଡ ମିଶିଲା ପରି ତୁମ ଆଖିର ରଙ୍ଗ ଦିଶୁଥିଲା— କଳାତୋଳା ଜମାରୁ ନ ଥିଲା । ଅତି ଭୟଙ୍କର ଲଗୁଥିଲା ତୁମେ । ତୁମେ ବସିଥିବା ସିଟ୍‌ରୁ ଉଠି ସାମାନ୍ୟ ଚାଲି ଓ ଫେରିଆସି ପୂର୍ବ ଜାଗାରେ ବସିଲ । ମୋ ନିଦ ଏତିକରେ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । ମୁଁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଥରୁଥିଲି— ମୋତେ ବାନ୍ତି ବାନ୍ତି ଲଗୁଥିଲା ଓ ମୁଣ୍ଡ ବୁଲୁଥିଲା । ମୁଁ ଆଉଥରେ ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି ନାହିଁ । ଭୟ ଲାଗିଲା କାଳେ ତୁମକୁ ଆଉଥରେ ଏଇ ରୂପରେ ଦେଖି ପକାଇବ । ଦିନସାରା ମୋତେ ବଡ଼ ବକଳ ଲାଗିଲା । କାହିଁକି ଏମିତି ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖିଲ ? କ'ଣ ସ୍ବା'ର ଅର୍ଥ ହୋଇପାରେ ? ଖରାପ କିଛି ଘଟିଛି କି ତୁମର ? ମୁଁ ସବୁ ପ୍ରକାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଭାବିଯିବାକୁ ଲାଗିଲି । ତୁମେ ଯାଉଥିଲାବେଳେ ରାସ୍ତାରେ କିଛି ଘଟିଯାଇ ଥାଇପାରେ । ତୁମେ ହେଲ୍‌ମେଟ୍ ନେବାପାଇଁ ଭଲପାଅ ନାହିଁ । ପେପରରୁ ପ୍ରତି ସେଡ୍ ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟ କଥା ପଢ଼ିଲାବେଳକୁ ମୋର ଏକଥା ମନେପଡ଼େ । ସବୁଦିନ ପରି ସବୁ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଚାଲିଆଉ ବୋଲି ମୁଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲି ।

ତା ପରଦିନ ମଙ୍ଗଳବାର— ଆମେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ମଙ୍ଗଳବାର ଦେଖା କରୁଥିଲେ । ମଙ୍ଗଳବାର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଘରେ ଥିବ ବୋଲି ମୁଁ ଭାବିଲି । ତୁମ ଘର ଗୋଟେ କଲେମିଟର ଥାଇ ଯୋଉ ପୋଲଟା ପଡ଼େ, ସେଠି ରାସ୍ତା ତିଆରି ଚାଲୁଥିଲା । ସମାନ୍ତରାଳ ହୋଇ ପିଚୁରାସ୍ତା କଟା ହୋଇଛି । ସେଇଠି ତେଣୁ ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକ ପଡ଼ିଲା । ତୁମ ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିକରି ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ରାତି ହୋଇଯାଇଥିଲା । ବର୍ଷା

ଟୋପା ଟୋପା ପଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ତୁମ ଗଳି ସାରା ଅନ୍ଧାର—
ଗୋଟିଏ ବି ଛୁଆଁ ଲାଇଁ ନ ଥିଲା । ମୋର ଟକଟିଏ ଆଖିବା ଉଚିତ
ଥିଲା । ଅସାବଧାନତା ପାଇଁ ନିଜକୁ ଗାଳି ଦେଉଥିଲା । ତୁମ ଗେଟ୍ ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ମୁଁ ଆହୁରି ବେଶୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି । ତୁମ ଘର ପୁରା
ଅନ୍ଧାର— ବାରଣ୍ଡାରେ ବି ଲାଇଁ ନ ଥିଲା । ମୁଁ ପ୍ରାୟ ମଙ୍ଗଳବାର ଆସେ ।
ତୁମେ ନ ଥିଲେ ବି ଶରତ ମତେ ବସିବାକୁ କହେ । ତୁମ ବାହାର କବାଟରେ
ତାଲା ପଡ଼ିଥିଲା । ତୁମେ ଦୁଇଜଣଯାକ କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ଯାଇଛ । ମୋତେ ଖୁବ୍
ନିରାଶ ଲାଗିଲା । ତା’ଠାରୁ ବେଶୀ ଅସୁବିଧାଜନକ ଥିଲା ମୋର ଘରକୁ
ଫେରିବା । ତୁମେ ନ ଥାଇପାର ବୋଲି ମୁଁ ଭାବି ନ ଥିଲି । ଗସ୍ତା କଟା
ହୋଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତତଃ ଚାଲିକରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା’ପରେ ରକ୍ଷା
ହୁଏତ ମିଳିଯାଇପାରେ । ଝିଏଁ ଝିଏଁ ବର୍ଷା ହେଉଛି— ଜୋରରେ ମଧ୍ୟ
ହୋଇପାରେ । ତୁମ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଭାବି କବାଟ ବାଡ଼େଇଲି ।
ତୁମେ ବାରଣ୍ଡାରେ ଦାନ୍ତ ଘଷିଲାବେଳେ ଯୋଉ ଝିଅଟି ଝଙ୍କା ପାଖରେ ଆସି
ଠିଆ ହୁଏ ବୋଲି ମୋତେ ଥରେ ଦୁଇଥର ଦେଖାଇ ଦେଇଥିଲା, ସେ କବାଟ
ଖୋଲି ବାହାରି ଆସିଲା ।

“ଏମାନେ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଛନ୍ତି ? ତାଲା ପଡ଼ିଛି ଯେ...” ତୁମେ
କୁଆଡ଼େ ଯାଇଛ ବୋଲି ପଚାରିବାକୁ ଭାବିଥିଲି ।

“ସେ ତ କେବେଠାରୁ ଘର ଛାଡ଼ି ଦେଲେଣି । ପ୍ରାୟ ସାତ ଆଠ ଦିନ
ହେବ ।”

ତୁମ ବାରଣ୍ଡାରେ ଚୁନ ଚୁନ ବାସ୍ନା ହେଉଥିବା ମୋର ମନେପଡ଼ିଲା ।
ଗତ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ହେବ ପ୍ରାୟ ତୁମ ସହ ଦେଖା ହୋଇ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ
ମୋତେ ଖବର ନ ଦେଇ ଘର ବଦଳାଇ ଦେଇଛ !

“କୋଉଠିକୁ ଗଲେ ଜାଣିଛ କି ?” ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“ସେ ତ ଏଠୁ ବଦଳି ହୋଇଗଲେ ।” ସେ ଖୁବ୍ ସହଜ ଭାବରେ
କହିଲା ଓ ଅଳ୍ପ ହସିଲା । ମୋତେ ଏକଥା କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ବୋଲି ସେ
ଯେମିତି ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲା । “କୋଉଠିକୁ ଗଲେ ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣି ନାହିଁ ।
ତେବେ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ କୋଉଠି ତାଙ୍କର ଛାନ୍ଦସପର୍ ହୋଇଛି ।”

ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣିପାରୁ ନ ଥିଲି ସେ କ'ଣ କହୁଛି । ଏମିତି ତ ହେବାର କଥା ନୁହେଁ । ତତ୍ କର ସ୍ବପ୍ନରେ ଦେଖିଥିବା ତୁମ ମୁହଁ ମୋତେ ଦିଶିଗଲା । ତାକୁ କହିବା ଉଚିତ ହେବ କି ନ ହେବ ଭାବିବା ଆଗରୁ ମୁଁ କହି ପକାଇଲି, “ମୁଁ ଘରକୁ ଯିବି କେମିତି ? ମୁଁ ଭାବିଥିଲି ସେ ଥିବେ ବୋଲି ।” ମୋ ସ୍ବର ନିଶ୍ଚୟ ଅବଶ ଲାଗୁଥିଲା । ସେ ବୁଝିପାରିଲଭଳି କହିଲା, “ଆମ ଘରେ ବି କେହି ନାହାନ୍ତି । ମୋ ଭାଇ ଛୋଟ, ଟିଉସନ୍ ଯାଇଛି ।”

ତୁମ ପଛପଟ ଘରେ ନଆ ବାହା ହୋଇଥିବା ତୁମ ସାଙ୍ଗଙ୍କ କଥା ମନେପଡ଼ିଲା । ସ୍ବାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଆମକୁ କୋଉଠି କୋଉଠି ଦେଖିଛନ୍ତି ।

“ତୁମ ପଛପଟ ଘର ମୋତେ ଜାଣନ୍ତି । ଟିକେ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ଆସି ପାରିବ ?”

ତୁମ ସାଙ୍ଗଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଡାକିବାରୁ ବାହାର ଆସିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଆଗରୁ ମୁଁ ଯେମିତି ଦେଖିଥିଲି, ଏବେ ସେ ସେମିତି ଲାଗୁ ନ ଥିଲେ ।

“ଆମର ତ ଚାକର ପିଲାଟା ନାହିଁ । ଇଏ ବି ନାହାନ୍ତି ।” ସେ ଓଠ ଚିପି କହିଲେ । ତୁମ ବିଷୟରେ ଆଉ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା ନାହିଁ ।

“ତୁମ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ କିଛି ବାଟ ଯିବି ।” ହିଅଟି ଏଥର ଦୁଃଖ କଲଭଳି ଲାଗୁଥିଲା ।

“ଆଉ, ତୁମେ ବି ତ ହଇରାଣ ହେବ । ମୁଁ ଚାଲିଯିବି ଯେ ।” ମୁଁ ମୁହଁ ବୁଲେଇ ଚାଲି ଆସିଲି ।

ରାସ୍ତା ମୋତେ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ଲାଗୁଥିଲା । ଲାଗୁଥିଲା, ଯେମିତି ବଡ଼ ପାହାଡ଼ଟେ ଚଢ଼ୁଛି ମୁଁ । ଏତକ ଚଢ଼ି ଓହ୍ଲାଇ ଯାଇପାରିଲେ ସେପଟେ ମୋ ଇଲାକାରେ ପହଞ୍ଚିଯିବି । ଜବରଦସ୍ତ ମୁଁ ତୁମକଥା ଶୁଣୁ ନ ଥିଲି । ଆମ ଘରର ଓଦାଳିଆ ବାସ୍ନା ମନେ ପକେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ରାସ୍ତା କଟା ହୋଇଥିବା ଠିକ୍ ପରେ ପରେ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଗୁଡ଼ାଏ ଲୋକ ବସିଥିଲେ । ମୂଲିଆ ଶ୍ରେଣୀର ହେବେ ବୋଧହୁଏ । ପୁରା ରାସ୍ତା ଭର୍ତ୍ତିକରି ସେମାନେ ବସିଥାନ୍ତି । ପେଟ୍ରୋମାକ୍ସ ଲାଇଟ୍‌ଟେ ଜଳୁଥାଏ । ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ପ୍ରାୟ ଜମା ହେଲଭଳି ଲାଗୁଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ବୁଝିକାର ହୋଇ ବସିଥିଲେ । ମଝିରେ କ୍ଲାଉଜ୍ ପିନ୍ଧି ନ ଥିବା ଓ ବାଲ ମୁକୁଲା କରିଥିବା ମଧ୍ୟବୟସ୍କା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଜଣେ ଖବ୍ ଜୋରୁରେ ହାତ ହଲାଇ କ'ଣ କହୁଥିଲା । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଟପି

ଭୁଲିଗଲିବେଳକୁ ସେ ଜୋରରେ ପାଟିକରି ଉଠିଲା— ‘ରହ ରହ’— ମୋ ହାତକୁ ସେ ଖସିକରି ଧରି ପକାଇଲା । ତା ହାତ ସନ୍ତସନ୍ତା ଲାଗୁଥିଲା । “କ’ଣ ହେଲା ?” ମୁଁ ଅତି ବିରକ୍ତର ସହ ପଚାରିଲି ।

“ବସ୍ ଏଠି ।” ସେ ମୋତେ ତଳେ ବସାଇଦେଲା । ବସିଥିବା ସବୁ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷ ମୋତେ କୌତୂହଳର ସହ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ କରୁଥିବା ପରି ଲାଗିଲା ।

“ନେ, ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଧର” ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଆଦେଶ ଦେଲାଭଳି କହିଲା । ପ୍ରେମ ନ ଥିବା ଦର୍ପଣ କାଚଟିଏ ସେ ମୋତେ ବଢ଼ାଉଥିଲା । “ଏଇଟାକୁ ଥରେ ଶୁଦ୍ଧ ଓ ଥରେ ଅଇନାକୁ ଚାହିଁ ।” ମନ୍ଦାର ପୁଲଟିଏ ମୁଁ ତା ହାତରୁ ନେଲି ।

“କ’ଣ ଏଠି ପାର୍ସ ଚାହିଁଛ ? ଏସବୁ ରଖ ତୁମର ।” ମୁଁ ଠିଆହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି ।

“ଥରେ ଦେଖିକି ଯାଆ, ତା’ପରେ ଜାଣିବୁ କ’ଣ ଚାହିଁଛ ।”

ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ମନ୍ଦାରପୁଲ ଶୁଦ୍ଧି ଓ ଦର୍ପଣକୁ ଚାହିଁଲି । ଦର୍ପଣ କାଚଟା ଯେମିତି ଖୁବ୍ ବଡ଼ ହୋଇଯାଇଛି । ଅତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏଇ ଅଧଂଶ ଆଗରୁ ମୁଁ ତୁମ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ଓ ତା ପରିର କଥା ଦେଖି-ପାରିଲି । ମୋ ଦେହ ଶିହରି ଉଠିଲା । “ତୁମେ କିଏ ?” ହତବାକ୍ ହୋଇ ମୁଁ ତାକୁ ପଚାରିଲି । ସେ ଗଢ଼ଜଣିଲ ପରି ବସିଥିଲା ।

“ଦେଖ, ଦେଖ, ଆଉଥରେ ଦେଖ ।” ସେ ମୋତେ ଆଦେଶ ଦେଲା । ଯନ୍ତ୍ରଭୁଳିତ ଭାବରେ ମୁଁ ଆଉଥରେ ମନ୍ଦାରପୁଲ ଶୁଦ୍ଧି ଓ ଦର୍ପଣକୁ ଚାହିଁଲି । କୌଣସି ଗୋଟିଏ ତାଲ ପଡ଼ୁଥିବା ଅନ୍ଧାରଘର ଆଗରେ ମୁଁ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଦେଖିଲି । ସେ ଘର ତୁମ ଘର ଭଳି ଲାଗୁ ନ ଥିଲା । ପାଖ ଗସ୍ତା କି ଗଛଚୂଛ କିଛି ଚିହ୍ନା ଚିହ୍ନା ଲାଗୁ ନ ଥିଲେ । ଦର୍ପଣରେ ମୋ ଭଳି ଲାଗୁଥିବା ପ୍ରତିଛବି ଠିକ୍ ମୋର ନୁହେଁ ବୋଲି ଜାଣିପାରିଲି ।

“ସେତେବେଳେ ବି ମୁଁ ତତେ ଏଇଥା କହିଥିଲି ।” ସବ୍‌ଜାନତା ଭଳି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହି ଉଠିଲା । “ଆଉଥରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ତୋର ଲଭ ନାହିଁ । ତୋତେ ଏଇମିତି ବନ୍ଦ ଦୁଆରମୁହଁରୁ ଫେରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଥରେ ନୁହେଁ, ଦ୍ଵିଥର ନୁହେଁ, ସେତେଥର ଜନ୍ମହେବୁ ସେତେଥର । ତୁ କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ଶୁଣି ନ ଥିଲୁ । କ’ଣ ଶୁଣୁଥିଲୁ ତୁ ଯେମିତି ଚାହିଁବୁ ସେମିତି ହୋଇଯିବ

ସବୁ କଥା । ଏଥର ଦୁଆର ତୋ ପାଇଁ ଖୋଲ ହୋଇଥାନ୍ତା ନା ।” ସେ ଅତି ତାହା କର କହିଲା ।

ଦୁଃଖ ଓ ଅପମାନରେ ମୋ ମୁହଁ ଜଳ ଉଠୁଥିଲା । ମୁଁ କିଛି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ଉଠି ପଡ଼ିଲି ।

“ରହ ରହ ଯାଉଛୁ କୁଆଡ଼େ ଲେ ଟୋକା । ଆଉଥରେ ଦେଖିବ ଯାଆ ।” ସେ ପାଟିକରି ଉଠିଲା ।

ମୁଁ ହାତରେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼ାଇ ସକେଇ ସକେଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲି । “ମୋତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ, ଦୟାକରି ଛାଡ଼ିଦିଅ । ମୋତେ କାହିଁକି ଏମିତି କହୁଛ ? ମୁଁ ତୁମର କ’ଣ ଦୋଷ କରିଛି ?” ମୁଁ କାନ୍ଦୁ ଶ୍ଵରରେ ରହି ରହି କହିବାକୁ ଲାଗିଲି ।

“ହେଇଟି, ଦେଖ । ଇଏ ପୁଣି ମୋତେ କହୁଛି, ମୁଁ ତୁମର କି ଦୋଷ କରିଛି । ତୁ ମୋର କ’ଣ କରି ପାରିଥାନ୍ତୁ ?”

ମୋତେ ଏଥର ଯେମିତି ହେଲେ ଚାଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ— ଘରକୁ ଯିବାକୁ ମୋର ହଠାତ୍ ଡାକ୍ତା ଘରରେ ଇଚ୍ଛା ହେଲା । ମୁଁ ଆଖିବୁଜି ଭିତ୍ତି ଠେଲି ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଆମ ଘରକୁ ଯିବାପଥର ପଡ଼ିଥିବା ଗସ୍ତକୁ ମୁଁ ଭୁଲ୍‌ହମେ ଛାଡ଼ିଗଲି । ଘରେ ଡେଇଁକରି ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯୋଉ ବୁଲଣି ଗସ୍ତରେ ଆମେ ପ୍ରାୟ ଫେରୁଥିଲେ, ମୁଁ ସେଇ ଗସ୍ତରେ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଗସ୍ତ ଜମା ସରିବ ନାହିଁ ଭଳି ମୋତେ ଲାଗିଲା । ମୋତେ ଖୁବ୍ ଥକା ଥକା ଲାଗୁଥିଲା । ଦୌଡ଼ିବାବେଳେ ମୁଁ ଗସ୍ତ ଦୁଇକଡ଼କୁ ଚାହିଁଥିଲି— ଘାସ ଘାସ ଜାଗା କମ୍ପା ସିମେଣ୍ଟ ପୋଲଟିଏ ଥିଲେ ଟିକେ ବସିଯିବା ପାଇଁ । ବସିଯିବା ପାଇଁ କିନ୍ତୁ ସାହସ ହେଉ ନ ଥିଲା । ଲାଗୁଥିଲା କାଲିଣି ଭଳି ଦିଶୁଥିବା ସେ ହୀଲେକ ଯେମିତି ପବନ ବେଗରେ ମୋ ପଛରେ ଦୌଡ଼ୁଛି ।

ତାଙ୍କ ସହ ସବୁଦିନ

ସକାଳୁ ସକାଳୁ ପ୍ରବାରର ଚାନ୍ଦି ଚରକାର । ଶୀର, ପାଣି କେଟଲ୍ରେ ବସାଇ ଚନ୍ଦ୍ର ପକାଉ ପକାଉ ତାକୁ ଦେଖିପାରିଲ ସୁନନ୍ଦା । “ଆରେ ତୁମେ”— ସୁନନ୍ଦା ହସିଦେଲା । “ଆଜି ମୁଁ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଉଠିପଡ଼ିଛି ।” ସୁନନ୍ଦା ଆତ୍ମୀୟତାର ସହ କହିଲା ।

“ଓହୋ, ମୋ ଚଷମା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ! ଏଇଠି ରଖିଥିଲ, ଦେଖିଲ-ବେଳକୁ ନାହିଁ— ଏ ମୁହଁ, ନେଇଛୁ ?” ପ୍ରବାରର ଭରତ କଣ୍ଠ ଶୁଭିଳ ।

ସୁନନ୍ଦା ଚା’ କପ୍ ନେଇ ଆସିଲା । କାନ୍ଥ ଆଲମିଷ ଖୋଲି ଦେଖିଲା ଓ ପ୍ରବାରର ଚଷମା ଆଣିଦେଲା । ସେଇଂ ସେହି ଓ ଦର୍ପଣ ଆଣି ପ୍ରବାର ପାଖରେ ରଖିଲା । ଶୋଇବାଦରକୁ ଯାଇ ମୁହଁକୁ ଉଠାଇଲା । ମୁହଁ ନଦ ମଳମଳ ହୋଇ ବେସିନ୍ ପାଖକୁ ଆସି ମୁହଁ ଧୋଇଲା । ବ୍ରଷ୍ରେ ପେଷ୍ଟ୍ ଲଗାଉ ଲଗାଉ ଠିପି ଗଲା ପକାଇଲା । ସୁନନ୍ଦା ତଳେ ବସି ଠିପି ଖୋଜି ପେଷ୍ଟ୍ ଟ୍ୟୁବ୍ରେ ଲଗାଇଲା ଓ ସେଷେଇଦରକୁ ଗଲା । ମୁହଁର ଟ୍ରେଫାଷ୍ଟ୍ ଆଣି ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରଖିଲା ।

“ମାମା, ଆଜି ସ୍କୁଲ୍ ଯିବ ନାହିଁ ।” ମୁହଁ ଅଳି କରୁଛି ।

“ନାହିଁ, ନାହିଁ, ମୋ ପୁଅ ତ ସୁନାପିଲା । ଏଇଲେ ଖାଇଦେଇ ସ୍କୁଲ୍ ଚାଲିଯିବ । ଖାଇଦେ ବାପା, ଚକ୍ଷୁ ଆସିଯିବ ।” ସୁନନ୍ଦା ତା ମୁଣ୍ଡ ସାଉଁଲେଇଲା ।

“ଆଜି ମୁଁ ଦୁଧ ପିଇବ ନାହିଁ— ସବୁଦିନେ କିଏ ପିଇବ !” ମୁହଁ ହାତରେ କପ୍ ଠେଲିଦେଲା ଓ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଶୀର ତାଳି ହୋଇଯାଇ ତଳକୁ ବୋହିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

“ନ ପିଇବୁ ଯଦି ନାହିଁ, ତାଳିଦେଲୁ କାହିଁ ଏମିତି ? କିଣା ହୋଇ ଆସୁଛି ନା ନାହିଁ ଜିନିଷ ?” ସୁନନ୍ଦା ଚିତ୍କରି ଶୁଖିଲା କନା ଖଣ୍ଡେ ଆଣି

ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଟେବୁଲ୍ ତଳ ପୋଛୁବାକୁ ଲାଗିଲା । ମୁହଁ ଉଠାଇବାମାତ୍ରେ ସେ ତାକୁ ଠିଆହୋଇ ହସୁଥିବାର ଦେଖିପାରିଲା । “ହସୁଛ କାହିଁକି ? ମୁଁ ଏମିତି ଭାରି ମାରି ପାଟିକଲେ ତୁମକୁ ହସମାଡ଼େ, ନାହିଁ ?” ସେ ଟିକେ ମୁହଁ ଫୁଲେଇଲା । ସୁନନ୍ଦା ତା’ପରେ ମୁହଁର ଟିପିନ୍ ରେଡ଼ି କଲା, ତା ବ୍ୟାଗ୍ ଭିତରେ ରଖିଲା ଓ ଡ୍ରାଟର ବଟଲ୍‌ରେ ପାଣି ଭର୍ତ୍ତି କଲା । ମୁହଁକୁ ଜୋତା ମୋଜା ପିନ୍ଧାଇଲା ଓ ରିକ୍‌ସା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଲା । କବାଟ ପାଖରୁ ‘ସମାଜ’ ଉଠାଇଆଣି ଦର ଭିତରେ ପଶିଲା । ମାଛ ଓ ପରିବାପାଇଁ ରସୁକୁ ପଇସା ଦେଲା । ପ୍ରବାରପାଇଁ ପରଟା କଲବେଳେ ଚାହିଁ ପିଇଲା ।

“ତୁମେ ପିଇବ କି ?” ଗେହ୍ଲେଇ ହୋଇ ସୁନନ୍ଦା ତାକୁ ପଚାରିଲା । ପ୍ରବାର ବାଧୁମୁଖ ବାହାର ସାରିଲାଣି । ତା’ର ଗୁଣୁଗୁଣୁ ଗୀତ ଶୁଭୁଛି । ସୁନନ୍ଦା ପ୍ରିନ୍‌ରୁ ଗତ ରାତିର ତରକାର କାଢ଼ି ଗରମ କଲା ଓ ପ୍ରବାରର ଜଳଖିଆ ଆଣି ଟେବୁଲ୍ ପାଖକୁ ଆସିଲା । ପ୍ରବାରର ସାର୍ଟ, ପ୍ୟାଣ୍ଟ୍ କାଢ଼ି ଖଟ ଉପରେ ରଖିଲା । ରସୁ ବଜାରରୁ ଆସି ତାକୁ ପଇସା ଫେରାଇଲା । ତାକୁ ମାଛ କାଟିବାକୁ ଦେଇ ନିଜେ ପରିବା କାଟିବାକୁ ବସିଗଲା ସୁନନ୍ଦା । ପରିବା କାଟିବା ଆରମ୍ଭ କରୁ କରୁ ତା’ର ଆଙ୍ଗୁ ଥିଆନ୍ତି ଟିକିଏ କଟିଗଲା । ସୁନନ୍ଦା ମୁହଁ କୁଞ୍ଚେଇ ନେଉ ନେଉ ସିଏ ମୁରୁକି ମୁରୁକି ହସୁଥିବାର ଦେଖିପାରିଲା ସୁନନ୍ଦା ।

“ମୁଁ ଭାରି ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ହୋଇଯାଉଛି ଏବେ ଏବେ । କାହିଁକି ଏମିତି ହେଉଛି କହିଲ ? ତୁମେ ତ ଜାଣିଥିବ ଠିକ୍ ।”

“ସୁନ୍ଦୁ ଇଆଡ଼େ ଟିକେ ଆସିଲା” — ପ୍ରବାରର ପାଟି ଶୁଭିଲା । ସୁନନ୍ଦା ହାତ ଧୋଇ ଉଠିଗଲା । ପ୍ରବାର ପାଖକୁ ଯାଇ ତା’ର କଲର ସଜାଡ଼ିଦେଲା । ପ୍ରବାର ତାକୁ ଧରି ରୁମ୍ ଖାଇଲା । ତା କାନ୍ଦ ଉପର ଦେଇ ସାମ୍ନାକୁ ବୁଝିଲା ସୁନନ୍ଦା । ସେ ଓଠ ଚାହିଁ ହସୁଥିଲା ।

“ତୁମେ ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି ସତରେ — ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏମିତି ହସୁଛ କାହିଁକି ?” ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା ସୁନନ୍ଦା ।

ପ୍ରବାର ତା କାନ ଟାଣିଧରିଲା । “ହସୁଛ କାହିଁକି ? କ’ଣ ହେଲା ? ମୁଁ ତ କିଛି କହିନି ।” ପ୍ରବାର ପଚାରିଲା ।

“କିଛି ନାହିଁ ମ” — ହସିଦେଇ ସୁନନ୍ଦା କହିଲା ।

“କିଛି ତ ହେଲେ ଥିବ । କ’ଣ ହେଲା ?” ପ୍ରବାର ଜିଦ୍ କରୁଛି ।

“ଏ...ଇ ଯୋଉ ରମେଶବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମ”...

“ଓଃ”, କାନ ଗୁଡ଼ି ଅସ୍ଥିର ଭାବରେ ପ୍ରବାର କହିଲା, “ଦେଲ ଦେଲ ମୋ ରୁମାଲଟା । ଆଣି, ଡେଇଁ ହୋଇଯାଉଛି ।” ତଥଳ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା ସୁନନ୍ଦା । ଆଲୋରୁ ରୁମାଲ ବାହାର କରୁ କରୁ ତାକୁ କହିଲା— “ଦେଖିଲା, କେମିତି ଠକାଇଦେଲା ! ଆଉ କ’ଣ କହନ୍ତି ସେ ?”

ପ୍ରବାର ସ୍ମୃତିର ସ୍ମାର୍ତ୍ତ କରି ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁନନ୍ଦା ବାରଣ୍ଡାରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।

“ଏବେ ସମୟକ ତୁମର ମୋର—ଆମର”, ତା ସହ ଆଖିମିଳାଇ ସୁନନ୍ଦା କହିଲା, “ଆସ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ।” ସେ ରଘୁକୁ ପାଟିକରି ଡାକିଲା, “ବାରଣ୍ଡାସାଗ ପୁଲ ହୋଇଛି, ଏଠି ଟେବୁଲ୍ ସଫାକର, ଘର ଓଳା । ବାଥ୍‌ରୁମ୍‌ରେ ବାବୁଙ୍କର ପ୍ୟାଣ୍ଟ, ସାର୍ଟ ପକାଇଲା ।” ସୁନନ୍ଦା ଅଧିକ ଆସିଥିବା ମାଛକୁ ଫ୍ରିଜ୍‌ରେ ରଖିଲା ଓ ରନ୍ଧବାକୁ ଶେଷେଇ ଘରକୁ ଗଲା । “ତୁମେ ଏଇଠି ବସ ମୋ ପାଖରେ । ତରକାର ଠିକ୍ ଲୁଣ ହେଇଛି କି ନାହିଁ କହିବ ।” ସୁନନ୍ଦା ତରତର ହୋଇ ରନ୍ଧବାକୁ ଲାଗିଲା । ରନ୍ଧା ସରିବା ପରେ ଝାଲନାଳ ମୁହଁ ଉଠାଇ ତାକୁ ଚାହିଁଲା— “ଭାରି ଡେଇଁ ହୋଇଗଲା ନା ?”

ସେ ଖାଲି ତାକୁ ଚାହିଁ ହସିଦେଲା ।

“ରୁଲ, ଶୋଇବାଘରକୁ ଯିବା” ସୁନନ୍ଦା ତା ପଛେ ପଛେ ଶୋଇବା-ଘରକୁ ଆସିଲା ଓ ଫ୍ୟାନ୍‌ର ସୁଇଚ୍ ଅନ୍ କଲା । ଶାଢ଼ିରେ ମୁହଁ, ବେକ ଓ ହାତରୁ ଝାଲ ପୋଛିଲା ।

“ଯିବା କଥା କହୁଥିଲ ସେ, କୁଆଡ଼େ ଯିବା ?” —ସୁନନ୍ଦା ପଚାରିଲା ।

“ମୁଁ ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯିବି ? ମୋତେ ତ ଦେଖୁଛ । ମୁଁ କ’ଣ ଆଉ ଯାଇପାରିବି ?” —ସୁନନ୍ଦା ତାକୁ ଚାହିଁ ବିଷୟ ଭାବରେ କହିଲା । ତେବେ ତା ଭିତରେ ଇଚ୍ଛାଟିଏ ତା’ଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଅନୁମତି ପାଇ ଅଙ୍କୁରି ଉଠିଲା । ସୁନନ୍ଦା ପୁଣି ତାକୁ ଚାହିଁଲା । ସେ ହାତ ବଢାଇ ଡାକୁଛି । ସେ ଯିବ କି ? ତା ହାତଧରି ଚାଲିଯିବ କି ?

ସୁନନ୍ଦା କୁଣ୍ଡିତା ଭାବରେ କହିଲା, “ମୋର କିନ୍ତୁ ତୁମକୁ ଆଜି ବହୁତ କଥା କହିବାର ଅଛି । ତୁମେ ଆଗ ଶୁଣିଦିଅ । ଜାଣିଛ, ମୁଁ କାହାକୁ କହିନି,

ପ୍ରସାରକୁ ବ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଏଇ ପାଖ ଇଂଲଣ୍ଡ ମିଡ଼ସ୍‌ସ୍ ଷ୍ଟ୍ରଲ୍‌ରେ ଚାଲି ପାଇଯାଇଛି । ଇଂଲଣ୍ଡର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲି । ଅବଶ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଖୁସି ଲାଗୁଛି । ଏବେ କିଛିଦିନ ହେବ ପ୍ରସାର ମୋତେ କଥା କଥାକେ ହର୍ଷ କରୁଥିଲା । ବୋଧହୁଏ ତା ରୋଗଗାରରେ ଚଳୁଛି ବୋଲି । ଏଥର ଠିକ୍ ପାନେ ପାଇବ । କେତେଦିନ ତଳେ— ପ୍ରାୟ ସାତ ଆଠଦିନ ହେବ— ଅପିସ୍‌ରୁ ଫେରି ମୋ କ୍ଲାସ୍‌ମେଟ୍ ଅନମା କଥା କହୁଥିଲା । ସିଏ କୁଆଡ଼େ ଏମ୍.ପିଲ୍. ପରେ ପିଏଚ୍.ଡି. କରି ଲେକଚରସିପ୍ କରୁଛି । ଏଥିପାଇଁ ମୋତେ ଛୁଗୁଲାଇବାରେ କ’ଣ ଅଛି ? ମୁଁ ଯେମିତି ଭଲ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟ ନ ଥିଲି ! ବାହା ନ ହୋଇ ପାଠ ପଢ଼ିଥିଲେ ଯେମିତି ଲେକଚରରୁଟେ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତି । ପ୍ରସାର ବୋଧହୁଏ ଭାବୁଥିଲା, ତା ଘରର ଯାବତୀୟ କାମ କରିପାରି ସୁନଉରୁସିଟି ଯାଇ ପାଠ ପଢ଼ିଥାନ୍ତି । ମଣିଷ ନା ଯନ୍ତ୍ର କ’ଣ ଭାବନ୍ତି କେଜାଣି ଏମାନେ !” ସୁନନ୍ଦା ଧରିସରି ହୋଇଗଲା । “ମୋତେ ମୋ ସାଙ୍ଗମାନେ ଶ୍ରୀ ସୁଖୀ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । କ’ଣ କେମିତି ସୁଖୀ ହୋଇଗଲି ଯେ ମୁଁ ? ପ୍ରସାର ଭଲ ଚାଲି କରୁଛି ଆଉ ହ୍ୟାଣ୍ଡ୍‌ସମ୍ ବୋଲି ମୁଁ ଭାବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଗଲି ! ଏଡ଼ିକ ହିଂସକୃତୀ ଏମାନେ ! କିଏ କ’ଣ ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣିଛି । ଏମାନେ ଖାଲି ମୋ ଘର-ସଂସାରର ବାହାରଟାକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି ।” ସୁନନ୍ଦା ମୁହଁ ପୋଛିଲା ।

ଆଉ ଘରଠାରୁ ଚାରିଟା ଘର ଗୁଡ଼ିକ ଯୋଡ଼ି ଥି—ଆଉ କାଟରୁଟା ମ... ମିଶ୍ରବାବୁଙ୍କ ଘର । ମିସେସ୍ ମିଶ୍ର କୁଆଡ଼େ ଶ୍ରୀ ସୁନନ୍ଦା । ମତେ ତ ସିଏ ଏତେ ସୁନନ୍ଦା ଲାଗନ୍ତି ନାହିଁ । ତେବେ ସମସ୍ତେ କାହିଁକି କେଜାଣି ଏତେ ହରି ପକାଉଛନ୍ତି । ମିଷ୍ଟର ମିଶ୍ରଙ୍କ ପ୍ରମୋସନ୍ ହେଲାବେଳେ ସେମାନେ ଗୋଟି ପାଟି ଦେଇଥିଲେ । ଏକଦମ୍ ଗ୍ରେଟକାଟର । ମୁଁ ତ ନିଜେ କେତେ ଭଲ ଭଲ ପାଟି କରି ଡାକିଛି— ଲୋକ ଯିଏ ଆସିଥିବେ, ମନେ ରଖିଥିବେ ଯେ— ଆଉ ତା’ର ଯୋଉ ଗର୍ବ ! ମିଷ୍ଟର ମିଶ୍ରଙ୍କ ଯେତେକ ସାଙ୍ଗ, ସବୁ ତ ତାକୁ ଦେଖିକ ରହିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଧ୍ୟାନେ କେମିତି କେଜାଣି ! ମୋତେ ଶ୍ରୀ ରାଗ ମାଡୁଥିଲା । ମୁଁ କାହିଁକି ସେଠିକି ଯାଉଥିଲି— ସୁନନ୍ଦା ତମ ତମ ହୋଇ କହିଲା ।

“ଆଉ ପ୍ରସାର କଥା ତ ଗୁଡ଼ିକ— ତା ତଳବ୍ୟାରେ ପଡୁଥିଲା । ଆସି ଦରବୁଡ଼ା ହେଲାଣି— କ’ଣ କୁଆଡ଼େ ଭଲ ଲେଖାଲେଖି କରେ ଯେ ତାକୁ

ମୁଣ୍ଡରେ ବସାଇଛି । ତା'ର ଏତେ ପ୍ରଶଂସା ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ ଆଗରେ କରିବା କ'ଣ ଦରକାର ? ତାକୁ ପୁଣି ଖାଇବାକୁ ଡାକିବ— ସିଏ କୁଆଡ଼େ ମୋତେ ତା ଲେଖା ପଡ଼ି ଶୁଣାଇବ । ଅଥଚ ମୁଁ ତ ଆଗରୁ କରିବା ଲେଖୁଥିଲି । କେତେ ମ୍ୟାଗାଜିନ୍‌ରେ ବାହାରିଛି ମଧ୍ୟ । ସେସବୁ ବିଷୟରେ ପଦେ କେବେ କଥା ନାହିଁ । ମୁଁ ଏସବୁ ଜମା ସହିପାରୁ ନାହିଁ । କିଛି ଭଲ ଲଗୁ ନାହିଁ ସତରେ । ଲଗୁଛି, ଯେମିତି ମୋତେ କେହି ପଛରୁ ନାହାନ୍ତି, ଖାତର କରୁ ନାହାନ୍ତି— ପଛରେ ପକାଇ ଧାଇଁ ପଳାଉଛନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ ମରଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ଯେ— ପରେ ପରେ ବଞ୍ଚିବାର ଲୋଭ ଗୁଡ଼ି ହେଉ ନାହିଁ । ମୁକୁ ବଡ଼ ହେବ— କ୍ଲାସ୍‌ରେ ଫାଷ୍ଟ ହେବ— ନାଆଁ କରିବ । ପ୍ରସାର ତ ଏତେ ସୁଙ୍ଗୁ— ତା'ର ବି ପ୍ରମୋଦନ ହେବ— ଆମେ ଗାଡ଼ି କଣିବୁ— ଘର କରିବୁ । ମୁଁ ଚାହୁଁ କରୁନାହିଁ କରୁନାହିଁ ମୋର ସମ୍ମାନ ବଢ଼ିଯିବ । ପଇସା ତ ନିଶ୍ଚୟ ବଢ଼ିବ । ଏଠିକା ଧୀଲେକମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ମୋର ବଡ଼ପଣିଆ ଦେଖାଇଦେବି । କେମିତି ଖାତର କରିବେ ନାହିଁ ଦେଖିବା । କ'ଣ ଭାବୁଛନ୍ତି କି ମୋତେ ?” ସୁନନ୍ଦାର ଆଖି ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଥିଲା । “ଆରେ, ଆରେ— ଏସବୁ କ'ଣ ମୁଁ କହିଯାଉଛି ! କି ଛୋଟକଥା ସବୁ ! ଯିଏ ଶୁଣିବ କ'ଣ ଭାବିବ ! ତୁମେ କାହାକୁ କହିବ ନାହିଁ— ସତରେ କହିବ ନାହିଁ— ମୋ ଶୁଣ ।” ସୁନନ୍ଦା ଆଉ କି ବସିପଡ଼ିଲା ।

“ମୋର କିନ୍ତୁ ଏମିତି କ'ଣ ହୋଇଯାଉଛି ? ମୁଁ ତ ଆଗରୁ ଏମିତି ନ ଥିଲି ! ଆଉ କାହାରିକୁ ମୁଁ ସହିପାରୁ ନାହିଁ । ସବୁତକ ଭଲ ଜନସ ମୋର ହୋଇଥାନ୍ତା କି, ମୁଁ ସବୁଠାରୁ ସୁଖୀ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି କି— ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଭାବନା ମୋତେ ଅନବରତ ଆବୋରି ବସିଛି ।” ସୁନନ୍ଦାର କଣ୍ଠ ଘଣ୍ଟି ଘଣ୍ଟି ଆସିଲା । “ଜାଣିଛ, ଏମିତି...ଏମିତି କି ମୁଁ ରଘୁକୁ ହାତଟେକି ଭଲ କରି ଖାଇବାକୁ ବି ଦେଇପାରୁ ନାହିଁ ।” ସୁନନ୍ଦାର ଚାହିଁ ଚାହିଁ ହୋଇଗଲା । ମୁହଁ ନାଲି ପଡ଼ିଗଲା ଓ ଆଖିରେ ପାଣି ଭରି ହୋଇଗଲା । “ମୋତେ ତୁମେ ଏଥିରୁ ବାହାର କରିନାଅ । ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୁଁ ଜାଣିପାରୁଛି ମୁଁ କ'ଣ ପାଲଟି ଗଲିଣି । ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବିଚ୍ଛିନ୍ନିଆ ଆଗରୁ ମୋତେ ତୁମେ ବଦଳାଇଦିଅ । ମୋତେ ତୁମେ ଆଉଥରେ ସାବ୍‌ନାବର୍ଣ୍ଣର ଧଡ଼ିଆ ଛୋଟ ହିଅଟେ କରି ଦିଅନ୍ତୁନ । ସୁନନ୍ଦା ଅଳ୍ପ କଲା— “ଆମ ଘର ପାଖରେ ଯୋଉ ଶ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍

ବୁଢ଼ା ରହୁଥିଲା, ତା ପିତୃଲଗ୍ନରେ ଚଢ଼ିଥିଲା ଯେ, ବୁଢ଼ୀ ଆସି ଗଛତଳେ ବାଡ଼ି ଠକ୍ ଠକ୍ କଲା । କାହା ଘର ଝିଅ ତୁ ? ଏମିତି ନ ପଚାର ପିତୃଲ ଘେରି କରୁଛୁ— ସେ ପାଟିକରି ଉଠିଲା । ବାସ୍ ସେତେକରେ ମୁଁ ଫୁଲ୍ ମୁହଁରେ ଦେଇ ଏଡ଼େ ପାଟିରେ ଭେଁ କିନା କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ଯେ, ପିତୃଲତକ ଅନ୍ଧିସନ୍ଧ୍ୟା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାଲ୍ ଖସି ପଡ଼ିଥିଲା । ସୁନନ୍ଦାର ମୁହଁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । “ଶୁଣ, ତୁମେ ମୋତେ ଆଉଥରେ ଛୋଟ ଝିଅଟେ କରଦିଅ । ତୁମେ କ’ଣ ଦେଖି ପାରୁ ନାହିଁ— ମୁଁ କେମିତି ପଡ଼ିଯାଉଛି— ଦିନକୁ ଦିନ ନେଲି ପଡ଼ି ପଡ଼ି ଯାଉଛି— ମୋ ବାପା, ମାଆ, ଭାଇ, ଭଉଣୀ, ସ୍ୱାମୀ, ଶାଶୁ, ଶଶୁର କେହି ଦେଖିପାରୁ ନାହାନ୍ତି କି ଜାଣିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ବି କାହାକୁ କହିପାରୁ ନାହିଁ କି ଦେଖାଇପାରୁ ନାହିଁ । ପାଉଁଶର, ଝିଅ, ଶାଢ଼ି, ଗହଣା— କିଛି ଯାକୁ ଲୁଚାଇପାରୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଦିନକୁ ଦିନ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇପଡ଼ୁଛି । ତୁମେ ମୋତେ ଟିକେ ଛୁଇଁଦିଅ— ହାତ ବୁଲାଇନିଅ ମୋ ଦେହସାରା । ମୋତେ ମୋର ନିଶ୍ଚୟ, କୋମଳ ରଙ୍ଗ ଫେରାଇ ଦିଅ । ଏତିକି ଦୟାକର ମୋତେ ।” ସୁନନ୍ଦା ମିନତି କରୁଥିଲା ।

କାହିଁ ରେ ମନ ସହି, ପ୍ରସନ୍ନ ହେଉ ନାହିଁ...

ସେ କ'ଣ ସତରେ ଭୁଲ୍ କଲା ?

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚି ପାରୁ ନାହିଁ ସୀମିତା । ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଯିବାର ଅନେକ ଦିନ ହୋଇଗଲାଣି । ସମୟ ତ ଆଉ କାହା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରୁ ନାହିଁ । ଅନେକଦିନ ଧରି ସେମାନେ ଅଲଗା ରହି ଆସୁଥିଲେ । ତେବେ, ପରସ୍ପରଙ୍କର ଯେଉଁ କେତୋଟି ଜନିଷ ଉଭୟଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ଯାଉଥିଲା, ସେଥିରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଦ୍ରତା ସହକାରେ ପରସ୍ପରକୁ ଫେରାଇ ଦେଇଥିଲେ ସେମାନେ । ଏସବୁ ଯେମିତି ମଞ୍ଚ ଉପରେ ଅଳ୍ପ କେତେ ସମୟର ଅଭିନୟ ଭଳି ଲାଗୁଥିଲା । ସତେ ଯେମିତି ତିନିଦିନ ପରେ ଏତକ ଶେଷ ହୋଇଯିବ— ସେମାନେ ମେକ୍‌ଅପ୍ ଧୋଇନେବେ ଓ ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁ ମୁରୁକି ହସିବେ— ସ୍ୱପ୍ନର ନିଃଶ୍ୱାସ ଗୁଡ଼ିବେ । କିନ୍ତୁ ସତରେ କ'ଣ ଇଏ ଅଭିନୟ ଥିଲା ? ନା, ସେମାନେ ଅଭିନୟ ସରିଗଲା ବୋଲି ପରସ୍ପରକୁ ଆଗ୍ରମରେ ‘ଓହୋଃ’ କହିପାରିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦରକାର ଅନୁଯାୟୀ ଯନ୍ତ୍ରରୁଲିତ ଭାବରେ କାମଗୁଡ଼ିକ କରିଗଲେ ।

ଯନ୍ତ୍ରରୁଲିତ ଭାବରେ ନା ଶିପ୍ର ହୋଇ । ସେଦିନ ବାହାଘରର ଫଟୋ-ଆଲବମ୍‌ଟାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେବାକୁ ଶୁରୁଥିଲା ସୀମିତା । ଏଇ ଆଲବମ୍‌ର ଫଟୋଗୁଡ଼ିକ ତାକୁ କିଛି ମନେ ପକାଇ ଦେଉଥିଲା କି ? ତା’ର ସ୍ୱପ୍ନ, ତା’ର ଆଶା, ତା’ର ଅଶ୍ୱସ୍ତ୍ୟ, ସବୁ ଯେମିତି କେବଳ ଏଇଠି ରଞ୍ଜିତ ହୋଇ ରହି ଯାଇଥିଲା । କୁଆମାନଙ୍କୁ, ଘରର ଗୁକଗଣୀକୁ ଲୁଗୁଇ ତାକୁ ଏ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଡ୍ରେସିଂରୁମ୍‌ର କଢ଼ାଟ ବନ୍ଦ କରି, ବାଥ୍‌ରୁମ୍‌ର ପଟ୍ ଭିତରକୁ, ଫଟୋଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ କାଢ଼ି ଚରି ପକାଇଲା— ବେଳେ ତା ହାତ କ’ଣ ଥରି ଉଠି ନ ଥିଲା ? ଆଖିରେ ଲୁହ ଜଳେଇ ଆସି ନ ଥିଲା ? ସେ କ’ଣ ଚାହିଁ ନ ଥିଲା ସମୟକୁ ପଛକୁ ଫେରାଇ ଦେବାପାଇଁ ? ଯେତେସବୁ ବାସ୍ତବତାକୁ ସେ ଭୁଲି ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, ସେସବୁ ତା ଜୀବନରୁ ପୋଛି ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା କି ! ପୁଣିଥରେ ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାରୁ

ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତା । କେବଳ ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ଭାବ ପ୍ରବଣତାକୁ ନେଇ ପାଦ ବଢ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବତାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଣୟ ଦିଅନ୍ତା— ଉପଯୁକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ସତରେ କ’ଣ ସେ ଏସବୁ କରିପାରିଥାନ୍ତା ? ହୁଏତ ସମୟ ପଛକୁ ଫେରିଯାଇଥାନ୍ତା ଓ ଜୀବନକୁ ନେଇ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାର ମୂଳଦୁଆ ସେ ଯହ୍ ସହକାରେ, ସାବଧାନତା ସହକାରେ ଉଠାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତା । ହୁଏତ ତା ମଧ୍ୟ କରିପାରି ନ ଥାନ୍ତା । ଯାହା ଯାହା ଏତି ଯାଇଛି, ତା’ର ସୁନସ୍ୱରୁତ୍ତି ହିଁ ହୋଇଥାଆନ୍ତା । ଥର ଉଠିଥିଲା ସୀମିତା । ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ନିଜ ସହ ସାଲସ୍ କରିପାରୁ ନାହିଁ ଯେ ଯାହା ଯାହା ଏତିଯାଇଛି, ତାହା ହିଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଥିଲା— ସ୍ୱା’ ବ୍ୟଙ୍ଗତ ଅନ୍ୟଥା ହୋଇପାରି ନ ଥାନ୍ତା ।

କିନ୍ତୁ ଏମିତି କାହିଁକି ହେଲା ? କ’ଣ ସେ ଦୋଷ କରିଥିଲା କାହାର ଯେ ସ୍ୱାମୀ, ସନ୍ତାନ ନେଇ ଛୋଟ ସୁଖୀ ପରିବାରର ସ୍ୱପ୍ନ ତା’ର ଏମିତି ଅଧାରେ ଭାଙ୍ଗିଗଲା, ଯେମିତି କି ଏଇ ସ୍ୱପ୍ନର କିଛି ଭିତ୍ତି ହିଁ ନ ଥିଲା । ଅଥଚ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାର ମୁହୂର୍ତ୍ତ କେତେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଥିଲା ତା ପାଇଁ । କି ଗଣ୍ଡର ଆସକ୍ତି ନେଇ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁର ସବୁତକ ରଙ୍ଗ ନିଜ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ମାଖି ଚାଲୁଥିଲା ସେ । ମନ ମୁତାବକ ନ ହେଲେ ପୁଣି ସେ ଚନ୍ଦ୍ରପଟରୁ ରଙ୍ଗ ଖସି ଯାଉଥିଲା ଓ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ସେତେ ସମୟ ନେଇ ସେ ପୁଣିଥରେ ଆରମ୍ଭ କରୁଥିଲା ରଙ୍ଗଦେବା । ସମୟ ତ ସ୍ଥିର ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ସେତେବେଳେ । କେବଳ ସେ ସ୍ୱପ୍ନର ଚନ୍ଦ୍ରପଟ ଓ ରଙ୍ଗ ଦେବାର ମାୟା ବ୍ୟଙ୍ଗତ ଆଉ କିଛିକୁ ପ୍ରଣୟ ଦେବାକୁ ସଜ୍ଜିତ ନ ଥିଲା ସେ । ତାକୁ ଲାଗୁଥିଲା, ଯେମିତି ମାଇଲ ମାଇଲ ବ୍ୟାପୀ କଅଁଳିଆ ସବୁଜ କିଶୋରୀ ଧାନସେତର ଗାଲିରୁ ଓ ନରମ ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ିଟିଏ ପିନ୍ଧି ସେ ଚାଲୁ ନାହିଁ କି ଦୌଡ଼ୁ ନାହିଁ, ଖାଲି ପହିର ଚାଲୁଛି ତା ଉପରେ । ଆଖି ପାଉଥିବାଯାଏ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀର ଯେମିତି ସେ ଅଧିକାରୀ— ସମସ୍ତ ସମୟର ସେ ନିୟନ୍ତ୍ରକ । ଅଥଚ ନିଜର ଅଜାଣତରେ ସେ ହସାଇ ଦେଇଥିଲା ତା’ର ନିୟନ୍ତ୍ରଣକାରୀ ଶକ୍ତିକୁ, ବରଂ ସେ ନିଜେ ପୁଞ୍ଜଳିକାଟିଏ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା— ପରିସ୍ଥିତି, ଅବସ୍ଥା ଓ ସମୟର । ଯେମିତି ଏହାହିଁ ଥିଲା ତା’ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ଏଇ ଛୋଟ ଫଟୋଟି— ପାର୍ସପୋର୍ଟ ଯାଇଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ ଛୋଟ...

“ଗୋଟିଏ ଜନସ ମାଗିବ— ଦେବ ?” ସୁଗତ ତା ଆଖିକୁ ଗଞ୍ଜର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା ।

“କୁହ, କହିଲେ ସିନା ।”

“ତୁମର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପଟା— ଏକଦମ୍ ଛୋଟ, ଯେମିତି ମୋ ଓଢ଼ାଲେଟ୍‌ରେ ରହିପାରିବ ।” ଆବେଗରେ ସୁଗତର କଣ୍ଠ ଥର ଉଠିଥିଲା ।

“କ’ଣ କରିବ ନେଇ ଯେ ?” ଲଜମିଶା, ଖୁସିମିଶା କୁଣ୍ଡାର ସହ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା ସୀମିତା ।

“ଆରେ ! ସବୁବେଳେ ତୁମେ ପାଖରେ ରହିବା ଦରକାର ତ । ଦୁଇଦିନୀ ଜମା ଦେଖାହେଉଛି, ବାକି ସମସ୍ତତକ ମୁଁ କ’ଣ କରିବ ?”

ଏଇ ଛୋଟ ପଟାଟି— ଇଏ କ’ଣ ଖାଲି ମାଧ୍ୟମଟିଏ ଥିଲା ? ଯାଉ, ଏଇ ମଧ୍ୟ ଯାଉ— ନ ଚିରି ତାକୁ ପଛ ଭିତରେ ପକାଇଦେଲା ସୀମିତା ।

ଛୋଟ ଝିଅ ଡ୍ରେସିଂରୁମ୍‌ର କବାଟ ବାଡ଼ିଉଛି କେତେବେଳୁ । ସେ ତରବର ହୋଇ କବାଟ ଖୋଲି ବାହାର ଆସିଥିଲା ଓ ଝିଅକୁ ଟେକିନେଇ, ଟେକୁଲ୍ ଉପରେ ପିଲମାନଙ୍କର ବ୍ରେକ୍‌ଫାଷ୍ଟ୍ ସଜାଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଯାଇଥିଲା । ପୁଅର ଟିପ୍‌ନବାକ୍ସ ଖୋଲି ଥରେ ଦେଖିନେଇଥିଲା । ଚାକିରୀ ଉପରେ ତ ଆଉ ପୁର ନିର୍ଭର କରିହେବ ନାହିଁ !

ହଁ, ଏସବୁ ଠିକ୍ ଅଛି । ଗତାନ୍ତରାଳକଳାରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ନାହିଁ । ପ୍ରତିଦିନର କାମ ଇଏ । ପିଲା ଦୁଇଜଣ ବାପାକୁ ଭାରି ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଦିନସାରା ପ୍ରାୟ ପଚାରିଥାନ୍ତି, ବାପା କାହିଁ ଓ କେବେ ଆସିବେ ? ସେଇ ନିରୁଦ୍‌ବେଶ ଉତ୍ତର ବାରମ୍ବାର ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ସୀମିତାକୁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ ଓ ସହାନୁଭୂତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଥବା ଚକିତ ଚାହିଁ ସୀମିତାକୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଭାରି ଅଡ଼ୁଆ ଲାଗୁଥିଲା । ଏବେ ପ୍ରାୟ ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଗଲାଣି ଓ ସେତେ ବେଶୀ ବ୍ୟସ୍ତ କରୁ ନାହିଁ ତାକୁ ।

ସତରେ କ’ଣ ଏଇ ଅବସ୍ଥା ଓ ଏ ପରିସ୍ଥିତି ତା’ର ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଗଲାଣି ? ସେ ପରିସ୍ଥିତିର ଶୀକାର ହୋଇଯାଇ ନାହିଁ ତ ଆଉ ! କିନ୍ତୁ ଏପରି ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ତ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ।

ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ନା ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଥିଲା ?

କିଛି ସମ୍ଭାବନା ବା କିଛି ନୂତନତା ନ ଥିଲା ଏଇ ସମ୍ପର୍କରେ—
କେବେଠାରୁ । ସେମାନେ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝି ସାରିଥିଲେ, ଖାଲି ବିଭିନ୍ନ
ମାଧ୍ୟମ ଲୋଡୁଥିଲେ କୌଣସିମତେ ଏ ସମ୍ପର୍କକୁ ଭିତ୍ତିପରିବା ପାଇଁ । କେତେ-
ଦିନ ବା ପାରିଆଆନ୍ତେ ? ଅନେକ କଥା ତ ସେ ନିଜ ଭିତରେ ଗୁପ୍ତି
ରଖୁଥିଲା । ଏକ ନୂଆ କୋଠରୀ ଆବିଷ୍କାର କଲପରି ନିଜ ଭିତରେ ଏକଦମ୍
ବୁଦ୍ଧି ହୋଇଯାଇଥିଲା— ସବୁ ପ୍ରକାର ଇଚ୍ଛା, ଅନୁଭୂତି ଓ ଉପଲବ୍ଧିକୁ
ଜବରଦସ୍ତି ସାଇତି ରଖୁଥିଲା ତା ଭିତରେ । ନିଜର କୌଣସି ଆବେଗକୁ
ସୁଗତ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ସେ କୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । କାରଣ,
ଆଗ୍ରହର କ୍ଷୀଣ ଉଦ୍‌ବେଳନଟିଏ ମଧ୍ୟ ସେ ସୁଗତ ପାଖରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରୁ
ନ ଥିଲା । ସୁଗତ ମଧ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏକ ଅଭୂତ ସହିଷ୍ଣୁତା ଦେଖାଇଲା,
ଯାହାର ପ୍ରଭାବ ସୀମିତାର ପ୍ରତିଦିନର ଜୀବନରେ ପୁଷ୍ଟ ଭାବରେ ପରିଲକ୍ଷିତ
ହେଉଥିଲା— ଭଲ ପାଇବା, ଭାବପ୍ରବଣତା, ଆବେଗର ଘାଗୁଡା ନିଃଶେଷ
ହୋଇଗଲେ ମଣିଷ ଭିତରେ ଯେଉଁପରି ସହିଷ୍ଣୁତା ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇ ବସେ ।

ଅଥଚ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ପାରିଲପରି ଦୃଢ଼ତା ସୁଗତ ଦେଖାଇ
ନ ଥିଲା । ନିଷ୍ପତ୍ତି ଓ ଉଦାସୀନତା ମଧ୍ୟରୁ ସେ ଦ୍ଵିତୀୟତାକୁ ବାଛି ନେଇଥିଲା,
ସୀମିତାର ସହନଶକ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ବାରମ୍ବାର ମଥାପିଟି ଲେଉଟି ଆସୁଥିଲା ।
ଅଗତ୍ୟ ଏଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସୀମିତାକୁ ହିଁ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଲା— ଅନେକ ଦୃଢ଼ ଓ
ଅନେକ ବିରୁଦ୍ଧ ପରେ । କାରଣ ଏଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏକମୁଖୀ ଥିଲା । ସେ ଜାଣିଥିଲା
ଯେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ତା’ର ଏଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ହିଁ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହେବ ।

କି ଶ୍ଵାସଣ ଏକାକୀଭର ଅବସ୍ଥା ଥିଲା ସେତେବେଳେ । ନିଜ ପାଇଁ
ସାମାନ୍ୟ ପକ୍ଷପାତକକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ସମୟ ବା ସ୍ଥାନ ଦେଉ ନ ଥିଲା ।

ଅଥଚ ସୁଗତ କ’ଣ ଏସବୁ କେବେହେଲେ ବୁଝିପାରିଥିବ ? ଅନ୍ୟ
ଅନେକଙ୍କ ପରି ସେ କ’ଣ ଭାବୁ ନ ଥିବ ଯେ ସୀମିତା ତା ସହ ବିଶ୍ଵାସ-
ଘାତକତା କରିଛି ? ବିଶ୍ଵାସ କରୁଥିବ ଯେ ଅନମେଷ ସୀମିତାର ପରିଧି
ଭିତରକୁ ଅନେକ ଆଗରୁ ଆସିଥିଲା, ଅଥଚ ସୀମିତା କେବଳ ସମୟକୁ
ଏଡ଼ାଇ ଭୁଲିଥିଲା ଓ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଜୀବନ ବଞ୍ଚୁଥିଲା । କେମିତି ସେ କାହାକୁ
ବୁଝାଇବ ଯେ ସୁଗତ ପ୍ରତି ତା’ର କି ପ୍ରକାର ଆନୁଗତ୍ୟ ଓ ଅନୁରକ୍ତି ଥିଲା ।
ସେଇ ପରୀକ୍ଷାର ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ସୀମିତା କ’ଣ ଖଣ୍ଡାଧାରରେ ଭୁଲୁ

ନ ଥିଲା ? ତାକୁ ଯଦ୍ୱା ଯାଉଥିବା କୌଣସି ନିର୍ଭର ଆଶ୍ରୟକୁ ସେ ଏଡ଼େଇ ଦେଇ ଯାଉଥିଲା— ଭଲ ପାଇବାର ସମସ୍ତ ନିବେଦନ ସହାୟତାଭୂତର ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ସେ ନମ୍ରତାର ସହ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରୁଥିଲା । କାହାର କାନ୍ଧରେ ମୁଣ୍ଡରଖି ଟିକିଏ କାନ୍ଧବାର ପ୍ରଲେଭନକୁ ମଧ୍ୟ ଜବରଦସ୍ତି ମନରୁ କାଢ଼ି ଦେଉଥିଲା । ସୁଗତ ସହ ତା'ର ସମ୍ପର୍କର ସମାଧି ପରେ ହିଁ ଅନମେଷ ତା ଜୀବନରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଲା । ଅବଶ୍ୟ ଅନମେଷ ଯେତେବେଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ ତା'ର ନିତିଦିନିଆ ଏକାକୀ ଜୀବନରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲା, ସେତେବେଳେ ସୀମିତା ବାଧା ଦେଇ ନ ଥିଲା । ଅନମେଷ ସେମାନଙ୍କର ଅନେକ ଦିନର ଚିହ୍ନା ଥିଲା । କଲେଜରେ ସେ ଓ ସୁଗତ ସହପାଠୀ ଥିଲେ ଓ ସୀମିତାର ଉପର ବ୍ୟାପ୍ତରେ ପଡ଼ୁଥିଲେ । ସୁଗତ ସହ ଅନମେଷକୁ ସେ ଅନେକଥର ଭେଟିଛି । ଅନେକ ଗୁରୁଭୟୁଷ୍ଟି ଘଟଣା ସେମାନେ ଏକାଠି ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି— ଅନେକ ହାଲୁକା କଥାରେ ଏକାଠି ହସି ହସି ଗଡ଼ ଯାଇଛନ୍ତି । ତେବେ ଏକାକୀ କେବେ ଅନମେଷ ସହ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଗଲେ ତା'ର ଆକର୍ଷିତ, ସପ୍ରଶଂସ ଦୃଷ୍ଟି ସାମ୍ନାରେ ମୁଣ୍ଡକୁଆଁଇ ରୁପ୍ତରୁ ବାଟକାଟି ଚାଲି ଆସିବା ବି ଘଟିଛି ଅନେକଥର । ପାଠପଢ଼ା ସରିବା ପରେ ଅନମେଷ ଚାଲି କରବାପାଇଁ ଦୂରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା ଓ ସେମାନଙ୍କ ବିବାହର ଛଅମାସ ପରେ ଅନମେଷର ବିବାହ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳିଥିଲା, ଯଦିଓ ଯାଇକରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ସାକ୍ଷାତ କରି ଆସିବାର ସୁବିଧା ନ ଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ । ଇଏ ଗୋଟିଏ ଯୋଗାଯୋଗ ଥିଲା ଯେ ଅନମେଷ ଗତ କେତେଦିନ ହେବ ଏଇ ସହରକୁ ବଦଳି ହୋଇ ଆସିଥିଲା ଓ ନିଜେ ନିଜେ ହିଁ ଖୋଜା-ଖୋଜି କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଭେଟିବାକୁ ଆସିଥିଲା । ସେ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ଆସିଥିଲା ଓ ସ୍ତ୍ରୀ, ଶ୍ରେଷ୍ଠପୁଅକୁ ଆଶିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ଯାଇଥିଲା । ତା'ପରେ ଅନମେଷ ଅନେକଥର ସେମାନଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଛି । ବିଗତ କିଛିମାସ ଧରି ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟାରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇଯାଇଛି— ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ କିଛି କିଛି ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ବି କରିଛି । କିନ୍ତୁ ସୀମିତା ସହ ତା'ର ଦୂରତା ଧୀରେ ଧୀରେ କମି ଆସିଛି ଓ ତା'ର ସାମୟିକ, ମାନସିକ ବିବଶତା ଦୂର କରିବାରେ ଅନମେଷର ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ସୀମିତା ପାଇଁ ଅତି ଗୁରୁଭୟୁଷ୍ଟି ହୋଇଯାଇଛି । ନିଶ୍ଚୟ ଭାବରେ ତା'ର ଦରଦରବନ୍ଧୁଟିଏ ଦରକାର ଥିଲା ଏବଂ ସମସ୍ତ ସ୍ନେହ ଓ ସମୟ ଦେଇ-ପାରୁଥିବା ଅକଲ୍‌ଟିଏ ବି ତା ପିଲାମାନଙ୍କର ଦରକାର ଥିଲା ।

ତେବେ, ଅନମେଷ କ'ଣ ତା ଚାହିଦାର ରୂପକଟିଏ ନା ତା'କୁ ବିଗତ ସମୟକୁ ଭୁଲାଇ ପାରୁଥିବା ମାଧ୍ୟମଟିଏ ?

ହଁ, ଅନମେଷ ତା ପାଇଁ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଫିକା ପଡ଼ି ଆସୁଥିବା ଅଳ୍ପକିଛି ସ୍ୱପ୍ନକୁ ତ ଯେମିତିହେଲେ ଧରି ରଖନ୍ତା ସେ । ନିଜ ଭିତରେ ମାଡ଼ମକର ରଖିଥିବା ମିଥ୍ୟାମାଣ ଇଚ୍ଛାମାନଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟ ଆର୍ତ୍ତଣି ଦିଅନ୍ତା ନାହିଁ କି ସେ ।

କାହାକୁ ବୁଝାଉଛି ସୀମିତା ? ତା ନିଜକୁ କି ? କାହିଁକି ? ନା, ସେ ସମାଜ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତି କରୁଛି ? ସମାଜ ତ ତାକୁ କେବେ ବି ଏତେ ବେଶୀ ଅସ୍ଥିର କରି ନ ଥିଲା । କେବଳ ବଞ୍ଚିରହିବା ପାଇଁ ସମାଜ ସହ ଯେତକ ସମ୍ପର୍କିତ ହେବାକଥା, ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ କେବେ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରେମ ଏକ ଅବସ୍ଥା ଥିଲା ତା ପାଇଁ । ସନ୍ତୋଷନର, ଜାଗ କରି-ପାରିବାର ମାନସିକତା ନେଇ ଗଢ଼ା ଯାଇଥିବା ଅବସ୍ଥା । ସେଇ ସମୟରେ ତା'ର ସମସ୍ତ ମନ ଓ ଶରୀର କେବଳ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଥିଲେ । ସେ କେବେ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରୁ ନ ଥିଲା, ଏଇ ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ କେତେ ? ତା ପାଇଁ ସେଇ ପ୍ରସ୍ତାବର ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାଗ ପରିଣତି ଥିଲା ବିବାହ । ବିବାହ ଏକ ସମ୍ପର୍କ ଏକ ନୂତନ ଅଥଚ ଖାସ୍ତା ସମ୍ପର୍କ, ଆଉ ଯେକୌଣସି ସମ୍ପର୍କଠାରୁ, ଯାହା ଅଧିକ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଓ ପ୍ରତିଦାନର ଅପେକ୍ଷା ରଖେ; କିନ୍ତୁ ସୀମିତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ କେଉଁଠି ଅସ୍ଥାବ ରହି ଯାଇଥିଲା ସେ ଏପରି ଏକ ସମ୍ପର୍କର ପ୍ରତିଦାନରୁ ସେ ନିବୃତ୍ତି କାମନା କଲା ? ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ସହିଷ୍ଣୁତା, ସହାନୁଭୂତି, ପ୍ରେମ— କାହାର ଅସ୍ଥାବ ?

— କିଏ ସେ ଉତ୍ତର ଦେବ ସୀମିତାକୁ ?

— ତାରି ପରି ସୁଗତ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ହୋଇ ଯାଉଥିବ କି ?

— ସୁଗତ କ'ଣ ତା'ରି ପରି ଏସବୁର ସମୀକରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବ ? ହୁଏତ କରୁଥିବ । ଏମିତି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ନିଜ ଅନ୍ତଃକରଣକୁ ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଛଡ଼ା ଗତ୍ୟାନ୍ତର ଅଛି କି ?

— ହୁଏତ ବଳକା ଜୀବନ ରହିଯାଇଛି ତା'ର ଏଇଥିପାଇଁ କେବଳ !

କେବଳ ବୃତ୍ତିଗତ

“ଶୁଣୁଚ ? ହେଉ ସେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟା ସକାଳପହରୁ ବସିଛି । ତାକୁ ଟିକେ ଆଗ ବଦା କରିଦିଅନ୍ତୁ କି ?” ସୁନନ୍ଦା ଡାଇନିଙ୍ଗ୍ ରୁମ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକେ ଆଡ଼େଇ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ।

“ହଁ, ଯାଉଛି ।” ଅବିନାଶ ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ହୋଇ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“କେତେ ସମୟ ଲାଗନ୍ତା ? କ’ଣ ଟିକେ କହିବ ବୋଲି ତ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବ ।” ସୁନନ୍ଦା ନରମ ସ୍ଵରରେ କହିଲେ ।

ଅବିନାଶ ଏଥର ଖବରକାଗଜ ଭିତରୁ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲେ । ତଷମା ଫାଙ୍କରୁ ପତ୍ନୀ ସୁନନ୍ଦାଙ୍କୁ ମୁହଁରେ ଚାହିଁଲେ । ପୁଣି ଖବରକାଗଜ ଭିତରେ ବୁଡ଼ି ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ ସୁନନ୍ଦାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଥିଲା ତାଙ୍କ ପାଖରେ— “ଘର ସାମ୍ନାରେ କିଏ ଅପେକ୍ଷା କରିବା କ’ଣ ଆଜି ନୁହେଁ ? ତୁମର ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର କ’ଣ ଅଛି ? ତାକୁ କୁହ ସେ ତଳ ଚ୍ୟାମ୍ବରରେ ବସୁ । ଟିକେ ଚା ଖାଇ, ନିଉଜ୍ ପେପରରେ ଆଖି ବୁଲାଇକରି ତ ଯିବ, ନା କ’ଣ କହୁଚ ?”

“ମଲ୍, ଚା ତୁମେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିଇନ ! ସେ ତ ଥଣ୍ଡା ହୋଇଯିବଣି ଦିଅ, ମୁଁ ଆଉ କପେ କରିଆଣେ ।” ଚା କପ୍ ଧରି ସୁନନ୍ଦା ତରତର ହୋଇ ବାହାରିଗଲେ ।

ଅବିନାଶ ବାଲ୍‌କନରେ ବସିଥିଲେ । ସକାଳୁ ଇଳି ତେଆରୁ ଉପରେ ବସି ଏଇ ପ୍ରଶସ୍ତ ବାଲ୍‌କନରୁ ବାହାରକୁ କିଛି ସମୟ ଚାହିଁ ରହିବା ତାଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଅଭ୍ୟାସ । ଦୂରରୁ ମାଳ ଧୂସର ଡାଲ୍‌ମା ରେଞ୍ଜର ପାହାଡ଼ମାଳା ଦିଶୁଥାଏ । ବାଁ ପଟେ ଅଳ୍ପ ପାଖରୁ ଦିଶୁଥାଏ ଅଜ୍ଞା ବଙ୍କା ହୋଇ ଲମ୍ବି ଯାଇଥିବା ସପ୍ତିକ ଶସ୍ତା । ବାଲ୍‌କନର ଠିକ୍ ତଳକୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖାନଦୀର ସରୁ ଧାର । ବର୍ଷାଦିନେ ଗୋଳିଆ ପାଣିରେ ଏଇ ନଈଟି ଫୁଲିଉଠେ—

ଭଉଁଷ ଓ ଡେଉଁରେ ଅସମ୍ଭବ ସୂଅ ଛୁଣୁଥାଏ ଖାଲି । କିନ୍ତୁ ଶରଦ୍ଦେ ବହୁଥାଏ କ୍ଷୀଣ ନିର୍ମଳ ପାଣିର ଧାର । ବଡ଼ ବଡ଼ ପଥରମାନ ଉଠି ଦିଶୁଥାଏ । ପାଣି ତଳର କାଦୁଅ, ବାଲି ମଧ୍ୟ ପ୍ଳୁଷ୍ଟ ଦିଶୁଥାଏ । ଶରତରତ୍ନରେ କିନ୍ତୁ ଏଇ ନଈ ହୋଇଉଠେ ନାହିଁ ନ ଥିବା ସୁନ୍ଦର । ଚକ୍ ଚକ୍ ଶାନ୍ତ ନଦୀଜଳ ଅତି ଗମ୍ଭୀର ଓ ମହାୟୁର୍ବୀ ଲଗେ ତାଙ୍କୁ । ଏଇ ନଈ ସହ ତାଙ୍କର ଅନେକ ଯୁଗର ସମ୍ପର୍କ । ଏଇ ନଦୀକୂଳରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ସେ ବଢ଼ି ଉଠିଛନ୍ତି, ଗଢ଼ି ଉଠିଛନ୍ତି । ବାପାଙ୍କର ଛୋଟ ଦୁଇ ରୁମ୍ ଓ ପଛ ପଟେ ଜାପ୍ରୀଦିଆ ଘରଟିଏ ଥିଲା ଏଇଠି । ପାଞ୍ଚ ଭାଇ ଭଉଁଣୀ ସେମାନେ ଏଇଠି ଏକାଠି ରହୁଥିଲେ, ପାଠ ପଢୁଥିଲେ, ବଢୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ । ଦିନ ଅଦିନରେ ବନ୍ଧୁକୁଣିଆ ଚକା ବି ହେଉଥିଲା । ଘର ପଛପଟ ଦୁଆରଠାରୁ ବଗିଚାକୁ ସାମାନ୍ୟ ଟପିଲେ ପାଦତଳ ରସ୍ତାଟିଏ ଲମ୍ବି ଯାଇଥିଲା ତଳକୁ— ନଦୀକୂଳକୁ । ସେଇ ରସ୍ତା ତାଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ଥିଲା । ବଗିଚାର ପଛ ପାଖରେ ଥିବା ତାରବାଡ଼, ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ଚଉଡ଼ା କରି ଖୋଲି ମେଲି ଯେଉଁ ରସ୍ତା ସେମାନେ ଡିଆରି କରିଥିଲେ, ବାଡ଼ ଡେଇଁବାମାତ୍ରେ ଡାହାଣକଡ଼କୁ ଥିବା ଗୋଡ଼ିବାଣ ଫୁଲଗଛ, ସବୁବେଳେ ଯାହା ହଲଦିଆ ଫୁଲରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥାଏ— ମାଟି, ପଥର ହୋଇ ନଦୀକୂଳକୁ ଲମ୍ବି ଯାଇଥିବା ରସ୍ତା, ଯାହାର ଦୁଇକଡ଼ରେ ବୁଦ୍ଧବୁଦ୍ଧକିଆ କୋଳିଗଛ ଓ ବଢ଼ି ଯାଇଥିବା ଦାସର ଗାଲିରୁ— ଯାହା ଉପରେ ବର୍ଷାଦିନେ ମଶମଲି ସାଧବବୋହୂ ପୋକମାନେ ଚାଲୁଥାନ୍ତି, ମଝିରେ ମଝିରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ବାଲିଛତୁ ଫୁଟିଥାଏ— ବାଲି କାଦୁଅର ନଈତୁଠ, ଦକ୍ଷିଣ ହୋଇ ଚକ୍କଣ ହୋଇ ଆସିଥିବା ବଡ଼ମୁଣିଆ ପଥର— ଏସବୁ ତାଙ୍କର ଅତି ଆପଣାର ସ୍ମୃତିର ସମ୍ପଦ । ପିଲାଟି ଦିନରୁ ପ୍ରତିଦିନ କିଛି ସମୟ ନଈକୂଳରେ ବିତାଇବା ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ । ତାଙ୍କର ବାଳସୁଲଭ ସରଳତା, କୈଶୋରର ଚପଳତା ଓ ଯୌବନର ସୁସ୍ଥମୟତା— ସବୁର ସାକ୍ଷୀ ଏଇ ନଦୀ । ନିଜର ପ୍ରଥମ ହତାଶାର ଦୁଃଖଦ ଅନୁଭୂତିକୁ ବଖାଣି ଏଇଠି ଦିନେ ମୁହଁସଞ୍ଜରେ ସେ କାନ୍ଦୁଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ସଫଳତାର ଆହ୍ଲାଦରେ କୌତୁକର ସହ ନଦୀର ଗଣ୍ଡର ଶଯ୍ୟାକୁ ମିଠେଇ ଫିଙ୍ଗିଥିଲେ । ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ ଗୁରୁ ଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କ ସହପାଠିଆ ଅଳ୍ପ ମୋଟୀ, ଗୋରା ଓ ତଳକୁ ମୁହଁକରି ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିବା ପଡ଼ୋଶୀଘରର ହିଅ ସୀମା, ତାଙ୍କ ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମପସର ଉତ୍ତର ଦେବ କି ନାହିଁ, ତା ମଧ୍ୟ ସେ ଏଇ ନଦୀକୁ ପଚାରିଥିଲେ । ତା ପର ପର ତାଙ୍କର ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟ ବିଷାଦର

ସାଥୀ ହୋଇଥିଲା ଏଇ ନଦୀ । ସଫଳତାର ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ପାହାଚ ଚଢ଼ି ରୁଲିଥିବାବେଳେ ମଧ୍ୟ ଏଇମିତି ମାରବରେ ସେ ନଦୀକୂଳରେ ପ୍ରତିଦିନ କିଛି ସମୟ ବସି ରହୁଥିଲେ । କୋର୍ଟ ରୁମ୍‌ରେ ହେଉଥିବା ହିସାବ ନିକାଶକୁ ନିଜ ସୁକୁସୁକ୍ତଚର୍ଚ୍ଚ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିପାଦିତ କରୁଥିଲେ ଏଇଠି ଅନେକ ସମୟରେ । ଅବଶ୍ୟ ସେଇ ସରୁ ପାଦତଳ ତଳକୁ ଗଡ଼ି ଯାଇଥିବା ଶୁଣା ଆଉ ଏବେ ନାହିଁ । ନାହିଁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅଛାରୁଆ ଦୁଇ କୋଠର ବଶିଷ୍ଠ ଘର । ନଦୀକୂଳକୁ ତାଙ୍କ ଘରର ପଛ ପାଚେରୀରୁ ପଥର ଓ ସିମେଣ୍ଟର ଶୁଣା ଲମ୍ବି ଯାଇଛି । ତାଙ୍କର ସୁରମ୍ୟ ଦ୍ଵିତଳ ପ୍ରାସାଦରୁ ପ୍ରଶସ୍ତ ବାଲ୍‌କନି ମୁହଁଇ ରହିଛି ନଦୀକୁ । ଅନେକ ସମୟରେ ଆଜିକାଲି କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଫେରିଲେ ସେ ତଳକୁ ନ ଓହ୍ଲାଇ ଡେଇଁ ଶୁଣି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ଏଇ ବାଲ୍‌କନିରେ ବସି ବହି ଯାଉଥିବା ନଦୀକୁ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳୁ ତ ଶେଷାଟିଏ ଅନ୍ତରାଃ ଶୁ କପ୍ ଓ ନିଉଜ୍ ପେପର୍ ଧରି ଏଇଠି ବସି ରହିବା ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ।

— ଆଜି କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଡେରି ହୋଇଗଲାଣି ।

— ଏମିତି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ତାଙ୍କର କୃତବ୍ଧ ହୁଏ । ନିହାତି କିଛି ଅସୁବିଧା ନ ଥିଲେ ବା ଦେହ ଖରାପ ନ ଥିଲେ ତାଙ୍କର ସମୟାନୁକ୍ରମିକତାରେ ଓଲମବିଲମ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନ୍ତରାଃ ଦଶଟା ସୁଦ୍ଧା କୋର୍ଟରେ ପହଞ୍ଚିଯିବା କଥା ତାଙ୍କର ।

— ସାମାନ୍ୟ ବିଚଳନ ଦେଖାଦେଇଛି କି ତାଙ୍କ ଭିତରେ ? କ'ଣ ପାଇଁ ?

ଆତ୍ମବିଶ୍ଵାସ, ସମ୍ମାନ, ସାମ୍ମାନ, ଯଶ, ଗୌରବ କେଉଁଥିରେ ତ ଉଣା ନାହିଁ ବାରିଷ୍ଟର ଅବିନାଶ ମିଶ୍ରଙ୍କର ! କହିବାକୁ ଗଲେ ସଫଳତାର ଶିଖର ଦେଶରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛନ୍ତି ସେ । ଏପରି ଚିତ୍ତ ଦୌର୍ବଲ୍ୟ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ଶୋଭାପାଏ ? କାହିଁକି କେଜାଣି ସକାଳୁ ଆଜି ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ ବସି ରହିଛନ୍ତି । ବଡ଼ ବିବଶ ଓ ଭଦ୍ରାସ ଲଗୁଛି । ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ପାହାଚ ପାହାଚ କରି ତଳକୁ ନଦୀକୂଳକୁ ଯାଇ କିଛି ସମୟ ବସନ୍ତେ ଓ ସବୁଥର ପରି ମନ ଖୋଲି ନିଜକୁ ନଦୀ ପାଖରେ ଅଜାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏତକ ସେ କରିପାରିବେ ନାହିଁ— ଏଇ ଅସମୟଟାରେ । ଘରଟା ସାରା ସମସ୍ତେ ସଜାଗ

ହୋଇଉଠିବେ । ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଚାଲୁଥିବା ଘରଟି ଅସମ୍ଭାବରେ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇପଡ଼ିବ— କ’ଣ ତାଙ୍କର ହେଲା ? ବରଂ ଏଇଠି ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସି ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ।

ପଦ୍ମା ଆଡ଼େଇ ଆଉ କପେ ଗରମ ରୁ ଧରି ସୁନନ୍ଦା ପଶିଆସିଲେ । ସାମ୍ନା ଟିପ୍ପଣ ଉପରେ ଟେଟି ରଖୁ ରଖୁ ସାମାନ୍ୟ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଆଖିକୋଣରେ ଦେଖିନେଲେ ତାଙ୍କୁ । ଘରେ ଏତେ ଚାକରବାକର ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସକାଳ ରୁ କପ୍ ଓ ନିଜର ପେପର ତାଙ୍କୁ ଆଖି ଏଇଠି ବାଲୁକନରେ ନିଜ ହାତରେ ଦେବା ସୁନନ୍ଦାଙ୍କର ପ୍ରତିଦିନର ଅଭ୍ୟାସ । ଅବିନାଶ ଆଉ ଟିକିଏ ପେପର ଭିତରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜିବାର ଅଭ୍ୟାସ କଲେ । ତିନିବର୍ଷର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ନାତି ପୁସୁନ୍ ଦୁଇଥର ମୁହଁ ଦେଖାଇଗଲାଣି । ବଡ଼ ଝିଅ ସହ ଗତ ସପ୍ତାହ ହେଲାଣି ସେ ଅଜାଘରକୁ ଆସିଛି । ସକାଳ ରୁଁକପ୍ ପରେ ଗାଧୋଇଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଅଜସ୍ର ଗେହ୍ଲା ହେବା ଓ ଅଜାଙ୍କୁ ଧରି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଖେଳାଖେଳ ଓ କୋଳାକୋଳ ହେବା ତା’ର ପ୍ରାପ୍ୟ । ସେଥିରେ ଆଜି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘଟିଛି । ତାକୁ ବଡ଼ ଅଧିର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି । କିନ୍ତୁ ଦୁଇଥରଯାକ ତା’ର ମା ତାକୁ ପଛରୁ ଟାଣି ନେଇଛି । ନ ହେଲେ ଏତେବେଳକୁ ସେ ଆସି ଅଜାଙ୍କ କୋଳରେ ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇ ସାରନ୍ତାଣି । ତା’ର ଅସ୍ଥିରତା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ଅବିନାଶ । କିନ୍ତୁ ଇତି ତେପୁର ଛୁଡ଼ି ଉଠିଯାଇ ତାକୁ ପାଖକୁ ନେଇ ଆସିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଟିକିଏ ଏକାନ୍ତରେ ବସି ରହିବାକୁ ଆଜି ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ।

କି ପ୍ରକାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଇଏ ? ସେ କ’ଣ କେବେହେଲେ ମୁହଁଭୈ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଭାବିଥିଲେ ସେ ଏତେବର୍ଷର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କ୍ୟାରିଅର୍ ମଧ୍ୟରେ କେବେ ଏପରି ଖେଦ ତାଙ୍କ ମନରେ ଆସିପାରିବ ? “ବୃତ୍ତି ସ୍ୱେ ମୋ ପୋଷେ କୁଟୁମ୍ବ” ଶ୍ଳୋକରେ ଓକଲିତ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଆଇନ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଣେ ଚିହ୍ନିତ ନାମ । ଆଇନ୍‌ଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ନେଇ ସେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ରାସ୍ତା, ପାଟନା, ଓଡ଼ିଶା, ଗୌହାଟୀ, କଲିକତା ଆଦି ପୂର୍ବ ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନ ଗସ୍ତ କରିଥାନ୍ତି । ଏଇସବୁ ଜାଗାର କୋର୍ଟରେ ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ଅନେକ । ଅନେକ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ, ଅନେକ ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହୋଇଥିବା ଲୋକ, ଅନେକ ତାଙ୍କଠାରୁ ପରାମର୍ଶ ମାଗୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ । ଯେଉଁଠିକୁ ଗଲେ ଭୁରି ଭୁରି ପ୍ରଶଂସା ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅଜାଡ଼ ହୋଇପଡ଼େ,

ନାହିଁ ନ ଥିବା ଆତ୍ମପୂର୍ବତାରେ ସେ ପୋତି ହୋଇଯାଆନ୍ତି । କୋର୍ଟରେ କଳାକୋଟ୍ ପିନ୍ଧି ଠିଆ ହୋଇଥିବାବେଳେ ସେ ଯୌକ୍ତିକତାର ମୂର୍ଖିମନ୍ତ ପ୍ରଜ୍ଞାକ ପରି ଲାଗନ୍ତି । କେବଳ ଗୋଟିଏ ନିଶା ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରିଥାଏ ତାଙ୍କୁ— ଯେପରି ହେଲେ ତାଙ୍କ ମହକିଲକୁ ଜିତାଇବା । ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି କୌଣସି କେଶ୍‌ରେ ହାତପିବାର ହଠାତ୍ ସେ ଭୁଲିଯାଇ ସାରିଲେଣି । ଇଏତ ଗୋଟିଏ ଅତି ସାଧାରଣ କେଶ୍ ତାଙ୍କ ପାଇଁ । ଏଇ କେଶ୍‌ଟି ପାଇଁ ଏତେ ମନନଶୀଳ କାହିଁକି ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି ସେ ? ଅନ୍ୟସବୁ କେଶ୍‌ଠାରୁ ଏମିତି ଅଲଗା କ’ଣ ଇଏ ? ବିସ୍ମୟକର, ଏମିତିକି ଲେମ୍ବୁବର୍ଣ୍ଣକାଶୀ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକର ତ ଖଣି ସିଏ ନିଜେ । ତାଙ୍କ ଅନୁଭୂତିର ପରିସର ବହିର୍ଭୂତ ଏମିତି କ’ଣ କିଛି ନୁଆ ଘଟଣା ଅପରାଧ ଜଗତରେ ଘଟିଯାଇପାରେ ! ତେବେ ଏତେ ବିଚଳିତ ହୋଇପଡ଼ିବା ସ୍ବଭାବୀୟ କି ?

କିନ୍ତୁ କେମିତି ଭୁଲିବେ ସେ ସେଦିନର ସେଇ ଦୃଶ୍ୟ ! ଏଇ ସାତଦିନ ତଳର କଥା । ପୁସ୍ତକର ଇଞ୍ଜେଲସନ୍ ନେବାର ପାଲ ଥିଲା । ରୁମା ପୁଅକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ହସ୍ତପିଟାଳ ବାହାରୁଥିଲା । ପୁସ୍ତକର କିନ୍ତୁ ଏକା ଜିଦ୍ ମୁଁ ସୁଦ୍ଧି ନେବି ତ ଅଜା ସାଥରେ ଯିବି । ଅଜା କୁଆଡ଼େ ତା’ର ହାତଧରି ବସିବେ ଓ ଡକ୍ଟର ଅଫଲଙ୍କୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ସୁଦ୍ଧି ଦେବାକୁ କହିବେ । ମାମା ଏକା ଏତକ କେବେହେଲେ କରିବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପରି ଅଜାଙ୍କ ଉପରେ ଏଇ ପିଲାଟିର ମଧ୍ୟ ଅଭୂତ ଚିଣ୍ଟାସ । ଜବଲପୁରରେ ବଢ଼ିଥିବା ନାତିଟି ଗାଲୁରୁ ଗାଲୁରୁ ହିନ୍ଦୀମିଶା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ତାଙ୍କୁ ଯାଜରେ ହସ୍ତପିଟାଳ ଯିବାପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରୁଥିଲା । ଏଇ ଗେଲବସର ନାତିକୁ କେମିତି ବା ମନା କରନ୍ତେ ସେ ? କୋର୍ଟ ଟାଇମ୍ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ହସ୍ତପିଟାଳ ହୋଇ ଯିବାପାଇଁ ଠିକ୍ କଲେ । ପେଡ଼ିଆଟିକ୍ ଡ୍ରାଉର୍ ସାମାନ୍ୟ ଆଗରୁ ହସ୍ତପିଟାଳର ଆଉଟ୍‌ଡୋର ଏମରଜେନ୍ସି ସୁନଟ । ସେଠି ତ ଏମିତିରେ ଭିଡ଼ ଲାଗିଥାଏ ପ୍ରାୟ । କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ସେମିତି ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ଭିଡ଼ ହୋଇଥିଲା । କାହିଁକି ଏତେ ଲୋକ ଜମା ହୋଇଛନ୍ତି, କିଛି ସାଂଘାତିକ ଧରଣର ଦୁର୍ଘଟଣା ହୋଇଥିବ ପର ! ରୁମା ଓ ସେ ସାମାନ୍ୟ କୌତୂହଳୀ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ନିଜର ସମୟର ସ୍ବଳ୍ପତା ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଟିକିଏ ଜାଣନ୍ତେ କି କ’ଣ କେମିତି ହୋଇଛି । ଅନ୍ୟର ଏଇ ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାର ଦେଖଣାହାଣ୍ଡ

ସ୍ୱାବରେ ଇଚ୍ଛା ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନେ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇ ଆସନ୍ତି—
ସତରେ ଯେକୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ ଭୁଲ୍ କରପାରିବେ ସେଥିପାଇଁ ଦୁହେଁ—
କୌଣସି ଦୂରନ୍ତ ଦୁଃଖଦ କୌତୂହଳବଶତଃ ନିଶ୍ଚୟ ।

— ଦୈବାତ୍ୱ ଫଟୋ ଉଠାଉଥିବା ପ୍ରେସ୍ ରିପୋର୍ଟରୁଟିଏ ଦେଖା
ହୋଇଗଲା । “ସାର୍ ନମସ୍କାର । ଆସନ୍ତୁ ସାର୍, ଦେଖିବେ କି ଟିକିଏ ?
ଦେଖନ୍ତୁ ସାର୍ କି ଜନ୍ମନ୍ୟ ଏ କାଣ୍ଡ !” କହି କହି ଗୋଟିଏ ହାତରେ
କ୍ୟାମେରାକୁ ଟେକିଧରି ଅନ୍ୟ ହାତରେ ଭିତ୍ତି ହୋଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ
ଆଡ଼େଇ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଗସ୍ତା କିଆରୁଥିଲା । ଯନ୍ତ୍ରବତ୍ ସେଇ ଠେଲିଠେଲିରେ
ସେ ଭିତରକୁ ଟାଣି ହୋଇଗଲେ । ଆଃ ! କ’ଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ସେ ?

ଚଉଦ ପନ୍ଦର ବର୍ଷର ଝିଅଟିଏ ହେବ, ସ୍ୱେଚ୍ଛା, ପତଳା । ମଇଳା,
ଠାଏ ଠାଏ ଚରି ଯାଇଥିବା ପ୍ରକଟିଏ ପିନ୍ଧିଛି । ଠିଆ ତ ସିଏ ହୋଇ ନାହିଁ—
ଦୁଇ କାଖରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବୟସ୍କ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ତାକୁ ଟେକିଲୁଣି ଧରି
ରଖିଛନ୍ତି । ସରୁ ନଳୀଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି ତା’ର ଓହ୍ଲଇଛି ବଙ୍କା ହୋଇ, ଯେପରି
କିଏ ବାଡ଼େଇ ଶ୍ରାବ୍ଧିଦେଇଛି । ଆଉ, କ’ଣ ଇଏ— ଶୁଖି ଯାଇଥିବା
ଜମାଟବନ୍ଦା ମୋଟା ରକ୍ତର ଧାର ତ ନିଶ୍ଚୟ ! ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଁ ଗୋଡ଼ରେ
ମୋଟା ହୋଇ ବହି ଆସିଛି । ସତେ ଯେପରି ତୁଳୀରେ କିଏ ମାଟିଆରଙ୍ଗର
ଚଉଡ଼ା ବହଳ ଗାର କାଟିଛି ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା’ର । ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ଅଲଗା,
ଫୁରୁ ଫୁରୁ । ଶୁଖିଲା ମୁହଁଟି ଝାଡ଼ିଲ ଶ୍ରାବ୍ଧିପଡ଼ିଛି ଗୋଟିଏ ଜଡ଼କୁ ଯେମିତି
ବେକର ହାଡ଼ କିଏ ଶକ୍ତ ହାତରେ ମୋଡ଼ି ଶ୍ରାବ୍ଧିଦେଇଛି । ତା’ର ମୁହଁ ପୂର୍ବ
ଦିଶୁ ନାହିଁ । ପାଖରେ ତଳେ ବସି ମଧ୍ୟବୟସ୍କା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିଏ ବାହନ ବାହନ
କାନ୍ଦୁଛି । ତା’ର ଶାଢ଼ିର କାନି ଯାଇ ହାତେ ଦୂରରେ ତଳେ ଘୁସୁରୁଛି ।
ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ପୁଲା ପୁଲା ହୋଇ ବାହାର ମୁହଁର ଦୁଇଜଡ଼ରେ ଝୁଲୁଛି
ମଇଳା ଲୁଗା, ପାଦ ଖୋଲା ।

ହଠାତ୍ ବିଜୁଳି ମାରିଲା ପରି ଶୁଇଁକରି ଗୋଟିଏ ଉପଲବ୍ଧ ତାଙ୍କ
ଭିତରେ ଖେଳିଗଲା । ଘଟିଥିବା ଏଇ ଭୟଙ୍କର ଦୁର୍ଘଟଣାର ସତ୍ୟତା ଶିକ୍ଷଣ
ଛୁଞ୍ଚିବାର ଧାର ପରି ବଦଳିଲା ତାଙ୍କ ଅନ୍ତଃସ୍ଥଳକୁ । ଚଞ୍ଚଳ କରି ମୁହଁ
ବୁଲାଇନେଲେ ସେ ଓ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଦୁଇ ହାତରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଠେଲି ବାହାର
ଆସିଲେ ।

ବାହାରେ ରୁମା ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ଛୋଟପୁଅ ପୁପୁନ୍‌କୁ ନେଇ ସେ କେମିତି ଭିଡ଼ ଠେଲି ପଶିପାରିଥାନ୍ତା ? ଏଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ନିଜର କୌତୂହଳକୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଦମନ କରି ପୁଅର ହାତଧରି ଏଇ ଲୋକ-ବଳୟର ବାହାରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । ତା'ର ମୁହଁକୁ କ୍ଷଣଟିଏ ପାଇଁ ଚାହିଁ ଅବନୀତ ତା'ର ଉତ୍ସୁକତା ପଡ଼ିପାରିଲେ । କିନ୍ତୁ ସିଏ ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ କ'ଣ ଦେଖିଲା କେଜାଣି ? ତାଙ୍କ ମୁହଁ ନିଶ୍ଚୟ ଲାଲ୍ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା, ଝାଳନାଳ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ସେ ଓ ହୃଦୟ ଏକ ଅଧମ୍ଭବ ପ୍ରକାରର ଗନ୍ଧୀରତା ଆସିଯାଇଥିଲା ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ । ଝିଅ ଆଉ ତାଙ୍କୁ କିଛି ପଚାରିଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଭିଡ଼ ଅତିକ୍ରମ କରି ପେଡ଼ିଆଟିକୁ ଓଡ଼ିଆରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । କେତେବେଳେ ସେ ସିନ୍ଧୁର ଆସି ତାଙ୍କୁ ରୁମ୍ ଭିତରକୁ ଡାକିନେଲା, କେତେବେଳେ ଡକ୍ଟର ହସି ହସି ତାଙ୍କ ସହ କରମଦାନ କଲେ, କେତେବେଳେ କମ୍ପାଉଣ୍ଡର ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ତିଆରି କରି ଗ୍ରେଟିଆ ପୁପୁନ୍‌ର ନରମ ଜଂଘରେ ଛୁଷ୍ଟି ଭର୍ତ୍ତି କଲା, କେତେ ସମୟ ପୁପୁନ୍ ଅଜାକୁ କୁଣ୍ଡେଇଧରି ରଖିଛନ୍ତି କାନ୍ଦୁଥିଲା, କିଛି ତାଙ୍କର ମନେ ନାହିଁ । ଯନ୍ତ୍ରବତ୍ ସେ ଯାଇ ଗାଡ଼ିରେ ବସିଥିଲେ । ଘର ପାଖରେ ଡ୍ରାଇଭର ଗାଡ଼ି ରୋକିଥିଲା । ରୁମା ଓ ପୁପୁନ୍ ଓହ୍ଲାଇ ଯାଇଥିଲେ । ଗାଡ଼ି ତାଙ୍କୁ ନେଇ କୋର୍ଟକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା । ସେ ଦିନସାରା କେମିତି ଏକ ଶାଶିତ କାରୁଣ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଆକ୍ରାନ୍ତ କରି ରଖିଥିଲା । କୌଣସି କାମ ସେ ନିଷ୍ଠାର ସହ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଆହୁରି ବ୍ୟଥିତ, ଆହୁରି ଚକିତ ହେବାର ବାକି ଥିଲା ତାଙ୍କର ! ଦୁଇଦିନ ପରେ ସକାଳୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବା କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆସିବାକୁ କହିବାକୁ ମନସ୍ଥ କରି ତରତର ହୋଇ ତ୍ୟାମ୍ବରୁ ଭିତରକୁ ପଶୁ ପଶୁ ସେ ଚମକି ପଡ଼ିଥିଲେ । ସେଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଜଣକ ଯାହାକୁ ହସ୍ପିଟାଲର ଏମର୍ଜେନ୍ସି ଯୁନିଟ୍ ବାହାରେ ବସି ବାହୁନୁଥିବାର ସେ ଦେଖିଥିଲେ, ସେ ଏଇଠି ତାଙ୍କ ତ୍ୟାମ୍ବରୁରେ ଚଟାଣ ଉପରେ ବସିଥିଲା । ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ସଭ୍ରମର ସହ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଠିଆ ହୋଇଗଲା । କିଛି କିନ୍ତୁ କହିଲା ନାହିଁ ଅବନୀତଙ୍କୁ । ତାଙ୍କର ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ହିଁ କଥା ଆରମ୍ଭ କଲା । ଏଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ସ୍ବାମୀ ହେଉଛି ଦୁଇଦିନ ତଳେ ବଢ଼ିଥିବା ଏକ ରେପ୍ କେଶ୍‌ରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ । ତା ନାମ ସହ ଯୋଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଆଉ ଦୁଇଜଣ

ଲୋକ ଫେରାର ଅଛନ୍ତି । ଏଇ ଲୋକଟି ଧରା ପଡ଼ିଛି ଓ ଏବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରେ ଅଛି ।

“କ’ଣ ଚାହୁଁଛୁ ତା ସ୍ତ୍ରୀ ?” ଅବନୀଶ ପଚାରିଥିଲେ । ଯଦିଓ ସେ ଭଲଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଏ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କ’ଣ ଚାହୁଁଥିବ । ସେ କିନ୍ତୁ ତା’ର ମୁହଁକୁ ଆଉ ଚାହିଁପାରି ନ ଥିଲେ । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣି ନ ଥିବ ଯେ ସେ ତାକୁ ଆଗରୁ ଦେଖିଛନ୍ତି, ହସ୍ପିଟାଲରେ “ଆପଣ ତା’ର କେହି ଟେକ୍‌ଅପ୍ କରନ୍ତୁ । ତା’ର ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ମୁକୁଳାଇବାକୁ ବେଲ୍ ମଧ୍ୟ ଦରକାର ।”

ହଠାତ୍ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଲାଗିଲା ଅବନୀଶଙ୍କୁ । ନିଜର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚେତାରରେ ବସିପଡ଼ିଲେ ସେ । ଧୀରଭାବରେ ବା ପଟରେ ରଖାଯାଇଥିବା ପାଣିଗ୍ଲାସ୍‌ରୁ ପାଣିଟିକିଏ ପିଇଲେ ଓ ଏଥର ସେଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ସିଧା ଚାହିଁଲେ । “କେମିତି ଦିଅନ୍ତୁ ଏସବୁ ? ତୁମେ ନିଜେ କୁହ ।”

“ଏଇ ଅଳପେକ୍ଷା, ମଲ୍‌ମୁହାଁଟା ଆଜ୍ଞା... ମନ ହେଉଛି ତା’ର ଗୁଣଗୁଣ ରକ୍ତ ପିଇଯାଆନ୍ତୁ” — ଏଥର ଶବ୍ଦ କରି ଝରଝର ହୋଇ କାନ୍ଦିଲା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ।

“କାନ୍ଦ ବନ୍ଦ କର । କ’ଣ ହେଲା ସିଧା ସିଧା କୁହ ।”

“ପୂରା କଥା ତ ମୁଁ ଜାଣିନି ଆଜ୍ଞା । ଠାକୁରେ ବି ନ ଜାଣନ୍ତୁ ଏଇ ବଦମାସ୍‌ମାନେ କ’ଣ କଲେ...”

ଦଟିଶାଢ଼ି ଦିଅଥିଲା ଏପରି । ଏଇ ଗ୍ରେଟ୍ ଡିଅଟି ପ୍ରତିଦିନ ଗାଁ ପାଖ ନଈପଠାକୁ ଛେଳି ଚରାଇବାକୁ ଯାଏ । ନଈ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଗଭୀର ଓ ପ୍ରଶସ୍ତ ସେଠି । ତେଣୁ ତା ଭିତରେ ଗୁଡ଼ିଏ କଣ୍ଟାବୁଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରେଟ୍ ଗ୍ରେଟ୍ ପଠା ରହିଛି । ଅଳ୍ପ ପାଣିରେ ପଶି ଅଧାନଈ ପାରିହୋଇ ଗାଁର ପୁଅ ଡିଅମାନେ ପ୍ରାୟ ସେଠିକୁ ଛେଳି ଚରାଇବାକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଡିଅଟି ଭିତରୁ ତଳେ ସବୁଦିନ ପରି ବେଳ ଗଡ଼ିଆସିବାବେଳକୁ ଛେଳି ଚରାଇସାରି ଫେରିବାକୁ ବସିଥିଲା । ସିଏ ପାଣିରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇଛି କି ନାହିଁ, ପଛରୁ କିଏ ଜଣେ ତା’ର କାନ୍ଦ ଧରି ଡିଜିଦେଲା । ଡିଅଟି ସେଇ ଆଶୁଏ ପାଣିରେ ପଡ଼ିଗଲା । ତା ପଛରେ ତାଙ୍କ ଗାଁର ବଣିଆ, ପଦନା ବଞ୍ଚଣଯାକ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନେ ତା’ପରେ ଗୋଟିଏ ଛେଳିକୁ ଧରି ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଡିଅଟି ଚିଡ଼ିଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଗାଳି ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ସେଇ

ପାଣି ଭିତରୁ ହିଁ ସେ ଟୋକା ଦଇଟା ତାକୁ ଟେକିଆଣିଲେ ପଠା ଉପରକୁ ।
 ଝିଅଟି ପାଟି କରୁଥାଏ । ଏଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକର ସ୍ବାମୀ ସେଠାରେ ଟିକିଏ ଦୂରରେ
 ଖେଳାଇ ପକାଉଥାଏ । ସେ ଫୁଁ ଫୁଁ କରି ଦଉଡ଼ି ଆସିଲା । ଏଇ ବଦମାସ୍
 ଦୁଇଟା ସେତେବେଳକୁ ସେ ଝିଅଟିକୁ ବାଲି ଉପରେ ପକାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି ।
 ସ୍ତ୍ରୀଲୋକର ସ୍ବାମୀକୁ ସେମାନେ ଖୋଜି ଉଠିଲେ— ବୁଝିଛୁ କ’ଣ ? ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍
 ଆସି ସ୍ବା’ର ଗୋଡ଼କୁ ଧରି ନ ହେଲେ ତତେ ଦି’ଗଡ଼ କରି କାଟିଦେବୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଏଥର କଥା ବନ୍ଦ କରି ପୁଣି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

“ସେ ଆଉ କିଛି କରିଛି କି ?”

“କେଜାଣି ସାହାବ ? ମନା ତ କରୁଛି । ମୋର କିନ୍ତୁ ବଶ୍ମାସ ନାହିଁ ।
 ସେ ଆଉ ପୋଡ଼ାମୁଢ଼ା ଦୁଇଟା ତ କୁଆଡ଼େ ଲୁଚି ପଳାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର
 ଖୋଜଣବର ନାହିଁ । ନେତ ସ୍ବା’କୁ ବି ଦୋଷ ଦେଉଛି । ମଦୁଆ,
 ଗଞ୍ଜୋଡ଼ଟା— ଭଲଲୋକ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲା । ଯାଇଥିଲା ତ ହାତ
 ମାରୁଥିଲା କାହିଁକି ? କିଏ ଖାଲି ସ୍ବା’କୁ ଦିଗଡ଼ କରି ଦେଉଥିଲା । ମାଇତିଆ
 କୋଉଠିକାର ” ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ପୁଣି କାନ୍ଦି ଚାଲିଲା ।

କିଛି ସମୟପାଇଁ ନୀରବତା ଖେଳିଗଲା ରୁମ୍‌ସାରି ।

“ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ନେତକୁ ଧରି ମୁଁ ବି ହାସ୍‌ପାତାଲ ଆସିଥିଲି
 ସାହାବ । କେମିତି ନ ଆସିବ ? ଗାଁର ଝିଅଟା । ଏଇ ମୋର ଝିଅ ବୟସର
 ହେବ । ମୋର ଆଖିଆଗରେ ବଢ଼ିଛି । ସ୍ବା’ ଯଦି ମୋ ଝିଅ ସହ
 ହୋଇଥାନ୍ତା...” ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଲୁଗାକାନରେ ଆଖି ପୋଛୁଥିଲା ।

“ହଁ । ଏମିତିଆ ଲୋକକୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ କାହିଁକି ତୁମେ ବ୍ୟସ୍ତ
 ହେଉଛ ?”

“କ’ଣ କରିବ ଆଉ ସାହାବ ? ଘରେ ତିନି ତିନିଟା ପିଲା, ଦୁଇଟା
 ବଢ଼ିଲା ଝିଅ । ଏକୁଟିଆ ରହିବାକୁ ଡର । ଭଲରେ ହେଉ, ଖରାପରେ ହେଉ
 ବାପ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଅଛି ତ । ମୋର ତ ମନେହେଉଛି ଶାପ ଦେବାକୁ ।
 କୋଉଠି ପଡ଼ି ମରନ୍ତା ସିଏ, ବଡ଼ଭୋଗ ହୁଅନ୍ତା ତାକୁ । ତୁମର ବହୁତ ଧର୍ମ
 ହେବ ସାହାବ, ରକ୍ଷାକର ତାକୁ ।” ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଆଗେଇ ଆସି ବସିପଡ଼ି ତାଙ୍କ
 ପାଦ ଧରି ପକାଇଲା ।

ତମକପଡ଼ି ପାଦ ଘୁଞ୍ଚାଇଦେଲେ ଅବନାଶ । ଏଇସବୁ ସତସତକା
ନାଟକ ତାଙ୍କ ଚ୍ୟାମ୍ବରରେ ନୂଆ ନୁହେଁ । ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ଭିତରେ
ଅନେକଥର ଏହିସବୁ ପ୍ରହସନର ପୁନରବୃତ୍ତି ହୋଇଆସିଛି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ।
କେତେ କେତେ ମର୍ଡ଼ର, ରେପ୍, ଆକ୍ରମିତେଷ୍, ଡେଥ କେର ଆସାମୀଙ୍କୁ
ବେଲ୍‌ରେ ମୁକୁଳାଇଛନ୍ତି ସେ । ଆଜି କାର୍ତ୍ତିକ ଦ୍ଵାର ଏତେ ଉଦାସ ଲଗୁଛି
ତାଙ୍କୁ ? ସେ ଅଧିକ ସମୟ ବସିପାରି ନ ଥିଲେ । ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟକୁ ବ୍ରିଫ୍
ଦେଇଯିବାକୁ କହି ଉପର ମହଲ ତାଙ୍କ ରୁମ୍‌କୁ ଯିବା ବୁଲି ଯାଇଥିଲେ ।
ସେହିନ ଆଉ କୋର୍ଟକୁ ଯାଇପାରି ନ ଥିଲେ । ସୁନଯାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ
ଦେହଟା ଭଲ ଲଗୁ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଅଯଥା ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାକୁ କି ଡାକ୍ରର
ଡାକିବାକୁ ବାରଣ କରିଥିଲେ ।

ସେହିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ଅନ୍ଧାରରେ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ବାଲ୍‌କନିରେ ବସି
ରହିଥିଲେ ସେ । ସେଇମିତି ଇଜି ଚେଆରରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ନଘାକୁ ବୁଝି
ରହିଥିଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଯାଇ ଡମେ ଡମେ ଅନ୍ଧାର ହେଲା । ପାଖ ସ୍ତ୍ରୀଟି ଲଇଟ୍
ସବୁର ପ୍ରତିଫଳନ ଘାସିଉଠିଲା ନଈର ସ୍ପଷ୍ଟ ପାଣିରେ । ଏଇ ସେଇ ନଈ !
ଯାହା ଆଗକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ି ଯାଇଛି । କିଛି ମାଇଲ ଦୂରରେ ହୁଏତ ସେ
ଅଗଣ୍ଡର ଓ ପ୍ରଶସ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି । ପଥର ବଦଳରେ ତା ଦେହରେ ଉଠି
ଆସିଛି କଣ୍ଟାବୁଦାସହ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପଠା । ଏଇ ପଠାଗୁଡ଼ିକରୁ ଗୋଟିଏ
ପଠାରେ ସେଇ ଗ୍ରେଟ୍ ଟ୍ରିଅଟି ଛେଳି ଚଢ଼ାଇବାକୁ ଯାଇଥିବ— ସେଠିକୁ ସେ
ନିତିଦିନ ଛେଳି ଚଢ଼ାଇବାକୁ ଯାଏ । କେତେ ବିଶ୍ଵାସ ତା’ର ଥିବ ସବୁଦିନର
ନଈ ଉପରେ, ସେଇ କଣ୍ଟାବୁଦା ଓ ପଠାମାନଙ୍କ ଉପରେ । କେତେ
ଆପଣାର ହୋଇଥିବେ ସେମାନେ ତା’ର । ତାଙ୍କ ନିଜ ପିଲାବେଳ ପରି ଏଇ
ଟ୍ରିଅଟି ମଧ୍ୟ ନଈସହ ନିଜର ସ୍ଵପ୍ନ ବାଣ୍ଟୁଥିବ ସବୁଦିନ, ତା’ର ପାଣିରେ
ନିଜର ଛାଇ ଦେଖୁଥିବ— କଣ୍ଟାବୁଦାରୁ କୋଳି ତୋଳି ଖାଉଥିବ— ପଠାର
ବାଲିରେ ହୁଏତ ଗାର କାଟି ଖେଳୁଥିବ । ଅଥଚ ସେଇ ଅଶୁଭବେଳାରେ
ସେହିନ... କେମିତି ସହ୍ୟ କଲା ଏଇ ପ୍ରିୟ ନଈ ତା’ର, ସେ କଣ୍ଟାବୁଦା ବା
ପଠାର ବାଲିସବୁ ? କୁକୁକୁକୁ ହୋଇ ଧୀର ଶାନ୍ତ ଭାବରେ ବଢ଼ି ଯାଉଥିବା
ନଈ ଉନ୍ମୁଷ୍ଟ ହୋଇଉଠିଲା ନାହିଁ କାର୍ତ୍ତିକ ? ନା, ଆକାଶର ଛାଇତଳେ

ମଣିଷର ଏଇ ଗଭୀର ପାଗବକତା ଦେଖି ଅଧକରୁ ଅଧକ ଧୀର, ଗନ୍ଧୀର ହୋଇଗଲା ?

ହସ୍ତିଟାଲର ସେଇ ଦୃଶ୍ୟଟି ଖାଲି ନାହିଁ ଯାଉଥିଲା ତାଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ । ଗୁଳି ବାଜିଥିବା ହରିଶଚନ୍ଦ୍ରଆଟିଏ ପରି ବେକମୋଡ଼ି ଲଟକିଥିଲା ସେ ଛୋଟ ଝିଅଟି । ଅଥଚ ସେଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନର ସ୍ତ୍ରୀ ଆସିଛି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଲୋକଟାକୁ ପାପମୁକ୍ତ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ କରିବାକୁ— ପ୍ରଥମେ ତାକୁ ବେଲ୍‌ରେ ମୁକୁଳାଇବାକୁ । ଏକ ଅସମ୍ଭବ ପ୍ରକାର ଗ୍ଳାନି ଅବନାଶକୁ ଘାରି ଯାଉଥିଲା । ଏମିତି କେବେବି ତାକୁ ଆଗରୁ ଲାଗି ନ ଥିଲା । ଅନେକ ଏପରି କେଶ୍‌ରେ ଅବଲୀଲାହମେ ସେ ବେଲ୍ ଆଣିଛନ୍ତି, ଏପରିକି ଅଭିଯୁକ୍ତ ଆସାମୀକୁ ନଦେଂଶ ପ୍ରମାଣିତ ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଲାଗୁଥିଲା ଯେମିତି ତାଙ୍କ ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ସାଧନା ଏଇ ଗୋଟିଏ ବାସ୍ତବ, ନିଶ୍ଚୟ ଦୃଶ୍ୟ ଆଗରେ ବିଫଳ ହୋଇଯାଇଛି । ହଠାତ୍ ତାକୁ ଲାଗିଲା ଯେମିତି ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟ ପାଉଥିବା ଓ କେବେ-ହେଲେ ନ୍ୟାୟ ପାଇ ନ ଥିବା ସବୁତକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଆଜୁଠି ଦେଖାଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ । ସେମାନଙ୍କ ଲଢ଼ୁଲୁହର ଅଭିଶାପରେ ଜଳିଯାଉଛି ତାଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ, ତାଙ୍କର ପରକାଳ । ଅତିମାତ୍ରାରେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ ସେ ।

ସୁନନ୍ଦା ଆସି ପାଖରେ ଠିଆ ହେଲେ । “ଏତେ ଡେରି କରୁଛ ଯେ ଆଜି ? ତୁମକୁ କୋର୍ଟରେ ଛୁଡ଼ିଲା ପରେ ଡ୍ରାଇଭର ମିତାକୁ ନେଇ କଲେଜ ଯିବ । କ’ଣ ଦେହ ଭଲ ଲାଗୁନି କି ?”

ହଁ, ପରୁଣବର୍ଷ ହେଲାଣି ଯେତେବେଳେ । ପତ୍ନୀଙ୍କର ସବୁବେଳେ ଚିନ୍ତା ତାଙ୍କର ଦେହ କିଛି ଖରାପ ହେଲା କି ଆଉ । ତାଙ୍କ ବିମର୍ଷତାର ପ୍ରକୃତ କାରଣ ସେ ତ ଆଉ ସୁନନ୍ଦାଙ୍କୁ ଏବେ ଖୋଲି କହିପାରିବେ ନାହିଁ । ଉଠିପଡ଼ିଲେ ଅବନାଶ । ଏମିତି ବସି ରହିଲେ ତ ହେବ ନାହିଁ । ସେଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ସେ କହିଦେବେ ଯେ ଏପରି କେଶ୍ ସେ ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ ।

ତା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ପହଞ୍ଚି ହିଁ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ତାଙ୍କର ପାଦ ଧରି ପକାଇଲା । “ତାକୁ ଯେମିତିହେଲେ ବଞ୍ଚାନ୍ତୁ ସାହାବ ।” ସେ ବିକଳ ହୋଇ କହୁଥିଲା ।

“ଏମିତି କେଶ୍ ତ ମୁଁ ସହଜରେ କରେ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ବହୁତ ପଇସା ଦରକାର । ଏତେ ପଇସା କୋଉଠୁ ଆଣିବ ତମେ ? ଯାଅ, ଘରକୁ

ଯାଅ । ସେ ଅପରାଧ କରୁଛି ତ ଦଣ୍ଡ ପାଉ । ବରଂ ପଇସା ରଖ ତୁମ ପରିବାରର କାମରେ ଆସିବ ।”

“ଏମିତି କହ ନାହିଁ ସାହାବ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭାସିଯିବୁ । ମୋ ଛୁଆଗୁଡ଼ାକ କୋଉ କୁଳର ହେବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ପଇସା ଆଣିଛି । ଆହୁରି ଯୋଗାଡ଼ କରି ଆଣିବି ।” ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଏଥର ତା’ର ଖୋଷଣିରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଶହେ ଓ ପରୁଗଟକିଆ ନୋଟ୍ ବାହାର କଲ । ତା’ସହ ଦୁଇପଟ ଚାନ୍ଦ ଓ କାନପୁଲ ହଳେ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ।

“ଏତିକିରେ କିଛି ହେବ ନାହିଁ । ଏସବୁ କେଶ୍‌ରେ ପୁଅଠାରୁ ବହୁତ ବେଶୀ ଦରକାର ।”

“ମୁଁ କୋଉଠୁ ହେଲେ, କେମିତି ହେଲେ ଯୋଗାଡ଼ କରିବି । ତାକୁ ବଞ୍ଚାଅ । ଏମିତି କହ ନାହିଁ ସାହାବ ।”

ଏଥର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ତାଙ୍କ ପାଦ ଦୁଇଟିକୁ ଜୋରରେ ଭିଡ଼ି ଧରିଲା । ମିନଟିଏ ପରେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା ଓ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା ।

“ଶୁଣିବ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଉ ଆଉ ମାଇପି ଦରକାର ହୁଏ । ତୁମର ମାଇପି ଦରକାର ନାହିଁ ସାହାବ ? କହିବ ତ ମୁଁ ରହିଯିବି ଏଇଠି । ଯେତେଦିନ ଚାହିଁବ ସେତେଦିନ ରହିବି । ତାକୁ ବଞ୍ଚାଇଦିଅ, ମୋ ଛୁଆମାନଙ୍କ ଖାତରରେ ସାହାବ ।”

ଏଥର ଅବନାଶ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଚାହିଁଲେ । ବୟସଠାରୁ ଅନେକ ବଡ଼ ଦିଶୁଛି ସେ । ଦୁଷ୍ଟିନ୍ତା ଯେମିତି ତେର ମେଲାଇ ତା’ର କପାଳରେ ମାଡ଼ି ଯାଇଛି । ପତଳା ଡାହଣ ନାକ— ଓଠ ଶୁଖି ଫାଟିଯାଇଛି । ଗାଲ ଦୁଇଟା ଖସିଯିବା, ବାଳରେ ଅନେକଦିନ ଧରି ତେଲ ଲଗାଇ କୁଣ୍ଡା ହୋଇ ନାହିଁ । ସେଇ ଗୋଟିଏ ଅପରିଚ୍ଛନ୍ନ ଶାଢ଼ିଖଣ୍ଡିକ ପିନ୍ଧିଛି ସେ । ଖୁବ୍ ବେଶୀ ହେଲେ ରୁମାଠାରୁ ବୟସରେ ତିନି ଚାରିବର୍ଷ ବଡ଼ ହେବ । ଅଥଚ କ’ଣ କହୁଛି ଏଇ ଝିଅଟି ? ନିଜ ଅଜାଣତରେ ଆଦୁ ହୋଇଆସିଲା ଅବନାଶଙ୍କ ଆଖି । କୌଣସିମତେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଟପି ତଳ ଚ୍ୟାମ୍‌ରୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାହାଚରେ ଓହ୍ଲାଇଥିଲେ ସେ ।

ଜନ୍ମ ୩୦ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୬୫

ଶିକ୍ଷା ଓ ବୃତ୍ତି: ୧୯୭୯ରେ ବମେଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଜାତୀୟ ବିଜ୍ଞାନ ମେଳାରେ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରାପ୍ତ । ୧୯୮୪ ଓ ୧୯୮୬ରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସ୍ନାତକ ଓ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଅର୍ଥନୀତିରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ଚାରିଗୋଟି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକ ପ୍ରାପ୍ତ । ଜବାହରଲାଲ ନେହରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏମ୍.ଫିଲ୍ ଛାତ୍ରୀ ଥିବା କାଳରେ ୧୯୮୮ରେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରଶାସନ ସେବାରେ ଯୋଗଦାନ । ସମ୍ପ୍ରତି ଆୟକର ବିଭାଗର ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ କମିଶନର ଭାବେ ଜାମସେଦପୁରଠାରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ।

ସଂରଚନା: ପ୍ରଥମ ଗଳ୍ପ ପ୍ରକାଶପାଞ୍ଚ ୧୯୮୪ରେ । ଝଂକାର, ସମାବେଶ, ନବଲିପି, ବିଜୟା, ଇସ୍ତାହାର ଓ ଖୁଚରିତା ଇତ୍ୟାଦି ପତ୍ରିକାରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ପ୍ରକାଶିତ । ‘ବିବିଧ ଅସ୍ତ୍ର’ ଲେଖକଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ ।

ବିଦ୍ୟାପୁରୀ

ବାଲୁବଜାର, କଟକ ୭୫୩୦୦୨

ISBN 81-7411-194-8